

รายงานการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชน และแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำหรับประเทศไทย

Guideline for Implementing
Community TV Broadcasting Services in Thailand.

สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

กสทช.

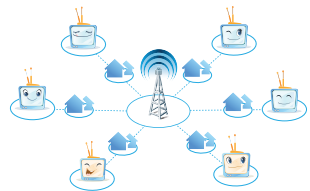
รายงานการศึกษาด้านบริการโทรทัศนชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชน

สำหรับ
ประเทศไทย

โดย

สำนักกิจการโทรทัศนในระบบดิจิทัล

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

รายงานการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการ ทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย (Guideline for Implementing Community TV Broadcasting Services in Thailand)

ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 เดือนมีนาคม 2561

จำนวน 2,000 เล่ม

ที่ปรึกษา

ผศ. ดร. ภัททิ มนะนะเวศ	รองเลขาธิการ คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.)
นายสมบัติ สิลาทะ	ผู้อำนวยการ สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช.

กองบรรณาธิการ/คณะผู้จัดทำ

นางสาวอรศรี ศรีระชา	สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช.
นางสาววรรณพร อังตระกูล	สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช.
นายพิชัย ร่วมภูมิสุข	สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล สำนักงาน กสทช.
นายวิสิฐ อดิพญากุล	สหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ประจำภาคพื้นเอเชีย และแปซิฟิก

ผลิตและจัดพิมพ์

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
เลขที่ 87 ถ. พหลโยธิน ซอย 8 แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กทม. 10400
โทรศัพท์ 0 2670 8888 โทรสาร 0 2278 5493 [www.nbt.go.th](#)

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
สงวนลิขสิทธิ์

ข้อจำกัดความรับผิดชอบ

รายงานการศึกษาดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย
สำนักงาน กสทช. จัดทำขึ้นเพื่อเผยแพร่ผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนภายใต้โครงการความร่วมมือ
ระหว่างสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศและสำนักงาน กสทช. โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ
ที่ถูกต้องให้กับผู้อ่านที่สนใจด้านกิจการโทรทัศน์และสื่อชุมชน ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากรายงานของโครงการฯ
เป็นทัศนะของผู้เขียนซึ่งเป็นทีปรึกษาของสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศและคณะทำงาน ทั้งนี้ สำนักงาน กสทช.
และสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ไม่มีความรับผิดชอบต่อการเสียหายใด ๆ ที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการตีความ
ความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของรายงานจากการนำข้อมูลบางส่วนหรือทั้งหมดของรายงานการศึกษานี้ไปใช้อ้างอิงเพื่อการใด ๆ

คำนิยม

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธวัชชัย จิตรภักษ์นันท์

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง

กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดให้คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่ในการบริหารจัดการคลื่นความถี่และกำกับการดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น พัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ ตลอดจนการอนุญาตให้ใช้ คลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการ โดยเฉพาะในด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กฎหมายบัญญัติให้ กสทช. ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงกำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการชุมชน และให้มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง ดังนั้น กสทช. จึงได้กำหนดกรอบนโยบาย แนวทางในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยกำหนดให้มีช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนไว้ในแต่ละเขตบริการ กระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจึงถือเป็นการส่งเสริมให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการสื่อสารมวลชนสาธารณะ เพื่อธำรงสิทธิเสรีภาพในการสื่อสารของประชาชน อันจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาสังคมและชุมชนให้มีความเข้มแข็ง ชุมชนมีพื้นที่สะท้อนหรือแสดงอัตลักษณ์ของตนเองผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์ ตลอดจนตระหนักถึงความจำเป็นของการรับรู้และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร จากการใช้ทรัพยากรคลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ผมเห็นว่าเอกสารเผยแพร่รายงานการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทยเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชนที่ประสงค์จะประกอบการในอนาคต นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ผู้ประกอบการและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

ในนามคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำ และสำนักงาน กสทช. ที่มีความวิริยอุตสาหะ จนทำให้หนังสือฉบับนี้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ทุกประการ

(ผศ.ดร. ธวัชชัย จิตรภักษ์นันท์)

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คำนิยม

เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

รายงานการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย นับเป็นงานบริการวิชาการของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) เพื่อตอบสนองเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 ในการให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงกำไรในทางธุรกิจ ด้วยบริการโทรทัศน์ชุมชน

บริการโทรทัศน์ชุมชนในบริบทของประเทศไทยถือว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมาก ประชาชนเกินกว่าครึ่งหนึ่งรับชมโทรทัศน์ผ่านดาวเทียม ซึ่งสามารถรับชมช่องรายการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลภาคพื้นดินได้ด้วย แต่มีกรณีที่ช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนไม่สามารถรับชมได้ผ่านดาวเทียม ดังนั้น การให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจึงเป็นส่วนช่วยลดช่องว่างการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งเป็นช่องทางการนำเสนอเนื้อหาที่ตรงต่อความต้องการของชุมชน

ผู้ประกอบการโทรทัศน์ นักวิชาการ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนประชาชนและผู้สนใจทั่วไปที่ได้อ่านรายงานฉบับนี้ จะทราบถึงภาพรวมของบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย แนวทางการกำกับดูแล ประเด็นด้านเนื้อหารายการ รวมทั้งเทคโนโลยีในการให้บริการ ตลอดจนการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ซึ่งมีการนำเสนอโครงการโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ นอกจากนี้ ยังมีกรณีศึกษาของต่างประเทศจากทวีปอเมริกาเหนือ ยุโรป แอฟริกา และเอเชีย อีกด้วย

ผมขอขอบคุณคณะผู้จัดทำที่ได้ร่วมกันจัดทำรายงานฉบับนี้จนประสบความสำเร็จ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาบริการโทรทัศน์ชุมชน และสนับสนุนบริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในอนาคตต่อไป

(นายฐาทร ตัณฑสิทธิ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง
กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

คำนำ

หนังสือฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (สำนักงาน กสทช.) โดยสำนักกิจการโทรทัศน์ ในระบบดิจิทัล ซึ่งเป็นหน่วยงานในการขับเคลื่อนภารกิจทางด้านการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลโดยได้ดำเนินโครงการความร่วมมือระหว่างสำนักงาน กสทช. กับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ภายใต้โครงการ “Project on Development of a Framework for Introducing Community TV Broadcasting Services in Thailand” ในการศึกษาแนวทางประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนสำหรับประเทศไทย ซึ่งมีผู้เชี่ยวชาญ คือ ดร. เมอร์เรย์ กรีน นายปีเตอร์ วาล็อบ และคุณสมชัย สุวรรณบรรณ ร่วมกับคณะผู้จัดทำ พัฒนาเนื้อหา รายงาน

สำนักงาน กสทช. เห็นว่าการเผยแพร่รายงานการศึกษาจากโครงการฯ และข้อมูลสรุปจากการประชุมที่เกี่ยวข้องนั้น จะเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับบริการโทรทัศน์ชุมชน จึงได้ดำเนินการจัดทำเอกสารเผยแพร่รายงานการศึกษาดังกล่าว บริการโทรทัศน์ชุมชนและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย ซึ่งประกอบด้วย หลักการของโทรทัศน์ชุมชน ข้อเสนอแนะแนวทางและกรอบการกำกับดูแล เทคโนโลยี โครงข่ายการส่งสัญญาณ กรณีศึกษาในต่างประเทศ แนวทางการทดลอง และแนวปฏิบัติสำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย รวมทั้งการดำเนินโครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชน

คณะผู้จัดทำขอขอบคุณผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งจากภาครัฐ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการศึกษา และภาคประชาสังคม และโดยเฉพาะผู้ที่สนใจให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่กรุณาสละเวลาเข้าร่วมการประชุมต่าง ๆ และได้แสดงความคิดเห็นอันเป็นประโยชน์ต่อการจัดทำหนังสือฉบับนี้ รวมทั้ง คุณสุภิญญา กลางณรงค์ ผศ.ดร.ภัทธา บุรารักษ์ คุณสมเกียรติ จันทรสีมา คุณชัยวัฒน์ จันริมา คุณสุชัย เจริญมุขยพันธ์ และคุณประสาร สถานสถิตย์ ที่ให้ข้อเสนอแนะและข้อมูลอันเป็นประโยชน์ประกอบการจัดทำหนังสือฉบับนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ผู้ที่เกี่ยวข้องและบุคคลทั่วไปที่มีความสนใจกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

คณะผู้จัดทำ

สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล

สารบัญ

บทที่ 1 บทนำ.....	11
1.1 ที่มา	12
1.2 วัตถุประสงค์.....	14
1.3 โครงสร้างรายงาน.....	14
บทที่ 2 กิจการโทรทัศนในระบบดิจิทัลในประเทศไทย และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	15
2.1 ภาพรวมอุตสาหกรรมกิจการโทรทัศนในประเทศไทย	16
2.2 แผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศนในระบบแอนะล็อก.....	23
2.3 นโยบายที่เกี่ยวข้อง.....	24
2.3.1 แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน.....	24
2.3.2 แผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน เป็นระบบดิจิทัล.....	25
2.4 ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐ และพันธกรณีระหว่างประเทศ.....	27
2.4.1 แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	27
2.4.2 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี	27
บทที่ 3 หลักการของโทรทัศนประเภทบริการชุมชน	29
3.1 หลักการของโทรทัศนประเภทบริการชุมชน	31
3.2 คุณลักษณะของโทรทัศนชุมชน	31
3.3 โทรทัศนชุมชนในประเทศไทย.....	33
บทที่ 4 กรณีศึกษาบริการโทรทัศนชุมชน ในต่างประเทศ.....	35
4.1 ประเทศออสเตรเลีย	37
4.1.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	37
4.1.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม.....	42
4.1.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี.....	45
4.1.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	46
4.1.5 บทบาทและผลกระทบจากโทรทัศนประเภทบริการชุมชน.....	49
4.1.6 ปัญหาและความท้าทาย.....	49
4.1.7 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย	50
4.2 ประเทศแคนาดา	51
4.2.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	51
4.2.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม.....	52
4.2.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี.....	53

4.2.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	53
4.2.5	ปัญหาและความท้าทาย	54
4.2.6	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	55
4.3	ประเทศฝรั่งเศส	56
4.3.1	ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	56
4.3.2	การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม	57
4.3.3	ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี	57
4.3.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	58
4.3.5	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	59
4.4	ประเทศอินโดนีเซีย	60
4.4.1	ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	60
4.4.2	การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม	61
4.4.3	ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี	61
4.4.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	61
4.4.5	มาตรการส่งเสริม	62
4.4.6	ปัญหาและความท้าทาย	62
4.4.7	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	62
4.5	ประเทศแอฟริกาใต้	63
4.5.1	ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	64
4.5.2	การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม	64
4.5.3	ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี	65
4.5.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	66
4.5.5	ปัญหาและความท้าทาย	66
4.5.6	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	67
4.6	ประเทศเนเธอร์แลนด์	68
4.6.1	ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	68
4.6.2	การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม	70
4.6.3	ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี	71
4.6.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	72
4.6.5	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	73
4.7	สหราชอาณาจักร	73
4.7.1	ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	74
4.7.2	การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม	76
4.7.3	ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี	77
4.7.4	ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ	78
4.7.5	ปัญหาและความท้าทาย	79
4.7.6	ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรศัพท์มือถือในประเทศไทย	79
4.8	สหรัฐอเมริกา	80

4.8.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล	80
4.8.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม.....	81
4.8.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี.....	81
4.8.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ.....	81
4.8.5 ปัญหาและความท้าทาย.....	82
4.8.6 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย	82

บทที่ 5 บริบทกฎหมายไทยและการกำกับดูแลบริการ โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

5.1 บริบทกฎหมายไทยและการกำกับดูแลบริการโทรทัศน์ชุมชน ในประเทศไทย.....	84
5.2 กฎหมาย และประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง	90

บทที่ 6 แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำหรับประเทศไทย

6.1 เครื่องมือในการกำกับดูแลสื่อ.....	93
6.1.1 การกำกับดูแลตัวเอง (Self-regulation).....	95
6.1.2 การกำกับดูแลร่วมกัน (Co-regulation).....	96
6.1.3 การกำกับดูแลที่รัฐมีส่วนร่วมด้วย (Statutory Under-Pinning).....	97
6.1.4 การกำกับดูแลโดยรัฐ (Statutory Intervention).....	97
6.1.5 การกำกับโดยการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปที่มีอยู่.....	98
6.1.6 การกำกับดูแลโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย	99
6.1.7 นิยามและกำหนดความแตกต่างขององค์ประกอบ ของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย.....	101
6.1.8 หลักเกณฑ์การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน ในประเทศไทย.....	101
6.2 เทคโนโลยี.....	104
6.2.1 ต้นทุนการผลิตและเผยแพร่เนื้อหารายการ	104
6.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการผลิตรายการ	105
6.2.3 โครงข่ายการเผยแพร่รายการ	110
6.3 เนื้อหารายการ.....	117
6.4 แบบจำลองการเงิน.....	119
6.5 แบบจำลองธรรมาภิบาล.....	120

บทที่ 7 แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ในประเทศไทย

7.1 การดำเนินการด้านโครงข่ายโทรทัศน์.....	123
---	-----

7.1.1	ทางเลือกที่ 1 การใช้โครงข่ายระดับชาติ.....	124
7.1.2	ทางเลือกที่ 2 ใช้มัลติเพล็กซ์ระดับท้องถิ่น.....	127
7.2	การผลิตเนื้อหา.....	128
7.2.1	กระบวนการผลิตและออกอากาศ.....	128
7.2.2	หน้าที่การทำงานของระบบ.....	129
7.3	การบริหารกิจการโทรทัศน์ชุมชน.....	133
7.4	แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม.....	134
7.5	งบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน.....	135
7.6	การให้ใบอนุญาตทดลอง.....	137
7.7	การติดตามและประเมินผลการทดลองบริการโทรทัศน์ชุมชน.....	138
7.7.1	วัตถุประสงค์ของการทดลองและการติดตาม.....	138
7.7.2	การประเมินผลการทดลองและการดำเนินการในอนาคต.....	138
7.7.3	ตัวแปรต้นทุนและประมาณการงบประมาณที่จำเป็น.....	140
7.8	การให้ใบอนุญาตทดลอง.....	143
7.8.1	การเตรียมการก่อนขอรับใบอนุญาต.....	143
7.8.2	การออกใบอนุญาตทดลอง.....	145
7.8.3	ประกาศ กสทช. เรื่องการทดลองให้บริการ โทรทัศน์ชุมชน.....	147
7.8.4	เงื่อนไขใบอนุญาต.....	148
7.9	การติดตามและประเมินผลการทดลองบริการโทรทัศน์ชุมชน.....	149
7.9.1	วัตถุประสงค์ของการทดลองและการติดตาม.....	149
7.9.2	การประเมินผลการทดลองและการดำเนินการในอนาคต.....	151

บทที่ 8 โครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ..... 153

8.1	โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี”.....	156
8.1.1	พื้นที่ทดลอง.....	156
8.1.2	แนวคิด.....	156
8.1.3	ชุมชนที่มีความร่วมมือ.....	156
8.1.4	โครงสร้างทีวีชุมชน.....	157
8.1.5	ช่องทางออกอากาศ.....	158
8.1.6	รายการที่ออกอากาศ.....	158
8.1.7	ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจ จากชุมชน.....	160
8.2	โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี”.....	162

8.2.1	พื้นที่ทดลอง.....	162
8.2.2	แนวคิด.....	162
8.2.3	ชุมชนที่มีความร่วมมือ.....	163
8.2.4	โครงสร้างที่วิชุมชน.....	164
8.2.5	ช่องทางออกอากาศ.....	166
8.2.6	รายการที่ออกอากาศ.....	167
8.2.7	ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจ จากชุมชน.....	167
8.3	โครงการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง.....	169
8.3.1	พื้นที่ทดลอง.....	169
8.3.2	แนวคิด.....	169
8.3.3	ชุมชนที่มีความร่วมมือ.....	169
8.3.4	โครงสร้างที่วิชุมชน.....	170
8.3.5	ช่องทางออกอากาศ.....	171
8.3.6	รายการที่ออกอากาศ.....	171
8.3.7	ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจ จากชุมชน.....	172
บทที่ 9 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....		173
ภาคผนวก.....		178
ภาคผนวก ก. สรุปการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรทัศน์		
	ประเภทบริการชุมชน ในช่วงปี พ.ศ. 2558 - 2560.....	179
ภาคผนวก ข. ความครอบคลุมสัญญาณในพื้นที่ให้บริการ		
	โทรทัศน์ชุมชน.....	190
ภาคผนวก ค. จำนวนสถานีต่อพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน		
	และประมาณการค่าเช่าโครงข่าย.....	192
ภาคผนวก ง. สรุปข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ		
	โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน.....	197
ภาคผนวก จ. ร่างหลักปฏิบัติของกิจการโทรทัศน์ชุมชน		
	(CTV Code of Practice).....	206

บทที่ 1 บทนำ

บทที่ 1 บทนำ

1.1 ที่มา

ตาม

หลักปรัชญา “สื่อบริการชุมชน” ขององค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (องค์การยูเนสโก) หมายถึง สื่อที่ดำเนินการในชุมชน เพื่อชุมชน เกี่ยวกับชุมชน และโดยชุมชน ดังนั้นสื่อบริการชุมชนจึงเป็นสื่อที่ชุมชนเป็นเจ้าของ บริหาร และดำเนินการเพื่อเป็นสื่อกลางให้คนในชุมชนได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ และส่งเสริมให้เกิดความหลากหลาย ความคิดสร้างสรรค์ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมในชุมชน ส่งเสริมความรู้ การศึกษา วัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมอาชีพเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน อีกทั้งยังเป็นพื้นที่ให้คนในชุมชนสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างกว้างขวางในประเด็นต่าง ๆ ของสังคม นำไปสู่การแก้ไขปัญหา และส่งเสริมให้เกิดความโปร่งใสในท้องถิ่น ตลอดจนเป็นกระบอกเสียงให้กับผู้ด้อยโอกาสในการแสดงความคิดเห็นอีกด้วย กิจกรรมโทรทัศน์บริการชุมชนเป็นรูปแบบสื่อสารมวลชนแขนงหนึ่งที่เกิดขึ้นโดยเป็นของชุมชน ดำเนินการโดยชุมชน และ/หรือจัดรายการโดยชุมชนเพื่อที่จะให้บริการรายการโทรทัศน์ที่ตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่น

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) มีหน้าที่ในการบริหารจัดการคลื่นความถี่และกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นโดยคำนึงถึงการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และให้มีการกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง ในกิจการต่าง ๆ ทั้งในด้านการศึกษา วัฒนธรรม ความมั่นคงของรัฐ ประโยชน์สาธารณะอื่น

พระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 กำหนดให้ กสทช. ดำเนินการเพื่อให้มีแนวทางการพัฒนาและส่งเสริมการแข่งขันอย่างเสรีและเป็นธรรมระหว่างผู้ประกอบการ แนวทางการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการโดยในส่วนกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงกำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ และให้มีการประกาศให้ใช้ระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลในประเทศไทย โดยแผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรคมนาคมฉบับที่ 1 พ.ศ. 2555 ยุทธศาสตร์ที่ 5.6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่รับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัล ได้กำหนดตัวชี้วัดที่สำคัญ คือ ให้มีการเริ่ม

รับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียงในระบบดิจิทัลในประเทศไทย ภายใน 4 ปีนับแต่วันที่แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ใช้บังคับ รวมถึง ยุทธศาสตร์ 5.1 การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและ กิจการโทรทัศน์ได้กำหนดตัวชี้วัดให้มีหลักเกณฑ์การให้ใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และการ ส่งเสริมการเข้าใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชนด้านกิจการโทรทัศน์ ในสัดส่วนไม่ น้อยกว่าร้อยละ 20 ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ และมีหลักเกณฑ์การ ส่งเสริมชุมชนที่มีความพร้อมให้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ รวมถึงมีแผนสนับสนุนด้าน กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะสำหรับผู้ประกอบกิจการบริการชุมชน

กสทช. ได้กำหนดกรอบนโยบาย แนวทาง ในการเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณ วิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยการให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล มีการ แบ่งพื้นที่ให้บริการ 39 พื้นที่ ซึ่งครอบคลุม 77 จังหวัด และกำหนดของรายการโทรทัศน์ ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน 12 ช่อง (แต่ละเขตบริการ) ทั้งนี้เป็นที่คาดว่า กระบวนการเปลี่ยนผ่านดังกล่าวจะส่งผลให้เกิดการพัฒนาในเชิงสังคม เกิดการพัฒนาใน ชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง และสร้างพลังของชุมชนให้มีสิทธิมีเสียงในสังคม มากขึ้น ส่งผลให้คนกลุ่มต่าง ๆ ในท้องถิ่นเริ่มตระหนักถึงความจำเป็นของการรับข่าวสาร เพื่อบอกเล่าเรื่องราว ความต้องการและอัตลักษณ์ของชุมชนผ่านสื่อวิทยุโทรทัศน์

ดังนั้น สำนักงาน กสทช. โดยสำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล จึงได้ดำเนินการ โครงการความร่วมมือกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) ภายใต้โครงการ “NBTC/ITU Project on Development of a Framework for Introducing Community TV Broadcasting Services in Thailand” ในการศึกษาแนวทางการประกอบ กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา นโยบายและแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศต่าง ๆ ประกอบกับการศึกษานโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภท บริการชุมชนของประเทศไทย รวมถึงเสนอแนะนโยบายและแนวทางปฏิบัติสำหรับการ ส่งเสริมและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ของประเทศไทย โดยจัดทำรายงานภายใต้ขอบเขตความร่วมมือของโครงการฯ จำนวน 3 ฉบับ คือ 1) Community TV Broadcasting: Case Studies 2) Framework for Deploying Community Television Broadcasting Services in Thailand 3) Practical Guidelines for Community TV Broadcasting Service Trial in Thailand รวมทั้งได้ จัดประชุมเชิงวิชาการและรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชน อย่างต่อเนื่องในช่วงปี พ.ศ 2558 – 2560 นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. และกองทุนวิจัย และพัฒนามกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์ สาธารณะ (กทปส.) ได้มีโครงการเพื่อดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการ กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม อย่างทั่วถึงตลอดจนส่งเสริมชุมชน

และสนับสนุนผู้ประกอบการบริการชุมชน ตามมาตรา 51 ตามรายละเอียดโครงการ
นำร่องโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในบทที่ 8 โดยมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน
โทรทัศน์ชุมชน 3 โครงการ ดังนี้

1. โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน
จังหวัดอุบลราชธานี **АЮРЮвБКvBЦБГОМvBЫВЮ**
2. โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน **ЗЩЕЛЫАЮРЮ**
3. โครงการ **↑** **ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง**

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อเผยแพร่ข้อมูลผลการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ชุมชน และสร้างความรู้ความเข้าใจ
ที่ถูกต้อง เกี่ยวกับบริการโทรทัศน์ชุมชน ข้อเสนอแนะแนวทางและกรอบการกำกับดูแล
เทคโนโลยี โครงการข้ายการส่งสัญญาณ มาตรการส่งเสริมสนับสนุน กรณีศึกษาต่างประเทศ
รวมทั้งแนวปฏิบัติแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย
ให้แก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์นักวิชาการ สถาบันการศึกษา ผู้มีส่วนได้เสียผู้ที่เกี่ยวข้อง
และประชาชนผู้ที่สนใจ

1.3 โครงสร้างรายงาน

หนังสือฉบับนี้ได้นำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชน
และแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทยโดยสรุปจากรายการ
การศึกษาภายใต้โครงการ “NBTC/ITU Project on Development of a Framework
for Introducing Community TV Broadcasting Services in Thailand” คือ รายงาน
กรณีศึกษาโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ แนวทางการกำกับดูแลการประกอบกิจการ
โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน
ในประเทศไทย และรายงานจากโครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชน รวมทั้งได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีเนื้อหาครอบคลุมหัวข้อ
ต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- (1) บทนำ
- (2) กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- (3) หลักการของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน
- (4) กรณีศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ
- (5) บริบทกฎหมายไทยและการกำกับดูแลบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- (6) แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย
- (7) แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- (8) โครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ
- (9) บทสรุปและข้อเสนอแนะ

บทที่ 2

กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ในประเทศไทยและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 2

กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

2.1 ภาพรวมอุตสาหกรรมกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย

กิจการโทรทัศน์นับเป็นกิจการที่มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยอย่างมาก รวมทั้งเป็นกิจการที่เป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข โดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Terrestrial Television) หรือฟรีทีวี ที่ประชาชนทั่วไปสามารถเข้าถึงได้ ทำให้กิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินมีอิทธิพลอย่างสูงทางความคิดและพฤติกรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน นอกจากนี้การที่ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายครบถ้วน จะก่อให้เกิดการพัฒนาต่อยอดความรู้และนำมาซึ่งการมีส่วนร่วมในการพัฒนาและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

กิจการที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนในประเทศไทย อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประเภทหลัก คือ กิจการโทรทัศน์ กิจการวิทยุกระจายเสียง กิจการสิ่งพิมพ์ และกิจการแพร่ภาพออกอากาศทางสื่อใหม่ (New Media) สื่อออนไลน์ ทั้งนี้ กิจการโทรทัศน์และกิจการวิทยุกระจายเสียง นับเป็นกิจการที่มีอิทธิพลต่อประชาชนมากที่สุด จากผลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2560 พบว่า มีครัวเรือนที่มีอุปกรณ์ในการรับชมรายการโทรทัศน์คิดเป็นร้อยละ 96 (จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 21.5 ล้านครัวเรือน) ส่วนใหญ่เป็นการรับชมรายการโทรทัศน์ผ่านโครงข่ายภาคพื้นดินคิดเป็นร้อยละ 57.3 รองลงมาคือโครงข่ายดาวเทียม ร้อยละ 50.7 โครงข่ายเคเบิลร้อยละ 6 และโครงข่ายไอพีทีวีร้อยละ 0.5 สามารถเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ได้ ในแง่ของช่องรายการที่รับชม ณ ธันวาคม พ.ศ. 2559 มีผู้ชมช่องโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลร้อยละ 86.96 และร้อยละ 13.04 รับชมช่องทีวีเคเบิลและดาวเทียม หลังจากมีการเปลี่ยนผ่านการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ไปสู่ระบบดิจิทัลนั้นการรับชมโทรทัศน์ระบบดิจิทัลมีผู้ชมเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง รวมถึงรายได้จากการโฆษณาต่าง ๆ ก็เปลี่ยนจากโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกมาสู่โทรทัศน์ระบบดิจิทัล จากข้อมูลของบริษัท Nielsen มูลค่าการโฆษณาในกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ปี พ.ศ. 2560 มีเม็ดเงินโฆษณาลงในช่องโทรทัศน์ดิจิทัลทั้งหมด 62,825 ล้านบาท

ในอดีตประเทศไทยมีการส่งสัญญาณโทรทัศน์แบบภาคพื้นดิน (Terrestrial Broadcasting) ในระบบแอนะล็อก โดยส่งสัญญาณไปยังสายอากาศหนวดกุ้งหรือก้างปลาตามที่อยู่อาศัยของประชาชน ในตอนเริ่มต้นเป็นยุคโทรทัศน์ขาว-ดำ (พ.ศ. 2498 – 2510) และได้มีการเปลี่ยนไปสู่ยุคโทรทัศน์สี พ.ศ. 2510 และเริ่มมีการทดลองรับส่งสัญญาณโทรทัศน์

ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลใน พ.ศ. 2555 ต่อมา กสทช. ได้จัดการประมูลคลื่นความถี่ในเดือน ธันวาคม พ.ศ. 2556 เริ่มออกอากาศให้บริการในเชิงพาณิชย์เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2557

ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล ซึ่งในยุคกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลได้มีการเปลี่ยนโครงสร้างการประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ โดยจะมีการประกอบกิจการที่แยกออกจากกันระหว่างผู้ผลิตรายการ ผู้ให้บริการโทรทัศน์ (ช่องรายการ) ผู้ให้บริการโครงข่าย ผู้ให้บริการลูกค้า และสิ่งอำนวยความสะดวก และสิ่งอำนวยความสะดวก แตกต่างจากในอดีตที่มีเพียงผู้ผลิตรายการ และผู้แพร่เสียงแพร่ภาพไปยังผู้ชมผ่านทางสถานีโทรทัศน์เท่านั้น

ภาพที่ 1 ห่วงโซ่ของการให้บริการโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกและระบบดิจิทัล

ภาพที่ 2 ลักษณะและประเภทของกิจการโทรทัศน์

กสทช. ประกาศกำหนดลักษณะและประเภทของกิจการโทรทัศน์ออกเป็น 4 ประเภท (ประกาศ กสทช. เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์) ดังนี้

1. การให้บริการโทรทัศน์ ได้แก่ การประกอบกิจการโทรทัศน์ที่เป็นการส่งข้อมูลข่าวสารหรือรายการไปยังผู้รับชม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1.1 โบราณวัตถุประกอบกิจการโทรทัศน์ที่ใช้คลื่นความถี่ ซึ่งแบ่งออกเป็น

1.1.1 ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะ ได้แก่ ใบอนุญาตที่ออกให้สำหรับการประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะ

1.1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชน ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะ แต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

1.1.3 ใบอนุญาตประกอบกิจการทางธุรกิจ ได้แก่ ใบอนุญาตสำหรับประกอบกิจการตามวัตถุประสงค์ของผู้ประกอบกิจการเพื่อแสวงหากำไรในทางธุรกิจ

1.2 ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ที่ไม่ใช่คลื่นความถี่ ซึ่งเป็นกิจการที่ไม่ต้องขอรับการจัดสรรคลื่นความถี่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม

2. การให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ ได้แก่ การให้บริการระบบโครงข่ายเพื่อการส่งหรือแพร่ภาพกระจายเสียงจากสถานีส่งไปยังเครื่องรับของผู้ชม

3. การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ได้แก่ การให้บริการโครงสร้างพื้นฐานหรือสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อการให้บริการกิจการโทรทัศน์ เช่น ที่ดิน อาคาร เสา ระบบสาย สายอากาศ ท่อ หรือสิ่งอื่นใดตามที่ กสทช. ประกาศกำหนด

4. การให้บริการแบบประยุกต์

โครงสร้างกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัล ประกอบด้วย

1) ผู้ให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล 48 ช่อง

คำนึงถึง หน้าที่ ความจำเป็นและประโยชน์สูงสุดของประชาชน รวมถึงการแข่งขันโดยเสรีอย่างเป็นธรรม และกระจายการใช้ประโยชน์โดยทั่วถึง

คัดเลือก
โดยวิธีการประมูล

ภาพที่ 3 การให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ปัจจุบันประเทศไทยได้เปลี่ยนผ่านจากการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบแอนะล็อกไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเรียบร้อยแล้ว โดยมีผู้ให้บริการ

โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลจำนวน 26 ช่อง (จากที่กำหนดไว้ 48 ช่อง) แบ่งเป็น

1. ประเภทบริการสาธารณะ 12 ช่อง ปัจจุบัน มีการออกอากาศ 4 ช่อง คือ 1) สถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบก โดยกองทัพบก 2) สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย โดยกรมประชาสัมพันธ์ 3) Thai PBS โดยองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย 4) สถานีวิทยุโทรทัศน์รัฐสภา (ข้อมูล ณ มีนาคม 2561)
2. ประเภททางธุรกิจ 24 ช่อง ปัจจุบันมีการออกอากาศ 22 ช่อง แบ่งเป็น 4 ประเภท คือ 1) ช่องเด็กและเยาวชน 2 ช่อง 2) ช่องข่าวสารและสาระ 7 ช่อง 3) ช่องความคมชัดปกติ 6 ช่อง 4) ช่องความคมชัดสูง 7 ช่อง

ช่องฟรีทีวี ระบบดิจิทัล

ช่องบริการสาธารณะ: ช่อง 1, ช่อง 2, ช่อง 3, ช่อง 10

ช่องเด็ก เยาวชนและครอบครัว: ช่อง 13, ช่อง 14

ช่องข่าวสารและสาระ: ช่อง 16, ช่อง 18, ช่อง 19, ช่อง 20, ช่อง 21, ช่อง 22

ช่องรายการทั่วไป (SD): ช่อง 23, ช่อง 24, ช่อง 25, ช่อง 26, ช่อง 27, ช่อง 28, ช่อง 29

ช่องรายการทั่วไป (HD): ช่อง 30, ช่อง 31, ช่อง 32, ช่อง 33, ช่อง 34, ช่อง 35, ช่อง 36

ภาพที่ 4 ผู้ให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

ทั้งนี้ การให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล มีการแบ่งพื้นที่ให้บริการ 39 พื้นที่ ซึ่งครอบคลุม 77 จังหวัด ดังนั้น โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน จะสามารถมีจำนวนมากสุดได้ถึง 12 ช่องต่อ 1 พื้นที่บริการ ทั้งนี้ช่องโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในอนาคตจะออกอากาศที่ช่อง 37 – 48 ในแต่ละพื้นที่กิจการโทรทัศน์บริการชุมชน

39 DTV Service Areas

(12Ch/Area for Community TV)

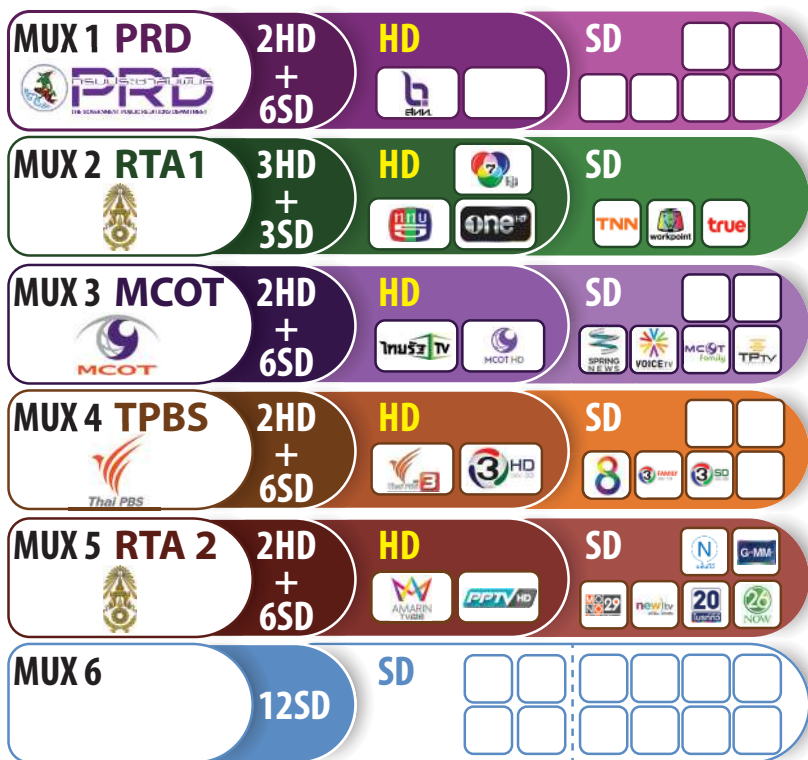
ภาพที่ 5 พื้นที่ให้บริการกิจการโทรทัศน์บริการชุมชน 39 พื้นที่

2) ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล 5 โครงข่ายจาก 4 หน่วยงาน ได้แก่

1. กองทัพบก จำนวน 2 โครงข่าย
2. องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย
3. บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน)
4. กรมประชาสัมพันธ์

ปัจจุบันผู้ให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลเช่าโครงข่ายของผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ดังแสดงในภาพที่ 6

ภาพที่ 6 ผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

โครงข่ายระดับชาติทั้ง 5 โครงข่ายจะต้องดำเนินการติดตั้งสถานีส่งสัญญาณจำนวน 168 สถานี โดยมีพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ 39 พื้นที่ แต่ละพื้นที่ที่มีจำนวนสถานีส่งสัญญาณตั้งแต่ 2 ถึง 12 สถานี และจำนวนช่องรายการมากที่สุด 12 ช่องรายการต่อพื้นที่ให้บริการ ความจุของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 (ปัจจุบันยังไม่มีติดตั้ง) สามารถรองรับได้ $12 \times 39 = 468$ ช่องรายการโทรทัศน์ชุมชน

แผนการขยายโครงข่าย ตามประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตเพิ่มเติมในส่วนการให้บริการโครงข่ายโทรทัศนประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล พ.ศ. 2556 กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายต้องขยายโครงข่ายให้สามารถครอบคลุมครัวเรือนทั่วประเทศ อย่างน้อยดังนี้

- 50% ของครัวเรือนภายใน 1 ปี นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาต (ปี 2556-2557)
- 80% ของครัวเรือนภายใน 2 ปี นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาต (ปี 2557-2558)
- 90% ของครัวเรือนภายใน 3 ปี นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาต (ปี 2558-2559)
- 95% ของครัวเรือนภายใน 4 ปี นับจากวันที่ได้รับใบอนุญาต (ปี 2559-2560)

โดยปัจจุบัน (มี.ค. 2561) กรมประชาสัมพันธ์ กองทัพบก บมจ. อสมท และ ส.ส.ท. ได้ทำการขยายโครงข่ายฯ โดยดำเนินการติดตั้งสถานีวิทยุคมนาคมตามแผนการขยายโครงข่ายโทรทัศนเรียบร้อยแล้วจำนวน 168 สถานี ดังนี้

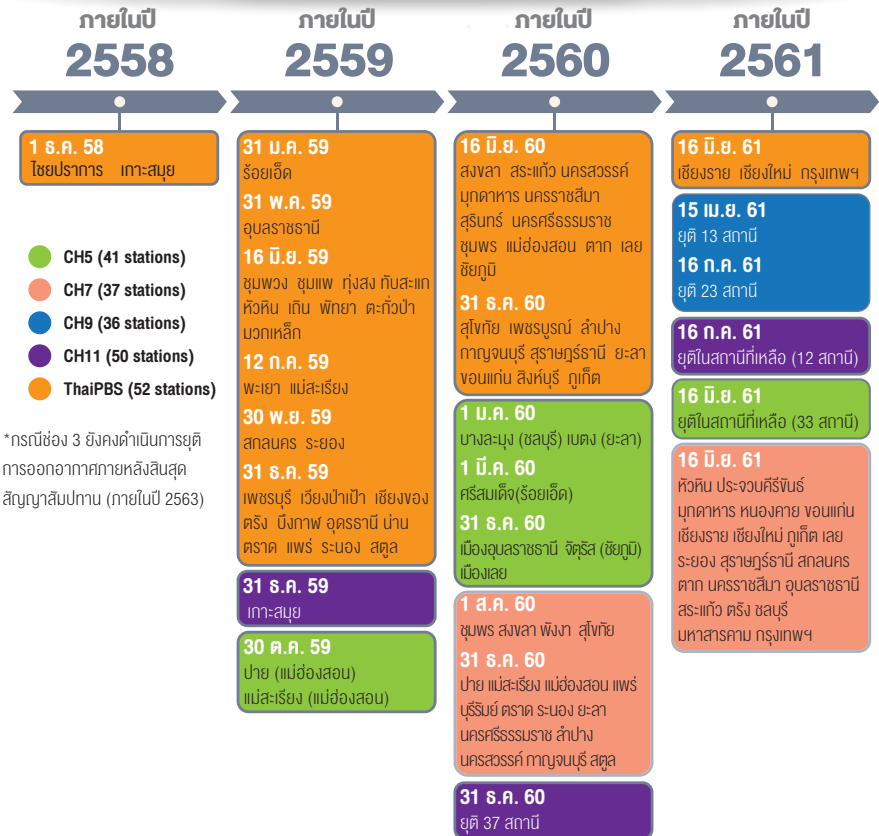
- 1) สถานีหลัก (M) 39 สถานี
- 2) สถานีเสริม (A1) 45 สถานี
- 3) สถานีเสริม (A2) 34 สถานี

3) ผู้ให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก ปัจจุบันมีผู้ให้บริการ 7 ราย คือ 1) กองทัพบก 2) องค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย 3) บริษัท อสมท จำกัด (มหาชน) 4) กรมประชาสัมพันธ์ 5) บริษัท กสท. โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) 6) บริษัท ทีโอที จำกัด (มหาชน) และ 7) การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค

- 4) ผู้ให้บริการแบบประยุกต์ ปัจจุบันยังไม่มีการออกใบอนุญาตให้บริการ

2.2 แผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

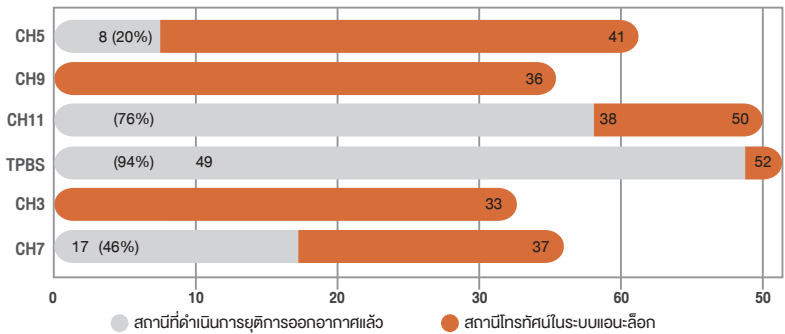

*กรณีช่อง 3 ยังคงดำเนินการยุติการออกอากาศภายหลังสิ้นสุดสัญญาณสัมปทาน (ภายในปี 2563)

- CH5 (41 stations)
- CH7 (37 stations)
- CH9 (36 stations)
- CH11 (50 stations)
- ThaiPBS (52 stations)

ภาพที่ 7 แผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

(ตามมติ กสทช. ครั้งที่ 4/2561 วันที่ 7 มีนาคม 2561)

ภาพที่ 8 สถานะของการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

(ณ วันที่ 19 มีนาคม 2561)

การยุติโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ช่อง 5 (ททบ.) ดำเนินการยุติการออกอากาศแล้ว จำนวน 8 สถานี ช่อง TPBS (ส.ส.ท.) ได้ดำเนินการยุติการออกอากาศแล้ว จำนวน 49 สถานี ช่อง 11 (กรมประชาสัมพันธ์) ดำเนินการยุติการออกอากาศแล้ว จำนวน 38 สถานี ช่อง 7 ดำเนินการยุติการออกอากาศแล้ว จำนวน 17 สถานี ช่อง 9 ที่ประชุม กสทช. ครั้งที่ 4/2561 ได้มีมติให้ยุติการออกอากาศเร็วขึ้นจำนวน 13 สถานี จากทั้งหมด 36 สถานี โดยให้ดำเนินการประชาสัมพันธ์แผนการยุติฯ อย่างน้อย 15 วัน นับแต่วันที่ กสทช. มีมติ ก่อนดำเนินการยุติการออกอากาศ ช่อง 3 อยู่ระหว่างประสานให้พิจารณาเร่งการยุติการออกอากาศให้เร็วขึ้น จากเดิมที่จะต้องยุติทั้งหมดในปี 2563 (ณ วันที่ 19 มีนาคม 2561)

2.3 นโยบายที่เกี่ยวข้อง

2.3.1 แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์

แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีเป้าประสงค์ให้ประชาชนได้รับประโยชน์จากการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ที่ถูกต้อง ทั้งถึง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพ มีการคุ้มครองมิให้ถูกเอาเปรียบจากผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มีสิทธิเสรีภาพในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่หลากหลายอย่างเท่าเทียม และสามารถใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เพื่อประโยชน์สาธารณะ บนพื้นฐานที่ผู้ประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์มีการแข่งขันได้อย่างเสรี ภายใต้กฎกติกาที่เป็นธรรม เนื้อหารายการมีคุณภาพ หลากหลาย เชื่อถือได้ และเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมายผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพ ที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้รับการส่งเสริมพัฒนาคุณภาพ มีมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบวิชาชีพ และมุ่งพัฒนากิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ไปสู่ความทันสมัย และใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ทั้งนี้ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2555 - 2559) ได้กำหนดยุทธศาสตร์ต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- (1) ยุทธศาสตร์การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
- (2) ยุทธศาสตร์การกำกับดูแลการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
- (3) ยุทธศาสตร์ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
- (4) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร
- (5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการประกอบกิจการ
- (6) ยุทธศาสตร์การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
- (7) ยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อไปสู่อัจฉริยะกับดูแลที่มีประสิทธิภาพ

โดยที่ยุทธศาสตร์ 5.6 การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลัก โดยมีตัวชี้วัดด้านกิจการโทรทัศน์ที่สำคัญ คือ ให้มีนโยบายและแผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัลภายใน 1 ปี และสามารถเริ่มการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลได้ภายใน 4 ปี นับแต่วันที่แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ซึ่งบังคับรวมถึง ยุทธศาสตร์ 5.1 การอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ได้กำหนดตัวชี้วัดให้มีหลักเกณฑ์การให้ใช้ประโยชน์คลื่นความถี่และการส่งเสริมการเข้าใช้คลื่นความถี่ในกิจการบริการชุมชนด้านกิจการโทรทัศน์ ในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการภายใน 3 ปี และมีหลักเกณฑ์การส่งเสริมชุมชนที่มีความพร้อมให้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการ รวมถึงมีแผนสนับสนุนด้านกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะสำหรับผู้ประกอบกิจการบริการชุมชน

2.3.2 แผนการเปลี่ยนระบบการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์เป็นระบบดิจิทัล

1) นโยบายด้านเทคโนโลยี

การกำหนดมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลสำหรับกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (Digital Terrestrial Television Broadcasting, DTTB) นั้น เพื่อเป็นการคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และช่วยให้การเปลี่ยนผ่านไปสู่การรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งด้านการลงทุนของผู้ส่งและด้านผู้รับ และสร้างความชัดเจนให้กับการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้อง

(1) **มาตรฐานการรับส่งสัญญาณในระบบดิจิทัล (Transmission)** กำหนดให้รับรองระบบ DVB-T2 เป็นมาตรฐานการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ระบบดิจิทัลสำหรับประเทศไทย

(2) **มาตรฐานความคมชัดของภาพ (TV Presentation Format)** กำหนดให้มีช่องรายการทั้งในมาตรฐานความคมชัดปกติ (Standard Definition: SD) และมาตรฐานความคมชัดสูง (High Definition: HD)

(3) **มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณภาพ (Video Compression)** กำหนดให้ใช้มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณภาพสำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเป็น MPEG-4 AVC/H.264 เพื่อให้การใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่มีประสิทธิภาพและเป็นตามมาตรฐานสากล

(4) **มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณเสียง (Audio Compression)** กำหนดให้ใช้มาตรฐานการบีบอัดสัญญาณเสียงสำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยมีมาตรฐานขั้นต่ำเป็น MPEG-4 HE AAC v2 และมีมาตรฐานทางเลือกเป็นระบบการบีบอัดสัญญาณเสียงที่รองรับการทำงานแบบ 5.1 ช่องเสียง โดยไม่กำหนดเทคโนโลยี เพื่อให้รองรับการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่ดีขึ้น

2) นโยบายด้านการวางแผนความถี่

กำหนดให้มีแนวทางในการจัดทำแผนความถี่วิทยุและหลักเกณฑ์การใช้งานคลื่นความถี่สำหรับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิตอล ดังนี้

(1) กำหนดให้ใช้ย่านความถี่สูงยิ่ง (UHF) สำหรับการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบดิจิตอลโดยต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่และตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ

(2) การวางแผนความถี่วิทยุจะพิจารณาทั้งการวางแผนแบบโครงข่ายความถี่เดี่ยว (Single Frequency Network: SFN) และแบบโครงข่ายหลายความถี่ (Multi Frequency Network: MFN) โดยให้คำนึงถึงการป้องกันการรบกวนซึ่งกันและกัน และประสิทธิภาพการใช้งานคลื่นความถี่เป็นสำคัญ

(3) ให้คำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกที่มีอยู่เดิมให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้งการใช้ประโยชน์จากโครงข่ายและสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน

(4) ให้คำนึงถึงการใช้งานคลื่นความถี่และข้อตกลงกับประเทศเพื่อนบ้าน

(5) สามารถให้บริการทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับท้องถิ่น โดยอิงเขตพื้นที่เชิงเทคนิค รวมทั้งต้องมีจำนวนความถี่เพียงพอสำหรับช่วงเวลาการส่งสัญญาณระบบดิจิตอลและระบบแอนะล็อกคู่ขนานกัน (Simulcast Period)

3) นโยบายด้านการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่และการประกอบกิจการ

นโยบายหลักด้านการอนุญาตประกอบกิจการ คือการส่งเสริมให้เกิดการแข่งขันเสรีอย่างเป็นธรรม โดยนำหลักการแยกโครงสร้างการประกอบกิจการ มาใช้ในการกำหนดลักษณะของกิจการโทรทัศน์ โดยแยกเป็น (1) การให้บริการโครงข่าย (2) การให้บริการสิ่งอำนวยความสะดวก (3) การให้บริการโทรทัศน์ และ (4) การให้บริการแบบประยุกต์ ตามลักษณะโครงสร้างการประกอบกิจการดังกล่าว จะกำหนดสิทธิในการใช้คลื่นความถี่ (Spectrum Right) สิทธิในการประกอบกิจการ (Broadcast Right) และสิทธิในการติดตั้งและใช้อุปกรณ์ (Operating Right) ที่แตกต่างกันตามลักษณะของกิจการ ทั้งนี้ผู้ได้รับสิทธิในการใช้คลื่นความถี่จะต้องประกอบกิจการให้บริการโทรทัศน์ด้วยตนเอง แต่อาจให้บุคคลอื่นเช่าเวลาดำเนินการบางช่วงเวลาได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ที่ กสทช. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ การใช้คลื่นความถี่และการกำกับดูแลการใช้คลื่นความถี่ในกิจการโทรทัศน์เป็นไปตามพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 และพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

4) นโยบายด้านการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

ด้วย กสทช. ได้มีนโยบายว่า ในปี พ.ศ. 2558 จะเริ่มพิจารณาจัดทำแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (Analogue switch-off, ASO) พร้อมทั้งการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่ที่ได้คืนจากการยุติระบบแอนะล็อก (Digital Dividend)

การพิจารณาจัดทำแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก จะคำนึงถึงความพร้อมของประชาชน ความพร้อมของผู้ประกอบกิจการ ความพร้อมของประเทศโดยรวมและกรอบเวลาในการยุติของกลุ่มประเทศสมาชิกอาเซียน โดยระยะเวลาการยุติการรับส่งสัญญาณจะต้องไม่สร้างภาระมากเกินไปในการส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์คู่ขนานทั้งในระบบแอนะล็อกและระบบดิจิทัล (Simulcast Period) ทั้งนี้จะมีมาตรการในการสนับสนุนการยุติการรับส่งสัญญาณระบบแอนะล็อกในมิติต่าง ๆ มาตรการการส่งเสริมสนับสนุนอุปกรณ์รับสัญญาณในระบบดิจิทัลสำหรับผู้มีรายได้น้อยและมีมาตรการสนับสนุนการวิจัยพัฒนาเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์ระบบดิจิทัล โดยผ่านกลไกของกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์สาธารณะและเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาฐานการผลิตของประเทศในระยะยาว รวมถึงการจัดทำแผนสื่อสารประชาสัมพันธ์และประสานงานในการให้ข้อมูลข่าวสารและสร้างความเข้าใจกับภาคส่วนที่เกี่ยวข้องอย่างครบถ้วนต่อเนื่อง เพื่อให้การดำเนินงานสามารถบรรลุตามแผนการยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกที่กำหนด

2.4 ความสอดคล้องกับนโยบายรัฐ

2.4.1 แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

แผนพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ระยะ 3 ปี (พ.ศ. 2559-2561) ได้กำหนดเป้าหมายยุทธศาสตร์ที่ 3 สร้างสังคมคุณภาพที่ทั่วถึงเท่าเทียมด้วยเทคโนโลยีดิจิทัลให้ประชาชนทุกกลุ่มโดยเฉพาะกลุ่มผู้อาศัยในพื้นที่ห่างไกลผู้สูงอายุและคนพิการสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล รวมถึงประชาชนทุกคนมีความตระหนักความรู้ความเข้าใจทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เกิดประโยชน์และสร้างสรรค์ (Digital Literacy) และยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลประสิทธิภาพสูงให้ครอบคลุมทั่วประเทศ ได้กำหนดเป้าหมายให้มีโครงข่ายแพร่สัญญาณโทรทัศน์และกระจายเสียงครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้มีโครงข่ายดิจิทัลทีวีครอบคลุมทั่วประเทศภายใน 1 ปี

2.4.2 กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

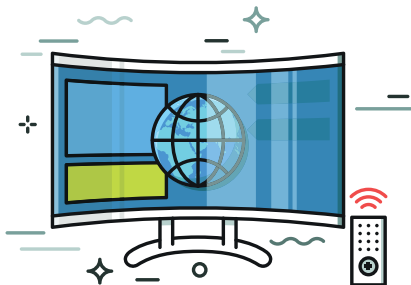
การพัฒนาโทรทัศน์ชุมชนมีความสอดคล้องและสนับสนุนกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ในด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพคน การสร้างโอกาสความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในสังคม การสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

นอกจากนี้ สหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 17 ประการของสหประชาชาติ (วาระการพัฒนาภายในปี ค.ศ. 2030) โดยเป้าหมายที่ 9 สร้างโครงสร้างพื้นฐาน ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่ครอบคลุมและยั่งยืน และส่งเสริมนวัตกรรม

ภาพที่ 10 เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน
(Sustainable Development Goals–SDGs)

บทที่ 3

หลักการของโทรศัพท์ประเภทบริการ ชุมชน

บทที่ 3

หลักการของโทรทัศน์ประเภท บริการชุมชน

บท นี้เป็นการสรุปหลักการของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจากรายงานการศึกษาของ ITU รูปแบบของสื่อชุมชนพัฒนาขึ้นในช่วงเวลาที่ผ่านมามีการนำเสนอข้อมูลข่าวสารและความคิดเห็นสามารถทำได้หลายช่องทางและเปิดโอกาสให้กลุ่มคนต่าง ๆ สามารถเข้าถึงข้อมูลทั้งแบบสาธารณะและแบบเฉพาะกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบสื่อชุมชนนี้ช่วยให้ประชาชนโดยทั่วไปโดยเฉพาะชุมชนในท้องถิ่นต่าง ๆ สามารถแสดงความคิดเห็นและบอกเล่าความต้องการของตนเองต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เช่น นโยบายสาธารณะ เหตุการณ์บ้านเมือง รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในสังคมได้

ด้วยเทคโนโลยีใหม่ ๆ และช่องว่างรายได้ที่ลดลงทำให้บทบาทของสื่อชุมชนได้เปลี่ยนแปลงไปไม่เพียงเฉพาะการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเหมือนในอดีตที่ผ่านมาแต่ยังเป็นเครื่องมือในการสร้างการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนให้มากยิ่งขึ้น หลักการของสื่อชุมชนได้ขยายขอบเขตของตนเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะการมีส่วนร่วมผ่านการสื่อสารโต้ตอบ ซึ่งช่วยสร้างความเข้มแข็งของสังคม ส่งเสริมระบอบประชาธิปไตย และให้ความสำคัญกับความคิดของคนส่วนใหญ่ในสังคม

สื่อชุมชน นอกจากสื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์แล้ว ปัจจุบันสื่อดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทอย่างมาก เช่น สื่อสังคมออนไลน์ Facebook หรือ Twitter ซึ่งสร้างขึ้นและใช้โดยคนในชุมชนเอง สื่อสังคมออนไลน์ทำให้สามารถเข้าถึงได้จากทุกที่และจากทุกคนตามหลักปรัชญาของสื่อชุมชนจึงอาจเรียกไม่ชัดเจนนักว่าเป็นสื่อชุมชนอย่างแท้จริง เพราะการนำเสนอและการแสดงความคิดเห็นอาจจะไม่ได้จำกัดอยู่แค่ในชุมชนหนึ่งเท่านั้น สื่อชุมชนในรายงานเน้นสื่อที่เป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน เช่น โทรทัศน์ชุมชนซึ่งสามารถสะท้อนความคิดเห็นและการแสดงออกของชุมชนใดชุมชนหนึ่งได้

ตัวอย่างการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ เช่น ประเทศสหรัฐอเมริกา โทรทัศน์ชุมชนได้ประโยชน์จากกฎ Must-Carry ที่กำหนดให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์เคเบิลต้องออกอากาศเนื้อหารายการที่เป็นของชุมชน เช่นเดียวกับในประเทศแคนาดาผู้ประกอบการโทรทัศน์เคเบิลต้องอุดหนุนบริการของโทรทัศน์ชุมชน ในประเทศออสเตรเลีย ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนเคยได้รับใบอนุญาตให้ออกอากาศผ่านระบบโทรทัศน์ดิจิทัลได้ (Free-to-Air) แต่เมื่อไม่นานมานี้กระทรวงการสื่อสารของรัฐบาลออสเตรเลียได้ยุติการให้ใบอนุญาตประเภทนี้และส่งเสริมให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนเผยแพร่รายการผ่านบรอดแบนด์ (หรืออินเทอร์เน็ต) แทน ในสหราชอาณาจักร สถานีโทรทัศน์ชุมชนต้องดำเนินการตามกฎหมายโทรทัศน์ท้องถิ่น

สื่อชุมชนทั้งวิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์ครอบคลุมบริการในหลากหลายรูปแบบ ทั้งที่เป็นการให้บริการในเชิงพาณิชย์ การให้บริการของภาครัฐ และบริการสาธารณะ

โดยแต่ละรูปแบบมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไป กิจกรรมกระจายเสียงเชิงพาณิชย์ต้องการเข้าถึงผู้ชมให้ได้มากที่สุดเพื่อประโยชน์ในการหารายได้จากโฆษณา ดังนั้นลักษณะการให้บริการจะเป็นระดับชาติเพื่อให้มีพื้นที่บริการครอบคลุมทั่วประเทศ โดยมุ่งเน้นผลกำไรต่อผู้ถือหุ้นเป็นหลัก กิจกรรมโทรทัศน์ของภาครัฐมักให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของรัฐบาลในฐานะที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินกิจการ โดยมากเป็นการให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ โดยบางประเทศที่เป็นการให้บริการเฉพาะในภูมิภาคหนึ่ง ๆ แต่ทั้งนี้ยังคงเป็นการนำเสนอเนื้อหาในมุมมองของรัฐเสียเป็นส่วนใหญ่ ในส่วนกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ ถึงแม้ว่าจะเป็นของรัฐแต่การบริหารงานและการนำเสนอเนื้อหาค่อนข้างจะเป็นอิสระจากรัฐ และมีความเข้มข้นมากกว่าในด้านเนื้อหารายการโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับศิลปะวัฒนธรรม และการนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบัน กิจกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะส่วนใหญ่ในจะให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ

ในขณะที่กิจการโทรทัศน์ชุมชน เป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน มุ่งเน้นเนื้อหาสาระที่เป็นของชุมชนหรือของท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นการดำเนินการโดยไม่มุ่งเน้นผลกำไร และโดยทั่วไปเป็นการดำเนินงานแบบสมัครใจโดยมีอาสาสมัครภายในชุมชนเองเป็นผู้ผลิตเนื้อหารายการ กิจกรรมโทรทัศน์ชุมชนจะมีพื้นที่ให้บริการเฉพาะท้องถิ่น ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศและโดยทั่วไปแล้วผู้ได้รับใบอนุญาตสามารถดำเนินการได้เพียงหนึ่งสถานีเท่านั้น ดังนั้นกิจการโทรทัศน์ชุมชนจึงมีลักษณะพิเศษความเป็นท้องถิ่นหรือความเป็นชุมชนอย่างแท้จริง สิ่งที่ทำทลายในการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชนหากเกิดการดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนมีจุดมุ่งหมายอื่นแอบแฝง เช่น การแสวงหาผลกำไรเป็นหลัก

3.1 หลักการของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน

หลักการของโทรทัศน์ชุมชนคือ **เป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน** โทรทัศน์ชุมชนไม่ใช่ธุรกิจที่แสวงหากำไรในเชิงพาณิชย์ (แต่สามารถหารายได้เพื่อจุดประสงค์ในการดำเนินงานของสถานีเท่านั้น) โทรทัศน์ชุมชนจัดตั้งเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งเท่านั้น โดยสถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละสถานีจะมีใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนได้เพียงหนึ่งใบอนุญาตเท่านั้น (สำหรับประกอบกิจการในท้องถิ่นของตน) โดยทั่วไปสถานีโทรทัศน์ชุมชนดำเนินการโดยอาสาสมัคร รวมถึงการผลิตเนื้อหารายการจะใช้อาสาสมัครเป็นหลัก

3.2 คุณลักษณะของโทรทัศน์ชุมชน

โทรทัศน์ชุมชนมีลักษณะสำคัญอย่างน้อย 3 ประการ คือ

- (1) **โทรทัศน์ชุมชน เป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน**

แนวความคิดในการจัดให้มีบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยสะท้อนไว้อย่าง

ชุดเงินใน พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 (พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ)

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่มีพื้นที่อาศัยในแหล่งเดียวกันไม่ว่า จะในเมืองหรือในชนบท และให้หมายความรวมถึงกลุ่มประชาชนที่มีความสนใจ ร่วมกันและอยู่ในพื้นที่ใกล้เคียงกันหรือสื่อสารถึงกันได้ โดยมีผลประโยชน์ด้านสังคม และวัฒนธรรมเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันทำกิจกรรมอันชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรม ร่วมกัน มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีการจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้

โดยหลักการแล้ว ชุมชนมีความเป็นนิติบุคคล หรืออีกนัยหนึ่งชุมชนได้รับการรับรอง ทางกฎหมายซึ่งสามารถบริหารและดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนตามจุดประสงค์ ของชุมชนได้ แนวความคิดหรือหลักการของโทรทัศน์ชุมชนเป็นเรื่องที่สำคัญมาก โทรทัศน์ ชุมชนต้องไม่เป็นของผู้หนึ่งผู้ใด หรือกลุ่มหนึ่งกลุ่มใด ต้องไม่เป็นของบริษัท และต้องไม่เป็น ส่วนหนึ่งขององค์กรของรัฐ

หลักการเรื่อง **“การควบคุมโดยชุมชน”** มีความสำคัญอย่างยิ่ง สถานีโทรทัศน์ชุมชน ต้องถูกควบคุมและบริหารโดยคณะบุคคล (คณะกรรมการ) ที่จัดตั้งขึ้นโดยชุมชนเอง คณะกรรมการ (ที่เป็นนิติบุคคล) นี้เป็นผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนอย่าง ถูกต้อง และที่สำคัญโทรทัศน์ชุมชนจะต้องไม่ถูกแทรกแซงทางการเมือง หรือได้รับอิทธิพล จากกลุ่มธุรกิจ หรือถูกครอบงำโดยกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งที่มีผลประโยชน์ร่วมกัน สถานีโทรทัศน์ ชุมชนจะต้องมีความเป็นอิสระในการบริหารงานและควบคุมการดำเนินงานทั้งหมดของสถานี

การดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นคุณลักษณะเฉพาะอีกประการหนึ่ง โดยทั่วไปสถานีโทรทัศน์ชุมชนมักดำเนินงานโดยกลุ่มอาสาสมัครในชุมชนนั้น ๆ ในบางกรณี สถานีโทรทัศน์ชุมชนอาจมีการจ้างและจ่ายค่าตอบแทนแก่พนักงานบางส่วนโดยเฉพาะใน ตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญ เช่น ผู้บริหารสถานีซึ่งทำหน้าที่ประสานงานทั้งหมดของสถานีและ รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการของสถานี และไม่ควรอนุญาตให้สถานีโทรทัศน์ ชุมชนสามารถว่าจ้างองค์กรหรือหน่วยงานอื่นมาบริหารสถานีแทน

(2) โทรทัศน์ชุมชน ต้องไม่มุ่งเน้นหาผลกำไรเป็นหลัก

ต่างจากสถานีเชิงพาณิชย์ สถานีโทรทัศน์ชุมชนเป็นองค์กรที่ไม่มุ่งแสวงหาผลกำไร การที่กล่าวเช่นนี้มิได้หมายความว่าการทำงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชนจะหารายได้ และมีกำไรไม่ได้ แต่หมายความว่าหากสถานีมีกำไร กำไรที่ได้นั้นต้องนำมาใช้เพื่อการบริหาร จัดการสถานี ห้ามมิให้แจกจ่ายหรือตอบแทนให้กับผู้หนึ่งผู้ใดหรือองค์กรใด ๆ นอกไปจาก ค่าใช้จ่ายจำเป็นที่ต้องจ่ายอยู่แล้ว และถ้าสถานีโทรทัศน์ชุมชนนั้น ๆ มีการจ้างพนักงาน ค่าตอบแทนพนักงานดังกล่าวจะต้องไม่สูงไปกว่าอัตราค่าจ้างในตลาดของอุตสาหกรรม เดียวกันในตำแหน่งหน้าที่เดียวกัน

(3) โทรทัศน์ชุมชน ต้องมีความเป็นชุมชนหรือความเป็นท้องถิ่น

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนจัดให้เฉพาะองค์กรหรือกลุ่มบุคคลในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือชุมชนใดชุมชนหนึ่ง โดยโครงสร้างการจัดแบ่งโครงข่ายในระบบโทรทัศน์ดิจิทัลของประเทศไทย สถานีโทรทัศน์ชุมชนบางสถานีครอบคลุมพื้นที่ออกอากาศได้มากกว่าหนึ่งจังหวัด สถานีโทรทัศน์ชุมชนแต่ละสถานีสามารถมีใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนได้เพียงใบเดียวเท่านั้น ดังนั้นสถานีโทรทัศน์ชุมชนจึงมีความเป็นชุมชนหรือมีความเป็นท้องถิ่นอย่างมาก แตกต่างจากสถานีโทรทัศน์ของรัฐหรือสถานีโทรทัศน์ของบริการสาธารณะ

3.3 โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553 กำหนดให้ต้องจัดสรรคลื่นความถี่ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้ สำหรับให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลเพื่อจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชนไม่น้อยกว่าร้อยละยี่สิบของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการ (บนระบบโทรทัศน์ดิจิทัลและภายหลังยุติการใช้งานระบบโทรทัศน์แอนะล็อก)

การวางแผนเริ่มต้นให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไม่ว่าจะเป็นการวางแผนนโยบายหรือจัดทำแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย จำเป็นต้องยึดหลักสำคัญของโทรทัศน์ชุมชนดังที่ได้กล่าวไว้เป็นพื้นฐานสำคัญในการกำหนดนโยบายการให้ใบอนุญาต การกำกับดูแลเนื้อหารายการ การดำเนินการของสถานี และการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยคำนึงจุดประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนอย่างแท้จริง และไม่มีผลประโยชน์อื่น ๆ แอบแฝง

ตามพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2551 มาตรา 49 กำหนดให้ส่วนกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ต้องจัดให้ภาคประชาชนได้ใช้คลื่นความถี่เพื่อประโยชน์สาธารณะ และไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจในการประกอบกิจการบริการชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ 20 ของคลื่นความถี่ในแต่ละพื้นที่ของการอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลมีการแบ่งพื้นที่ให้บริการ 39 พื้นที่ ซึ่งครอบคลุม 77 จังหวัด โดยจะมีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจำนวนมากสุดได้ถึง 12 ช่องต่อ 1 พื้นที่ บริการ ทั้งนี้ช่องโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในอนาคตจะออกอากาศที่ช่อง 37 - 48 ในแต่ละพื้นที่ ดังที่กล่าวไว้ในบทที่ 1

ผศ.ดร. ภัทธา บุรารักษ์ จากมหาวิทยาลัยพะเยาได้ กล่าวถึงนโยบายและกรอบแนวทางสำหรับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนไว้ในรายงาน “Community Television in

the Mist of Digitization in Thailand: Policy and Community's Practice” (2557) ว่า องค์ประกอบของโทรทัศน์ชุมชนคือการมีส่วนร่วมของชุมชน

จากการศึกษาของที่ปรึกษา ITU และคณะกรรมการสามารถเรียนรู้ประสบการณ์ที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชนบางส่วนจากผู้ที่ยุทธยามให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยแล้ว คือ พะเยาทีวี ในจังหวัดพะเยา และ สื่อสร้างสุข ในจังหวัดอุบลราชธานี ซึ่งได้มีการผลิตรายการเป็นของตนเองและมีฐานผู้ชมอยู่จำนวนหนึ่ง

พะเยาทีวีเริ่มต้นขึ้นในปี 2552 โดยได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยพะเยา และเครือข่ายสื่อพลเมืองของไทยพีบีเอส โดยมีผู้สนับสนุนหลักจากสถาบันปวงพญา ในส่วนของสื่อสร้างสุขเป็นมูลนิธิที่เกิดจากสมาชิกมารวมตัวกันผลิตสื่อมัลติมีเดียในหลายรูปแบบ โดยมีมุ่งหวังที่จะให้เกิดการสร้างสุขภาวะในชุมชนโดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือ การทำงานของสื่อสร้างสุข อุบลราชธานี ประกอบด้วย การฝึกอบรมเรื่องการทำหนังสั้น การฝึกอบรมเพื่อการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ รวมถึงผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อชุมชน ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวนับเป็นการเสริมสร้างศักยภาพระหว่างกันในชุมชน โดยคณะกรรมการมูลนิธินั้นเปรียบดังรากฐานที่แข็งแรงของภาคประชาสังคม และผลักดันให้มีการจัดตั้งสถานที่ที่ผลิตรายการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการ และความสนใจของคนในชุมชน โดยมีการเผยแพร่ออกอากาศจะรูปแบบออนไลน์ ผลลัพธ์ของโทรทัศน์ชุมชนนี้คือการสร้างความสุขผ่านตัวกลางคือสื่ออย่างยั่งยืน รวมไปถึงผ่านกิจกรรมอื่น ๆ ของมูลนิธิฯ จะเห็นได้ว่าในประเทศไทยมีผู้ที่พร้อมจะขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนและมีแนวโน้มที่จะสามารถบริหารจัดการสถานีของตนได้ กสทช. อาจพิจารณาออกใบอนุญาตให้กับผู้ที่มีความพร้อมดังกล่าวเพื่อจะได้ศึกษาจากประสบการณ์และบทเรียนจริง ซึ่งจะประโยชน์ต่อการพัฒนาแผนงานในอนาคตต่อไป

บทที่ 4

กรณีศึกษาบริการโทรทัศนชุมชน ในต่างประเทศ

บทที่ 4

กรณีศึกษาบริการโทรทัศน์ ชุมชนในต่างประเทศ

ใน บทนี้เป็นรวบรวมข้อมูลจากรายงาน NBTC/ITU Community TV Broadcasting: Case Studies ซึ่งกล่าวถึงกรณีศึกษาของประเทศต่าง ๆ ที่มีการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย ประเทศแคนาดา ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอินโดนีเซีย ประเทศแอฟริกาใต้ ประเทศเนเธอร์แลนด์ สหราชอาณาจักร และประเทศสหรัฐอเมริกาการดำเนินการกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศเหล่านี้มีปัจจัยแตกต่างกันไป และไม่อาจสรุปได้ว่าการดำเนินการกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนควรจะต้องมีรูปแบบตายตัวอย่างไร ทั้งในส่วนการกำหนดรูปแบบเนื้อหารายการ รูปแบบการออกอากาศ รวมไปถึงแบบแผนในการพัฒนากิจการให้มีความยั่งยืน โดยสามารถสรุปภาพรวมของการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนของต่างประเทศได้ดังนี้

- 1** บางประเทศ ใช้รูปแบบการดำเนินการกิจการโทรทัศน์ชุมชนที่ชุมชนเองเป็นเจ้าของ และควบคุมดำเนินการโดยอาสาสมัครในชุมชนเอง เช่น ออสเตรเลีย และอินโดนีเซีย
- 2** บางประเทศ โทรทัศน์ชุมชนดำเนินการโดยมืออาชีพ เช่น สหราชอาณาจักรและเนเธอร์แลนด์
- 3** บางประเทศ เป็นการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนโดยไม่แสวงหาผลกำไร เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา แต่ในบางประเทศเป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์ เช่น โทรทัศน์ท้องถิ่นในสหราชอาณาจักร
- 4** โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในบางประเทศให้บริการเฉพาะในระดับชุมชนหรือท้องถิ่นเท่านั้น เช่น ออสเตรเลีย แคนาดา อินโดนีเซีย สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรบางส่วน แต่ในบางประเทศก็เป็นการให้บริการในระดับชาติ เช่น การให้บริการในสหราชอาณาจักรบางส่วน

4.1 ประเทศออสเตรเลีย

จำนวนประชากร:	23.5 ล้าน (2557)
พื้นที่	7,692,024 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	3 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 47,318 (2558)
การเชื่อมต่อ broadband แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	27.7 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	84.6 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	2544/DVB-T
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2556

แหล่งที่มา: ITU

4.1.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

การให้บริการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศออสเตรเลียมีความครอบคลุมไม่เท่ากับการให้บริการวิทยุประเภทบริการชุมชนซึ่งมีอยู่มากกว่า 400 สถานี โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนที่ออกอากาศแบบ free-to-air มีอยู่ในเมืองใหญ่ ๆ ได้แก่ เมลเบิร์น ซิดนีย์ บริสเบน แอดิเลด และเพิร์ท นอกจากนี้ประเทศออสเตรเลียยังมีช่องรายการสำหรับชนพื้นเมือง (Broadcasting for Remote Aboriginal Communities: BRACS) ซึ่งออกอากาศผ่านช่องโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะในระดับชาติ ซึ่งปัจจุบันมีการออกใบอนุญาตให้บริการโทรทัศน์ในรูปแบบดังกล่าวมากกว่า 70 ราย

กิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนที่ออกอากาศแบบ free-to-air อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Australian Communication and Media Authority (ACMA) ซึ่งบังคับใช้กฎหมายที่เรียกว่า Broadcasting Service Act 1992 (BSA) สถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนใช้หลักปฏิบัติที่ภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนได้ร่วมกันกำหนดโดยมีกรรมกร่วมกันเป็น Australian Community Television Alliance (ACTA) และ Community Broadcasting Association of Australia (CBAA) โดยหลักปฏิบัตินี้ได้รับการพิจารณาอนุมัติโดย ACMA เป็นรูปแบบของการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) ระหว่างภาคอุตสาหกรรมและหน่วยงานกำกับดูแลสื่อ (ACMA)

กฎหมาย Broadcasting Service Act 1992 (BSA) ได้ระบุถึงกิจการกระจายเสียงประเภทบริการชุมชน ควบคู่ไปกับบริการสาธารณะและบริการเชิงพาณิชย์ โดยระบุว่า กิจการกระจายเสียงประเภทบริการชุมชนมีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์ต่อชุมชนและ

ไม่เพื่อผลกำไร และสามารถรับชมได้โดยอุปกรณ์รับชมทั่วไปและไม่มีค่าใช้จ่ายในการรับชม (BSA มาตรา 15) ผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

๑) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนในการให้บริการ การเลือกรูปแบบรายการ และการจัดทำเนื้อหารายการ (กฎการมีส่วนร่วมของชุมชน)

๒) ดำเนินงานอย่างต่อเนื่องในการเป็นกระบอกเสียงหรือตัวแทนของชุมชนในเรื่องที่ชุมชนนั้น ๆ สนใจในขณะนั้นตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตหรือวันที่ได้รับต่อใบอนุญาตจนถึงสิ้นสุดการให้บริการ (BSA มาตรา 9 (2)(c) และ (b) วรรค 2)

นอกจากกฎหมาย BSA ดังกล่าวแล้ว ACMA ยังได้จัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบการกระจายเสียงประเภทบริการชุมชน โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวได้กล่าวถึงธรรมาภิบาลการบริหารสถานีและความสำคัญของระบบสมาชิกภาพ และยังได้กล่าวถึงวิธีการจัดผังรายการที่สะท้อนความหลากหลายและความสนใจของชุมชน

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนสามารถแบ่งได้เป็น 2 รูปแบบคือ ใบอนุญาตชั่วคราว และใบอนุญาตถาวร ซึ่งทั้งคู่สามารถต่ออายุได้ ใบอนุญาตทั้งสองประเภทดังกล่าวออกโดย ACMA อย่างไรก็ดีภายหลังปี พ.ศ.2559 ACMA จะยุติการออกใบอนุญาตดังกล่าวและส่งเสริมให้ผู้ประกอบการหันไปออกอากาศทางอินเทอร์เน็ต บรอดแบนด์แทน ซึ่งไม่จำเป็นต้องขอใบอนุญาตสำหรับบริการ IPTV หรือบริการ วิดีโอออนดีมานด์ (VOD)

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน (ก่อนสิ้นสุดปี พ.ศ.2559) ต้องเป็นบริษัทที่จดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย Corporations Act 2001 และต้องจดทะเบียนเป็นสมาคมที่ไม่แสวงหากำไร ผู้ขอรับใบอนุญาตยังจะต้องมีใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2535

ซึ่งหมายความว่าบริษัทเหล่านี้ต้องไม่มีการดำเนินงานเพื่อแสวงหาผลกำไร ผู้รับใบอนุญาตโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนยังต้องมีใบอนุญาตที่ออกตามความในพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ.2535 (Radiocommunications Act 1992)

โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศออสเตรเลียประกอบด้วย 3 รูปแบบซึ่งแต่ละแบบมีระดับของการมีส่วนร่วมจากภาครัฐแตกต่างกันไป

(1) Aboriginal CTV (โทรทัศน์ชุมชนพื้นเมือง)

ในช่วงต้นทศวรรษที่ 1980 เมื่อโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมเริ่มให้บริการในชนบทของออสเตรเลีย ผู้นำท้องถิ่นล้วนกลัวผลกระทบอันเกิดจากการซึมซับวัฒนธรรมเมืองจากการรับชมโทรทัศน์ ดังนั้นจึงตอบโต้ด้วยวิธีการ “ไฟต่อไฟ” ซึ่งเป็นคำพูดของผู้นำพื้นบ้านคนหนึ่งที่ได้พูดไว้ในขณะนั้น โดยขอให้มีการเผยแพร่รายการของชนพื้นเมืองได้ด้วย จากนั้นรัฐบาลจึงได้จัดตั้งบูธที่ติดตั้งจานดาวเทียมสำหรับรับชมโทรทัศน์โดยได้แพร่ภาพช่องรายการของ ABC และ SBS (ช่องระดับชาติ) และได้จัดเตรียมอุปกรณ์บันทึกภาพและ

เสียงและอุปกรณ์ตัดต่อ (VHS camcorder และ VHS edit suite) โดยอนุญาตให้ชุมชนพื้นเมืองสามารถผลิตรายการเองและแพร่กระจายของตนในช่อง ABC หรือ SBS ได้ตลอดเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 ช่องรายการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมระดับชาติที่มีชื่อว่า 'Imparja'¹ ได้จัดผังรายการให้มีการออกอากาศรายการที่ผลิตโดยช่องของชุมชนพื้นเมืองรวมอยู่ด้วย นอกเหนือไปจากรายการอื่น ๆ ที่ผลิตขึ้นใหม่ แม้ว่าคุณภาพของรายการจะมีลักษณะกึ่งมืออาชีพ แต่ก็เป็นการเปิดโอกาสให้ชุมชนพื้นเมืองเหล่านี้สามารถเข้าถึงโทรทัศน์บริการสาธารณะได้

ผู้ถือใบอนุญาตกว่าเจ็ดสิบแปดรายยังคงดำรงอยู่ ภายใต้รูปแบบ BRACS (Broadcasting for Remote Aboriginal Communities)²

(2) Urban CTV (โทรทัศน์ชุมชนเมือง)

ในปี พ.ศ. 2535 ได้มีการให้ใบอนุญาตทดลองประเภท Free-to-Air แก่ผู้ประกอบการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนโดยมีอายุใบอนุญาต 1 ปี ใบอนุญาตเหล่านี้ยังคงสถานะเป็นใบอนุญาตทดลองจนถึงปี พ.ศ. 2546 ผู้ได้รับใบอนุญาตล้วนต้องคืนเงินเนื่องจากสถานะทางการเงินและไม่สามารถหาผู้อุปถัมภ์สถานีได้ สาเหตุประการหนึ่งคือพวกเขาไม่รู้ว่าใบอนุญาตของพวกเขาจะได้รับการต่ออายุหรือไม่ นอกจากนี้การที่ต้องใช้คลื่นความถี่ในย่าน UHF ก็เป็นอีกเหตุผลหนึ่งเพราะชาวออสเตรเลียส่วนใหญ่ไม่มีเสารับสัญญาณที่สามารถรับสัญญาณในช่วงความถี่แตกต่างกันได้ นักวิจารณ์บางรายยังให้ความเห็นว่าช่องรายการของสถานีเหล่านี้เป็นรูปแบบเชิงพาณิชย์มากเกินไปเพราะต้องอาศัยเงินจากผู้อุปถัมภ์เสียเป็นส่วนใหญ่โดยไม่มีรายได้ทางอื่นที่ไม่ใช่ในเชิงพาณิชย์

ในปี พ.ศ. 2547 มีการให้ใบอนุญาตอายุ 5 ปีให้แก่ช่องรายการหนึ่งเป็นครั้งแรกและหลังจากนั้นทำให้โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนเริ่มเป็นที่รู้จักปัจจุบันมีผู้ได้รับใบอนุญาตในเพิร์ท เมลเบิร์น ลิสมอร์ บрисเบน ซิดนีย์ แอดดิเลด และแคนเบอร์รา โดยทั้งหมดล้วนเป็นเมืองหลักของประเทศ (ยกเว้นลิสมอร์) และศูนย์รวมประชากรของประเทศ

ในเมืองเพิร์ท แม้จะยังคงเป็นผู้ถือใบอนุญาตแต่ไม่สามารถที่จะดำเนินการต่อไปได้เนื่องจากปัญหาทางการเงินของตนเอง บนเว็บไซต์ของ ACMA³ ได้กล่าวว่า กิจการกระจายเสียงประเภทบริการชุมชนมีส่วนช่วยบรรเทาเป้าหมายของ Australia's Broadcasting Services Act ดังนี้

📡 ส่งเสริมความหลากหลายของบริการกระจายเสียงที่มีให้กับประชาชนชาวออสเตรเลีย

📡 ช่วยพัฒนาและสะท้อนตัวตนของชาวออสเตรเลีย ความหลากหลายของผู้คนและวัฒนธรรม

📡 จัดให้มีรายการที่มีความสำคัญกับชุมชนท้องถิ่น

1 Imparja ได้รับใบอนุญาตประเภทบริการเชิงพาณิชย์

2 ดูเพิ่มเติมเกี่ยวกับ BRACS ได้ที่ <http://www.powerhousemuseum.com/hsc/bracs/>

3 ดู http://www.acma.gov.au/WEB/STANDARD/pc=PC_311074

เว็บไซต์ดังกล่าวยังให้รายละเอียดเกี่ยวกับหลักปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ประเภท
บริการชุมชน โดยมีระบุว่า “ผู้ถือครองใบอนุญาตจะส่งเสริมให้สมาชิกของชุมชนมีส่วนร่วมใน:

- (1) การปฏิบัติงานของผู้รับใบอนุญาตในการให้บริการ และ
- (2) การจัดผังรายการและเนื้อหาภายใต้ใบอนุญาต

☉ ผู้ถือครองใบอนุญาตจะต้องไม่มีการให้บริการที่แสวงหากำไรหรือมีการ
ดำเนินงานเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่แสวงหากำไร

☉ ผู้ถือครองใบอนุญาตจะต้องไม่ออกอากาศโฆษณา แต่อาจจะออกอากาศใน
รูปประกาศเกี่ยวกับการอุปถัมภ์ โดยประกาศดังกล่าวรวมกันต้องไม่เกิน 7 นาทีของแต่ละ
ชั่วโมงของการออกอากาศ

☉ ผู้ถือครองใบอนุญาตอาจจะออกอากาศประกาศเกี่ยวกับการอุปถัมภ์เฉพาะใน
ช่วงเวลาก่อนเริ่มรายการ หรือหลังรายการ หรือระหว่างช่วงพักรายการ

เงื่อนเวลา แบ่งเวลาให้ผู้ยื่นคำขออนุญาต

ใบอนุญาตโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนระบุเงื่อนไขห้ามมิให้ผู้รับใบอนุญาตขาย
เวลาออกอากาศมากกว่า 2 ชั่วโมงจากเวลาออกอากาศในหนึ่งวันให้แก่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง
ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรหรือเป็นส่วนหนึ่งขององค์กรที่แสวงหากำไร เว้นแต่เป็น
บุคคลนั้น ๆ เป็นองค์กรที่มีวัตถุประสงค์หลักในการให้ความช่วยเหลือบุคคลเพื่อการศึกษา
หรือการเรียนรู้

นอกจากนี้ ผู้ได้รับใบอนุญาตจะต้องไม่แบ่งเวลาออกอากาศรวมกันมากกว่า 8 ชั่วโมง
จากเวลาออกอากาศในหนึ่งวันให้กับผู้ที่ดำเนินธุรกิจเพื่อแสวงหากำไรหรือเป็นส่วนหนึ่งของ
องค์กรที่แสวงหากำไร ถึงแม้เจตนาของใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภท
บริการชุมชนจะเป็นไปเพื่อการไม่แสวงหากำไร แต่ก็ยังสามารถแบ่งเวลาได้นานถึง 8 ชั่วโมง
ต่อวันให้กับกิจกรรมเชิงพาณิชย์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะพิจารณาข้อจำกัดของการหารายได้
ที่ไม่ใช่เพื่อการพาณิชย์ซึ่งเป็นปัญหาใหญ่ของรูปแบบการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนใน
ออสเตรเลีย ผลที่ตามมาคือช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนในเมืองบริสเบนมีการออกอากาศ
การแข่งขันม้าลาก (ซึ่งเป็นผู้สนับสนุนหลัก) เป็นเวลานานในแต่ละวัน ส่งผลให้เกิดข้อ
วิจารณ์และข้อร้องเรียนที่สร้างผลกระทบในแง่ลบต่อภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ชุมชนโดยรวม และถูกมองว่าโทรทัศน์ชุมชนเป็นคู่แข่งโดยตรงต่อโทรทัศน์เชิงพาณิชย์

ความคาดหวังในแง่ของเนื้อหารายการที่มีความเป็นท้องถิ่นยังมีเขียนอยู่ในหลัก
ปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้กำหนดเป็นจำนวนขั้นต่ำไว้
ก็ตาม

“ผู้ได้รับใบอนุญาตโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนมีจุดมุ่งหมายที่จะออกอากาศ
เนื้อหาที่ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น เป็นตัวแทนของความหลากหลายในออสเตรเลีย ส่งเสริม
เสรีภาพและการไม่เลือกปฏิบัติ รวมถึงป้องกันการออกอากาศของเนื้อหาซึ่งขัดกับ
บรรทัดฐานของชุมชน สถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจะ

📡 เผยแพร่รายการเพื่อความบันเทิง ข้อมูลข่าวสาร การศึกษา โดยให้ความสำคัญกับเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชุมชนนั้นๆ โดยตรง และ/หรือเรื่องที่เกี่ยวข้องกับศิลปะและวัฒนธรรม

📡 ส่งเสริมเสรีภาพในการพูดและหลีกเลี่ยงการเซ็นเซอร์เท่าที่เป็นไปได้”

(3) โทรทัศน์ชุมชนระดับชาติผ่านเครือข่ายเคเบิลและโทรทัศน์ดาวเทียมแบบสมาชิก

ภายหลังการควมรวมของ Foxtel ซึ่งเป็นผู้ให้บริการเคเบิลทีวี และ Optus ซึ่งเป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์ผ่านดาวเทียมแบบบอกรับสมาชิก Foxtel ได้เปิดช่องรายการใหม่ชื่อว่า Aurora Community Television ทางช่อง 183 ซึ่งไม่เสียเงินค่ารับชม แม้ว่าจะเป็นความตั้งใจให้เป็นช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนที่ออกอากาศในระดับชาติ ช่องรายการดังกล่าวไม่สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ของหลักการความเป็นสื่อโทรทัศน์ชุมชนอย่างแท้จริงบนเว็บไซต์ของ Foxtel ระบุไว้ว่า

“โทรทัศน์ชุมชน Aurora เป็นอิสระ ไม่แสวงหากำไร และเป็นช่องโทรทัศน์ที่ทุกชุมชนในออสเตรเลียเข้าถึงได้”

อย่างไรก็ตามในทางปฏิบัติแล้ว รูปแบบของช่อง Aurora ก็ไม่สามารถเข้าถึงได้โดยทั่วไปและไม่สามารถรับประกันการออกอากาศเนื้อหารายการที่ผลิตโดยชุมชนเองได้ รายการที่ได้ออกอากาศมักมาจากองค์กรการกุศล องค์กรที่ไม่แสวงหากำไร และองค์กรที่ก่อตั้งตามความเชื่อเฉพาะอย่างหนึ่งอย่างใดเท่านั้น ทั้งนี้รายการที่ออกอากาศต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการออกอากาศเป็นจำนวนเงิน 600 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อชั่วโมง นอกจากนี้ยังมีความขัดแย้งในแง่คุณสมบัติของรายการ ยกตัวอย่างเช่น ผู้ผลิตรายการควรจะต้อง

- 1) ผลิตรายการที่คืนส่วนใหญ่ของประเทศสนใจ ไม่ใช่เน้นที่ชุมชนหนึ่งใดโดยเฉพาะ
- 2) รายการที่อิงตามหลักความเชื่อจะต้องมีกลุ่มผู้สนใจหรือผู้ติดตามเกินเกณฑ์จำนวนที่กำหนดไว้ และถูกจำแนกไว้เพียงห้ากลุ่ม (ที่ผ่านเกณฑ์) เท่านั้น
- 3) ช่องรายการต้องไม่ถูกมองว่าเป็นเครื่องมือหาเสียงให้กับใครก็ตาม (open microphone) และหลีกเลี่ยงตลาดกลุ่มเล็กหรือกลุ่มเฉพาะ (niche-casting)

นักวิจารณ์ต่างกล่าวว่า การที่ Aurora Community Television เรียกตัวเองว่าเป็นช่องโทรทัศน์ที่ชุมชนในออสเตรเลียเข้าถึงได้ จึงได้ประโยชน์อย่างมากจากรายการที่ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการผลิตและยังมีรายได้อีกด้วย ในขณะที่ตัวช่องเองก็ได้ภาพของการเป็นช่องเพื่อองค์กรการกุศลและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่สามารถประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ โดยมีค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์ไม่แพง และเป็นสิ่งที่สังเกตว่าผู้ผลิตรายการหลายรายที่เคยผลิตรายการออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ชุมชนเมือง (Urban Community Channel) ช่อง 31 มีการออกอากาศทางช่อง Aurora ซึ่งเป็นช่องระดับชาติอีกด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างช่อง Aurora (ระดับชาติ) และช่องรายการของโทรทัศน์ชุมชนเมือง (Urban Community Channel) เป็นที่น่ากังขา เมื่อช่อง Aurora เปิดตัวขึ้นในปี

พ.ศ. 2548 ทางช่องใต้เชิญผู้ผลิตตรายหลายจากช่องชุมชนเมืองมาออกอากาศรายการของตน ช่องชุมชนเมืองหลายช่องปฏิเสธข้อเสนอดังกล่าว โดยหนึ่งในนั้นให้เหตุผลว่า ถ้ารายการของตนถูกออกอากาศทางช่อง Aurora ผู้อุปถัมภ์รายการของเขาจะถอนตัวเพราะผู้อุปถัมภ์รายนั้นต้องการให้รายการสามารถรับชมได้แค่ช่องชุมชนช่อง 31 เท่านั้น บางคนพูดว่า “เมื่อคุณมีรูปแบบของโทรทัศน์ชุมชนที่ต้องอาศัยผู้อุปถัมภ์ แน่แน่นอนว่าคุณต้องการผู้ชมมาก ๆ” แต่บางคนกลับพูดว่า “ทำไมเราควรให้พวกเขาออกอากาศได้ฟรี ๆ ถ้าพวกเขาพร้อมที่จะจ่ายเงิน 600 ดอลลาร์ให้กับช่อง Aurora?”

ดังนั้น ช่อง Aurora ไม่ใช่ช่องรายการที่รายการของชุมชนเมืองหรือชุมชนพื้นเมืองจะมาแบ่งเวลาออกอากาศบนช่องระดับชาติ ความสัมพันธ์ที่ไม่ปกตินี้แสดงให้เห็นว่า แนวความคิดการเข้าถึงสื่อแบบเปิดสามารถทำให้เกิดข้อจำกัดหรือปัญหาได้เมื่อเงินถูกเปลี่ยนมือ และเมื่อเกิดปัญหาด้านการเงินของช่องชุมชนเมือง

4.1.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

นอกเหนือจากเงินสนับสนุนจากหน่วยงานกึ่งรัฐ (Community Broadcasting Foundation (CBF)) ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนต้องพึ่งรายได้จากค่าสมาชิก เงินอุปถัมภ์ และการแบ่งเวลาออกอากาศ สถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนสามารถประกาศเกี่ยวกับผู้สนับสนุนได้เพียงชั่วโมงละไม่เกิน 7 นาทีและต้องไม่รบกวนรายการต่าง ๆ ของทางสถานี นอกจากนี้สถานีห้ามมีการออกอากาศโฆษณาสินค้าหรือบริการต่าง ๆ ของผู้อุปถัมภ์ ยิ่งไปกว่านั้นสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนยังห้ามมิให้ดำเนินงานกิจการโทรทัศน์ในรูปแบบเชิงพาณิชย์

ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจะออกให้เฉพาะบริษัทที่มีการจัดทะเบียนถูกต้องตามกฎหมาย “Corporation Act 2001” และที่สำคัญต้องมีวัตถุประสงค์และการดำเนินงานที่ไม่แสวงหากำไร

โดยทั่วไปผู้ที่ได้รับใบอนุญาตการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนมักจะเป็นในรูปกลุ่มองค์กรไม่แสวงหากำไร ส่วนมากเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาหรือสมาคมสื่อด้านวัฒนธรรม ยกตัวอย่างเช่น ช่อง 31 ในเมืองเมลเบิร์น ออกใบอนุญาตให้กับ Melbourne Community Television Consortium Ltd ซึ่งเป็นการรวมตัวกันขององค์กรสมาชิกกว่า 40 รายและองค์กรที่เข้าร่วมแต่ไม่เป็นสมาชิกสมบูรณ์ สมาชิกเหล่านี้รวมถึง Asia Television Association Australia, Italian Television incorporated และโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนของนักศึกษาของมหาวิทยาลัย RMIT

ACMA ได้จัดทำแนวทางปฏิบัติสำหรับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน โดยให้คำแนะนำและแนวทางที่สามารถตอบสนองความสนใจที่หลากหลายของชุมชน รวมถึงหลักธรรมาภิบาลของสถานีทั้งในระดับกรรมการ ระดับบริหาร และสมาชิกทั่วไปหรือผู้ชม

โทรทัศน์ชุมชนพื้นเมืองอะบอริจิน (Aboriginal community TV) ได้รับการจัดสรรอุปกรณ์เบื้องต้นจากรัฐผ่านระบบ BRACS โดยมีมูลค่าอยู่ที่ 25,000-30,000 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อการติดตั้งในแต่ละครั้ง แต่เงินทุนสำหรับการบริหารจัดการได้รับน้อยมากหรือแทบไม่มีเลย ในส่วนของการผลิตเนื้อหารายการส่วนใหญ่ดำเนินการโดยอาสาสมัครและไม่ค่อยได้รับความช่วยเหลือหรือการประสานงานจากผู้เชี่ยวชาญกเว้นในช่วงการอบรมเริ่มต้นเท่านั้น

สำหรับโทรทัศน์ชุมชนเมืองนั้น ไม่ได้รับเงินช่วยเหลือใด ๆ ทั้งสิ้นทั้งจากภาครัฐหรือภาคอุตสาหกรรม จะมีก็เพียงบางสถานีที่ได้เงินจากรัฐผ่านสื่อเตอร์สำหรับการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน ยกตัวอย่างเช่น Perth channel ได้รับการสนับสนุนจาก Western Australian government Victoria ส่วน Melbourne channel ได้รับเงินทางอ้อมเป็นค่าประกาศข่าวของรัฐจากรัฐวิคตอเรีย

ชุมชนส่วนใหญ่ที่ถือครองใบอนุญาตทดลองมีความพยายามที่จะหาผู้สนับสนุนรายการของตน ซึ่งมีทั้งที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ มีรายหนึ่งในรัฐวิคตอเรียที่ล้มเลิกและขอคืนใบอนุญาตทดลองในที่สุดเพราะปัญหาทางการเงิน เป็นที่น่าสังเกตว่าในรายที่ประสบความสำเร็จ ที่มาของรายได้มักมีความคลุมเครือ เช่น ในเมืองบริสเบน ที่เคยมีการออกอากาศรายการแข่งม้าลากเลื่อนเป็นจำนวน 8 ชั่วโมงต่อวัน ทั้งนี้เพราะสมาคมแข่งม้าลากเลื่อนเป็นผู้อุปถัมภ์รายใหญ่ในกรณีนี้ภายหลัง ACMA ได้สั่งห้ามและออกระเบียบใหม่ห้ามมิให้บริษัทรายใดรายหนึ่งซื้อเวลาได้มากกว่า 2 ชั่วโมงต่อวัน

เนื่องมาจากข้อจำกัดทางการเงิน ช่องรายการของซิดนีย์และเมลเบิร์น⁴ จึงไม่มีสตูดิโอกลางหรือสำนักงานสำหรับผลิตงาน กลุ่มคนขนาดเล็กหลายกลุ่มที่มีความสนใจแตกต่างกัน (กลุ่มศาสนา องค์กรศิลปะวัฒนธรรม หรือกลุ่มเฉพาะ เช่น เกย์และเลสเบี้ยน) ต่างซื้อหาอุปกรณ์ของตัวเอง เช่น กล้องดิจิทัล อุปกรณ์ตัดต่อ รวมไปถึงผลิตเนื้อหาเองแล้วส่งต่อไปกับสำนักงานของสถานีที่มีหน้าที่เพียงออกอากาศ

ในขณะที่กิจการวิทยุประเภทบริการชุมชนได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐผ่าน Community Broadcasting Foundation (CBF) แต่ไม่ใช่สำหรับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน คนในอุตสาหกรรมเองให้เหตุผลว่าชาวออสเตรเลียไม่คุ้นเคยกับแนวคิดโทรทัศน์ท้องถิ่นมาก่อน จนเริ่มมีใบอนุญาตทดลองโทรทัศน์ชุมชน และหน่วยงานกำกับดูแลก็ไม่มีประสบการณ์และความเข้าใจทางเศรษฐศาสตร์ของการดำเนินงานกิจการโทรทัศน์ท้องถิ่นที่ไม่แสวงหากำไรมาก่อน ถึงแม้ว่าโทรทัศน์ท้องถิ่นเชิงพาณิชย์จะไม่ใช่เรื่องใหม่ก็ตาม

วิทยุประเภทบริการชุมชนเกิดขึ้นมาแล้วกว่า 30 ปี เพราะต้นทุนการผลิตและดำเนินงานไม่สูงและเทคโนโลยีไม่ยุ่งยากซับซ้อน ด้วยเงินสนับสนุนจากชุมชนเพียงจำนวนหนึ่งก็สามารถจัดตั้งวิทยุชุมชนได้แล้ว และด้วยประสบการณ์ที่ยาวนานบวกกับความพยายามเรียกร้องการสนับสนุนจากรัฐทำให้วิทยุชุมชนอยู่ได้มาจนถึงปัจจุบัน

4 ยกเว้นช่อง 31 ของสถานี Melbourne ที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกในการผลิตของตัวเอง

โทรทัศน์ชุมชนจำเป็นต้องใช้เงินลงทุนมากกว่าและต้องมีโครงสร้างพื้นฐานที่มากกว่าและซับซ้อนกว่า ผู้ประกอบการที่อยู่รอดได้จากเงินอุปถัมภ์มีเฉพาะในเมืองใหญ่เท่านั้น ซึ่งค่อนข้างขัดกับแนวคิด “โทรทัศน์ชุมชน”

Barry Melville อดีตประธานสมาคมกิจการกระจายเสียงประเภทบริการชุมชนของออสเตรเลีย กล่าวไว้ว่า บรรดาสื่อป๊อปที่ต้องการให้มีโทรทัศน์ชุมชนเกิดขึ้นและต้องการให้มีใบอนุญาตถาวรทำผิดมหันต์ที่ยืนยันว่าพวกเขาสามารถอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยไม่ต้องมีการสนับสนุนจากภาครัฐขอเพียงแค่มียุติบัตรถาวรก็พอ

ช่องรายการ (โทรทัศน์ชุมชน) ที่มีสถานะทางการเงินที่คล่องตัวมากที่สุด (และได้รับการยอมรับในเรื่องการบริหารจัดการที่ยอดเยี่ยม รูปแบบรายการที่น่าสนใจและแปลกใหม่) คือช่องรายการของเมลเบิร์น สถานีดังกล่าวมีงบประมาณอยู่ที่ 2.7 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย ส่วนใหญ่มาจากผู้อุปถัมภ์ สถานีมีพนักงานประมาณ 18-20 คน โดยมีพนักงานที่มีหน้าที่หาเงินอุดหนุน 8 คน อีก 3 คนทำหน้าที่ติดต่อประสานกับผู้ผลิตรายการที่มีมากกว่า 100 รายในเวลาเดียวกัน ที่เหลือทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับการผลิตรายการโทรทัศน์รายสัปดาห์ ประมาณว่ามีอาสาสมัครเกือบ 1,200 คนช่วยเหลือด้านผลิตรายการที่มีมากกว่า 100 รายการ

ผู้ผลิตรายการของชุมชนในเมลเบิร์นมีสิทธิในการขายสปอนเซอร์ของตัวเองในช่วงพักโฆษณาได้สองช่วงเพื่อให้รายได้เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายและสปอนเซอร์ (ผู้สนับสนุน) นั้น ๆ ต้องมาจากองค์กรไม่แสวงหากำไร เจ้าหน้าที่ของช่องเมลเบิร์นให้ความเห็นไว้ว่า ข้อดีอย่างหนึ่งของกรังพาสปอนเซอร์ คือรายการของพวกเขามีจุดยืนในการเผยแพร่เนื้อหาที่แตกต่างจากช่องรายการสาธารณะที่รัฐให้การสนับสนุนอยู่ คือ ช่อง ABC (ช่องที่มีผู้รับชมโดยส่วนใหญ่ของประเทศ) และ ช่อง SBS (ช่องสาธารณะที่เน้นความหลากหลายทางวัฒนธรรม) ซึ่งพวกเขาารู้สึกว่ามีความลำเอียงในการเสนอเนื้อหา

ที่ผ่านมาช่องของเมืองซิดนีย์ได้รับการสนับสนุนเป็นพิเศษจากผู้สนับสนุน (sponsorship) และการแบ่งเวลาออกอากาศ จนกระทั่งเมื่อ 3 ปีที่แล้วเกิดเหตุการณ์ที่คล้ายกับที่เกิดกับช่องบรีสเบน นั่นคือช่องซิดนีย์ มีการแบ่งเวลาออกอากาศส่วนใหญ่ให้กับบริษัทเชิงพาณิชย์แห่งหนึ่ง และเข้าไปมีส่วนร่วมในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่จับกลุ่มผู้สูงวัย และใช้ช่องของสถานีเผยแพร่เนื้อหาที่น่าสนใจสำหรับผู้รับชมที่เป็นผู้สูงวัย การดำเนินการของช่องซิดนีย์ถูกระงับและได้มีการออกกฎหมายใหม่เรื่องการกำหนดจำนวนเวลาออกอากาศที่สามารถแบ่งเวลาออกอากาศได้ในหนึ่งวันมีผลบังคับใช้ เช่นเดียวกับการจัดการปัญหาในบรีสเบน นอกจากนี้มีการเปลี่ยนผู้บริหารช่องซิดนีย์โดยให้องค์กรไม่แสวงหากำไรแห่งใหม่เป็นผู้บริหารสถานีแทน

ทีมบริหารชุดใหม่เป็นพันธมิตรกับกระทรวงสื่อสารและศิลปะ (Department of Communication and the Arts) ที่มหาวิทยาลัย Western Sydney และได้รับการสนับสนุนสถานที่และการสนับสนุนด้านการเงินอีกด้วย งบประมาณประจำปีของสถานีมีประมาณ 1.5 ล้านดอลลาร์ออสเตรเลีย โดยมีพนักงานที่ทำงานเต็มเวลาจำนวน 6 คน และ

พนักงานชั่วคราวอีก 2-3 คน และมอบหมายให้บริษัทภายนอกเป็นผู้ติดต่อหาสปอนเซอร์แทน
ช่องบรีสเบนปัจจุบันมีพนักงานจำนวน 6 คน โดยหนึ่งในนั้นมีหน้าที่หาสปอนเซอร์
สถานีกำลังปรับโครงสร้างด้านการเงินและมีการคิดค่าธรรมเนียมกับผู้ผลิตรายการเป็นเงิน
200 ดอลลาร์ออสเตรเลียต่อสัปดาห์เพื่อออกอากาศรายการได้สัปดาห์ละ 4 ครั้ง

ที่เมลเบิร์น ไม่มีการฝึกอบรมอย่างเป็นทางการให้แก่อาสาสมัคร ในขณะที่ชิตนีย์มี
ความร่วมมือกับองค์กรไม่แสวงหากำไรในการจัดฝึกอบรมอาสาสมัครและผู้ผลิตรายการโดย
คิดค่าใช้จ่าย

ทั้งช่องรายการของบรีสเบนและเพิร์ธต่างมีสตูดิโอและสิ่งอำนวยความสะดวกของ
ตัวเอง และอุปกรณ์สำหรับผลิตรายการที่สามารถให้อาสาสมัครยืมไปใช้ได้ รวมทั้งมีการจัด
กิจกรรมการฝึกอบรมด้วย

มุมมองของเจ้าหน้าที่ของสถานีเหล่านี้เป็นไปในทิศทางเดียวกันว่ารูปแบบของ
โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในออสเตรเลียเป็นไปได้อย่างดีสำหรับช่องรายการในเมืองใหญ่ ๆ
แต่ไม่น่าจะดำเนินการได้อย่างยั่งยืนในเมืองเล็ก ๆ

4.1.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

ประเทศออสเตรเลียได้เปลี่ยนผ่านระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินไปสู่ระบบดิจิทัล
ตั้งนั้นใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจึงใช้คลื่นความถี่ในระบบ
ดิจิทัลด้วยและเป็นแบบ Free-to-Air สถานีส่วนใหญ่สามารถให้บริการได้ครอบคลุมเกือบ
ทั้งเมือง โดยตามแผนงานตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นไป โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนจะ
ไม่สามารถใช้คลื่นความถี่ในระบบดิจิทัลต่อไปได้อีก โดยให้ย้ายไปให้บริการบนอินเทอร์เน็ต
ความเร็วสูงหรือบนเครือข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือรูปแบบของโทรทัศน์บอกรับสมาชิก
แบบใดแบบหนึ่ง

สถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนส่วนใหญ่มีข้อตกลงกับผู้ให้บริการโครงข่าย
ในรูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยทั่วไปสถานีจะมีเครื่องส่งของตัวเองแต่ใช้เสาส่งร่วมกับผู้ให้
บริการเชิงพาณิชย์

ออสเตรเลียมีบริการทั้งที่เป็นเคเบิลทีวีและทีวีดาวเทียม (ให้บริการโดย Foxtel)
มาตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 และมีอัตราการเข้าถึงเฉลี่ยที่ร้อยละ 29 โดยในเมืองใหญ่ส่วนใหญ่
เป็นการให้บริการในรูปแบบเคเบิลทีวี ส่วนในชนบทมักจะเป็นทีวีดาวเทียม โดยฟอกซ์เทล
มีช่องรายการในระบบแอนะล็อกจำนวน 45 ช่องและในระบบดิจิทัล 100 ช่อง

ประชากรส่วนที่เหลือนับชมผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดิน การเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล
ยังคงอยู่ระหว่างดำเนินการ ช่องรายการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ระดับชาติจำนวน 3 ช่องและ
ช่องรายการสาธารณะระดับชาติอีก 2 ช่องแต่ละรายได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่ดิจิทัล
(7 เมกะเฮิร์ตซ์) และมีแผนจะพัฒนาสัญญาณเป็น HD ในอนาคต

โทรทัศน์ชุมชนเมือง (Urban community TV) มีการเผยแพร่ออกอากาศในระบบ
แอนะล็อก UHF (ช่อง 31) โดยกว้างร้อยละ 60-70 ของประชากรในออสเตรเลียทั้งที่เป็น

สมาชิกของ Foxtel หรือผู้ที่รับชมในระบบดิจิทัลไม่สามารถรับชมได้ เสาร์บสัญญาณ UHF หาซื้อได้ไม่ยากนัก และช่อง 31 ก็อยู่บนระบบดิจิทัลแล้วด้วย อย่างไรก็ตามช่อง 31 จะยุติการออกอากาศหลังปี พ.ศ. 2559 เป็นต้นไป

โทรทัศน์ชุมชนพื้นเมือง (Aboriginal community TV) ออกอากาศผ่านดาวเทียม โดยออกอากาศพร้อมกับช่องรายการระดับชาติ รายการต่าง ๆ ที่ผลิตและออกอากาศทางช่องรายการของโทรทัศน์ชุมชนพื้นเมืองก็มีการแพร่ภาพไปทั่วประเทศด้วยผ่านทางช่องดาวเทียมเชิงพาณิชย์ Imparja ส่วนช่อง 31 ของเมลเบิร์น ก็มีการเผยแพร่ทางเว็บสตรีมมิ่งด้วย⁵

4.1.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

เนื้อหารายการของสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนสะท้อนเรื่องต่าง ๆ ที่ชุมชนสนใจ เช่น เพลงประจำท้องถิ่น รายการตลก วัฒนธรรมของชนกลุ่มน้อย กีฬาเช่น ตกปลา แข่งรถ เรื่องที่เกี่ยวกับความเชื่อของคนในชุมชน การศึกษา หรือการดำรงชีวิตและวัฒนธรรมในชุมชน

เนื้อหารายการบางส่วนมาจากผู้ผลิตอิสระที่ซื้อเวลาออกอากาศโดยกฎหมายออสเตรเลียอนุญาตให้แบ่งเวลาออกอากาศแก่ธุรกิจที่แสวงกำไรได้ไม่เกิน 2 ชั่วโมงต่อวันต่อหนึ่งราย และรวมเวลาออกอากาศที่แบ่งในหนึ่งวันต้องไม่เกิน 8 ชั่วโมงต่อวัน ยกเว้นกรณีแบ่งให้แก่ผู้ดำเนินการเพื่อการศึกษาหรือการเรียนรู้ (BSA มาตรา 84A (2)(3))

การกำกับดูแลเนื้อหายึดตามหลักกฎหมายเฉพาะ (BSA) และกฎหมายทั่วไป เช่น กฎหมายที่เกี่ยวกับการหมิ่นประมาทหรือใส่ร้ายผู้อื่น นอกจากนี้ภาคอุตสาหกรรมเองก็มีหลักปฏิบัติสำหรับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนซึ่งรวมหัวข้อต่าง ๆ เช่น รูปแบบและความเหมาะสม ความถูกต้อง ความเป็นธรรมและความหลากหลายของเนื้อหา

หากมีข้อร้องเรียนเกี่ยวกับเนื้อหา ผู้ร้องเรียนต้องดำเนินการร้องเรียนโดยตรงต่อสถานีเป็นอันดับแรก โดยระบุหัวข้อที่ผิดต่อหลักปฏิบัติ หากไม่ได้รับการตอบสนองต่อข้อร้องเรียนจากทางสถานีภายใน 60 วันหรือไม่พอใจกับการตอบสนองของสถานี ผู้ร้องสามารถร้องเรียนไปที่ ACMA ได้

เนื่องจากวิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมืองนั้นมีถิ่นฐานที่ไม่แน่นอนและขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีอยู่มาก จึงทำให้สตูดิโอ และอุปกรณ์ที่ทางรัฐบาลจัดสรรให้นั่นเกิดการเสื่อมสภาพลงอย่างรวดเร็ว และในบางกรณีถูกนำไปใช้ผิดวัตถุประสงค์ มีเพียงส่วนน้อยที่ประสบความสำเร็จและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยได้รับความช่วยเหลือ ตลอดจนได้รับการฝึกอบรมจากอาสาสมัครกลุ่มคนออสเตรเลียผิวขาว และกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองที่มีความรู้และประสบการณ์ในสายอาชีพเดียวกัน ในเมืองเยนมุดู (Yuenmudu) ซึ่งตั้งอยู่ในรัฐทางตอนเหนือของประเทศออสเตรเลีย มีกลุ่มศิลปินชาวพื้นเมืองร่วมกันผลิตรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับวิถีชีวิตของกลุ่มชนพื้นเมือง รวมไปถึงการถ่ายทอดศิลปะ วัฒนธรรม ประเพณี ผ่านทางสถานี

5 ดูเพิ่มเติม <http://www.c31.org.au/new/>

โทรทัศน์ชุมชนจนได้รับความสนใจจากผู้ชมเป็นอย่างมาก ตัวอย่างเนื้อหาของรายการ ได้แก่

🌀 การจัดทำรายการเกี่ยวกับศิลปะของกลุ่มชนพื้นเมือง (Aboriginal Art) จุดเด่นของศิลปะนี้ คือ วิธีการใช้สีแต้มเป็นจุด ๆ ผสมกับการใช้สัญลักษณ์ในการเล่าเรื่องราวต่าง ๆ สะท้อนให้เห็นถึงความเป็นมาในอดีตของกลุ่มชนพื้นเมือง ศิลปินกลุ่มดังกล่าวจึงนำเอาศิลปะเหล่านี้มาเรียบเรียงและบันทึกเป็นภาพเคลื่อนไหว ทำให้ผู้รับชมสามารถรับรู้เรื่องราวในอดีตของกลุ่มชนเผ่าพื้นเมืองผ่านทางรายการได้อย่างน่าสนใจ

🌀 การจัดทำรายการเกี่ยวกับการชุมนุมของชนเผ่าพื้นเมือง วัฒนธรรม และประเพณี สืบเนื่องจากสมัยบรรพบุรุษจนถึงปัจจุบัน ซึ่งเน้นการถ่ายทำแสดงถึงธรรมชาติ ก้อนหิน ต้นไม้ ภูเขา และบ่อน้ำ เพื่อสะท้อนถึงความเชื่อของกลุ่มชนพื้นเมืองที่ให้ความสำคัญต่อธรรมชาติ และผืนดินที่อยู่อาศัย

🌀 การจัดทำรายการที่ไม่เน้นให้มีการตัดต่อ โดยส่วนมากกลุ่มชนพื้นเมืองชอบรับชมรายการที่ไม่ตัดเอาตอนใดตอนหนึ่งออก ยกตัวอย่างเช่น รายการกีฬา กลุ่มคนเหล่านี้เลือกที่จะรับชมการแข่งขันตั้งแต่ต้นจนจบโดยไม่ตัดเอาช่วงใดออกและไม่ชอบรับชมไฮไลท์ หรือ ช่วงตัดสรุปของรายการ

ปัจจุบันกลุ่มชนพื้นเมืองของประเทศออสเตรเลียบันทึกภาพวิดีโอเพื่อใช้สื่อสารกับกลุ่มชนพื้นเมืองในประเทศต่าง ๆ เช่น บราซิล และ เม็กซิโก เป็นต้น นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มชนพื้นเมืองชอบบันทึกภาพวิดีโอระหว่างการประชุมสำคัญต่าง ๆ กับทางการออสเตรเลีย เช่น การประชุมเรียกร้องกรรมสิทธิ์ที่ดิน เป็นต้น

ในบรรดาช่องโทรทัศน์ชุมชนนั้น เมลเบิร์นเป็นเมืองที่มีปริมาณการผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชนสูงที่สุด ขณะเดียวกันยังเป็นเมืองที่ผลิตรายการที่มีความแปลกใหม่และสร้างสรรค์มากที่สุดอีกด้วย หลายรายการได้ถูกนำไปออกอากาศซ้ำในช่องโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่อื่น ๆ ทั้งในประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ และมีบางรายการถูกช่อง SBS ซึ่งเป็นช่องของผู้ให้บริการสาธารณะซื้อลิขสิทธิ์เพื่อนำไปออกอากาศในช่อง SBS อีกทั้งมีประชากรจำนวนมากที่เคยทำงานเฉพาะทางในประเทศออสเตรเลียที่เปลี่ยนสาขาอาชีพมาทำงานด้านโทรทัศน์ชุมชน ผู้เชี่ยวชาญได้มีการคาดการณ์ว่า การเติบโตทางเศรษฐกิจของเมืองเมลเบิร์นจะมาจากความร่วมมือระหว่างองค์กรทางด้านศิลปะและช่องโทรทัศน์ชุมชนที่มีจำนวนมากในเมืองนี้

ในบริการสาธารณะแขนงอื่น ๆ อาทิ งานศิลปะอิสระ ศาสนา รายการเฉพาะกลุ่ม และการบริการในชนกลุ่มย่อยเช่น รายการเฉพาะของกลุ่มเพศที่สามยังไม่สามารถรองรับการผลิตในปริมาณมากได้เหมือนอุตสาหกรรมช่องโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งมีมากกว่า 100 รายการ (ความยาวประมาณ 60 ชั่วโมง) ถูกนำไปออกอากาศซ้ำ โดยรายการส่วนมากถูกผลิตจากเมืองอื่นคิดเป็นร้อยละ 66 ของตารางรายการทั้งหมด รายการดังกล่าวหมายรวมถึง

✔ รายการ “A Life in Crime” ที่ให้อดีตอาชญากรมาแบ่งปันเรื่องราวของพวกเขาให้แก่สังคม

✓ รายการที่ผู้ริ่จัดทำรายการ talkshow เล่าเรื่องราวเหตุการณ์ในปัจจุบันจากข้อมูลบนโลกออนไลน์ แนะนำการดูแลสุขภาพ แนะนำผลิตภัณฑ์ท้องถิ่น เรื่องราวข้ามชั้น และอื่น ๆ

✓ รายการสำหรับนักเรียนในโรงเรียนมัธยมปลายที่มีเนื้อหาผสมผสานระหว่างดนตรีและการแสดง

✓ รายการ No Limited ที่ดำเนินรายการโดยผู้ทุพพลภาพ

✓ รายการการศึกษาเกี่ยวกับเส้นประสาทในร่างกายมนุษย์

✓ รายการ Vasily's Garden ที่ดำเนินรายการโดยสตรีสูงอายุชาวกรีกประกอบอาชีพชาวสวน ที่นำเสนอเรื่องราวการใช้ชีวิตของผู้อพยพ ผ่านการเล่าประวัติที่มาของวิธีการทำเกษตรกรรมในประเทศออสเตรเลีย

✓ รายการ Bite Size ที่นำเสนอภาพยนตร์สั้นและคลิปวิดีโอต่างๆ

✓ รายการ Sketch Comedy ที่เปลี่ยนแปลงสถานที่การถ่ายทำไปตามบาร์ท้องถิ่น

✓ รายการด้านศาสนาที่ทำการฉายในช่วงดึกและช่วงเช้าตรู่ในแต่ละวัน (เป็นเกณฑ์ขั้นต่ำของผู้ประกอบการที่วิชุมชนที่แต่ละช่องจะต้องมีรายการศาสนาอย่างน้อย 1 รายการในแต่ละช่อง)

ภายหลังจากปรับการบริหารจัดการรูปแบบใหม่ ช่องโทรทัศน์ชุมชนของซิดนีย์มีอาสาสมัครกว่าหนึ่งพันคน ได้ทำการผลิตและส่งรายการใหม่กว่า 50 ตอนในแต่ละอาทิตย์ ให้กับช่องโทรทัศน์ชุมชนของซิดนีย์ มีทั้งรายการประจำสัปดาห์ รายการประจำเดือน หรือแม้กระทั่งรายการทุกสองเดือน ช่องโทรทัศน์ชุมชนของซิดนีย์ มีความแตกต่างกับช่องโทรทัศน์ชุมชนของเมลเบิร์น เนื่องจากช่องโทรทัศน์ชุมชนของซิดนีย์นั้นรับเทปรายการจากทั้งผู้ผลิตเดี่ยวและกลุ่มผู้บริหารรายการของทางช่องได้ให้สัมภาษณ์ว่า 1 ใน 3 ของรายการทั้งหมดนั้นเป็นรายการเฉพาะกลุ่มซึ่งต้องดำเนินรายการเป็นภาษาอังกฤษหรือขั้นต่ำต้องมีคำบรรยายเป็นภาษาอังกฤษ และรายการ 2 ใน 3 เป็นรายการที่เลียนรูปแบบรายการทางธุรกิจ แต่รายการดังกล่าวจะทำการผลิตโดยคนท้องถิ่น ทำให้ช่องโทรทัศน์ของซิดนีย์เป็นช่องทางของนักธุรกิจรายใหม่ ๆ อย่างเช่น รายการ Joy's World ที่ดำเนินรายการโดยผู้เชี่ยวชาญการซ่อมรถยนต์โดยรายการดังกล่าวมีเนื้อหาของการสัมภาษณ์ผู้นำทางความคิดของชุมชนในเรื่องต่าง ๆ อีกด้วย

ผู้บริหารรายการของทางช่องโทรทัศน์ชุมชนซิดนีย์ได้ให้สัมภาษณ์เพิ่มเติมว่าคุณภาพของภาพและเสียงของแต่ละรายการยังมีความแตกต่างกันอยู่บ้างแต่โดยรวมแล้วไม่ได้มีความแตกต่างจากรายการทางธุรกิจมากนักเป็นที่สังเกตได้ยกเว้นเพียงแต่อาจจะมีความแตกต่างในด้านการจัดฉากที่รายการของโทรทัศน์ชุมชนจะมีการจัดฉากที่มีความเป็นกันเองมากกว่า ทั้งนี้ เพราะรายการส่วนมากของประเทศออสเตรเลียจะเป็นรายการที่ถูกนำกลับมาฉายใหม่ ทำให้รายการส่วนมากของประเทศออสเตรเลียแทบจะไม่มีช่วงปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ดำเนินรายการกับผู้ชม เช่น การโฟนอินของผู้ชม เป็นต้น ในขณะที่ช่องรายการในเมือง

อื่น ๆ ดำเนินการผลิตรายการโทรทัศน์ในปริมาณที่น้อยกว่าดังนี้

ช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนของแอตติเลด ที่กำลังได้รับใบอนุญาตในรูปแบบทดสอบ มี 5 รายการ ในขณะที่ช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนของบริสเบนมี 4 รายการ โดยช่องดังกล่าวได้นำรายการของช่องโทรทัศน์ชุมชนอื่น ๆ มาฉายซ้ำ โดยเฉพาะช่องโทรทัศน์ชุมชนของเมลเบิร์น เช่นรายการข่าวต้นชั่วโมงอย่าง Deutsche Welle และรายการที่ฉายภาพยนตร์ Hollywood เมื่อปี พ.ศ. 2557 ช่องรายการดังกล่าวมีรายการที่ผลิตเอง 10 -15 รายการ ปัจจุบันรายการส่วนมากได้ย้ายไปฉายในช่อง Aurora national channel ทั้งนี้ รายการโทรทัศน์ชุมชนของบริสเบนจะเป็นรายการเกี่ยวกับการใช้ชีวิตของผู้ชายเป็นหลัก เช่น รายการเกี่ยวกับการตกปลา การแต่งรถ และการดูแรลลิ่ง เป็นต้น

4.1.5 บทบาทและผลกระทบจากโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน

สถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศออสเตรเลียเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการประชาสัมพันธ์ของตนเอง โดยอาจมีบางส่วนที่ได้รับการสนับสนุนจาก Community Broadcasting Association of Australia (CBA) CBF หรือ ACTA ทั้งนี้หน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องค่อนข้างมุ่งเน้นการประชาสัมพันธ์ด้านนโยบายเป็นหลัก

แนวคิดหรือรูปแบบของเนื้อหารายการจำนวนมากที่ออกอากาศทางช่องโทรทัศน์เชิงพาณิชย์และช่องโทรทัศน์สาธารณะได้รับอิทธิพลมาจากโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน ผู้ผลิตและผู้นำเสนอรายการมักกล่าวสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในแง่ของบทบาทและการจุดประกายทางความคิด ยกตัวอย่างเช่น ในปี พ.ศ. 2559 มีการมอบรางวัล Gold Logie ซึ่งเป็นรางวัลสูงสุดของอุตสาหกรรมโทรทัศน์ในเชิงพาณิชย์ของออสเตรเลีย ให้แก่ผู้ชนะซึ่งทำรายการเป็นครั้งแรกและออกอากาศทางช่องโทรทัศน์ชุมชน

โทรทัศน์ชุมชนในชนบทเปิดโอกาสให้ชนพื้นเมืองอะบอริจินได้เล่าเรื่องราวของพวกเขาและเป็นการบันทึกวัฒนธรรมของชนเผ่าที่กำลังเลือนหายไปบางรายการ เช่น ศิลปะภาพเคลื่อนไหวแสดงให้เห็นว่าวัฒนธรรมดั้งเดิมสามารถดำรงอยู่และเติบโตได้โดยการใช้สื่อใหม่

โทรทัศน์ชุมชนเมืองยังเป็นเสมือนที่ชุมนุมของชาวออสเตรเลียเชื้อสายต่าง ๆ และเป็นเหมือนสะพานในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกัน โดยเฉพาะกับชาวออสเตรเลียผิวขาว ออสเตรเลียเริ่มเปิดประเทศรับผู้อพยพย้ายถิ่นได้ไม่นาน (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523) โทรทัศน์ชุมชนจึงมีบทบาทสำคัญสำหรับการอยู่ร่วมกันของผู้ที่อาศัยอยู่ก่อนแล้วและผู้ที่มาใหม่ โดยมีความสำคัญมากกว่าในประเทศตะวันตกอื่น ๆ

4.1.6 ปัญหาและความท้าทาย

ปัญหาที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในออสเตรเลียขณะนี้คือการยุติการออกอากาศแบบ Free-to-Air ภายหลังปี พ.ศ. 2559 ซึ่งมีแนวโน้มที่จะทำให้การรับรู้ของการมีอยู่ของโทรทัศน์ชุมชนในออสเตรเลียมีน้อยลง การออกอากาศทาง IPTV หรือ วิดีโอออนไลน์ (VOD) ต้องอาศัยผู้ชมที่ติดตามรายการประจำอยู่แล้วหรือผู้ชมที่สนใจเนื้อหาของรายการอย่างจริงจัง และต้องอาศัยการประชาสัมพันธ์ที่เข้มข้นมาก

ยิ่งขึ้น เป็นที่คาดเดาได้ยากว่าจะมีโทรทัศน์ชุมชนจำนวนกี่รายที่จะอยู่รอดได้ภายหลังการเปลี่ยนผ่านครั้งนี้ พื้นที่ออกอากาศทาง YouTube ก็ค่อนข้างหนาแน่นมากกว่าการออกอากาศทางคลื่นความถี่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

นอกจากนี้ยังมีประเด็นเรื่องค่าใช้จ่ายของผู้รับชม ซึ่งก่อนหน้ามีการรับชมแบบ Free-to-Air ผู้รับชมไม่มีค่าใช้จ่ายนอกจากเครื่องรับโทรทัศน์ แต่การรับผ่านทางอินเทอร์เน็ต ผู้รับชมจำเป็นต้องมีการบอกรับสมาชิกอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์และหากรับชมผ่านเครื่องรับโทรทัศน์ เครื่องรับโทรทัศน์นั้นต้องเป็นสมาร์ททีวีด้วย หรือไม่ก็ต้องมีคอมพิวเตอร์หรือโทรศัพท์สมาร์ทโฟนหรือแท็บเล็ต และที่สำคัญค่าธรรมเนียมการใช้อินเทอร์เน็ตที่ต้องจ่ายให้แก่ผู้ให้บริการ

ในมุมมองการกำกับดูแลแล้ว คำถามที่สำคัญมากคือแล้วจะกำกับดูแลช่องรายการทางอินเทอร์เน็ตได้อย่างไรในเมื่อการให้บริการ IPTV ไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาต และไม่อยู่ภายใต้ข้อบังคับทางกฎหมายในเรื่องการดำเนินงานโดยองค์กรไม่แสวงกำไร อาจเป็นไปได้ว่าโทรทัศน์ชุมชนบนอินเทอร์เน็ตอาจมีโฆษณาได้

โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศออสเตรเลียถูกจัดตั้งขึ้นมาอย่างดี แต่การย้ายจากการออกอากาศทางคลื่นวิทยุไปเป็นการออกอากาศทางอินเทอร์เน็ตยังคงมีคำถามสำคัญว่าแล้วพวกเขาจะยังคงดำเนินการต่อไปได้หรือไม่

4.1.7 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกต บทเรียนของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลีย ที่ประเทศไทยอาจนำมาพิจารณา มีดังนี้:

☉ วิธีที่หน่วยงานกำกับดูแลสื่อของออสเตรเลีย (ACMA) ใช้โดยให้ผู้ประกอบการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนต้องเป็นองค์กรไม่แสวงกำไรและทำเพื่อชุมชนอย่างแท้จริง

☉ คุณค่าและจุดแข็งของการมี Community Broadcasting Association of Australia (CBA) และ Australian Community Television Association (ACTA)

☉ ภาคสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อชุมชนมีบทบาทสำคัญและมีส่วนในการวางแผนนโยบายด้านสื่อชุมชน ดังนั้นประเทศไทยควรจัดตั้งสมาคมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในลักษณะเช่นประเทศออสเตรเลีย

☉ การมีหน่วยงานที่มีหน้าที่จัดสรรทุนเพื่อนวัตกรรมและโครงการต่าง ๆ เช่น มูลนิธิกิจการกระจายเสียงเพื่อชุมชน

☉ การพึ่งพารายได้จากการอุปถัมภ์ขององค์กรแสวงกำไรและการขายเวลาออกอากาศ ซึ่งโทรทัศน์ชุมชนในออสเตรเลียจำเป็นต้องอาศัยเงินสนับสนุนจากผู้อุปถัมภ์อย่างมาก ดังนั้นประเทศไทยเองควรเปิดช่องให้โทรทัศน์ชุมชนในประเทศสามารถหารายได้ได้หลายทางมากขึ้นเพื่อความยั่งยืนของกิจการ

☉ การที่โทรทัศน์ชุมชนสามารถสร้างอิทธิพลทางความคิดและรูปแบบรายการใหม่ ๆ ให้กับอุตสาหกรรมกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยรวม และช่วยผลิตบุคลากรที่มีความสามารถและนวัตกรรมได้

☉ ข้อจำกัดด้านวิธีการเผยแพร่รายการที่โทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลียจะต้องย้ายไปให้บริการบนอินเทอร์เน็ตแทน ประเทศไทยเองก็มีข้อจำกัดในเรื่องต้นทุนการสร้างโครงข่ายและการให้บริการโครงข่ายแก่โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน หากต้องมีการให้บริการบนอินเทอร์เน็ตแทน จำเป็นต้องพิจารณาอัตราและความสามารถในการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์ของประชากรในประเทศด้วย ระดับการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตบรอดแบนด์นี้จะส่งผลกระทบต่อความสนใจของหน่วยงานกำกับดูแลโดยตรงว่าควรใช้ช่องทางไหนในการเผยแพร่รายการได้ดีที่สุด โดยอาจพิจารณาจาก Must-Carry ด้วยก็เป็นได้

☉ ในประเทศออสเตรเลียที่มีประชากรประมาณ 23.5 ล้านคนมีผู้ถือครองใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนพื้นเมือง (Aboriginal Community TV) จำนวน 78 ราย โทรทัศน์ชุมชนเมือง 7 ราย และโทรทัศน์ชุมชนระดับชาติอีก 1 ราย (Foxtel/Aurora) โทรทัศน์ชุมชนต่าง ๆ เหล่านี้ต่างต้องขึ้นทะเบียนเพื่อความปลอดภัยโดยเฉพาะข้อจำกัดด้านการเงิน โดยประเทศไทยอาจพิจารณาตัวเลขจำนวนของผู้ถือครองใบอนุญาตและจำนวนประชากรเพื่อใช้ประกอบการวางแผนเรื่องจำนวนโทรทัศน์ชุมชนที่เหมาะสมในประเทศไทยที่จะสามารถดำเนินกิจการได้อย่างต่อเนื่องโดยพิจารณาตามสัดส่วนของประชากรและพื้นที่

4.2 ประเทศแคนาดา

จำนวนประชากร:	36.2 ล้าน (2559)
พื้นที่	9,984,670 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	3.4 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)ต่อประชากร	USD 45,488 (2558)
การเชื่อมต่อบรอดแบนด์แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	35.4 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	87.1 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	-/ATSC
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2555

แหล่งที่มา: ITU

4.2.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

โทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศแคนาดามีการจัดตั้งขึ้นอย่างเข้มแข็ง และแตกต่างจากของประเทศออสเตรเลีย โดยโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในแคนาดามีการออกอากาศทางเคเบิลและทางดาวเทียมโดยผู้ให้บริการเคเบิลและผู้ให้บริการดาวเทียมตามลำดับ ผู้รับใบอนุญาตเคเบิล “**มีหน้าที่ต้องออกอากาศรายการช่องโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน**”

โดยทั่วไป ผู้รับใบอนุญาตเคเบิลจะเป็นผู้ควบคุมและจัดสรรทรัพยากรรวมถึงช่องทางการออกอากาศทางเคเบิลให้กับโทรทัศน์ชุมชน มีสถานีโทรทัศน์ชุมชนเพียงไม่กี่ราย เช่น โทรทัศน์ St Andrews ในนิวบรันสวิก ที่ออกอากาศแบบ Free-to-Air โดยใช้เครื่องส่งสัญญาณที่มีกำลังส่งต่ำ

พระราชบัญญัติกิจการกระจายเสียงปี 1991 (พ.ศ.2534) สำหรับประเภทบริการชุมชน บริการเชิงพาณิชย์และบริการสาธารณะ (s 3 (1) (b)) กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตเคเบิลทีวีต้องออกอากาศช่องรายการโทรทัศน์ชุมชน (ประกาศเรื่องการเผยแพร่เนื้อหารายการโทรทัศน์ S 20 (1) (d)) โดยผู้รับใบอนุญาตเคเบิลทีวีจะเป็นผู้รับผิดชอบเนื้อหาทั้งหมดที่ออกอากาศ ในแคนาดา ทั้งนี้มี Canadian Radio-television and Telecommunications Commission (CRTC) เป็นหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตเคเบิลทีวี

ภายหลังข้อพิพาทระหว่างผู้รับใบอนุญาตเคเบิลทีวีและผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ในปี 2002 ทาง CRTC ได้ผ่อนคลายนโยบายและเปิดช่องให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถเข้าถึงช่องเคเบิลได้โดยตรง

ในประเทศแคนาดา จำนวนสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนมีอยู่ประมาณ 70 สถานี ตัวอย่างเช่น Access Communications เป็นกลุ่มสหกรณ์ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีที่มีสตูดิโออยู่ 6 แห่ง ให้บริการชุมชนต่าง ๆ กว่า 33 ชุมชนในเมืองแควตเชวัน (Saskatchewan)

Community Media Education Society ให้การส่งเสริมและช่วยประชาสัมพันธ์โทรทัศน์ชุมชนในย่านคาลกาารี (Calgary) และอัลเบอร์ต้า (Alberta) กลุ่มสหกรณ์ Independent Community Television Co-operative ให้การฝึกอบรมและอุปกรณ์สำหรับการออกอากาศแก่ผู้ให้บริการในบริติชโคลัมเบีย ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนมีลักษณะเป็นผู้ผลิตเนื้อหารายการมากกว่าเป็นผู้ถือใบอนุญาตเพราะอยู่ภายใต้การควบคุมของผู้รับใบอนุญาตเคเบิลทีวี โทรทัศน์ชุมชนในแคนาดาใช้หลักการการกำกับดูแลกันเอง และจัดตั้ง Canadian Association of Community Television Users and Stations (CACTUS) ขึ้นเป็นผู้ประสานงานหลัก

4.2.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีมีหน้าที่ต้องจัดสรรเงินเป็นจำนวนร้อยละ 2 ของรายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชน อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการเคเบิลทีวีส่วนใหญ่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดอย่างสมบูรณ์ แต่ยังมีเงินที่มีการสนับสนุนกิจการโทรทัศน์ชุมชนมากกว่า 151 ล้านเหรียญต่อปี

ดังที่กล่าวไว้ ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีต้องรับผิดชอบต่อเนื้อหารายการที่ออกอากาศ และการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชน รูปแบบการบริหารจัดการความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการเคเบิลทีวีและผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนเป็นไปในลักษณะที่เรียกว่า Broadcasting Distribution Undertaking (BDU) ในบรรดาองค์กรไม่แสวงหาผลกำไรที่ดำเนินการด้านโทรทัศน์ชุมชน กว่า 70 องค์กรมีเพียง 7 องค์กรที่เป็นผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ส่วนที่

เหลือเป็นผู้ให้การสนับสนุนผ่านทางบริการเคเบิลหรือดาวเทียม มีประมาณ 20 องค์กร
ที่เป็นผู้บริหารจัดการผังรายการของช่องโทรทัศน์ชุมชนให้กับผู้ประกอบการเคเบิลทีวี
(อ้างอิง CACTUS Final Observations in CRTC 2015-421 Review of Local and
Community Television 16 February 2015, 7)

4.2.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

ผู้ประกอบการเคเบิลทีวีเป็นผู้รับผิดชอบเรื่องอุปกรณ์สำหรับผลิตเนื้อหารายการ
และการเผยแพร่ออกอากาศด้วย อย่างไรก็ตาม ยังมีชุมชนหลายแห่งที่มีอุปกรณ์ เช่น กล้อง
และอุปกรณ์ตัดต่อให้ยืมใช้ได้ และบางชุมชนที่มีการจัดฝึกอบรมบุคลากรให้ด้วย

4.2.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

ประกาศเรื่องการเผยแพร่เนื้อหารายการโทรทัศน์ กำหนดเงื่อนไขสำหรับเนื้อหาที่ออก
อากาศ โดยการออกอากาศทางช่องเคเบิลทีวีจะออกอากาศได้เพียงเนื้อหาที่มีลักษณะดังนี้

- (ก) เป็นรายการสำหรับชุมชน
- (ข) มีการประชาสัมพันธ์ได้ไม่เกินสองนาทิต่อชั่วโมง
- (ค) ให้บริการประกาศข่าวแก่ชุมชน
- (ง) รายการประเภทข้อมูลที่จัดทำให้กับรัฐบาลกลาง หรือเทศบาลจังหวัดหรือ
หน่วยงานของรัฐบาล
- (จ) รายการถามตอบด้านกฎหมายของเมืองนั้นๆ
- (ฉ) ข้อความเชิงพาณิชย์จากสปอนเซอร์โดยต้องไม่เกิน 15 วินาทีต่อข้อความและ
ประกาศได้แค่ชื่อสินค้าหรือบริการ ที่อยู่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ให้การสนับสนุนเท่านั้น
[มาตรา 30 (1)]

ช่องโทรทัศน์ชุมชนมีรายการที่อยู่ในความสนใจของชุมชนหลายรายการ เช่น
Thursday Edition ใน Calgary หรือรายการ Maths with Mary ใน Winnipeg ซึ่งเป็นที่
นิยมอย่างมาก ความสนใจของชุมชนเป็นเรื่องเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย การศึกษา ศาสนา กีฬา
ศิลปะ

ข้อร้องเรียนต่าง ๆ เกี่ยวกับรายการสามารถแจ้งไปได้ที่ผู้ให้บริการเคเบิลทีวี และ
หากไม่ได้รับการตอบสนองเป็นที่น่าพอใจ ผู้ร้องเรียนสามารถติดต่อ CRTC ได้

โดยทั่วไป ผู้ให้บริการเคเบิลทีวีจะประชาสัมพันธ์ของรายการต่าง ๆ ว่ามีอะไรบ้าง
ส่วนผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะประชาสัมพันธ์รายการที่ออกอากาศและเวลาการออก
อากาศ ในขณะที่ผู้ผลิตรายการจะประชาสัมพันธ์งานที่ตนเป็นผู้ผลิต

CACTUS ช่วยส่งเสริมสนับสนุนกิจการ (อุตสาหกรรม) โทรทัศน์ชุมชนในภาพรวม
ในปี 2558 CACTUS ได้จัดการประชุมระดับชาติเรื่องโทรทัศน์ชุมชน ณ มหาวิทยาลัย
Carleton ซึ่งผลจากการประชุมในครั้งนั้นมีข้อสรุปให้นำเงินร้อยละ 2 จากเงินทั้งหมดที่ได้
จากผู้ให้บริการเคเบิลทีวีและดาวเทียมไปจัดตั้งศูนย์สื่อชุมชนซึ่งจะเป็นศูนย์กลางสำหรับ
การพัฒนาบุคลากรและการจัดฝึกอบรม

4.2.5 ปัญหาและความท้าทาย

ตอนที่ CRTC ทบทวนการดำเนินงานของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในปี 2002 และได้ออกนโยบาย Broadcasting Regulatory Policy 2010 (CRTC 2010-622) โดย CRTC ได้ตั้งข้อสังเกตว่าความสำคัญของโทรทัศน์ชุมชน คือ การเข้าถึงของคนในชุมชนซึ่งเป็นนโยบายของรัฐมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2514 และสิ่งที่แตกต่างระหว่างรายการของช่องโทรทัศน์ชุมชนกับช่องรายการของโทรทัศน์ทั่วไปคือ โทรทัศน์ชุมชนสามารถทำให้คนที่ไม่นิยมชมโทรทัศน์หันมาสนใจชมได้ (Broadcasting Regulatory Policy CRTC 2010-622, par 3)

CRTC มีจุดมุ่งหมาย 2 ประการ ในการดำเนินการตามกรอบการทำงานสำหรับโทรทัศน์ชุมชน ปี 2545 คือ

☉ ให้แน่ใจว่ามีรายการที่ผลิตและออกอากาศโดยชุมชนเองและอยู่ในความสนใจของชุมชนนั้น ๆ

☉ ส่งเสริมให้เกิดความหลากหลายในการแสดงความคิดเห็นและทางเลือกสำหรับสื่อชุมชนโดยสนับสนุนผู้ประกอบการรายใหม่ในระดับท้องถิ่น

ในปัจจุบันสื่อมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากโดยเฉพาะจากการนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้และมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างแพร่หลาย ผู้ประกอบการเคเบิลหลายรายรวมตัวกันเพื่อความอยู่รอด ผู้ให้บริการเคเบิลและผู้ให้บริการดาวเทียมในแคนาดาโดยส่วนมากเป็นบริษัทขนาดใหญ่ เช่น Shaw, Rogers, Cogeco, Eastlink และ Videotron ทาง CACTUS เองรายงานว่าการเข้าถึงโทรทัศน์ชุมชนกว่า 300 ช่องต้องปิดตัวลงเพราะการควบรวมดังกล่าว การมีอยู่ของผู้ประกอบการเคเบิลในบริบทของชุมชนก็หายไปด้วย มีเพียงแคโคร่งข่ายที่ยังให้บริการอยู่เท่านั้น ด้วยเหตุนี้ CRTC จึงได้มีทบทวนเรื่องโทรทัศน์ชุมชนในระหว่างปี พ.ศ. 2558 – 2559 เพื่อจะหาทางออกในประเด็นต่อไปนี้

☉ ชาวแคนาดาสามารถเข้าถึงเนื้อหาที่ผลิตโดยชุมชนบนแพลตฟอร์มที่หลากหลาย

☉ ผู้ผลิตรายการอิสระทั้งที่เป็นมืออาชีพและมือสมัครเล่นและสมาชิกในชุมชนสามารถเข้าถึงระบบกระจายเสียงและโทรทัศน์ได้

☉ รายการข่าวท้องถิ่นและการนำเสนอข้อมูลในระดับท้องถิ่นสามารถผลิตและออกอากาศได้ในระบบกระจายเสียงและโทรทัศน์ของแคนาดา (Broadcasting Notice of Consultation CRTC 2015-421)

CRTC ได้ประกาศเชิญชวนให้ส่งคำแนะนำเกี่ยวกับ นิยามของคำต่าง ๆ ความสมดุลของช่องรายการที่เป็นแบบ linear และแบบ video on demand ทำอย่างไรเนื้อหาจึงจะมีความหลากหลายทั้งทางภาษาและวัฒนธรรม และทุนที่ใช้ควรมาจากไหน ในขณะที่เดียวกัน CRTC ก็มีความพยายามที่จะจัดตั้งกองทุน Community Access Media Fund (CAMF) โดยเรียกเก็บจากผู้ประกอบการเคเบิล (ที่เรียกเก็บอยู่แล้วในปัจจุบัน) ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ผลิต

รายการโทรทัศน์ชุมชนสามารถเข้าถึงกองทุนนี้ได้

โทรทัศน์ชุมชนในประเทศแคนาดาประสบกับความท้าทายอันเนื่องมาจากเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไป การหลอมรวมของสื่อต่าง ๆ และการรวมตัวกันของธุรกิจ สร้างความยากลำบากในการกำกับดูแล อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบกับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศออสเตรเลียแล้ว โทรทัศน์ชุมชนในประเทศแคนาดามีทุนสนับสนุนอยู่ค่อนข้างมากกว่า

4.2.6 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

๑ ข้อดีของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศแคนาดาคือการผลิตและการเผยแพร่เนื้อหาได้รับการสนับสนุนจากผู้ให้บริการเคเบิลทีวี ในประเทศไทยอาจใช้วิธีการเดียวกันได้โดยให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้ช่องทางเคเบิลทีวีในการออกอากาศรายการของตนได้และผู้ประกอบการเคเบิลอาจช่วยสร้างรายได้เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของโทรทัศน์ชุมชนได้ (อย่างไรก็ดีจำเป็นต้องมีกฎข้อบังคับเพิ่มเติมสำหรับผู้ประกอบการเคเบิลทีวี ซึ่งค่อนข้างเป็นเรื่องท้าทาย) หากไม่มีการสนับสนุนด้านการเงินจากผู้ประกอบการเคเบิลทีวี ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจำเป็นต้องมีช่องทางอื่น ๆ ในการหารายได้ได้

๒ การควบรวมธุรกิจในกิจการเคเบิลทีวีในประเทศแคนาดาส่งผลโดยตรงต่อการมีอยู่ของโทรทัศน์ชุมชน ดังนั้นจำเป็นต้องพิจารณาประเด็นเรื่องการควบรวมนี้อย่างระมัดระวัง

๓ โทรทัศน์ชุมชนในประเทศแคนาดามีความเข้มแข็งในเรื่องการพัฒนาบุคลากรกลุ่มที่ดำเนินการด้านโทรทัศน์ชุมชนหลาย ๆ กลุ่มมีศูนย์อบรมเป็นของตนเองและจัดฝึกอบรมทั้งในเรื่องการผลิตรายการและการออกอากาศ ดังนั้นประเทศไทย สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากรดังกล่าวขึ้นเช่นกัน

๔ โทรทัศน์ชุมชนในประเทศแคนาดามุ่งองค์กรที่จัดตั้งขึ้นเพื่อสนับสนุนกิจการโดยเฉพาะและช่วยสร้างความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมในระดับชาติ CACTUS เป็นผู้กำหนดนโยบายและออกมาตรการสนับสนุนต่าง ๆ ในขณะที่กิจการในอุตสาหกรรมก็มีการแบ่งปันทรัพยากรและใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกัน ซึ่งประเทศไทยควรนำวิธีการนี้มาใช้เช่นกัน

๕ ประเทศแคนาดามีประชากรประมาณ 36.2 ล้านคนและมีโทรทัศน์ชุมชนอยู่ประมาณ 70 สถานี โดยได้รับการสนับสนุนด้านการดำเนินงานจากผู้ประกอบการเคเบิล (ร้อยละ 2 ของรายได้ของผู้ประกอบการเคเบิลต้องนำมาสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน) จำนวนสถานีในประเทศแคนาดาอาจสะท้อนถึงจำนวนสถานีที่สามารถอยู่รอดได้ในประเทศไทยได้เช่นกัน ทั้งนี้อาจพิจารณาข้อมูลประชากรประกอบด้วย

4.3 ประเทศฝรั่งเศส

จำนวนประชากร:	66.7 ล้าน (2559)
พื้นที่	643,801 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	116 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 41,181 (2558)
การเชื่อมต่อ broadband แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	40.17 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	83.8 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	2548/DVB-T
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2554

แหล่งที่มา: ITU

4.3.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

มาตราที่ 29 ของ ‘Conseil supérieur de l’audiovisuel’ (ปีพ.ศ.2547) กำหนดเรื่องการออกใบอนุญาตสำหรับกิจการโทรทัศน์ที่ไม่แสวงหากำไรและเป็นไปเพื่อชุมชน อย่างไรก็ตามไม่มีการออกใบอนุญาตดังกล่าว จนกระทั่งปี พ.ศ.2550 จึงมีการออกใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในดิจิตอลท้องถิ่นจำนวน 4 ใบ เฉพาะในเขตปารีส ใบอนุญาต 3 ใบออกให้กับบริการเชิงพาณิชย์และอีก 1 ใบอนุญาตเป็นการใช้คลื่นความถี่ร่วมกันระหว่างผู้ให้บริการที่ไม่แสวงหากำไรและดำเนินการเพื่อการศึกษาทั้งหมด 4 ราย หนึ่งในนั้นคือ “télé associative” ซึ่งดำเนินการโดย Télé Bocal เริ่มออกอากาศในปี พ.ศ.2538 สามารถรับชมได้ทั่วไปในปารีส

ผู้อำนวยการของ Télé Bocal คาดหวังว่าจะมีช่องรายการโทรทัศน์ประเภท “associative television” เพิ่มมากขึ้นในอนาคตและทั่วประเทศในขณะที่ Télé Bocal เป็นเพียงรายเดียวที่มีอยู่ในขณะนี้ ที่ผ่านมามีช่องโทรทัศน์ในลักษณะเดียวกันหลายช่องซึ่งออกอากาศแบบไม่ถูกต้องและไม่ได้รับใบอนุญาต เกิดขึ้นและปิดตัวลงภายในช่วงหลายปีที่ผ่านมา

ในปี พ.ศ.2543 มีการออกใบอนุญาตช่องโทรทัศน์สาธารณะระดับชาติบนโครงข่ายเคเบิล ดาวเทียม และภาคพื้นดิน (ในเมืองปารีส) ให้กับ Zalea TV⁶ (TéléviZone d’Action pour la Liberté d’Expresision Audiovisuelle) ซึ่งเป็นรายแรกที่เป็น associative television และได้รับใบอนุญาตจาก CSA แต่ต่อมาสถานีโทรทัศน์ดังกล่าวประสบปัญหาหลังจากได้รับใบอนุญาต เช่น การห้ามออกอากาศในช่วงการเลือกตั้ง ในที่สุด

6 ดูเพิ่มเติมที่: <http://www.zalea.org> for more information.....

ก็ต้องยุติการออกอากาศในปี พ.ศ.2550 หลังจากไม่ประสบความสำเร็จในการขอใบอนุญาต สำหรับออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

หลักการของ Zalea TV ตามที่ปรากฏบนเว็บไซต์ อธิบายไว้ดังนี้

☉ ส่งเสริมพหุนิยมข่าวสารและการแสดงออกทางคำพูดอย่างเสรีผ่านสื่อ โดยไม่จำกัดประเด็น ไม่ว่าจะประเด็นด้าน เศรษฐกิจ การเมือง และไม่ถูกอิทธิพลใด ๆ ครอบงำ

☉ สามารถเข้าถึงได้โดยประชาชนทั่วไป ไม่ว่าสัญชาติใด

☉ต่อต้านการเซ็นเซอร์และการบิดเบือนข้อมูลโดยสื่อใหญ่

☉ปรับปรุงหลักจริยธรรมของอุตสาหกรรมโทรทัศน์และเสนอรูปแบบใหม่ ๆ

☉ปรับเปลี่ยนรูปแบบรายการโทรทัศน์

☉ปกป้องสิทธิมนุษยชนและต่อต้านการเลือกปฏิบัติทุกรูปแบบ

นอกเหนือจากการผลิตรายการของตัวเอง Zalea TV ยังช่วยส่งเสริมการจ้างงาน ไม่ว่าจะเป็นมือสมัครเล่นหรือมืออาชีพซึ่งถูกปฏิเสธจากสถานีโทรทัศน์รายใหญ่ รายการที่ออกอากาศทางช่อง Zalea TV มีทั้งที่ผลิตโดยบุคคลใดบุคคลหนึ่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งหรือองค์กรในชุมชน

Zalea TV จะเป็นผู้คัดเลือกรายการที่จะออกอากาศบนพื้นฐานของหลักการของสถานี ก่อนที่จะปิดตัวลง Zalea TV ได้เรียกร้องให้มีการบังคับใช้กฎหมาย ที่กำหนดให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับ associative television ต้องรับผิดชอบต่องานของตนเอง

4.3.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

Télé Bocal มีงบประมาณ 300,000 ยูโรต่อปี (ซึ่งรวมถึงรายได้ที่สถานีจัดหาได้เอง และเงินสนับสนุนจากรัฐ) ในอดีต Télé Bocal มีรายรับจากบาร์ต่าง ๆ ที่มีการออกอากาศรายการของตน และ Télé Bocal จ่ายค่าจ้างพนักงานโดยใช้เงินสวัสดิการผู้ว่างงาน และใช้นักศึกษาของรัฐเป็นพนักงานของตน

งบประมาณของ Zalea TV มีประมาณ 100,000 ยูโร ซึ่งได้รับจากการบริจาค และการสนับสนุนด้านอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก สถานีมีความหวังว่าจะเพิ่มงบประมาณเป็น 200,000 ยูโร เพื่อเพียงพอกับค่าใช้จ่ายสถานี (ไม่รวมถึงค่าเช่าโครงข่ายดาวเทียมซึ่งมีราคาประมาณ 800,000 ยูโรต่อปี) และงบประมาณนี้จะสามารถจ้างพนักงานได้ 5 คน ทั้งที่เป็นด้านเทคนิคและด้านธุรการ ก่อนที่จะปิดตัวลง Zalea TV ร้องขอให้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนการผลิตรายการ โดยเรียกเก็บภาษีจากผู้ประกอบการเชิงพาณิชย์และผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือ

4.3.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

ตลอดช่วงเวลากำหนดดำเนินงานของ Télé Bocal สถานีออกอากาศรายการใหม่ประมาณ 1 ชั่วโมงต่อเดือน ในสถานที่กว่า 44 แห่งทั่วปารีสและปริมณฑล รายการในหนึ่ง

ชั่วโมงนี้ประกอบด้วย คลิปข่าว รายการตลก นิยาย ดนตรี และศิลปะ รายการของ Télé Bocal รับชมได้ทางโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลและทางอินเทอร์เน็ต

Zalea TV ออกอากาศรายการผ่านเคเบิลและดาวเทียมทั่วประเทศ และออกอากาศทางโครงข่ายภาคพื้นดินบนย่านความถี่ UHF ในปารีส (แม้จะมีปัญหาเกี่ยวกับการจัดสรรคลื่นความถี่) และสามารถดูรายการของ Zalea TV ย้อนหลังได้ผ่านทางอินเทอร์เน็ต

ก่อนการยุติการออกอากาศ Zalea TV เรียกร้องให้มีกฎ must-carry บนโครงข่ายภาคพื้นดิน โครงข่ายเคเบิล และดาวเทียม สำหรับช่องโทรทัศน์ที่เป็น associative television

4.3.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

รายการของ Télé Bocal มีความหลากหลาย ซึ่งรวมถึงรายการที่เกี่ยวกับศิลปะ ละคร และเหตุการณ์ปัจจุบันรวมถึงข่าวท้องถิ่น การจัดหมวดหมู่รายการที่ปรากฏบนเว็บไซต์ของ Télé Bocal สะท้อนให้เห็นถึงการจัดลำดับความสำคัญของรายการต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- ✓ ข่าว
- ✓ วัฒนธรรม
- ✓ ละคร
- ✓ ตลก
- ✓ รายการข้างถนน (streeters)
- ✓ New Talent
- ✓ Miouzik
- ✓ คลับ (ดนตรี ปาร์ตี้ งานรื่นเริงต่าง ๆ)
- ✓ การชุมนุม (ตามท้องถนนในด้านการเมือง)
- ✓ รายการชวนหัวเราะต่าง ๆ

นอกจากนี้ช่องสถานียังไม่มีสตูดิโอสำหรับการบันทึกรายการต่าง ๆ รายการส่วนมากถ่ายทำบนพื้นที่สาธารณะ เช่น ถนน และอุปกรณ์ใช้ในการถ่ายทำมักเป็นกล้องวิดีโอแบบพกพา

สำหรับ Zalea TV รายการที่ถูกคัดสรรมาออกอากาศนั้น มีความหลากหลาย เช่นกัน โดยมีเนื้อหา ดังนี้

- ✓ รายการเพลง
- ✓ หนังสายภาพยนตร์สั้นแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการการเมือง (ประมาณเรื่องละไม่เกิน 5 นาที) ซึ่งผลิตโดยผู้สนับสนุนและออกอากาศช่วงเวลาก่อนการเลือกตั้ง
- ✓ รายการจากสมาคมสื่อไซเบอร์ (Association of Cyber-Journalists) ประเภทภาพยนตร์สั้น รายงานสถานการณ์ และ Video Conference ซึ่งออกอากาศประมาณ 1 ครั้งต่อสัปดาห์
- ✓ รายการข่าวประเภทเรื่องจริงหลังจอ “Behind-the-scenes” ซึ่งออกอากาศทุกวัน โดยเปิดคัดสรรจากผู้ผลิตรายการและประชาชนทั่วไป เนื้อหามุ่งเน้นการเจาะลึก

ประเด็นร้อน เช่น เจาะเบื้องหลังผู้สมัครทางการเมือง การจำหน่ายภาพยนตร์ที่ผิดกฎหมาย หรือแม้กระทั่งเรื่องการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในประเทศวันดา

- ✓ รายการเกี่ยวกับสื่อสาธารณะและสิทธิ์เสรีของสื่อ เนื้อหาส่วนมากเกี่ยวกับการสัมภาษณ์นักวิจารณ์สื่อ และประเด็นต่าง ๆ ของ CSA เป็นต้น
- ✓ ภาพยนตร์หรือหนังสือวีดิโอสั้น โดยมีเนื้อหาครอบคลุมที่หลากหลาย ตั้งแต่เรื่องสารคดีการว่างงานไปจนถึงเรื่องเชิงนิยาย หรือจะเป็น เรื่องเกี่ยวกับ หนุ่มสาว เชื่องโยงไปถึงเรื่องศิลปะ
- ✓ รายการเจาะลึกประเด็นทางการเมือง “ความขัดแย้ง และการเดินขบวน” เช่น การปฏิวัติของประเทศเวเนซุเอลา และ การอพยพลี้ภัยเข้ายุโรป เป็นต้น

4.3.5 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนจากการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศฝรั่งเศส มีดังนี้:

🕒 Associative TV ในประเทศฝรั่งเศสไม่ได้สร้างผลกระทบในวงกว้าง แต่ได้สร้างการยอมรับจากฝ่ายกฎหมายอย่างค่อยเป็นค่อยไป เป็นที่คาดว่าจะเป็นช่องรายการประเภทนี้เพิ่มมากขึ้นในอนาคต อันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของช่องดิจิตอลท้องถิ่น ดังนั้นกฎหมายจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชน เพราะถ้าหากไม่มีกฎหมายรองรับ การดำเนินการของโทรทัศน์ชุมชนจะประสบปัญหามากมาย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของเนื้อหาหรือช่องทางการออกอากาศ ข้อคิดสำหรับประเทศไทยคือ กิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทยจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ

🕒 วิธีการหารายได้ของ Télé Bocal โดยเฉพาะที่ผ่านช่องทางการออกอากาศตามบาร์ต่าง ๆ และวิธีการจ้างพนักงานโดยอาศัยสวัสดิการของรัฐ อาจใช้เป็นแนวคิดสำหรับรูปแบบการหารายได้สำหรับกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทยได้

🕒 การเกิดขึ้นของโทรทัศน์ภาคพื้นดินในดิจิตอล ทำให้ Télé Bocal มีฐานผู้ชมมากขึ้น และยิ่งมากขึ้นเมื่อมีการออกอากาศผ่านอินเทอร์เน็ต นั่นหมายความว่า การเข้าถึงบรอดแบนด์ในระดับครัวเรือนเป็นอีกหนึ่งแพลตฟอร์มที่สำคัญ อย่างไรก็ตามสำหรับประเทศไทยการเข้าถึงบรอดแบนด์ในระดับครัวเรือนอาจจะยังมีไม่มาก

🕒 จำนวนของสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศฝรั่งเศสเมื่อเทียบกับจำนวนประชากร (ประมาณ 66.7 ล้านคน) ถือว่าน้อยมาก แสดงให้เห็นว่าการสำรวจความต้องการของบริการโทรทัศน์ชุมชนเป็นเรื่องจำเป็นหากจะมีการออกใบอนุญาต การออกใบอนุญาตอาจทำเป็นช่วง ๆ โดยขึ้นอยู่กับงบประมาณสนับสนุนประเทศไทยอาจใช้ตัวเลขของประเทศฝรั่งเศสเป็นข้อมูลเปรียบเทียบในการกำหนดจำนวนโทรทัศน์ชุมชนที่จะมี (และอยู่รอด) ได้ในประเทศ (โดยพิจารณาลักษณะภูมิประเทศ จำนวนประชากร และอื่น ๆ ประกอบ)

4.4 ประเทศอินโดนีเซีย

จำนวนประชากร:	225.5 ล้าน (2559)
พื้นที่	1,904,569 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	125 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)ต่อประชากร	USD 11,135 (2559)
การเชื่อมต่อ broadband แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	1.19 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	17.1 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	-/DVB-T2
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ ในระบบแอนะล็อก	อยู่ระหว่างดำเนินการ/2561

แหล่งที่มา: ITU

4.4.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

สาธารณรัฐอินโดนีเซียเป็นหมู่เกาะที่ใหญ่ที่สุดในโลกและมีพื้นที่ใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้โดยมีการปกครองท้องถิ่นแบบการกระจายอำนาจเป็นจังหวัด มีจำนวนสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนประมาณ 30 สถานี การศึกษาโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศอินโดนีเซียนั้นเป็นสิ่งสำคัญ เพราะสามารถนำมาใช้วางแผนและพัฒนาการกำกับดูแลโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

กฎหมายของประเทศอินโดนีเซีย หมายเลข 32 พ.ศ. 2545 ที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์บังคับใช้กับทั้งส่วนของรัฐบาล เอกชน ชุมชน และผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ (มาตรา 13(2))

ในกฎหมายดังกล่าว มาตรา 21(1) ระบุว่าผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในอินโดนีเซียต้องเป็นผู้ขึ้นทะเบียนตามกฎหมาย จัดตั้งโดยชุมชน เป็นหน่วยงานอิสระและไม่แสวงหากำไรและเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชุมชน ทั้งนี้ต้องใช้กำลังส่งสัญญาณต่ำและครอบคลุมพื้นที่จำกัด

ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซีย มีหน้าที่ต้อง

- ดำเนินการแบบไม่แสวงหากำไร และ ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานที่แสวงหากำไรใด ๆ
- มุ่งเน้นด้านการศึกษา การเสริมสร้างสวัสดิภาพของคนในชุมชน โดยมีเนื้อหารายการที่เกี่ยวกับวัฒนธรรม การศึกษา ข้อมูลข่าวสาร ที่แสดงเอกลักษณ์ของชาติ (มาตรา 21 (2) (a)(b))
- ดำเนินงานอิสระไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองใด ๆ ไม่แอบแฝงการโฆษณา

ชวนเชื่อ และไม่อยู่ภายใต้อิทธิพลของต่างชาติ หรือข้องเกี่ยวกับการกระทำใด ๆ ที่ผิดกฎหมาย (มาตรา 21 (3) (a) (b) (c))

ในส่วนของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ซึ่งรวมถึงโทรทัศน์ชุมชนนั้น อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ของประเทศอินโดนีเซีย (Komisi Penyiaran Indonesia (KPI) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ ส่วนนโยบายสื่อมีกระทรวงสื่อสารและสารสนเทศ (Ministry of Communication and Information) เป็นผู้รับผิดชอบ

เนื่องจากโทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซียนั้นใช้วิธีการกำกับดูแลด้วยตนเอง จึงได้มีสมาคมโทรทัศน์ชุมชน (Asosiasi Televisi Komunitas) หรือเรียกสั้น ๆ ว่า ATKI จัดตั้งขึ้นเมื่อเดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2551 เพื่อเป็นศูนย์กลางของสถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ ในการแลกเปลี่ยนความรู้ และกำหนดแนวทางปฏิบัติ โดยมีสมาชิกมากกว่า 34 สถานี ซึ่งสถานีส่วนมากจะอยู่ในเขตพื้นที่ชวา (Java)

4.4.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

โทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซียได้รับทุนสนับสนุนจากชุมชนผ่านช่องทางการบริจาค และสponsored (ที่ไม่มีข้อผูกมัดใด ๆ) (มาตรา 22 (1)(2)) การรับเงินสนับสนุนจากต่างชาตินั้นเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย (ภายใต้มาตรา 23 (1)) นอกจากนี้สถานีโทรทัศน์ชุมชนยังถูกห้ามมิให้มีการโฆษณา แต่สามารถประกาศข่าวบริการสาธารณะได้ (public service announcement หรือ PSA) (มาตรา 23 (2)) ยกตัวอย่างเช่น สถานีชื่อ MMTC TV ได้รับเงินสนับสนุนจากค่าเรียนของนักเรียน การผลิตรายการให้กับรัฐ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่รัฐ และการรับจ้างประกาศข่าว (PSA)

4.4.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

สถานีโทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซียส่วนใหญ่มีเพียงอุปกรณ์พื้นฐานแค่เพียงพอต่อการใช้ออกอากาศและผลิตรายการเท่านั้น ซึ่งรวมถึงเครื่องส่งที่มีกำลังส่งต่ำ สถานีโทรทัศน์ชุมชนสามารถส่งสัญญาณแพร่ภาพได้ในรัศมีไม่เกิน 2.5 กิโลเมตร (ตามที่กฎหมายกำหนดไว้)

4.4.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

ช่วงเวลาการแพร่ภาพของแต่ละสถานีโทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซียนั้นค่อนข้างน้อยมาก โดยส่วนมากจะหยุดการออกอากาศเป็นระยะ ๆ บางสถานีอาจมีตารางรายการออกอากาศที่แน่นอน แต่เป็นเพียงช่วงสั้นๆ ในสัปดาห์หนึ่งเท่านั้น ยกตัวอย่างเช่น สถานี Grabag TV ถูกจัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2544 ตั้งอยู่เมืองแมกแลง (Magelang) ช่วงกลางของชวา (Java) มีเวลาการออกอากาศประมาณ 6 ชั่วโมง ต่อ 1 สัปดาห์ เวลา 14.00 – 16.00 น. ทุก ๆ วันจันทร์ พุธ และ ศุกร์ เท่านั้น เนื้อหารายการโดยรวมเกี่ยวกับการศึกษา การทำเกษตรกรรม และ ธุรกิจครัวเรือน อีกตัวอย่างที่น่าสนใจคือสถานีในเมืองเคนดาลี (Kendari) ทางตอนใต้ของสุลาเวสี (Sulawesi) มีแนวทางการผลิตรายการโดยนำเอากล้องวิดีโอไปตั้งไว้ในสถานที่สาธารณะ และเชิญชนกลุ่มชุมชนมาแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

เกี่ยวกับชุมชนของตนเอง ผ่านการบันทึกภาพเคลื่อนไหว และนำไปออกอากาศในภายหลัง (อ้างอิง Indonesia Media and Telecom Landscape Guide (2012),72)

สำหรับสถานีที่มีการพัฒนาอย่างสม่ำเสมอ เช่น สถานี MMTC TV ตั้งอยู่เมือง ยอกยาการ์ต้า (Yogyakarta) ก่อตั้งเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2553 แพร่ภาพด้วยเสาสัญญาณ UHF แบบแอนะล็อก มีรัศมีไม่เกิน 2.5 กิโลเมตร บุคลากรทำงานในสถานีส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยในพื้นที่ใกล้เคียงเนื้อหาของรายการครอบคลุมหลายด้าน โดยคิดเป็นสัดส่วน ดังนี้ ข่าวทั่วไปร้อยละ 75 บันเทิงร้อยละ 16 การศึกษาและวัฒนธรรมพื้นเมืองร้อยละ 8

ตามกฎหมายของกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์บังคับให้โทรทัศน์ชุมชนต้องมีกรอบหรือหลักจริยธรรมของสถานีตนเองด้วย (มาตรา 24 (1))

4.4.5 มาตรการส่งเสริม

สถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศอินโดนีเซียเป็นผู้รับผิดชอบในเรื่องการประชาสัมพันธ์ของตนเอง ส่วนหน่วยงานระดับชาติ ATKI มีหน้าที่พัฒนาด้านนโยบายโดยประสานงานควบคู่ไปกับกระทรวงสื่อสารและสารสนเทศ

4.4.6 ปัญหาและความท้าทาย

เนื่องจากมีกฎข้อบังคับต่าง ๆ ของทางรัฐบาลที่ค่อนข้างเข้มงวด จึงทำให้โทรทัศน์ชุมชนมีข้อจำกัดและอุปสรรคในการดำเนินงานค่อนข้างมาก บางสถานีเลือกที่จะไม่ขึ้นทะเบียนโดยตรง เพื่อหลีกเลี่ยงข้อบังคับต่าง ๆ ปัญหาที่สำคัญในภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในอินโดนีเซียคือ ข้อบังคับในการส่งสัญญาณแพร่ภาพได้ไม่เกิน 2.5 กิโลเมตร ถึงแม้วัตถุประสงค์ของทางรัฐบาลคือให้สถานีนั้น ๆ ออกอากาศเพื่อกลุ่มชุมชนในเขตพื้นที่ใกล้เคียงเท่านั้น เพื่อหลีกเลี่ยงการแข่งขันกันระหว่างช่องสถานี แต่การห้ามออกอากาศโฆษณาเชิงพาณิชย์ทั้งหมดทำให้ภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนไม่มีการแข่งขันซึ่งกันและกันเช่นกัน

นอกจากนี้ สถานีส่วนใหญ่มีอุปกรณ์น้อยมากและเทคโนโลยีที่ค่อนข้างล้าหลัง จึงส่งผลให้ช่วงเวลาการออกอากาศมีน้อยและไม่สม่ำเสมอ ขณะที่นโยบายหลักของภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนคือเพื่อรองรับชุมชนในระดับรากหญ้าก็ตาม ทั้งนี้ สถานีเหล่านี้ควรได้รับเงินทุนสนับสนุนจากทางภาครัฐบาลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนต่อไป

4.4.7 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนของโทรทัศน์ชุมชนในอินโดนีเซีย มีดังนี้:

📍 การที่สถานีส่วนใหญ่มีอุปกรณ์น้อยและเทคโนโลยีที่ล้าหลัง ส่งผลให้ช่วงเวลาการออกอากาศมีน้อยและไม่สม่ำเสมอ จึงควรจัดตั้งสมาคมสำหรับภาคอุตสาหกรรมโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน โดยเป็นการร่วมมือกันระหว่างผู้ประกอบการ เพื่อหารือและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ และร่วมกันพัฒนาต่อไป

📍 ข้อบังคับเรื่องการส่งสัญญาณออกอากาศในรัศมีไม่เกิน 2.5 กิโลเมตรนั้นส่งผล

ให้การพัฒนาช่องสถานีเพื่อประโยชน์ของชุมชนเองนั้นเป็นไปได้ยาก โดยเฉพาะการออกอากาศของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนบนแพลตฟอร์ม DTTB

📡 ข้อบังคับการห้ามโฆษณาเชิงพาณิชย์ใด ๆ ทั้งสิ้นนั้น ทำให้สถานีขาดรายได้มาพัฒนาหรือผลิตรายการที่มีคุณภาพต่อชุมชน การผ่อนผันให้ทางสถานีสามารถขายเวลาออกอากาศได้บ้าง อาจเป็นช่องทางหารายได้มาพัฒนาและบำรุงสถานีต่อไป ดังนั้นประเทศไทยเองควรเปิดช่องให้โทรทัศน์ชุมชนในประเทศสามารถหารายได้จากหลากหลายช่องทางมากขึ้นเพื่อความยั่งยืนของกิจการ

📡 ในด้านกฎระเบียบและการกำกับดูแล และเพื่อความอยู่รอดของสถานี อาจพิจารณาเปิดช่องให้สถานีมีโฆษณาได้ 2-3 นาที ใน 1 ชั่วโมงออกอากาศ เพื่อเพิ่มรายได้ของสถานีและสนับสนุนการผลิตรายการที่มีคุณภาพและหลากหลายมากขึ้น

📡 การจัดตั้งสมาคม ATKI นั้น สามารถช่วยสนับสนุนและพัฒนาภาคอุตสาหกรรมของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน พร้อมทั้งตอบสนองการจัดทำแผนและนโยบายต่าง ๆ เพื่อเป็นศูนย์กลางของภาคอุตสาหกรรมนี้ได้เป็นอย่างดี ซึ่งประเทศไทยควรจัดตั้งองค์กรหรือสมาคมในลักษณะนี้เช่นกัน

ในประเทศอินโดนีเซีย มีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนมีอยู่ประมาณ 30 ราย ซึ่งอาจใช้เป็นข้อมูลเปรียบเทียบเรื่องจำนวนโทรทัศน์ชุมชนที่ควรมีและอยู่รอดได้ในประเทศไทย โดยต้องพิจารณาลักษณะภูมิประเทศ จำนวนประชากร และอื่น ๆ ประกอบด้วย

4.5 ประเทศแอฟริกาใต้

จำนวนประชากร:	54.9 ล้าน (2559)
พื้นที่	1,221,037 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	42 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 13,321 (2559)
การเชื่อมต่อ broadband แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	3.21 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	49.0 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB)	
และมาตรฐานที่ใช้	-/DVB-T2
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยังไม่เริ่ม/-

แหล่งที่มา: ITU

4.5.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

ในปี พ.ศ. 2535 รัฐบาลแอฟริกาใต้ออกกฎหมายที่เอื้อต่อการเกิดขึ้นของโทรทัศน์ชุมชนและวิทยุชุมชน ทั้งยังเป็นวิธีการที่ทำให้สื่อสามารถครอบคลุมถึงกลุ่มผู้ด้อยโอกาสชาวแอฟริกาใต้ได้ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงของกฎหมาย ในปี พ.ศ. 2547 เคปทาวน์เป็นเมืองแรกและเมืองเดียวที่ได้รับใบอนุญาตให้บริการโทรทัศน์ชุมชนหลังจากที่ผู้อำนวยการช่องโทรทัศน์ของเคปทาวน์ได้พยายามอย่างต่อเนื่อง (ในช่วงเวลาเดียวกันกับที่สถานีวิทยุชุมชนกว่า 100 สถานีได้รับใบอนุญาตให้บริการด้วยเช่นกัน)

จากรายงานเรื่อง Community Television Broadcasting Services: Position Paper ของ Independent Communications Authority of South Africa's (ICASA) ตีพิมพ์เมื่อปี พ.ศ. 2547 ผู้ได้รับใบอนุญาตมีคุณสมบัติและต้องดำเนินงานดังนี้

📡 ต้องเป็นองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร ซึ่งมีคณะผู้บริหารมาจากการเลือกโดยชุมชน

📡 ส่งเสริม “การเข้าถึงของประชาชน” ในที่นี้ก็คือ “จากผู้ชมมาเป็นผู้ผลิตรายการ”

📡 การมีส่วนร่วมจากหลายๆภาคส่วนของชุมชนในการเลือกรายการและวางแผน โดยผ่านช่องทางคณะกรรมการจัดวางผังรายการ

📡 มุ่งเน้นไปที่ “ประเด็นปัญหาระดับรากหญ้าในชุมชน” และ “ประเด็นปัญหาของชุมชนที่ไม่ได้รับความสนใจจากช่องโทรทัศน์หลักในพื้นที่นั้นๆ” ยกตัวอย่างเช่น ปัญหาที่เกี่ยวกับการพัฒนาชุมชน ด้านสุขภาพ การศึกษาสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น

📡 ส่งเสริม “การมีเป้าหมายร่วมกันตามระบบประชาธิปไตย”

ปัจจุบันแอฟริกาใต้มีการออกใบอนุญาตบริการโทรทัศน์ชุมชนให้กับสถานีโทรทัศน์ทั้งหมด 9 สถานีด้วยกัน ประกอบด้วย 1KZN TV, Bara TV, Bay TV, Cape Town TV, Fresh TV, North West TV, Soweto TV, TBN และ Tshwane TV สถานีเหล่านี้มีการให้บริการในเมืองหลักอย่างเมือง Johannesburg, Pretoria, Cape Town and Port Elizabeth และในชุมชนห่างไกลอย่างเมือง Eastern Cape และ Richards Bay/Empangeni

สถานที่ที่เพิ่งได้รับอนุญาตอย่าง Newcomers Bara TV และ Fresh TV ได้รับใบอนุญาตทดลอง โดย Newcomers Bara TV ให้บริการในพื้นที่โดยรอบโรงพยาบาล Chris Hani Baragwanath Academic และใช้คลื่นความถี่ที่ยังไม่มีการใช้งานในย่าน L-band ซึ่งต้องมีการปรับเปลี่ยนกล่องรับสัญญาณให้สามารถรับสัญญาณในย่านความถี่นี้ได้

สมาคมโทรทัศน์ชุมชนแอฟริกาใต้ (Act-SA) ก่อตั้งขึ้นในปี 2013 เพื่อดูแลผลประโยชน์ในส่วนโทรทัศน์ชุมชนในแอฟริกาใต้รวมถึงมีบทบาทในการสนับสนุน การณรงค์เผยแพร่ การแลกเปลี่ยนเนื้อหา การเพิ่มโอกาสทางการค้า การฝึกอบรมและการเสริมสร้างศักยภาพ ประมาณว่าในปี 2557 โทรทัศน์ชุมชนในแอฟริกาใต้มียอดผู้ชมกว่า 6 ล้านคน

4.5.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

สถานีโทรทัศน์ชุมชนในแอฟริกาใต้มีรูปแบบธุรกิจที่ค่อนข้างหลากหลาย บางสถานี

ดำเนินการโดยบริษัทเอกชนภายใต้ “สัญญาการบริหารจัดการ” ในขณะที่สถานีอื่น ๆ ดำเนินการโดยอิสระ บางสถานีมีการออกอากาศรายการแล้ว แต่บางสถานี เช่น North West TV ซึ่งได้รับใบอนุญาตให้บริการหนึ่งปีแต่ยังไม่สามารถออกอากาศได้

ถึงแม้ว่าแต่ละสถานีจะมีความแตกต่างกันในด้านรูปแบบธุรกิจและอุดมการณ์ แต่สถานีเหล่านี้ก็รวมตัวกันก่อตั้งองค์กรระดับชาติในเดือนพฤษภาคมปี 2556 นั่นคือสมาคมโทรทัศน์ชุมชน - แอฟริกาใต้ (Act-SA) ซึ่งเป็นผลจากการที่รัฐบาลเข้ามาแทรกแซง โดยการกำหนดรูปแบบธุรกิจและหลักปฏิบัติสำหรับภาคโทรทัศน์ชุมชน

Cape Town TV เป็นสถานีที่ไม่แสวงหากำไร และได้รับเงินราว 800,000 Rand (หรือประมาณ 53,700 ดอลลาร์สหรัฐ) ในปีแรกจาก Media Development and Diversity Agency (MDDA) เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสถานี โดย MDDA ถูกก่อตั้งขึ้นตามกฎหมาย (Act 14 of 2002) เพื่อให้ชุมชนและคนด้อยโอกาสที่ไม่ได้รับบริการอย่างเต็มที่จากสื่อหลักสามารถเข้าถึงสื่อได้มากขึ้น⁷

MDDA ทำหน้าที่เป็นผู้สนับสนุนด้านทุนและเจรจาให้กับกลุ่มโทรทัศน์และวิทยุชุมชน ผู้ประกอบการเอกชนด้านกระจายเสียงและโทรทัศน์ต้องสทบเงินเข้ากองทุนนี้ด้วยเงินทุนก้อนแรกที่ Cape Town TV ได้รับมีเจตนาเพื่อให้สถานีสามารถสร้างและอยู่ได้ด้วยตัวเองโดยสามารถหารายได้จากค่าโฆษณาได้ไม่เกิน 8 นาทีต่อชั่วโมง อุปกรณ์ส่วนใหญ่ได้มาจากการบริจาค และ South African Department of Communications ยังได้จัดตั้งกองทุนเพื่อสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการเช่าโครงข่าย สถานี Cape Town TV ตั้งอยู่ในโรงเรียนสอนภาพยนตร์ซึ่งไม่เสียค่าใช้จ่ายในเรื่องสถานที่และสามารถใช้สตูดิโอของโรงเรียนที่สอนเกี่ยวกับโทรทัศน์ได้ถึงห้าแห่งในเมือง Cape Town นักเรียนหลายคนกลายมาเป็นอาสาสมัครของสถานี

องค์กรที่ไม่ใช่รัฐ (NGOs) กว่า 100 แห่งยังได้สทบเงินประมาณ 1,000 Rand (ประมาณ \$67) ต่อปีเพื่อที่จะเป็นสมาชิกของสถานี ด้วยค่าธรรมเนียมสมาชิกรายนี้พวกเขาจะได้รับสิทธิ์การโฆษณาฟรีมูลค่า 17,000 Rand และสามารถมีส่วนร่วมในการผลิตได้

4.5.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

Fresh TV ออกอากาศบนแพลตฟอร์ม FreeVision Sentech ซึ่งเป็นแพลตฟอร์มที่อัปเดตมาจาก direct-to-home (DTH) บนโครงข่ายดาวเทียมที่รู้จักกันในชื่อ Vivid

ช่องของ FreeVision ถือเป็นการช่วยเติมเต็มผู้ชมบนโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลภาค (DTTB) โดยเฉพาะในพื้นที่ที่โครงข่ายฯ ไปไม่ถึงสถานีโทรทัศน์นี้พยายามหาผู้ผลิตรายการรายใหม่ ๆ โดยมีการออกอากาศรายการสำหรับเยาวชนเป็นการทดลองตลาด

ความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในแอฟริกาใต้ขึ้นอยู่กับการทำงานของแต่ละสถานี บางสถานีก็ประสบผลสำเร็จ ในเขตเศรษฐกิจสำคัญของประเทศอย่าง Gauteng

7 ดูเพิ่มเติมที่ <http://www.mdda.org.za/>

ช่องโทรทัศน์ชุมชน Soweto TV มีฐานผู้ชมกว่าเจ็ดล้านคน ออกอากาศผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดิน ในเมือง Johannesburg และในระดับชาติบน DStv ส่วนช่องโทรทัศน์ Tshwane TV มีผู้ชมน้อยกว่าสองล้านคน ให้บริการใน Tshwane, Rustenburg และบางพื้นที่ของ Mpumalanga

Cape Town TV (CTV) พยายามที่จะอยู่รอดหลังจากที่สูญเสียสิทธิ์ในคลื่นความถี่ในการออกอากาศและสูญเสียฐานผู้ชมจำนวนมากเนื่องจากความถี่ที่ใช้อยู่ถูกนำไปเพื่อการทดสอบการออกอากาศของ DTTB ในเดือนมีนาคม ปี พ.ศ. 2555 แต่หลังจากนั้นไม่นานทางช่องสามารถทวงคืนผู้ชมกลับมาได้โดยมีผู้ชมเพิ่มขึ้นถึง 2.5 ล้านคน ในเดือนพฤศจิกายน พ.ศ.2555 หลังจากมีการเปิดตัวอีกครั้งบนโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินใน Cape Town และช่องระดับชาติบน DStv

4.5.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

รายการของ Cape Town TV มีมาจากหลายแหล่ง

🎧 ร้อยละ 80 (ประมาณ 4 ชั่วโมงต่อวัน) เป็นรายการจากผู้ผลิตอิสระโดยทางช่องไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใด ๆ รายการดี ๆ ทั้งที่เป็นภาพยนตร์และที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นส่วนใหญ่ผลิตโดย NGO หรือไม่ก็สถาบันการศึกษา หรือจากที่บ้าน ซึ่งมีทั้งวิดีโองานแต่งงานและหนังสือ

🎧 หากข้อเสนอมาจากสมาชิกที่เป็น NGO สามารถใช้สตูดิโอของสถานีได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย ที่ผ่านมามี 8 รายการที่ได้มีการดำเนินการแล้ว เช่น รายการที่เกี่ยวกับกีฬา (ซึ่งสโมสรกีฬาหลายแห่งมีฐานสนับสนุน) รายการเกี่ยวกับเยาวชน สิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมในประชาธิปไตยในชุมชน และการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน และการจัดให้มีที่อยู่อาศัยของผู้หญิง เป้าหมายของการทำงานร่วมกับ NGO คือการ “เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาสังคมและให้ชุมชนมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็น”

🎧 มีสตูดิโอที่เปิดโอกาสให้คนในชุมชนสามารถทดลองผลิตและจัดรายการเองได้ เช่น รายการประเภททอล์คโชว์

🎧 ประมาณร้อยละ 10 ของรายการนำมาจากต่างประเทศผ่านทางอินเทอร์เน็ต โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมความสนใจในอินเทอร์เน็ตของคนในท้องถิ่นโดยเฉพาะ (ซึ่งประมาณร้อยละ 80-90 ของผู้ชมใน Cape Town ไม่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้) ตัวอย่างเช่น รายการที่ สตีเฟน ฮอว์กิง พูดถึงรูปทรงของจักรวาล รายการที่เกี่ยวกับ 9/11 ทฤษฎีสมคบคิด และรายการอื่น ๆ จากเว็บไซต์ TEDTalks (ช่องรายการได้รับอนุญาตให้มีรายการจากต่างประเทศได้มากถึง 45% ของรายการของสถานี)

ทางสถานีเองยอมรับว่างบประมาณที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่สามารถทำให้สถานีเป็นช่องโทรทัศน์ที่เข้าถึงได้อย่างแท้จริง

4.5.5 ปัญหาและความท้าทาย

โทรทัศน์ชุมชนในแอฟริกาได้กำลังเผชิญกับความท้าทาย ถึงแม้ว่าโทรทัศน์ชุมชนจะ

ได้รับการจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลไว้ร้อยละ 15 ของมัลติเพล็กซ์ที่ 1 ซึ่งสามารถจะมีช่องโทรทัศน์ชุมชนได้ 2 ช่องต่อหนึ่งจังหวัด และมีแนวโน้มที่จะได้รับการจัดสรรเพิ่มเติมบนมัลติเพล็กซ์ที่ 2 (เมื่อมีการใช้งานอย่างเป็นทางการ) อีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ที่ต้องการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนเองด้วยว่าจะสามารถเจรจาเอาคลื่นเหล่านั้นมาใช้งานได้หรือไม่ เนื่องจากความไม่แน่นอนต่าง ๆ ในประเทศ

การที่ Direct To Home (DTH) ได้รับความนิยมอย่างมากก่อนการเกิดขึ้นของ DTTB ช่วยเพิ่มความต้องการเนื้อหาที่มีความเป็นท้องถิ่น และช่วยยกระดับช่องชุมชนจากที่เคยถูกละเลยให้เป็นที่สนใจโดยการออกอากาศบนระบบ DTH ผู้ให้บริการ DTH อย่าง Sentech MultiChoice, Platco และ StarSat เข้าใจถึงความสำคัญของเนื้อหาท้องถิ่นที่จะดึงดูดผู้ชมให้อยู่กับช่องของพวกเขา ในขณะที่การแข่งขันในกิจการโทรทัศน์ระบบดิจิทัลเป็นไปอย่างเข้มข้น

นั่นหมายความว่า DTTB ได้เข้ามาในตลาดที่มีการแข่งขันกันสูง โดยที่ผู้ให้บริการแต่ละรายต่างพยายามปกป้องผลประโยชน์ของตน ขณะเดียวกันโทรทัศน์เคลื่อนที่ (mobile television) หรือ (video-on-demand) ที่ให้บริการผ่านอินเทอร์เน็ตและกำลังได้รับความนิยมเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว

อย่างไรก็ตามยังเร็วไปที่จะบอกได้ว่าโทรทัศน์ชุมชนจะสร้างผลกระทบอย่างไรบ้าง จึงขออ้างคำพูดจากหนังสือเรื่อง Re-Visioning Television: Policy, Strategy and Models for the Sustainable Development of Community Television ที่กล่าวไว้ว่า ความมีคุณภาพและสามารถเข้าถึงได้ของโทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นตัวต่อชิ้นสุดท้ายของความ เป็นแอฟริกาใต้ยุคใหม่ (ภายหลังกยุคแห่งการแบ่งแยกสีผิว) ส่วนที่เหลือคือการหารูปแบบที่ เหมาะสมและปรับปรุงระบบให้สามารถส่งเสริมประชาธิปไตย ให้มีความยั่งยืนและเป็นมิตร

ในประเทศแอฟริกาใต้ โทรทัศน์ชุมชนช่วยสร้างการจ้างงาน การพัฒนาทักษะ และ เสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคประชาชน รวมถึงการประชาสัมพันธ์ความหลากหลายทาง ภาษาและวัฒนธรรมของประเทศ⁸

4.5.6 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนของประเทศแอฟริกาใต้ มีดังนี้:

- ๑ การได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน ไม่ได้ หมายความว่า จะมีความยั่งยืนในระยะยาว หากไม่มีการสนับสนุนในด้านเงินทุน สมาคม โทรทัศน์ชุมชนของแอฟริกาใต้แสดงให้เห็นว่าการทำงานร่วมกันในอุตสาหกรรมสามารถ ช่วยแก้ไขปัญหานี้ได้ ตัวอย่างเช่น ในการสร้างรูปแบบธุรกิจ และแนวทางการปฏิบัติ

- ๒ ความพร้อมใช้งานและการเข้าถึงช่องทางการออกอากาศ โดยเฉพาะ ในระบบ DTTB พิสูจน์แล้วว่าเป็นตัวเปลี่ยนแปลงรูปแบบของโทรทัศน์ชุมชน เพราะได้เปิด

8 ดูเพิ่มเติมที่ <http://www.hsrcpress.ac.za/product.php?productid=2171>

ประสบการณ์ใหม่ให้กับกิจการโทรทัศน์ ประเทศไทยเองก็น่าจะเป็นไปในลักษณะเดียวกันที่จะได้เห็นสิ่งใหม่ๆ ในวงการโทรทัศน์จากการเกิดขึ้นของโทรทัศน์ชุมชน

☉ ในแอฟริกาใต้ ผู้ให้บริการ DTH เข้าใจความสำคัญของการมีเนื้อหาสำหรับท้องถิ่นเพื่อตอบสนองกลุ่มเป้าหมาย ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ในตลาด (การแข่งขันในตลาดของแอฟริกาใต้มีสูงมาก) การเกิดขึ้นของช่องโทรทัศน์ชุมชนอาจช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันได้ไม่เฉพาะกับผู้ให้บริการ DTH เท่านั้น แต่ยังช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันให้ผู้ให้บริการ DTTB อีกด้วย โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยควรต้องมีความร่วมมือกับผู้ให้บริการอื่น ๆ เช่น ผู้ให้บริการ DTH หรือ ผู้ให้บริการ DTTB เพื่อช่วยยกระดับความสามารถในการแข่งขันของกันและกัน

☉ ในแอฟริกาใต้ซึ่งมีจำนวนประชากรอยู่ที่ 54.9 ล้านคน มีผู้ได้รับใบอนุญาตสถานีโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนอยู่ 9 ราย และไม่ได้ใช้งานโทรทัศน์ในระบบ DTTB อย่างเต็มที่

4.6 ประเทศเนเธอร์แลนด์

จำนวนประชากร:	17 ล้าน (2559)
พื้นที่	41,543 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	408 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 50,339 (2559)
การเชื่อมต่อบรอดแบนด์แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	41 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	93.2 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	2546/DVB-T
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2554

แหล่งที่มา: ITU

4.6.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

องค์กรกำกับดูแลของประเทศเนเธอร์แลนด์ (Dutch National Independent Media Authority) จัดสรรใบอนุญาตสำหรับโทรทัศน์และวิทยุไว้ 2 ประเภท คือ สาธารณะและพาณิชย์ ใบอนุญาตสาธารณะ หมายถึงกิจการที่ไม่เป็นพาณิชย์แต่ไม่จำเป็นต้องดำเนินการโดยรัฐบาล ทั้งใบอนุญาตสาธารณะและใบอนุญาตเชิงพาณิชย์สามารถออกให้หน่วยงานใดก็ได้ ทั้ง ระดับชาติ ระดับภูมิภาค หรือระดับท้องถิ่น กลุ่มที่ได้รับใบอนุญาตสาธารณะสามารถออกอากาศผ่านคลื่นความถี่แบบ over the air และทั้งโทรทัศน์และวิทยุผ่านช่องเคเบิลได้เป็นระยะเวลา 5 ปี

กฎหมายของเนเธอร์แลนด์ (Dutch Media Act) ระบุไว้ว่าสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์แบบสาธารณะในทุกระดับ (ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น) ควรนำเสนอรายการและเนื้อหาอย่างสมดุลกับความสนใจของคนในสังคม และสามารถเข้าถึงได้โดยประชาชนทุกคนในพื้นที่ที่ให้บริการและต้องไม่ขึ้นกับผลประโยชน์ในเชิงพาณิชย์⁹

สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์แบบสาธารณะในระดับท้องถิ่นต้องดำเนินการโดยองค์กรหน่วยงานที่ถูกต้องตามกฎหมายซึ่งจะเป็นผู้กำหนดนโยบายและผังรายการของสถานี โดยเน้นเนื้อหาด้าน “สังคม วัฒนธรรม ศาสนาและความเชื่อ ในชุมชนนั้น ๆ” สมาชิกขององค์กรหรือหน่วยงานนั้น ๆ มาจากการคัดเลือกแต่งตั้งโดยชุมชนเอง โดยได้รับคำแนะนำจากสถานี องค์กร หรือหน่วยงานไม่สามารถดำเนินการได้มากกว่าหนึ่งสถานีในขณะหนึ่งขณะใด ชุมชนสามารถเผยแพร่เนื้อหาของตนทางช่องท้องถิ่นได้ร้อยละ 5 ของเวลาออกอากาศ

สถานีโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นสามารถมีโฆษณาที่มาจากบุคคลที่สามได้แต่รายได้จากโฆษณานี้จะต้องถูกใช้เพื่อการผลิตรายการเท่านั้น สถานีโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นต้องไม่แสวงหากำไรและต้องรายงานรายรับรายจ่ายเป็นประจำทุกปี

สถานีโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นมีหน้าที่จัดผังรายการโดยเนื้อหาต้องครอบคลุม

- ๑) อย่างน้อยร้อยละ 25 ต้องเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับวัฒนธรรมโดยครึ่งหนึ่งต้องเกี่ยวกับศิลปะ

- ๒) อย่างน้อยร้อยละ 35 ต้องเป็นเนื้อหาเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสารหรือการศึกษา

- ๓) รายการบันเทิงมีได้ไม่เกินร้อยละ 25

- ๔) อย่างน้อยร้อยละ 50 ของรายการที่ออกอากาศต้องผลิตโดยสถานีเองและต้องเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร วัฒนธรรม หรือการศึกษา

สถานีโทรทัศน์สาธารณะที่ได้รับใบอนุญาต 15 สถานีแรก ได้รับใบอนุญาตในปี พ.ศ.2524 ซึ่งเป็นปีเดียวกับที่มีการจัดตั้ง OLON (Organisatie van Lokale Omroepen in Nederland or the Netherlands Organization of Local Broadcasters) ในปี 2552 จำนวนช่องโทรทัศน์ชุมชนในประเทศมีทั้งหมด 131 ช่อง โดยช่องรายการส่วนใหญ่อยู่ในเมืองหรือชุมชนที่มีขนาดกลางถึงขนาดเล็กซึ่งอาจไม่มีรายการท้องถิ่นอื่น ๆ เลย ใบอนุญาตสาธารณะนี้เปิดโอกาสให้สถานีบริหารจัดการกันเองตามที่เห็นสมควรซึ่งทำให้เกิดการผลิตรายการโดยอาสาสมัคร แต่ไม่ใช่รูปแบบ “มาก่อนได้ก่อน” (first-come, first-served) เหมือนอย่างในสหรัฐอเมริกา รายการส่วนใหญ่ผลิตโดยอาสาสมัครที่อาศัยอยู่ในชุมชนนั้นโดยได้รับความช่วยเหลือด้านเทคนิคจากอาสาสมัครที่อื่น ๆ การคัดเลือกรายการที่จะมาออกอากาศเป็นอำนาจของคณะกรรมการชุมชน

ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ใน 4 เมืองใหญ่คือ เมืองอัมสเตอร์ดัม เมืองร็อตเตอร์ดัม เมืองเฮก และเมืองยูเทรกต์ (ที่ซึ่งมีการให้บริการโทรทัศน์

9 ดูเพิ่มเติมกฎหมายดังกล่าวได้ที่ <http://www.cvdm.nl/dsresource?objectid=6330&type=org>

ท้องถิ่นของชนพื้นเมืองอยู่แล้ว) การบริหารของสถานียึดหลัก first-come, first-served access หมายความว่าสถานีเป็นเสมือนทางเลือกสำหรับรายการที่หาชมไม่ได้ทางช่องพาณิชย์หรือช่องที่มีการบริหารแบบมีออซิปช่องอื่น ๆ ลักษณะนี้เรียกว่าเป็น “ช่องรายการแบบเปิด” (open channels)

ยกตัวอย่างเช่น ในอัมสเตอร์ดัม มีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่น 3 ราย ควบคุมโดย SALTO ซึ่งเป็นองค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพในอัมสเตอร์ดัม มี 1 สถานีที่ออกอากาศรายการแบบเป็นมีออซิป และอีก 2 สถานีเป็นแบบ open channels

โดยต้องมีหลักการอย่างแรกคือต้องมีรายการที่เป็นมีออซิป สองต้องมีการเข้าถึงสาธารณะอย่างแท้จริงหรือเป็นไปในรูปแบบช่องรายการแบบเปิด (open channels) ในรูปแบบ first-come, first-served หลักการที่กล่าวมาข้างต้นนี้เป็นแนวทางของคณะกรรมการบริหารและกำกับดูแลของเมืองอัมสเตอร์ดัม เนื่องจากเมืองอัมสเตอร์ดัมเป็นเมืองที่มีสื่ออยู่อย่างมาก มีกลุ่มผู้รับชมที่หลากหลายและมีความต้องการเป็นของตนเอง ช่องรายการสาธารณะมีออซิปมุ่งเป้าไปที่คนดูส่วนใหญ่ในเมือง ในขณะที่อีก 2 ช่องซึ่งเป็น open channels นั้นจะตอบสนองความต้องการของชนกลุ่มน้อยหรือกลุ่มคนที่ต้องการช่องทางการแสดงออกผ่านสื่อโทรทัศน์

4.6.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

การสนับสนุนเงินทุนสำหรับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศเนเธอร์แลนด์มาจากหลายแหล่ง

📍 รัฐบาลกลางให้เงินสนับสนุนชุมชนในอัตรา 1.07 ยูโรต่อครัวเรือนเพื่อสนับสนุนกิจการกระจายเสียงสาธารณะท้องถิ่น โดยชุมชนที่มีมากกว่า 10,000 ครัวเรือนอาจได้รับประมาณ 10,000 ยูโรหรือมากกว่าเพียงเล็กน้อย ขณะที่เมืองที่มีมากกว่า 10,000 ครัวเรือนจะได้รับประมาณ 100,000 ยูโรหรือมากกว่าเพียงเล็กน้อย อัตรานี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงและกำลังได้รับการทบทวนอยู่ในขณะที่ OLON เองมีความเห็นว่าควรจะต้องเพิ่มเป็น 5 ยูโรต่อครัวเรือน

📍 ค่าโฆษณา

📍 แหล่งเงินทุนเบ็ดเตล็ด เช่น การบริจาคจากผู้ชม สื่อเตอร์ การฝึกอบรมหรือโครงการพิเศษที่มีการคิดค่าบริการ

ที่มาของรายได้แตกต่างกันไปตามแต่ละพื้นที่ ในเมืองโกรนิงเงิน (Groningen) ทางตอนเหนือของประเทศที่มีประชากรกว่า 180,000 คน ผู้ให้บริการที่ให้บริการทั้งวิทยุโทรทัศน์ เทเลเท็กซ์ และอินเทอร์เน็ต มีพนักงานอยู่เพียงเก้าคน แต่มีอาสาสมัครอยู่ถึง 120 คน สองในสามของรายได้มาจากรัฐบาลกลางผ่านเทศบาลชุมชน และส่วนที่เหลือมาจากการโฆษณาและการจัดฝึกอบรม

ในเมืองอัมสเตอร์ดัมที่มีประชากรราว 750,000 คน โทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่น 3 ราย และวิทยุสาธารณะท้องถิ่นอีก 5 ราย ใช้งบประมาณร่วมกัน 1.1 ล้านยูโร

คณะกรรมการของ SALTO มีมติให้ช่องโทรทัศน์มีอาชีพ (ที่มีอยู่หนึ่งช่อง) ได้รับการจัดสรร งบประมาณ 70% ของงบประมาณทั้งหมด ส่วนที่เหลืออีก ร้อยละ 30 แบ่งกันใช้ระหว่าง โทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นอีก 2 รายและวิทยุสาธารณะท้องถิ่น 5 ราย จำนวนเงินนี้เพียงพอสำหรับผลิตรายการวิทยุเท่านั้น แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการจัดหาสตูดิโอและเครื่องมือ สำหรับผลิตรายการโทรทัศน์ ดังนั้นผู้ที่ต้องการผลิตรายการโทรทัศน์จึงจำเป็นต้องจัดหา อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นเอง สำนักงาน SALTO ทำได้เพียงให้ยืมใช้สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการถ่ายทอดรายการเท่านั้น (playback)

OLON กล่าวไว้ว่า การหาเงินสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนในประเทศเนเธอร์แลนด์ให้เพียงพอในแต่ละปีนั้นยากลำบากมากและมีความไม่แน่นอน ดังนั้น OLON จึงพยายามที่จะให้มีกฎหมายบังคับใช้โดยแก้ไขพระราชบัญญัติสื่อให้ระบุเรื่องการจัดหาทุนสนับสนุน สำหรับโทรทัศน์ชุมชนในประเทศ ในขณะที่รัฐบาลกลางเองแย้งว่าสื่อชุมชนควรได้รับการสนับสนุนทุนจากหน่วยงานท้องถิ่นเอง

ในความเป็นจริงถึงแม้ว่าเทศบาลชุมชนจะให้การสนับสนุนสื่อชุมชนอยู่แล้ว แต่ในบางครั้งเทศบาลเองก็รู้สึกไม่ค่อยดีนักเมื่อเห็นว่าสื่อชุมชนนั้น ๆ วิจารณ์การทำงานของเทศบาล เป็นผลให้ OLON ต้องการให้รัฐบาลกลางเป็นผู้สนับสนุนมากกว่าเพื่อที่สื่อชุมชนจะได้ทำหน้าที่ของสื่อได้อย่างถูกต้อง

ปัจจุบัน รัฐบาลกลางก็ให้การสนับสนุนด้านการเงินแก่ OLON โดยผ่านกองทุน กิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์แห่งชาติ (the National Broadcasting Fund) เป็นจำนวน 470,000 ยูโร และ OLON ยังมีรายได้มากกว่า 175,000 ยูโร จากค่าสมาชิก และประมาณ 300,000 ยูโร จากโครงการต่าง ๆ ของ OLON โดยงบประมาณทั้งหมดนี้ประมาณ 1,000,000 ยูโร OLON ได้จ้างพนักงาน 7-10 คน ซึ่งทำหน้าที่เจรจาเพื่อให้มีการสนับสนุนงานโครงสร้างพื้นฐานการประชาสัมพันธ์ การฝึกอบรม และการสนับสนุนสมาชิก

4.6.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

โทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นต้องออกอากาศ (must-carry) ทางเคเบิลในระบบแอนะล็อกด้วย โดยโครงข่ายเคเบิลครอบคลุมกว่าร้อยละ 90 ของครัวเรือนในประเทศเนเธอร์แลนด์ซึ่งปัจจุบันกว่าร้อยละ 90 ของโครงข่ายเคเบิลอยู่ในระบบดิจิทัลแล้ว อย่างไรก็ตามไม่มีการกำหนดให้ต้อง Must-Carry ช่องรายการประเภท open channels บนโครงข่ายเคเบิลดิจิทัล

ผู้ประกอบการโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นหลายรายกำลังศึกษาและทดลองออกอากาศรายการของตนผ่านอินเทอร์เน็ต ตัวอย่างเช่น รายการทั้งหมดของช่อง open channels ทั้ง 2 ช่องในเมืองอัมสเตอร์ดัมสามารถรับชมสดและรับชมย้อนหลังผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้¹⁰

อย่างไรก็ตาม OLON แย้งว่า อินเทอร์เน็ตยังไม่สามารถมาแทนที่โทรทัศน์ในระบบเดิมได้ เป็นเพียงทางเลือกหนึ่งเท่านั้น การเข้าถึงสื่อชุมชนควรกระทำได้หลายช่องทางและบนทุกแพลตฟอร์ม

10 ดูเพิ่มเติมในเว็บไซต์ <http://www.amsterdambroadcasting.org>

4.6.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

สำหรับสถานีนอกเมืองอัมสเตอร์ดัม เนื่องจากนโยบายของผู้บริหาร คือ ให้สถานีมีรายการที่ครอบคลุมเหตุการณ์ในท้องถิ่น รายการส่วนใหญ่จึงเป็นลักษณะการเชิญแขกมาพูดคุยกันในสตูดิโอ หรือการรายงานข่าวจากสื่อสิ่งพิมพ์ รายการประเภทประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วัฒนธรรมท้องถิ่น กีฬาท้องถิ่น และสารคดีท้องถิ่น รายการส่วนใหญ่ไม่จัดว่าเป็นรายการทางเลือก

ช่องรายการส่วนใหญ่ไม่ได้ออกอากาศรายการประเภทภาพเคลื่อนไหว (วิดีโอ) ตลอด 24 ชั่วโมงทั้ง 7 วัน หลาย ๆ ช่องมีการขึ้นภาพนิ่งหรือข้อมูลที่เป็นตัวอักษรในช่วงที่ไม่มีการออกอากาศภาพเคลื่อนไหว ในอัมสเตอร์ดัม รั็อตเตอร์ดัมเฮก และยูเทรกต์ ช่องโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นจัดได้ว่ามีความทันสมัยและนวัตกรรมมากกว่าช่องปกติทั่วไป ถือเป็นช่องทางเลือก ในเมืองอัมสเตอร์ดัมมีอาสาสมัครทำงานด้านนี้ประมาณ 1,000 คน ผลิตรายการกว่า 60-70 รายการ เป็นภาษาต่าง ๆ กว่า 15 ภาษา โดยมีบรรยายตัวหนังสือเป็นภาษาดัตช์ ในบรรดารางการเหล่านี้ เป็นรายการที่ผลิตขึ้นใหม่นับรวมแล้วกว่า 8,000 ชั่วโมงต่อปี (บางรายการออกอากาศเป็นรายสัปดาห์ บางรายการออกอากาศเป็นรายสองเดือน)

☉ โดยมากมีผู้ชมเป็นชนกลุ่มน้อย เช่น มุสลิม ชูรินัม แอฟริกัน เดอร์กิช ปากีสถาน แคริบเบียน ยิว อังกฤษ จีน มีช่องทีวีชื่อ ทีวีหลากหลายวัฒนธรรม มีสมาชิกมาจากหลากหลายชนชาติที่อาศัยอยู่ในชุมชน

☉ มีรายการเป็นประเภทรายการเพลงหลายรายการ

☉ มีรายการเป็นประเภทรายการทอล์คโชว์ เหตุการณ์ปัจจุบัน การเมือง

☉ มีรายการเกี่ยวกับเมืองอัมสเตอร์ดัมและวัฒนธรรมดัตช์และศิลปะหลายรายการ

☉ มีรายการแสดงออกเกี่ยวกับเรื่องเพศที่สาม

☉ มีรายการเกี่ยวกับเด็ก เช่น

✓ infotainment show สำหรับเด็กซึ่งมีการพูดคุย เรื่องเกี่ยวกับเพลงและเต้นรำ

✓ เกมโชว์ที่มีเนื้อหาเหมาะกับเด็ก เช่น เกี่ยวกับอาชีพการงานและโอกาส

✓ รายการเกี่ยวกับเด็กเก่ง โดยให้เด็กอายุประมาณ 10

สัมภาษณ์คนทั่ว ๆ ไปในเมืองหรือรายการวิทยาศาสตร์และการทดลอง ช่วงเวลาที่ไม่มีรายการโทรทัศน์ออกอากาศ สถานีจะแสดงภาพตัวหนังสือที่เป็นข่าว และเพลงจากช่องวิทยุของ SALTO

ผลจากโทรทัศน์สาธารณะท้องถิ่นมีดังนี้

☉ ส่งเสริมประชาธิปไตย โดยสื่อเหล่านี้จะคอยตรวจสอบติดตามการทำงานของหน่วยงานท้องถิ่น

☉ ส่งเสริมการสื่อสารระหว่างกลุ่มคนต่างๆที่มีวัฒนธรรมแตกต่างกัน

☉ เป็นช่องทางในการแสดงออกสำหรับชนกลุ่มน้อย

- 🌀 สร้างการรับรู้ของวัฒนธรรมและเอกลักษณ์ท้องถิ่น
- 🌀 ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน
- 🌀 ส่งเสริมและสร้างนวัตกรรมในอุตสาหกรรมโทรทัศน์
- 🌀 เพิ่มระดับการรู้เท่าทันสื่อ

4.6.5 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้รับจากประเทศเนเธอร์แลนด์ มีดังนี้:

🌀 ความพยายามที่จะให้มีกฎ must-carry ของช่องโทรทัศน์ท้องถิ่นบนโครงข่ายเคเบิลดิจิตอลนั้นถือว่ามีความสำคัญอย่างมากในเรื่องของการเข้าถึงสื่อโทรทัศน์ชุมชนในเนเธอร์แลนด์สำหรับประเทศไทย หน่วยงานกำกับดูแลควรจะได้พิจารณากฎ must-carry นี้เช่นกัน

🌀 ในเนเธอร์แลนด์ มีการพิจารณาถึงความจำเป็นที่จะต้องมีแหล่งที่มาของทุนสนับสนุนในระดับชาติ และสื่อชุมชนในประเทศเนเธอร์แลนด์ก็ประสบปัญหาทางการเงินเช่นกัน ประเทศไทยก็ควรจะต้องพิจารณาเรื่องทุนสนับสนุนในระยะยาวสำหรับกิจการโทรทัศน์ชุมชนด้วยเช่นกัน

🌀 จำนวนสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นในประเทศเนเธอร์แลนด์เพิ่มจำนวนขึ้นจาก 15 สถานี ในปี พ.ศ. 2524 เป็นกว่า 131 สถานีในปี พ.ศ. 2552 หากพิจารณาจำนวนประชากรของเนเธอร์แลนด์ที่มีอยู่ราว 17 ล้านคน ตัวเลขจำนวนสถานีนี้อาจดูว่าค่อนข้างสูง แต่อย่างไรก็ตามต้องเข้าใจว่าสถานีเหล่านี้เป็นช่องสาธารณะท้องถิ่นซึ่งได้รับการสนับสนุนทุนจากรัฐ (ถึงแม้จะถูกมองว่าไม่เพียงพอก็ตาม) จำนวนช่อง “open channels” ที่ถือได้ว่าเป็นช่องโทรทัศน์ชุมชนนั้นมีค่อนข้างจำกัด สัดส่วนจำนวนสถานีและจำนวนช่องดังกล่าวอาจเป็นข้อมูลเปรียบเทียบให้กับประเทศไทยได้

4.7 สหราชอาณาจักร

จำนวนประชากร:	65.1 ล้าน (2559)
พื้นที่	242,495 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	256 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 41,159 (2559)
การเชื่อมต่อบรอดแบนด์แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	37.4 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	91.6 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	2541/DVB-T2
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2555

แหล่งที่มา: ITU

4.7.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

โทรทัศน์ชุมชนในสหราชอาณาจักรมีการพัฒนาที่ถือว่าแตกต่างจากกรณีศึกษาอื่น ๆ โดยแบ่งออกเป็น 3 แนวทางด้วยกัน แนวทางแรกคือโทรทัศน์ชุมชนที่จัดตั้งเป็นช่องระดับชาติ แนวทางที่สองโทรทัศน์ท้องถิ่น (Local Television) ซึ่งอาจมีลักษณะเป็นเชิงพาณิชย์ที่ได้รับใบอนุญาต และแนวทางสุดท้ายเรียกว่า Restricted Service Licences (RSL) ซึ่งออกให้กับผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่ไม่แสวงกำไร

วิถุชุมชนในสหราชอาณาจักรมีการจัดตั้งขึ้นมาก่อนหน้านี้กว่าสิบปีและมีอยู่มากกว่า 230 สถานีที่ได้รับใบอนุญาต สถานีเหล่านี้สร้างต้นแบบของสื่อกระจายเสียงชุมชนที่ดำเนินการโดยอาสาสมัครและไม่แสวงกำไร แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของวิถุชุมชนไม่เหมือนกับของโทรทัศน์ชุมชน

โทรทัศน์ชุมชนในสหราชอาณาจักรมีการพัฒนาโดยเป็นส่วนหนึ่งของบริการระดับชาติ ซึ่งได้สร้างความเข้าใจในกิจการโทรทัศน์ชุมชนไปอย่างหนึ่งโดยถ้าเป็นบริการที่ไม่แสวงกำไรก็จะเป็น Restricted Service Licences (RSL) และ Northern Visions (NVT) ใน Belfast เป็นตัวอย่างหนึ่งของผู้ได้รับใบอนุญาต RSL ส่วนใบอนุญาต Local Television ที่มีบริการออกให้เมื่อไม่นานนี้ก็สามารถออกให้แก่กิจการโทรทัศน์ชุมชนได้เช่นกัน

บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์โดยทั่วไปของสหราชอาณาจักรประกอบด้วย บริการสาธารณะ บริการเชิงพาณิชย์ สถานีท้องถิ่นที่ได้รับการสนับสนุนในเชิงพาณิชย์ และกลุ่มที่ได้ออกอากาศทั้งบนช่องระดับชาติหรือออกอากาศผ่านช่องท้องถิ่นร่วมกับสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น ผู้ให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์รายใหญ่สุดโดยวัดจากจำนวนผู้ชมคือ British Broadcasting Corporation (BBC)

(1) ประวัติความเป็นมา

ในปี 2513 ได้มีการทดลองออกอากาศช่องโทรทัศน์ชุมชนบนโครงข่ายเคเบิล โดยเลียนแบบจากประเทศในแถบอเมริกาเหนือ (สหรัฐอเมริกาและแคนาดา) แต่อุตสาหกรรมโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักรระบบเคเบิลไม่ได้เฟื่องฟูเหมือนอย่างในสหรัฐอเมริกาหรือแคนาดา ก่อนปี พ.ศ. 2539 ใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีแต่เฉพาะในระดับชาติเท่านั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2539 จึงได้เริ่มมีการออกใบอนุญาตประเภท Restricted Service License หรือ RSL (สำหรับท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งหรือสำหรับเหตุการณ์ท้องถิ่นเท่านั้น โดยใช้เครื่องส่งที่จำกัดกำลังส่งต่ำ และไม่จำกัดเวลาออกอากาศ) ให้กับกิจการวิทยุกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ใบอนุญาต RSL มีอายุ 4 ปี และต้องมีการแข่งขันเพื่อให้ได้ต่ออายุ ที่ผ่านมามีผู้ได้รับใบอนุญาต RSL หลายรายและส่วนใหญ่เกิดขึ้นและปิดตัวลงไปแล้ว ส่วนมากดำเนินการในรูปแบบเชิงพาณิชย์และคล้ายกับรูปแบบผู้ให้บริการท้องถิ่นเอกชนในประเทศแคนาดา

มีเพียงส่วนน้อยของผู้ได้รับใบอนุญาต RSL ที่เป็นองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร ส่วนใหญ่มีการประกอบกิจการเชิงธุรกิจและมีการโฆษณาหรือไม่ก็ได้รับการสนับสนุนจากสปอนเซอร์

ในท้องถิ่นในฐานะแหล่งทุน ยกตัวอย่างเช่น Solent TV บน ไรล์ออฟไวท์ (Isle of Wight) ซึ่งได้ปิดตัวลงไปในปี 2550 มีไม่กี่รายที่อนุญาตให้อาสาสมัครผลิตรายการได้และยอมรับรูปแบบของสื่อชุมชน (เข้าถึงได้โดยชุมชน) หนึ่งในนั้นคือ Northern Visions of Belfast ที่ยังคงดำเนินการอยู่ มีรายหนึ่งที่เป็นโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนให้บริการบนโครงข่ายเคเบิลในเมืองอิมมิงแฮม ซึ่งเป็นเมืองที่ตั้งอยู่แถบชายฝั่งตะวันออกของประเทศ การดำเนินงานของสถานีเป็นการดำเนินงานตรงกับผู้ประกอบการเคเบิล โดยไม่ผ่านกระบวนการออกใบอนุญาตของรัฐบาล

ในท้ายที่สุด มีเพียงหนึ่งรายที่เป็นโทรทัศน์ชุมชนที่ถ่ายทอดสัญญาณผ่านดาวเทียมในระบบดิจิทัลและครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ โดยช่องรายการนี้บริหารโดย Media Trust ซึ่งเป็นองค์กรที่ไม่แสวงกำไรและมีเป้าหมายในการใช้ศักยภาพของอุตสาหกรรมสื่อเพื่อประโยชน์ของภาคจิตอาสาและภาคการกุศล สมาชิกที่ร่วมสนับสนุน Media Trust (ซึ่งรวมถึงสื่อเชิงพาณิชย์และสื่ออาชีพส่วนใหญ่ในเกาะอังกฤษ) ให้การสนับสนุนด้านการฝึกอบรมช่วยเหลือองค์กรจิตอาสาและองค์กรการกุศลในการผลิตวิดีโอเกี่ยวกับกิจกรรมและความต้องการขององค์กรเหล่านั้น วิดีโอนี้จะถูกออกอากาศโดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างการรับรู้ในวงกว้างและกระตุ้นให้ชาวอังกฤษเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของจิตอาสามากยิ่งขึ้น เว็บไซต์ของช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนนี้ยังเปิดโอกาสให้ประชาชนได้ร่วมบริจาคและแนะนำวิธีในการเข้าร่วมกิจกรรมในพื้นที่ที่สนใจ¹¹

แม้ว่าช่องโทรทัศน์ชุมชนนี้จะไม่ใช่องค์กรท้องถิ่นและไม่เป็นลักษณะของการเข้าถึงได้โดยชุมชน อย่างเสรี แต่มีตามรูปแบบที่สอดคล้องกับหลักการของโทรทัศน์ชุมชนในแง่ที่ว่า

📡 ให้ความสำคัญกับจิตอาสา (อาสาสมัคร) และ

📡 ให้การฝึกอบรมและการสนับสนุนองค์กรในชุมชนที่

ด้านวิทยุชุมชน ได้มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมากกว่าในช่วงระยะเวลาเดียวกัน เพราะต้นทุนการผลิตซึ่งต่ำกว่าของกิจการโทรทัศน์ ช่องวิทยุชุมชนมักจะประสบความสำเร็จมากกว่าในการหารายได้จากค่าโฆษณาและจากสปอนเซอร์และมีรายได้เพียงพอสำหรับการดำเนินงานของสถานีแม้ว่าจะอยู่ในพื้นที่ที่มีประชากรน้อยก็ตาม

(2) กรอบการกำกับดูแล

กฎหมาย Communications Act ปี พ.ศ. 2546 กำหนดกรอบสำหรับกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ซึ่งกำกับดูแลโดย Office of Communications (Ofcom) ช่องรายการชุมชนเปิดตัวในปี พ.ศ.2543 และเป็นของ Media Trust ซึ่งเป็นความร่วมมือของภาคอุตสาหกรรมสื่อในสหราชอาณาจักรรวมทั้งบีบีซี และ BSkyB เนื้อหารายการครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ ทั้งในระดับสากลและในระดับท้องถิ่นรวมถึงที่เกี่ยวกับจิตอาสาและการกุศล Media Trust มีส่วนร่วมในการฝึกอบรมด้านสื่อ ส่งเสริมมีอาชีพในด้านสื่อให้อาสาเข้ามาช่วยผลิตรายการให้กับชุมชน และผลิตเนื้อหาสำหรับองค์กรที่ไม่แสวงหากำไร

11 ดูเพิ่มเติมที่ <http://www.communitychannel.org>

รัฐบาลอังกฤษริเริ่มโทรทัศน์ท้องถิ่น (Local Television) ในปี พ.ศ. 2554 และจนถึงปี พ.ศ. 2557 มีสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นอยู่ 19 สถานี สถานีเหล่านี้ให้บริการในเชิงพาณิชย์และมุ่งเน้นความเป็นท้องถิ่น ภายใต้ความคาดหวังว่าธุรกิจในท้องถิ่นจะซื้อโฆษณาเพื่อสนับสนุนสถานี ในขณะที่เดียวกัน Ofcom ได้กำหนดพื้นที่ไว้ 60 เขตที่สามารถมีบริการโทรทัศน์ท้องถิ่น ใบอนุญาตโทรทัศน์ท้องถิ่นมีอายุไม่เกิน 12 ปี ความคาดหวังของ Ofcom คือโทรทัศน์ท้องถิ่นจะช่วยส่งเสริมประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น สร้างความเข้าใจในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในท้องถิ่น โดยกำหนดให้ต้องมีการออกอากาศเนื้อหาที่เป็นข่าวหรือเหตุการณ์ปัจจุบันในท้องถิ่นอย่างน้อย 7 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ในเดือนธันวาคม 2553 Nicholas Shott ได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรีกระทรวงวัฒนธรรม สื่อและกีฬา ให้ทบทวนการดำเนินงานของโทรทัศน์ท้องถิ่นของประเทศ (Commercially Viable Local Television in the UK) โดยเป็นที่คาดว่า 10-12 ช่องรายการท้องถิ่นที่เริ่มต้นให้บริการบนโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลจะย้ายไปใช้แพลตฟอร์ม IPTV เมื่อช่องเหล่านั้นได้รับความนิยมแล้ว ประเมินว่าค่าใช้จ่ายสำหรับให้บริการโทรทัศน์ท้องถิ่นจำนวน 10 ช่อง มีมากถึง 25 ล้านปอนด์ต่อปี รูปแบบการหารายได้จะเป็นการได้รับทุนสนับสนุนและเนื้อหาจาก BBC และจากค่าโฆษณาในท้องถิ่น

ก่อนที่จะมีโทรทัศน์ท้องถิ่น (Local Television) ประเทศอังกฤษใช้รูปแบบใบอนุญาตที่เรียกว่า Restricted Television Service Licence (RTSL) ที่เริ่มมีตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541 ในอัลลอปพอร์ท ใบอนุญาตจัดสรรให้กับผู้ให้บริการในพื้นที่เฉพาะ และใช้เครื่องส่งสัญญาณในแบบแอนะล็อกที่ใช้กำลังส่งต่ำ ใบอนุญาตมีอายุไม่เกินสี่ปีและขยายเวลาได้จนเริ่มมีการเปลี่ยนผ่านสู่ระบบดิจิทัล ในปี พ.ศ. 2555 มีสถานีที่ได้รับใบอนุญาต RTS จำนวน 10 ราย และหากไม่ติดปัญหาทางเทคนิคผู้ให้บริการเหล่านี้สามารถย้ายไปอยู่บนระบบดิจิทัลได้ อย่างไรก็ตามดูเหมือนว่าความสำคัญของใบอนุญาต RTS จะถูกแทนที่ด้วยโทรทัศน์ท้องถิ่น (Local Television) ซึ่งเป็นผลจากนโยบายของ Ofcom ซึ่งเป็นผู้ออกใบอนุญาตประเภทโทรทัศน์ท้องถิ่นด้วย

Ofcom มีหน้าที่ในการออกใบอนุญาตและการควบคุมโทรทัศน์ท้องถิ่น ณ พฤษภาคม พ.ศ. 2559 มีจำนวนสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นในสหราชอาณาจักร 20 สถานีและเพิ่ม 11 สถานีภายในปีเดียวกัน และเพิ่มอีก 3 สถานีภายในปี 2560

4.7.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

ช่องโทรทัศน์ชุมชนได้รับการสนับสนุนด้านเงินทุนและบริหารจัดการโดย Media Trust ซึ่งได้รับเงินช่วยเหลือจากสื่อสาธารณะและสื่อเชิงพาณิชย์ในอังกฤษ รวมทั้งจากเงินบริจาคและจากสโปนเซอร์ National Lottery ก็เป็นอีกหนึ่งองค์กรที่ให้การสนับสนุนช่องโทรทัศน์ชุมชนนี้ โดยงบประมาณของช่องในปี 2009 มีประมาณ 1.2 ล้านปอนด์

ผู้ได้รับใบอนุญาตประเภทโทรทัศน์ท้องถิ่นมีหน้าที่รับผิดชอบด้านเงินทุนและการบริหารจัดการสถานีของตนเอง เงินสนับสนุนช่องโทรทัศน์ท้องถิ่นได้มาจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่สถานีโทรทัศน์ปีซีต้องจ่ายโดยจัดสรรไว้สำหรับสนับสนุนโครงสร้างพื้นฐานของ

โทรทัศน์ท้องถิ่นจำนวน 25 ล้านปอนด์ และอีก 5 ล้านปอนด์ต่อปีสำหรับการสนับสนุนด้านเนื้อหารายการเป็นเวลา 3 ปี

รายงาน White Paper (2016) A BBC for the Future: A Broadcaster of Distinction ระบุว่าเงินที่ได้รับจากการสนับสนุนจากบีบีซีสำหรับโทรทัศน์ท้องถิ่นจะยุติในปี 2560/2561 ซึ่งจะเป็นช่วงที่มีการกำหนดค่าธรรมเนียมใบอนุญาตใหม่

งบประมาณสำหรับโทรทัศน์ท้องถิ่นดังกล่าวถือว่าไม่มาก (ตามมาตรฐานของอังกฤษ) จากงบประมาณของ NVTV ของเบลฟาสต์ มีประมาณ 300,000 ปอนด์ โดยได้รับเงินทุนมาจากสภาเทศบาลเมืองเบลฟาสต์ สภาศิลปกรรมทางเหนือของไอร์แลนด์และไอร์แลนด์เหนือ และจากค่าโฆษณา

ช่อง Latest TV ซึ่งครอบคลุมทั่วทั้งไอร์แลนด์ (Brighton) โฮฟ (Hove) และเวิร์thing (Worthing) มีงบประมาณประจำปีประมาณ 500,000 ปอนด์ ซึ่งได้มาจากการจำหน่ายเนื้อหารายการเป็นจำนวน 200,000 ปอนด์ และอีกจำนวนเดียวกันจากค่าโฆษณาในท้องถิ่น และอีก 100,000 ปอนด์ที่เหลือนั้นมาจากค่าโฆษณาทั่วประเทศ (Press Gazette 17 พฤษภาคม 2559)

4.7.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

ช่องรายการชุมชนออกอากาศผ่านดาวเทียมในระบบดิจิทัลที่มีความครอบคลุมทั่วประเทศตลอด 24 ชั่วโมงในแต่ละวัน ช่องดังกล่าวยังออกอากาศผ่าน Virgin, SKY, Freesat และ Freeview และยังสามารถรับชมได้บน BBC iPlayer และบน YouTube

โทรทัศน์ท้องถิ่นออกอากาศผ่านโครงข่ายภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลบางพื้นที่ซึ่งถูกส่งสัญญาณโดย Freeview ผ่านมัลติเพล็กซ์ของโทรทัศน์ท้องถิ่น (local Digital Television Programme Service L- DTPs) รายการโทรทัศน์ท้องถิ่นยังสามารถออกอากาศผ่านดาวเทียมหรือเคเบิลหรือออนไลน์ได้อีกด้วย

ใบอนุญาตบริการโทรทัศน์ประเภท Restricted Television Service Licence มีขึ้นครั้งแรกโดยใช้คลื่นความถี่แอนะล็อก (คลื่นที่จัดสรรไว้สำหรับบริการโทรทัศน์ระดับภูมิภาคและระดับชาติที่ยังไม่ได้มีการใช้งาน) ภายหลังจากเปลี่ยนผ่านสู่โทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล บริการของ RTSL บางรายได้มีย้ายไปยังแพลตฟอร์มโทรทัศน์ท้องถิ่นในระบบดิจิทัล เช่น Northern Vision Television (NVTV) ในเบลฟาสต์ สถานีดังกล่าวก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2547 ภายใต้อินอนุญาต RTSL และมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจนถึงปี พ.ศ. 2553 ในย่าน UHF ในระบบแอนะล็อก จนในเดือนตุลาคม พ.ศ. 2553 NVTV ได้รับใบอนุญาตโทรทัศน์ท้องถิ่นเป็นเวลา 12 ปี และในเดือนกันยายน พ.ศ. 2557 ได้มีการขยายการออกอากาศไปบนช่องทางของ Freeview และ Virgin Media

ต้นทุนในการออกอากาศ (ผ่านโครงข่ายโทรทัศน์) มาจากค่าธรรมเนียมใบอนุญาตที่ได้รับจากบีบีซี โดยค่าธรรมเนียมในปี พ.ศ. 2553 จำนวนกว่า 25 ล้านปอนด์ถูกนำมาใช้สร้างโครงข่ายส่งสัญญาณให้กับโทรทัศน์ท้องถิ่นในประเทศอังกฤษ

4.7.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

รายการของช่องโทรทัศน์ชุมชนได้รับความสนใจและความร่วมมือกับชนกลุ่มน้อย รวมถึงกลุ่มคนที่ต้องการความช่วยเหลือเป็นพิเศษ โดยเนื้อหารายการเน้นไปที่กิจกรรมจิตอาสาและการกุศล รายการอย่าง What Can Science Do for Me? เป็นรายการที่ผลิตโดยอาสาสมัครจาก โครงการ Volunteer Film Maker และรายการอื่น ๆ เช่น Spotting Cancer Early และ Mad for Dance นอกจากนี้ยังมีรายการอื่น ๆ เช่น Climate Change, Fairtrade Fortnight, และ Mental Health Week

โทรทัศน์ท้องถิ่นมีหน้าที่ต้องจัดสรรผังรายการให้มีรายการประเภทข่าวท้องถิ่น ข่าวสารและเหตุการณ์ปัจจุบันในท้องถิ่น ตัวอย่างเช่น NVTV เริ่มออกอากาศตั้งแต่เวลา 17:45 น. จนถึง 23:55 น. และมีรายการข่าวท้องถิ่น (ชื่อว่า Focal Point) อยู่ 30 นาทีในแต่ละวัน รายการ Kick Out the Jams เป็นรายการประเภทการแสดงดนตรีท้องถิ่น และรายการ Collapse the Box เป็นรายการเกี่ยวกับศิลปะท้องถิ่น

ช่องรายการโทรทัศน์ท้องถิ่นพยายามนำเสนอรายการที่แปลกใหม่และเกี่ยวกับท้องถิ่นของตนมากกว่าจะพยายามให้ช่องของตนเองมีรายการออกอากาศอยู่ตลอดเวลาโดยไม่สนใจเนื้อหาหรือโดยเลือกรายการที่ผลิตไม่ยากมาออกอากาศ สิ่งนี้ถือเป็นปรัชญาของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น

ตัวอย่างรายการ ได้แก่

- ✓ งานรื่นเริงในท้องถิ่นที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- ✓ สารคดีที่เด็กและเยาวชนแสดงออกถึงมุมมองเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบัน
- ✓ โรงภาพยนตร์ของท้องถิ่นและโครงการละครเยาวชน
- ✓ การอภิปรายในหมู่ผู้นำชุมชนในท้องถิ่น (รวมทั้งนายกเทศมนตรี)
- ✓ วงดนตรีท้องถิ่น การทำหนังสือ
- ✓ การอภิปรายร่วมกับผู้ถ่ายทำภาพยนตร์ในท้องถิ่น
- ✓ สารคดีเกี่ยวกับ “Defastenism” หรือการเคลื่อนไหวในเรื่องของศิลปะร่วมสมัย
- ✓ รายละเอียดของโรงเรียนดนตรีที่เปิดให้กับคนทุกวัย

รายการในเมือง Immingham เป็นรายการที่มีลักษณะการผลิตเนื้อหาคล้ายการทำโครงการเป็นชิ้น ๆ หรือเป็นตอน ๆ และร่วมผลิตกับองค์กรในชุมชน ตัวอย่างรายการเช่น

- ✓ รายการส่งเสริมการรู้หนังสือและการคำนวณโดยองค์กรที่ให้บริการในท้องถิ่น
- ✓ ภาพยนตร์สั้นจากทั่วสหราชอาณาจักร
- ✓ รายการเกี่ยวกับพฤติกรรม การดื่มชาและแรงบันดาลใจของศิลปินท้องถิ่น
- ✓ รายการเกี่ยวกับการฟื้นฟูเมืองในพื้นที่ที่ห่างไกลจากตัวเมือง
- ✓ รายละเอียดของธุรกิจในพื้นที่ขนาดเล็กไปจนถึงขนาดกลาง
- ✓ วารสารข่าวของชุมชน
- ✓ รายการเกี่ยวกับการรำลึกถึงเหตุการณ์ระเบิดในสงครามโลกครั้งที่สอง

- ✓ การสำรวจความรู้สึกของคนในท้องถิ่นเกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านม
- ✓ รางวัลสำหรับการดูแลเด็กแห่งปี (ผลิตโดยสภาท้องถิ่น)
- ✓ แสดงให้เห็นพื้นที่ในท้องถิ่นที่ถูกน้ำท่วม
- ✓ ละครวยรุ่นท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการตั้งครรรค์ (Immingham มีอัตราการตั้งครรรค์ที่สูงที่สุดในสหราชอาณาจักร)
- ✓ จิตรกรในท้องถิ่นสอน “how to” ที่สถานที่สำคัญของท้องถิ่น
- ✓ โครงการวิทยาศาสตร์ที่กระตุ้นความสนใจเด็กจากโรงเรียนในท้องถิ่น
- ✓ เวทีสำหรับแสดงมุมมองเกี่ยวกับประเด็นของท้องถิ่นและนานาชาติที่ผู้ชมมีส่วนร่วม

โดยเรื่องที่มีการถกเถียงกันในแง่นโยบายเกี่ยวกับสื่อ คือ ปริมาณของสื่อและเนื้อหาใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นในบริบทของสื่อใหม่ (ซึ่งเป็นผลจากการใช้อาสาสมัครในสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นทำให้มีรายการใหม่ ๆ มากมายเกิดขึ้นและมีต้นทุนการผลิตต่ำ) มีความสำคัญมากแค่ไหน

4.7.5 ปัญหาและความท้าทาย

ความสามารถในการอยู่รอดเป็นปัญหาหนึ่งของสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น ทั้งนี้สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นเหล่านี้ไม่ใช่โทรทัศน์ชุมชนตามที่ได้อธิบายไว้ก่อนหน้านี้ นั่นคือเป็นการดำเนินการในเชิงพาณิชย์และโดยมีอาชีพมากกว่าการใช้อาสาสมัคร สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นในบางเมือง เช่น ลอนดอน เบลฟาสต์ และแมนเชสเตอร์ ค่อนข้างมีศักยภาพพอที่จะอยู่รอดได้ แต่ในเมืองอื่น ๆ ถือว่ายังเป็นอุปสรรคและความท้าทาย แม้ว่าบีบีซีมีหน้าที่ต้องซื้อรายการจากสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นแต่เงินเหล่านี้ก็ยังไม่เพียงพอสำหรับสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่น Mustard TV ใน นอร์วิช ที่จัดตั้งขึ้นโดย บริษัทสื่อสิ่งพิมพ์เพื่อรักษาส่วนแบ่งในตลาดไว้ได้สูญเสียเงินกว่า 657,000 ปอนด์ในปี พ.ศ. 2557 อีกตัวอย่างหนึ่งคือ Birmingham City TV ที่ต้องปิดกิจการไป

Ofcom ได้รับแรงกดดันให้มีการทบทวนกฎระเบียบโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับเนื้อหา รายการที่สถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นต้องออกอากาศ ทั้งนี้เพื่อหาวิธีลดต้นทุนให้กับสถานี และ บีบีซี ก็ได้รับแรงกดดันด้วยเช่นกันในเรื่องการสนับสนุนโทรทัศน์ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

4.7.6 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนที่ได้รับจากการให้บริการโทรทัศน์ในสหราชอาณาจักร มีดังนี้:

📍 ความสัมพันธ์ที่เข้มแข็งระหว่างผู้ประกอบการของรัฐ ผู้ให้บริการสาธารณะ และโทรทัศน์ท้องถิ่น เป็นตัวอย่างที่ดีที่อาจนำมาประยุกต์ใช้ในประเทศไทยได้ เช่น ศักยภาพของไทยพีบีเอส และกรมประชาสัมพันธ์ อาจสามารถช่วยสนับสนุนโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในด้านโครงข่ายและการผลิตรายการ

📍 โทรทัศน์ชุมชนหรือโทรทัศน์ท้องถิ่นในสหราชอาณาจักรมีการพึ่งพาอาศัยโฆษณาอย่างมาก โดยแทนที่จะงดและห้ามการมีโฆษณาอย่างสิ้นเชิงสำหรับโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย อาจอนุโลมให้มีการหารายได้จากโฆษณาได้บ้างพอสมควร

📶 การเน้นหนักไปที่ข่าวท้องถิ่นของโทรทัศน์ท้องถิ่นในสหราชอาณาจักรเป็นตัวอย่างที่น่าสนใจสำหรับการพิจารณาเรื่องกรอบการกำกับดูแลโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย

📶 Ofcom มีการกำกับดูแลโทรทัศน์ท้องถิ่นอย่างใกล้ชิดและเข้มงวดโดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับใบอนุญาตและเนื้อหารายการ

4.8 สหรัฐอเมริกา

จำนวนประชากร:	324 ล้าน (2559)
พื้นที่	9,833,517 ตร.กม.
ความหนาแน่นของประชากร	35 /ตร.กม.
ค่าเฉลี่ยผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP) ต่อประชากร	USD 57,220 (2559)
การเชื่อมต่อรอดแบนด์แบบประจำที่ต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	31.06 (2557)
จำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตต่อผู้อยู่อาศัย 100 คน	87.4 (2557)
วันที่เริ่มให้บริการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และมาตรฐานที่ใช้	-/ATSC
สถานะการยุติและวันที่ยุติการรับส่งสัญญาณวิทยุโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก	ยุติสมบูรณ์/2552
	แหล่งที่มา: ITU

4.8.1 ประวัติความเป็นมาและกรอบการกำกับดูแล

“ช่องโทรทัศน์สาธารณะ” เป็นแนวคิดหลักสำหรับใช้ในการพัฒนาอุตสาหกรรมโทรทัศน์ของประเทศสหรัฐอเมริกามาเป็นเวลานาน ซึ่งแนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงแรงบันดาลใจต่างๆ ของวงการโทรทัศน์ดังนี้

📶 ช่วยทำให้ประชาชนทั่วไปเข้าถึงและเข้าใจกระบวนการผลิตรายการวงการโทรทัศน์มากขึ้น

📶 เปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้ฝึกการพูดในที่สาธารณะ

📶 เป็นสื่อกลางการสื่อสารระหว่างรัฐบาลและประชาชนในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

แนวคิดช่องโทรทัศน์สาธารณะของประเทศสหรัฐอเมริกามีความเข้มแข็งและมั่นคงกว่าแนวคิดช่องโทรทัศน์ชุมชน ยกเว้นในกรณีที่เนื้อหารายการมาจากศูนย์โทรทัศน์ชุมชน

พระราชบัญญัติเคเบิล ปี พ.ศ.2527 (Cable Act 1984) ของรัฐบาลกำหนดให้ผู้ให้บริการเคเบิลมีช่องโทรทัศน์พื้นฐานสามประเภท (หรือเรียกว่า ช่องโทรทัศน์ PEG) ได้แก่

(1) ช่องโทรทัศน์สาธารณะ (Public) หรือ P

(2) ช่องโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (Education) หรือ E และ
(3) ช่องโทรทัศน์ของทางรัฐบาล (Government) หรือ G
ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าช่องโทรทัศน์ชุมชนของประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นมีแรงสนับสนุน
จากผู้ให้บริการเคเบิล

พรบ.ดังกล่าวบังคับใช้โดย Federal Communications Commission (FCC) แต่ FCC ไม่มีอำนาจกำกับดูแลช่องโทรทัศน์สาธารณะซึ่งเป็นหน้าที่ของแต่ละเคาน์ตี (County) เนื้อหารายการส่วนมากของกลุ่มช่องโทรทัศน์ PEG มาจากศูนย์สื่อชุมชน (Community Media Centre) มากกว่า 3,000 แห่งทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ ผู้ให้บริการช่องเคเบิลจะได้รับค่าทดแทนจากการปฏิบัติตาม พรบ. ดังกล่าวที่ให้มีการเพิ่มช่องรายการโทรทัศน์สาธารณะ และได้มีการปรับแก้ พรบ. ดังกล่าวโดยคำนึงถึงเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและการร้องเรียนหรือช่องทางในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของรายการสาธารณะเหล่านี้ได้

4.8.2 การจัดสรรทุนและมาตรการส่งเสริม

พรบ. Cable Act (2527) ได้ให้สิทธิรัฐและเทศบาลนครในการเก็บค่าธรรมเนียมแพนไนซ์จากผู้ให้บริการเคเบิลในอัตราสูงสุด 5% ของรายได้โดยจะมีการเจรจาระหว่างกันว่าค่าธรรมเนียมที่เก็บมานั้นจะถูกจัดสรรไปสู่รายการโทรทัศน์ PEG เท่าใด ซึ่งหมายความว่าผู้ให้บริการช่อง PEG จะต้องเจรจาเพื่อให้ได้ทุนสนับสนุนดังกล่าว

4.8.3 ช่องทางการเผยแพร่และเทคโนโลยี

กลุ่มช่องรายการ PEG ออกอากาศผ่านโครงข่ายเคเบิลโดยผู้ประกอบการเคเบิลที่ได้รับใบอนุญาตในท้องถิ่นนั้นๆ Public Access Media Centre เป็นผู้จัดหาอุปกรณ์และจัดฝึกอบรมการผลิตเนื้อหารายการให้กับผู้ที่สนใจแบบรายบุคคลหรือแบบหมู่คณะ

4.8.4 ประเภทและคุณภาพของเนื้อหารายการ

การเข้าถึงของชุมชนเป็นปัจจัยพื้นฐานของผู้ให้บริการช่องสาธารณะ (P) ตัวอย่างเช่น Denver Open Media ในเมืองโคโลราโด ได้จัดให้มีกลุ่มสถานี “Ingest Stations” ที่เปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนสามารถอัปโหลดไฟล์หรือเนื้อหารายการของตนเพื่อนำไปใช้ในการเผยแพร่ได้ สำหรับช่องของรัฐบาลนั้น (G) ออกอากาศสดการประชุมของสภาเมืองและข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพและเหตุฉุกเฉิน ส่วนช่องการศึกษา (E) ออกอากาศสดการสอนในชั้นเรียนระดับวิทยาลัย และมีส่วนที่เป็นรายการเกี่ยวกับศาสนา จำนวนช่อง PEG ในบางเมืองอยู่ที่ 3-10 ช่องรายการ

สื่อชุมชน Montgomery Community Media (MCM) ในเมือง Maryland เป็นหนึ่งในตัวอย่างที่สนับสนุนและฝึกอบรมอาสาสมัครให้สามารถผลิตรายการป้อนให้กับช่อง PEG และยังมีมุ่งเน้นให้เป็นช่องทางการแสดงออกสำหรับบุคคลหรือกลุ่มต่าง ๆ ที่ไม่มีโอกาสจะกระทำผ่านสื่อหลักอื่น ๆ

โครงการล่าสุดคือการทำรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการประกันสุขภาพของชาติ โดยประมาณว่าประชาชนในเมืองกว่า 35,000 ไม่เคยมีประกันสุขภาพ ในกรณีนี้ MCM ร่วมมือกับองค์กรด้านสุขภาพในท้องถิ่นในการผลิตเนื้อหารายการดังกล่าว

ช่องโทรทัศน์ PEG แต่ละช่องรับผิดชอบด้านการประชาสัมพันธ์ช่องของตนเองในขณะที่ผู้ให้บริการเคเบิลอาจมีการนำเนื้อหาของช่องไปโฆษณาได้ในระดับท้องถิ่นสถานีโทรทัศน์ PEG เหล่านี้มีการทำงานร่วมกับเทศบาลนครในแต่ละพื้นที่ และได้มีการก่อตั้งสมาคม The Alliance for Community Media (ACM) ในปี 2519 ซึ่งสมาคมนี้เป็นตัวแทนของภาคอุตสาหกรรมสถานีโทรทัศน์ PEG ทั้งหมด

4.8.5 ปัญหาและความท้าทาย

ที่ผ่านมาผู้ให้บริการเคเบิลบางรายพยายามจะจ่ายค่าธรรมเนียมแฟรนไชส์ให้กับรัฐโดยตรงแทนที่จะจ่ายให้กับเทศบาลเมือง การกระทำเช่นนี้อาจส่งผลกระทบต่อรูปแบบการเผยแพร่เนื้อหาของช่อง PEG

4.8.6 ความสัมพันธ์ต่อกรณีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ข้อสังเกตเกี่ยวกับบทเรียนเรื่องการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่ได้รับจากสหรัฐอเมริกา มีดังนี้:

☉ การให้ความสำคัญกับการเข้าถึงได้ของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในชุมชนซึ่งถือเป็นหัวใจของช่องโทรทัศน์ชุมชนเป็นสิ่งที่ควรพิจารณา

☉ การทุ่มเททรัพยากรให้กับศูนย์ฝึกอบรมสื่อและโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาบุคลากรด้านสื่อและความสำคัญของอาสาสมัคร ในประเทศไทยเองหน่วยงานกำกับดูแลควรส่งเสริมให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมพัฒนาบุคลากรขึ้นด้วยเช่นกัน โดยศูนย์ฝึกอบรมนี้ควรให้ความสนใจในเนื้อหาที่มากกว่าเรื่องสื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์

☉ การบังคับให้ผู้ประกอบการด้านกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ต้องทำงานร่วมกันเป็นวิธีหนึ่งที่จะช่วยผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนให้อยู่รอดได้ สำหรับประเทศไทยผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนควรจะต้องร่วมมือกับผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนรายอื่น ๆ รวมถึงผู้ประกอบการกระจายเสียงและโทรทัศน์ในภาคส่วนอื่น ๆ อีกด้วย ทั้งนี้เพื่อเพิ่มคุณภาพของรายการและลดต้นทุนในการผลิต

☉ การใช้เทศบาลนครเป็นศูนย์กลางในการจัดสรรเงินงบประมาณของช่องโทรทัศน์สาธารณะเป็นตัวอย่างของความร่วมมือกับรัฐบาลหรือหน่วยงานปกครองท้องถิ่น แม้ว่าอาจจะไม่ใช่เรื่องที่ยั่งยืนสำหรับประเทศไทย การแสวงหาความร่วมมือกับหน่วยงานปกครองท้องถิ่นทางใดทางหนึ่งยังเป็นเรื่องสำคัญ

☉ การแบ่งช่องรายการโทรทัศน์ออกเป็น ช่องรายการสำหรับสาธารณะ (P) ช่องรายการของรัฐบาล (G) และช่องรายการทางการศึกษา (E) สร้างความหลากหลายด้านเนื้อหา

บทที่ 5

บริบทกฎหมายไทยและการกำกับดูแล บริการโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

บทที่ 5

บริบทกฎหมายไทย และการกำกับดูแลบริการ โทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

5.1 บริบทกฎหมายไทยและการกำกับดูแลบริการ โทรทัศนชุมชนในประเทศไทย

ในการกำกับดูแลโทรทัศนชุมชนต้องพิจารณาประเด็นต่างๆ ดังนี้

- 1 การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน ประเภทบริการชุมชน
- 2 ธรรมชาติของโทรทัศนชุมชน
- 3 ความยั่งยืนของกิจการโทรทัศน ประเภทบริการชุมชน
- 4 การกำกับดูแลเนื้อหารายการ
- 5 การจัดการข้อพิพาทในกิจการและเรื่องร้องเรียนของผู้รับชม

ที่ปรึกษา ITU ได้ทำการวิเคราะห์โดยนำกฎหมายประกาศ หลักเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาประกอบเพื่อนำเสนอแนวทางในการกำกับดูแลว่าควรกำกับเรื่องใดบ้าง อย่างไร โดยได้มีการหารือกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโทรทัศนชุมชนและสำนักงาน กสทช. และรับฟังความคิดเห็นทั้งในด้านกฎหมาย ด้านใบอนุญาต ด้านคุ้มครองผู้บริโภค ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการกำกับดูแลกันเอง รวมทั้งได้มีการปรึกษาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิในด้านนี้ สามารถสรุปได้ดังนี้

(1) การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน ประเภทบริการชุมชน

ในส่วนนี้จะเป็นการทบทวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องในปัจจุบันและที่ปรึกษา ITU ได้จัดทำข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานกำกับดูแล วิธีการในการกำกับดูแลต่อสำนักงาน กสทช. ในการจัดทำแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศนชุมชนเพิ่มเติมโดยไม่ขัดกับกฎหมายหรือกฎระเบียบที่มีอยู่เดิม

(ก) กฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบัน

1. คุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาต

มาตรา 12 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน ระบุว่าผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหาผลกำไรในทางธุรกิจ

ภาคผนวก ข (ข้อ1.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน พ.ศ. 2555 กำหนดว่าผู้ขอรับใบอนุญาตสามารถเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน

2. หน้าที่ของ กสทช.

มาตรา 12 วรรคสอง ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุให้คณะกรรมการค่านึงถึงประโยชน์ในการส่งเสริมการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้เป็นอย่างมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในชุมชนหรือในท้องถิ่นรวมทั้งป้องกันการครอบงำการประกอบกิจการดังกล่าว

3. หลักฐานเชิงประจักษ์แสดงถึงคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตในการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน

ภาคผนวก ข (ข้อ 1.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่าผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนจะต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (ข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกัน ของข้อที่ 1-13 ในภาคผนวก ข (ข้อ 1.1)) อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองปี

4. หลักฐานเชิงประจักษ์แสดงถึงการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จากชุมชนที่รับบริการ เพื่อขออนุญาตให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

ภาคผนวก ข ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ยังได้ระบุตัวชี้วัดที่แสดงถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆกับชุมชนที่รับบริการ (ข้อ 1.1.2 (1)-(4)) ได้แก่ การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ และการมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น ๆ

5. ข้อจำกัดของคณะกรรมการของสถานีบริการโทรทัศน์ชุมชน

ภาคผนวก ข (ข้อ 1.2 – 1.4) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุให้บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนต้องมีสัญชาติไทย และไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการชุมชนอื่น ๆ ซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้น และนอกจากนี้ กรรมการสถานี ผู้อำนวยการสถานี จะต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่รัฐ

6. ข้อจำกัดของผู้ขอรับใบอนุญาต

ข้อ 7 ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่าผู้ขอรับใบอนุญาตนอกจากจะต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามดังนี้

 ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามคำสั่งศาล หรือถูกศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

 กรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่เป็นบุคคล ที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อบุคคลที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าสมควรเป็นผู้บริหาร ตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

7. การยื่นคำขอรับใบอนุญาตต่อคณะกรรมการ

รายละเอียดในข้อ 8 และข้อ 9 ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

8. ข้อมูลแผนการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

แบบฟอร์มในภาคผนวก จ ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

9. ข้อมูลแผนประกอบกิจการ แนวทางการพัฒนากิจการ

แบบฟอร์มในภาคผนวก ฉ ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

10. ข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกด้านกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

แบบฟอร์มในภาคผนวก ฉ ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

11. อัตราค่าธรรมเนียมพิจารณาคำขอ

ภาคผนวก ฎ ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

12. ปัจจัยในการพิจารณาความเหมาะสมของการประกอบกิจการเพื่อให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์

ข้อ 11 ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

(v) สิ่งที่ต้องกำกับดูแล (เพิ่มเติม)

1. ใบอนุญาตทดลองให้บริการ

กสทช. อาจพิจารณาออกใบอนุญาตทดลองให้บริการเป็นระยะเวลาหนึ่งปี (ขยายเวลาได้โดยการอนุมัติจาก กสทช.) ในช่วงทดลองการให้บริการ หลังจากหกเดือนนับตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาตทดลอง กสทช. จะตรวจสอบการดำเนินงานของผู้ได้รับใบอนุญาตและแจ้งผลการตรวจสอบว่าสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขของใบอนุญาตได้หรือไม่ และหากผู้ได้รับใบอนุญาตสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขดังกล่าว กสทช. ควรจะพิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการจริง (เช่น กำหนดระยะเวลาอนุญาตห้าปี) ให้แก่ผู้ได้รับใบอนุญาตก่อนวันสิ้นสุดระยะเวลาอนุญาตทดลองให้บริการเพื่อความต่อเนื่องของการให้บริการ

2. เงื่อนไขในการทดลองให้บริการ

เงื่อนไขในใบอนุญาตทดลองให้บริการควรจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในใบอนุญาตประกอบกิจการจริง และต้องเป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (โดย

ไม่มีการยกเว้น) โดยผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการจริงจะต้องเป็นผู้ได้รับใบอนุญาต
ทดลองให้บริการมาก่อนเท่านั้น

(2) ธรรมชาติของสถานีโทรทัศน์ชุมชน

(ก) กฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบัน

1. พหุนิยมผ่านการดำเนินงานของสถานีชุมชน

มาตรา 17 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุ
ให้การออกใบอนุญาตประกอบกิจการชุมชนต้องคำนึงถึงความต้องการที่หลากหลาย ความ
พร้อม และประโยชน์สาธารณะของชุมชน

2. ลักษณะของนิติบุคคล ซึ่งรวมถึง สมาคมและมูลนิธิ มีระบุอยู่ในประมวล
กฎหมายแพ่งและพาณิชย์ หมวด 2 (นิติบุคคล) ส่วนที่ 2 (สมาคม) และส่วนที่ 3 (มูลนิธิ)

3. มาตรา 29 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการ
โทรทัศน์ ระบุว่าในการประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ให้ผู้รับใบอนุญาต
แต่งตั้งบุคคลซึ่งมีสัญชาติไทยเป็นผู้อำนวยการสถานีประจำแต่ละสถานีเพื่อควบคุม
ดูแลให้มีการออกอากาศให้เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาต และจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบดูแล
การจัดรายการ การดำเนินรายการและการออกอากาศของสถานีให้เป็นไปโดยถูกต้องตาม
กฎหมายและประกาศต่าง ๆ ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(ข) สิ่งที่ต้องกำกับดูแล (เพิ่มเติม)

1. ระบุภาคส่วนที่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการของสถานีโทรทัศน์ชุมชนได้ (อาจ
ระบุหรือไม่ระบุ) อนุญาตให้เจ้าหน้าที่พนักงานรัฐ ได้แก่ ครูอาจารย์ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับ
สาธารณสุข สามารถเข้ามาเป็นกรรมการของสถานีได้

2. สถานีมีความน่าเชื่อถือ

คณะกรรมการควรมาจากการเลือกตั้งของคนในชุมชนและบริหารงานด้วยความโปร่งใส

(3) ความยั่งยืนของกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน

(ก) กฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบัน

1. การหารายได้

มาตรา 21 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุ
ว่าในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการ
บริการชุมชนจะหารายได้จากการโฆษณาไม่ได้

ภาคผนวก ข (ข้อ 3.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการ
ให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่าการประกอบกิจการบริการชุมชน
ห้ามมิให้หารายได้จากการโฆษณา

2. ข้อ 4 ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการ
กระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ให้คำนิยาม “โฆษณา” ว่าโฆษณาตามกฎหมายว่า

ด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ให้ประชาชนได้เห็นหรือรับทราบสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการแสวงหากำไร ในทางธุรกิจ โดยให้หมายความรวมถึงการโฆษณาตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับดูแลการโฆษณาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

3. ภาคผนวก ข (ข้อ 3.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่า การประกอบกิจการบริการชุมชน อาจมีรายได้จากการบริจาค การอุดหนุนของสถานี หรือรายได้ทางอื่นซึ่งมิใช่การโฆษณาให้สถานี โดยการบริจาค การอุดหนุนจะต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน และไม่มี การแทรกแซง ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อใด ๆ ต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ

4. ภาคผนวก ข (ข้อ 3.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่า การบริจาค การอุดหนุนจะต้องไม่มี การแทรกแซง ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อใด ๆ ต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหา รายการที่ออกอากาศ

5. ภาคผนวก ข (ข้อ 3.2) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่า การประกาศเกี่ยวกับผู้อุดหนุนหรือผู้บริจาคต้องระบุถึงชื่อหรือองค์กรให้ชัดเจน แต่จะต้องแยกส่วนจากเนื้อหา รายการ ทั้งนี้ จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนเชิงพาณิชย์

6. ภาคผนวก ข (ข้อ 3.2) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่า การอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(4) การกำกับดูแลเนื้อหารายการ

(ก) กฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบัน

1. มาตรา 33 (2) ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุว่า ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องกำหนดให้มีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละเจ็ดสิบ

2. ภาคผนวก ข (ข้อ 2.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่า ผังรายการและสัดส่วนรายการ ต้องมีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการและผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมายที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละห้าสิบของเวลาออกอากาศทั้งหมด

3. มาตรา 34 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุว่า ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำผังรายการให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการที่

ได้รับใบอนุญาต ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดสำหรับใบอนุญาตแต่ละประเภท

4. มาตรา 34-36 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุถึงการคุ้มครองเด็กและเยาวชน กรณีที่มีภัยพิบัติหรือมีเหตุฉุกเฉิน และการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของคณาธิการและคนด้อยโอกาส

5. มาตรา 37 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ห้ามมิให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขหรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจารหรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง

6. ข้อ 14 (12) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่าผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีการบันทึกรายการที่ได้ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียงไปแล้วโดยอาจบันทึกไว้ในเทปหรือวัสดุโทรทัศน์อย่างอื่น หรือด้วยวิธีการใด ๆ ที่สามารถถ่ายทอดกลับมาเป็นรายการนั้นได้ และเก็บรักษาไว้เพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบได้โดยระยะเวลาการจัดเก็บต้องไม่น้อยกว่าสามสิบวัน (ภายหลังแก้ไขเพิ่มเติมเป็น 60 วัน) เว้นแต่คณะกรรมการจะกำหนดเป็นอย่างอื่น ทั้งนี้ การบันทึกรายการดังกล่าวจะต้องไม่ดำเนินการแก้ไข หรือดัดแปลงให้แตกต่างจากรายการที่ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียง

7. ภาคผนวก ข (ข้อ 2.2) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ระบุว่ากรณีที่ชุมชนเป้าหมายที่รับบริการมีภาษาท้องถิ่นเป็นของตนเองที่ไม่ใช่ภาษาราชการสามารถนำเสนอรายการต่าง ๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้โดยให้มีการประกาศชื่อสถานีและเวลาด้วยภาษาราชการทุกต้นชั่วโมงที่ดำเนินรายการ

8. มาตรา 37 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ให้คณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาตผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบการวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวข้องกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

(v) สิ่งที่ต้องกำกับดูแล (เพิ่มเติม)

1. จัดทำหลักพึงปฏิบัติของสถานี (การกำกับดูแลกันเอง)

ตัวอย่างหลักปฏิบัติ ในภาคผนวก ง

(5) การจัดการข้อพิพาทในกิจการและเรื่องราวเรียนของผู้รับชม

(ก) กฎหมายและกฎระเบียบในปัจจุบัน

1. มาตรา 40 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุว่าผู้ที่ได้รับความเสียหายเนื่องจากรายการที่ออกอากาศเป็นเท็จหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ เกียรติยศ ชื่อเสียง สิทธิในครอบครัว หรือความเป็นอยู่ส่วนตัวของบุคคล อาจร้องเรียนต่อคณะกรรมการ

(ข) สิ่งที่ต้องกำกับดูแล (เพิ่มเติม)

1. สถานีโทรทัศน์ชุมชนส่วนใหญ่ดำเนินการโดยอาสาสมัคร ดังนั้นควรต้องจัดทำหลักพึงปฏิบัติของสถานีที่มีนโยบายและบริหารจัดการปัญหาและเรื่องทุกข์ร้อนของอาสาสมัคร รวมทั้งการแก้ปัญหาเรื่องราวเรียนจากผู้รับชม

5.2 กฎหมาย และประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะกับกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ครอบคลุมบริการชุมชน ที่สำคัญมีดังนี้

(1) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553

(2) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560

(3) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551

(4) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

(5) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3)

(6) ประกาศ กสทช. เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

(7) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล พ.ศ. 2556

(8) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

(9) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3)

(10) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การเผยแพร่กิจการโทรทัศน์ที่ให้บริการเป็นการทั่วไป

(11) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์รายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้เผยแพร่ได้เฉพาะในบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป

(12) ประกาศ กสทช. เรื่อง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

(13) ระเบียบคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

(14) ประกาศคณะกรรมการบริการกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการใช้จ่ายเงิน การติดตาม และการประเมินผลเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(15) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์การส่งเสริมชุมชนที่มีความพร้อมและสนับสนุนผู้ประกอบการกระจายเสียงบริการชุมชนที่มีคุณภาพ พ.ศ. 2560

(16) ประกาศ กสทช. เรื่อง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 2)

(17) ประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนำส่งเงินรายปีเข้ากองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ของผู้รับใบอนุญาต ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

คณะผู้จัดทำรายงานได้สรุปข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนไว้ในภาคผนวก ง ผู้ที่สนใจสามารถดาวน์โหลดกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้จากเว็บไซต์สำนักงาน กสทช. ด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ <https://broadcast.nbtc.go.th/home/>

บทที่ 6

แนวทางการให้บริการโทรทัศนชุมชน สำหรับประเทศไทย

บทที่ 6

แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ ชุมชนสำหรับประเทศไทย

ใน ส่วนของบทที่ 6 เป็นข้อมูลจากรายงาน NBTC/ITU Framework for Deploying Community Television Broadcasting Services in Thailand กล่าวถึงรูปแบบการกำกับดูแล กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยและข้อเสนอแนะแนวทางการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย

ความสมบูรณ์แบบในอุตสาหกรรมกระจายเสียงและโทรทัศน์ของประเทศไทยขึ้นอยู่กับ การปฏิบัติตามกฎระเบียบและหลักการกำกับดูแลของผู้ให้บริการในแต่ละภาคส่วนซึ่งต่างมีจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน และผู้ให้บริการต้องไม่สร้างความชอบธรรมในการให้บริการนอกเหนือไปจากขอบเขตที่ตัวเองได้รับอนุญาต

การกำกับดูแลสื่อสามารถกระทำได้หลายวิธี และความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับรัฐก็มีหลายรูปแบบ การกำกับดูแลเกิดจากแนวความคิดที่มุ่งเน้นประโยชน์สาธารณะ ป้องกันและแก้ไขข้อบกพร่องของกลไกตลาดและหากจำเป็นต้องแทรกแซงก็เป็นไปเพื่อป้องกันอันตรายและสนับสนุนนโยบายสาธารณะ¹² การกำกับดูแลในอุตสาหกรรมสื่อให้ความสำคัญในประเด็นของรัฐและวัฒนธรรมของประเทศ ยกตัวอย่างเช่น หากเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสามัคคีของคนในชาติหรือความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวของคนในสังคมรัฐอาจจะแทรกแซงและใช้สื่อเป็นเครื่องมือโดยที่ภาคประชาชนสามารถเข้าใจและยอมรับได้ ในทางตรงข้ามหากเป็นเรื่องของเสรีภาพสื่อและสิทธิขั้นพื้นฐานของประชาชนในการแสดงออกแล้วนั้น รัฐไม่ควรแทรกแซงการทำงานของสื่อเพราะจะได้รับการต่อต้านในวงกว้าง

ความท้าทายของผู้มีหน้าที่กำกับดูแลสื่อคือการที่สื่อมีรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วกว่าที่กฎหมายหรือกฎระเบียบจะตามทันได้ การหลอมรวมของสื่อโดยมีเทคโนโลยีดิจิทัลเป็นตัวนำทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ส่งผลให้การกำกับดูแลสื่อด้วยรูปแบบและวิธีการเดิม ๆ ที่เคยใช้กับสื่อวิทยุ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่อโทรทัศน์ ไม่เหมาะสมหรืออาจไม่สามารถนำมาใช้ต่อไปได้อีก เนื่องจากการหลอมรวมของสื่อเหล่านั้นบนโลกอินเทอร์เน็ตทำให้เกิดเส้นแบ่งของการใช้เทคโนโลยีที่เคยใช้ได้แต่กับสื่อแบบหนึ่งแบบใดหมดไป

6.1 เครื่องมือในการกำกับดูแลสื่อ

การกำกับดูแลสื่อสามารถทำได้หลายรูปแบบ ซึ่งโดยทั่วไปสามารถแบ่งออกได้เป็น 4 วิธีหลัก ๆ ดังแสดงไว้ในรูปภาพด้านล่าง

12 อ้างอิงจาก Arie Freiberg, The Tools of Regulation (2010), 9

Self-Regulation

Statutory Under-Pinning

Co-Regulation

Statutory Intervention

more active regulatory intervention

Source: ITU

ภาพที่ 10 รูปแบบการกำกับดูแลสื่อ

รูปแบบการกำกับดูแลสื่อ

1 การกำกับดูแลตนเอง (self-regulation) สื่อไม่จำเป็นต้องขอรับอนุญาต การออกอากาศ และไม่มี การควบคุมกำกับเนื้อหา ข่าว สื่อและอุตสาหกรรมเป็นผู้ควบคุมดูแลตนเองและมีการประกาศหลักปฏิบัติของตนต่อสาธารณะ ซึ่งหลักปฏิบัตินี้ไม่จำเป็นต้องได้รับการอนุมัติจากหน่วยงานรัฐ (หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล) หลักปฏิบัติดังกล่าวโดยทั่วไปมีเนื้อหาครอบคลุมวิธีปฏิบัติในการรับเรื่องร้องเรียนด้วย

2 การกำกับดูแลโดยรัฐให้ความช่วยเหลือ (statutory underpinning) คล้ายกับข้อ (1) ต่างกันที่ในกรณีที่มีสื่อรายใดรายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามหลักปฏิบัติของตนเองที่ประกาศไว้และมีข้อร้องเรียนจากสังคมมายังหน่วยงานของรัฐ หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลก็จะเข้าไปดูแล ขึ้นอยู่กับปัญหาหรือความร้ายแรงของข้อร้องเรียนนั้น ๆ โดยรัฐ (หน่วยงานกำกับดูแล) อาจออกข้อบังคับสำหรับสื่อรายที่มีปัญหาเท่านั้นหรืออาจเป็นข้อบังคับที่ใช้กับทุกรายเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งในปัจจุบันและในอนาคต จะเห็นได้ว่ารัฐทำหน้าที่ในยามคับขันเท่านั้น อย่างไรก็ตามกฎหมายต้องเปิดช่องให้รัฐสามารถเข้าไปดูแลและแก้ไขปัญหาได้ และหากปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างแล้ว มีแนวโน้มเป็นไปได้ว่าวิธีการกำกับดูแลอาจปรับเปลี่ยนไปเป็นแบบการกำกับดูแลร่วมกัน

3 การกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) มีการประกาศหลักปฏิบัติของอุตสาหกรรมที่สื่อทุกรายพึงจะต้องปฏิบัติตาม โดยหลักปฏิบัตินี้ต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐ (หน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล) ก่อน โดยรัฐอาจกำหนดหรือเสนอแนะให้มีข้อปฏิบัติอะไรบ้างที่ต้องรวมอยู่ในหลักปฏิบัติของอุตสาหกรรม

4 การกำกับดูแลโดยรัฐ (statutory intervention) สื่อจำเป็นต้องได้รับอนุญาตจากรัฐก่อนประกอบกิจการ โดยรัฐ (หน่วยงานกำกับดูแล) จะต้องประกาศหลักปฏิบัติ หรือกฎข้อบังคับต่าง ๆ รวมถึงคุณสมบัติของผู้ขอรับอนุญาต โดยผู้ขอรับอนุญาตจะต้องตรวจสอบและมั่นใจว่าตนมีคุณสมบัติครบถ้วนและสามารถปฏิบัติตามกฎข้อบังคับทั้งหมดได้

หน่วยงานกำกับดูแลสามารถเลือกใช้วิธีที่ต่างกันสำหรับกิจการสื่อแต่ละประเภท (เช่น สื่ออินเทอร์เน็ต สื่อกระจายเสียงและโทรทัศน์ สื่อสิ่งพิมพ์) และการกำกับดูแลเนื้อหาแต่ละประเภทก็อาจใช้วิธีการที่แตกต่างกันได้ เช่นหากเลือกใช้วิธีการกำกับดูแลตนเองอาจกำหนดให้ไม่รวมถึงเนื้อหาประเภทข่าว โดยอาจกำหนดให้ถ้าเป็นเนื้อหาประเภทข่าวจะใช้

วิธีการกำกับดูแลร่วมกัน หรือการกำกับดูแลโดยรัฐก็ได้

ในประเทศออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และสิงคโปร์ มุ่งเน้นหาวิธีที่เหมาะสมสำหรับสื่อทุกประเภทโดยไม่สนใจว่าจะใช้เทคโนโลยีหรือแพลตฟอร์มใดโดยเฉพาะ¹³ ดังนั้นจึงผสมผสานวิธีการทั้งหมดไม่ว่าจะเป็น การกำกับดูแลกันเอง (self-regulation) การกำกับดูแลโดยรัฐให้ความช่วยเหลือ (statutory underpinning) การกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) การกำกับดูแลโดยรัฐ (statutory intervention) หรือแม้กระทั่งการไม่กำกับเลย

ข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (ตุลาคม 2559)

ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอให้ใช้รูปแบบการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) โดยที่สำนักงาน กสทช. ช่วยผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่หลักปฏิบัติ นอกจากนี้สำนักงาน กสทช. ควรมีอำนาจในการเข้าให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการเมื่อจำเป็น (statutory intervention) เช่นในกรณีที่ผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหลักปฏิบัติที่มีอยู่ ที่ประชุมยังเสนอให้มีการจัดตั้งรูปแบบสมาคมผู้ประกอบการโทรศัพท์เคลื่อนที่และสมาคมดังกล่าวจะเป็นผู้นำในการร่างหลักปฏิบัติของกิจการโทรศัพท์เคลื่อนที่

6.1.1 การกำกับดูแลกันเอง (Self-regulation)

ในภูมิภาคเอเชียซึ่งให้ความสำคัญกับความเป็นชาติและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของสังคม ขณะที่ประเทศประชาธิปไตยในแถบยุโรปมักใช้หลักการกำกับดูแลกันเองโดยมีสภาวิชาชีพสื่อต่าง ๆ เป็นตัวกลาง หากเป็นสื่อใหม่ (สื่อดิจิทัล หรือ สื่ออิเล็กทรอนิกส์) จะใช้รูปแบบการกำกับโดยรัฐ (statutory intervention) อย่างไรก็ตามสื่อต่าง ๆ มักอ้างเรื่องการใช้คลื่นความถี่ซึ่งเป็นสมบัติของชาติ สำหรับสื่อดิจิทัลควรให้สื่อกำกับดูแลกันเอง อย่างไรก็ตามการที่สื่อเป็นผู้จัดตั้งสภาสื่อ (เพื่อกำกับดูแลกันเอง) มักถูกตั้งคำถามในเรื่องความมีประสิทธิผลและความชอบธรรม ตัวอย่างเช่น เหตุการณ์ที่มีการเจาะข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของเหยื่อฆาตกรรมโดยฝีมือของนักข่าวในสหราชอาณาจักร¹⁴ นอกจากนี้ยังมีข้อถกเถียงว่าปัจจุบันสื่อดิจิทัลไม่จำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดิน (Free-to-Air) ฝ่ายรัฐจึงมองว่าไม่ควรยกเว้นการกำกับ ขณะเดียวกันฝ่ายสื่อเองก็อ้างเรื่องเสรีภาพของสื่อและความไม่ชอบธรรมจากการแทรกแซงของรัฐ

13 รายงานเรื่อง Convergence Review Final Report (2012) ของกระทรวงบรอดแบนด์ การสื่อสารและเศรษฐกิจดิจิทัล รัฐบาลออสเตรเลีย; รายงานเรื่อง The News Media Meets 'New Media': Rights, Responsibilities and Regulation in the Digital Age (2013) ของคณะกรรมการด้านกฎหมาย ประเทศนิวซีแลนด์; รายงานเรื่อง Media Convergence Review (2012) ของ Singapore Media Development Authority ประเทศสิงคโปร์

14 R. Finkelstein, รายงานการไต่สวน (Report of the Independent Inquiry into the Media and Media Regulation, 2012) ของรัฐบาลออสเตรเลีย; และการไต่สวน ของผู้พิพากษา Lord Justice Leveson เรื่อง An Inquiry into the Culture, Practices and Ethics of the Press, (2012) สหราชอาณาจักร

ประชาชนออสเตรเลียค่อนข้างไม่เห็นด้วยกับการบังคับใช้กฎระเบียบในการกำกับดูแลสื่อ ในขณะที่บางส่วนเห็นว่าสภามหาชนสื่อยังมีความไม่สมบูรณ์และควรจะต้องเปิดกว้างมากกว่านี้ โดยสมาชิกของสภาไม่ควรมาจากการเลือกขององค์กรหรือบริษัทที่ทำงานด้านสื่อเท่านั้นแต่ควรมาจากภาคส่วนอื่น ๆ ด้วย และควรมีแรงจูงใจและสิทธิประโยชน์สำหรับสมาชิกของสภาดังกล่าว

ในรายงานเรื่อง The Australian Convergence Review แม้ว่าจะเสนอให้มีการกำกับดูแลสื่อ แต่ควรยกเว้นการควบคุมการนำเสนอข่าวซึ่งควรเป็นการกำกับดูแลกันเอง สิ่งนี้สะท้อนให้เห็นว่าเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารในประเทศออสเตรเลียเป็นเรื่องอ่อนไหวทางการเมือง ผังสภามหาชนสื่อได้เสนอความเห็นต่อรายงานดังกล่าวไว้ว่า “ความเสี่ยงที่มีเพิ่มมากขึ้นจากการใช้วิธีการกำกับรูปแบบ การกำกับดูแลตัวเอง และการกำกับโดยภาครัฐ จะสร้างความสับสนและความไม่เป็นมาตรฐานเกี่ยวกับขอบเขตและความรับผิดชอบของผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นผู้ร้องเรียน (ในกรณีมีการร้องเรียน) ผู้ประกอบกิจการ และผู้เผยแพร่เนื้อหา และจะเป็นการไม่ยุติธรรมต่อทุกฝ่าย รวมถึงการไม่มีประสิทธิภาพและส่งผลเสียต่อความน่าเชื่อถือของหน่วยงานกำกับดูแล”

รายงานดังกล่าวเสนอให้มีโครงสร้างการกำกับดูแลกันเองที่ครอบคลุมสื่อทุกรูปแบบ โดยเสนอให้มีการจัดตั้งผู้ที่หน้าที่กำกับดูแลโดยให้มาจากการตัดสินใจของอุตสาหกรรมสื่อ และให้ใช้หลักปฏิบัติที่ส่งเสริมการนำเสนอข่าวสารอย่างถูกต้อง โปร่งใส และยุติธรรม ผู้ที่มีหน้าที่กำกับดูแลการเสนอข่าวและความเห็นจะต้องเป็นอิสระจากรัฐ อย่างไรก็ตาม ผู้ให้บริการข่าวสารที่เป็นผู้ให้บริการข้อมูลตามกฎหมายของประเทศออสเตรเลีย ยังคงต้องปฏิบัติตามกฎระเบียบของหน่วยงานกำกับดูแลอิสระที่ดูแลเรื่องสื่อหลอมรวม หรือ ACMA

ในขณะที่เสียงส่วนใหญ่เรียกร้องให้ใช้หลักการกำกับดูแลกันเอง หากมองย้อนไปในช่วงที่ผ่านมาจะพบว่าการกำกับดูแลกันเองไม่ได้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างชัดเจน เนื่องจากขาดความร่วมมือระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ขาดการบังคับใช้ (หรือความรู้สึกรับผิดชอบที่จะต้องปฏิบัติ) ขาดทรัพยากรในการบริหารจัดการ และขาดวิธีการแก้ปัญหาที่ได้ผล ในโลกออนไลน์ ผู้ใช้งานมักเชื่อว่าสังคมออนไลน์จะช่วยกันตรวจสอบข้อมูลและเนื้อหาสาระที่ไม่เหมาะสมได้ สิ่งที่หน่วยงานกำกับดูแลด้านสื่อหลอมรวมของออสเตรเลียสนใจและให้ความสำคัญเป็นอันดับต้น ๆ คือ การหาวิธีที่จะทำให้การนำเสนอและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารในรูปแบบต่าง ๆ และบนแพลตฟอร์มต่าง ๆ ให้มีความน่าเชื่อถือ ถูกต้อง มาจากหลายแหล่ง และสะท้อนเสียงของชุมชนในท้องถิ่น

6.1.2 การกำกับดูแลร่วมกัน (Co-regulation)

รูปแบบการกำกับดูแลร่วมกันนี้เป็นการผสมผสานรูปแบบของการกำกับดูแลตัวเอง และการกำกับดูแลจากภาครัฐ แนวทางของกฎหมายประกอบกิจการกระจายเสียงวิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2535 ของประเทศออสเตรเลียเป็นตัวอย่างของการกำกับในรูปแบบนี้ สมาคมในอุตสาหกรรมสื่อของออสเตรเลีย เช่น Free TV Australia, Commercial Radio Australia (CRA) และ Community Broadcasting Association of Australia (CBA) เสนอหลักปฏิบัติของอุตสาหกรรมให้แก่ ACMA ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลของรัฐ

ที่ทำหน้าที่อย่างเป็นอิสระ และเมื่อได้รับการอนุมัติจาก ACMA แล้ว หลักปฏิบัตินั้นถือว่าเป็นกฎระเบียบที่ทุกฝ่ายจะต้องปฏิบัติตาม

ในประเทศนิวซีแลนด์ รูปแบบการกำกับดูแลร่วมกันค่อนข้างต่างออกไป โดยจากรายงานเรื่อง The News Media Meets New Media ในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2556 ของคณะกรรมการการด้านกฎหมายของนิวซีแลนด์ระบุว่า การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารใช้หลักการกำกับดูแลกันเอง แต่รัฐเป็นผู้กำหนดว่าใครเป็นสำนักข่าว และใครเป็นนักข่าว

ทั้งนี้เพื่อความชัดเจน คณะกรรมการดังกล่าวได้ระบุคุณสมบัติของสำนักข่าวซึ่งจะได้ประโยชน์จากการยกเว้นการกำกับดูแลของรัฐ ไว้ดังนี้

- (ก) กิจกรรมส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการผลิต และ/หรือ รวบรวมข่าวสาร ข้อมูลหรือความเห็นต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน
- (ข) นำเสนอเนื้อหาสาระนั้นต่อสาธารณะ
- (ค) เผยแพร่เนื้อหาอย่างสม่ำเสมอ และ
- (ง) ผู้เผยแพร่มีความรับผิดชอบในหลักปฏิบัติที่มีศีลธรรมและมีกระบวนการชัดเจนในการรับเรื่องร้องเรียน

ซึ่งคำนิยามของ “สำนักข่าว” นี้ไม่ได้ถูกอุปโลกน์ขึ้นมาแต่เป็นไปตามกฎหมายที่มีอยู่ ซึ่งมีการพูดถึงความหมายของสำนักข่าว (NZLC (2013): 72-73) ความสำคัญของการให้คำจำกัดความนี้เกี่ยวข้องกับสิทธิประโยชน์และการยกเว้นต่าง ๆ ตัวอย่างเช่น ผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวมิสิทธิ์เข้าฟังการตัดสินของศาล (Criminal Procedure Act 2011 (NZ) s 210 and 283 cited by NZLC (2013): 40)

6.1.3 การกำกับดูแลที่รัฐมีส่วนร่วมด้วย (Statutory Under-Pinning)

รูปแบบการกำกับดูแลร่วมกันที่ใช้หลักกำกับดูแลกันเอง โดยรัฐให้ความช่วยเหลือเฉพาะในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามหลักปฏิบัติที่วางไว้หรือในกรณีเกิดข้อพิพาทซึ่งไม่สามารถหาข้อสรุประหว่างคู่กรณีได้ อย่างไรก็ตามในสหราชอาณาจักร สื่อต่างๆ ไม่ยอมรับแนวความคิดนี้ และมองว่าการที่รัฐเข้ามาแทรกแซง ไม่ว่าในรูปแบบใดก็ตามถือเป็นการรุกรานเสรีภาพของสื่อ

จากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษ กรณีที่นักข่าวขาดศีลธรรมในการทำข่าวและเจาะข้อมูลการใช้โทรศัพท์ของผู้อื่น ผู้พิพากษาในคดี Lord Justice Leveson ได้แสดงความกังวลในเรื่องจริยธรรมของสื่อจากเหตุกรณีอื้อฉาวดังกล่าว และต้องการหลักประกันว่าสื่อจะสามารถกำกับดูแลกันเอง โดยรัฐอาจเข้ามาเกี่ยวข้องหรือให้ความช่วยเหลือได้ (statutory under-pinning) ผู้พิพากษา Lord Justice Leveson ต้องการให้ Ofcom ซึ่งเป็นหน่วยงานกำกับดูแลกิจการสื่อสารหลอมรวมเข้ามาทำหน้าที่นี้ (Leveson (2012):1794) ในการสนับสนุนและช่วยเหลือสื่อ จัดเป็นรูปแบบ statutory under-pinning อย่างไรก็ตามแนวความคิดนี้ได้รับการต่อต้านและเป็นเรื่องที่ David Cameron นายกรัฐมนตรีอังกฤษในสมัยนั้นกล่าวว่าแนวคิด statutory under-pinning ยังไม่เป็นที่ยอมรับ

6.1.4 การกำกับดูแลโดยรัฐ (Statutory Intervention)

การบังคับใช้กฎระเบียบของ Media Development Authority (MDA) ของ

ประเทศสิงคโปร์ ในการให้เว็บไซต์ข่าวออนไลน์ในประเทศต้องมีใบอนุญาตเท่านั้น ถือเป็นตัวอย่างของการกำกับโดยตรงของรัฐ (statutory intervention) MDA เป็นหน่วยงานกำกับดูแลสื่อหลอมรวมของประเทศสิงคโปร์ที่จัดตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 โดยการควบรวม Singapore Broadcasting Authority และ Films and Publications Department และ Singapore Film Commission เข้าไว้ด้วยกัน หลังจากนั้น MDA ยังได้มีการควบรวมเข้ากับ Infocomm Development Authority (IDA) และกลายเป็น Infocomm Media Development Authority (IMDA) ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2559 ในขณะที่รัฐบาลต้องการใช้รูปแบบการกำกับดูแลร่วมกัน (co-regulation) รัฐบาลมีความคาดหวังสูงว่าสื่อจะต้องเป็นกลไกสำคัญในการสร้างความสามัคคีภายในชาติและสร้างสังคมที่มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และจำเป็นต้องนำเสนอเนื้อหาที่ได้มาตรฐานของสังคม นำไปสู่หลักปฏิบัติของสื่อที่จะต้องตอบสนองความต้องการของรัฐ

ตั้งแต่ 1 มิถุนายน พ.ศ. 2556 เว็บไซต์ข่าวออนไลน์ที่มีการนำเสนอข่าวสารอย่างสม่ำเสมอและเข้าถึงคนจำนวนมาก จะต้องมีใบอนุญาตจาก MDA โดยมีเงื่อนไขว่ากิกิจการที่ต้องขอรับใบอนุญาตคือผู้มีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

(ก) เว็บไซต์นั้นมีการนำเสนอบทความที่เกี่ยวกับข่าวหรือเหตุการณ์ในประเทศอย่างน้อยหนึ่งครั้งต่อสัปดาห์ในสองเดือนที่ผ่านมา

(ข) เว็บไซต์นั้นมีผู้เข้าชมมากกว่า 50,000 เลขหมายไอพีภายในประเทศในแต่ละเดือนในสองเดือนที่ผ่านมา

(ค) เว็บไซต์จะต้องลบเนื้อหาที่ขัดต่อหลักปฏิบัติด้านอินเทอร์เน็ต (Internet Code of Practice) ที่กำหนดโดย MDA ภายใน 24 ชั่วโมง

(ง) จะต้องมีเงินค้ำประกัน 50,000 ดอลลาร์สิงคโปร์ ซึ่งเท่ากับของผู้ให้บริการโทรทัศน์รายย่อย

เป็นที่น่าสนใจว่าหากเว็บไซต์ข่าวมีการจดทะเบียนนอกประเทศสิงคโปร์ MDA จะทำอะไร ซึ่งความเป็นไปได้ คือ การบล็อกเว็บไซต์นั้น ๆ การกำกับโดยตรงของรัฐไม่ได้หมายถึงการควบคุมเว็บไซต์ข่าวออนไลน์เท่านั้น ในประเทศออสเตรเลียและสหราชอาณาจักร หน่วยงานกำกับดูแลสื่อบังคับให้สื่อต้องนำเสนอข่าวสารได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ในเรื่องความถูกต้องและยุติธรรมสำหรับสื่อออนไลน์ ซึ่งในกรณีของประเทศสิงคโปร์ การบังคับจากภาครัฐครอบคลุมอินเทอร์เน็ตและการให้ใบอนุญาต

6.1.5 การกำกับโดยการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปที่มีอยู่

ข้อถกเถียงเกี่ยวกับการกำกับดูแลสื่อยังรวมถึงวิธีการบังคับใช้กฎหมายทั่วไปที่มีอยู่แทนที่จะต้องมีกฎหมายสำหรับการกำกับสื่อใด ๆ โดยเฉพาะ กฎหมายทั่วไปที่สามารถนำมาใช้ได้ เช่น กฎหมายเกี่ยวกับการหมิ่นประมาท กฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ความเป็นเจ้าของ กฎหมายเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัว ซึ่งจัดว่าเพียงพอแล้วสำหรับการกำกับดูแลสื่อ

ข้อคิดเห็นต่อรายงาน The Australian Convergence Review จากธุรกิจสื่อสารรายใหญ่ของออสเตรเลีย เช่น Telstra and News Limited แย้งว่าการเข้ามาในธุรกิจออนไลน์ของบริษัทรายย่อยสามารถทำได้โดยง่ายเมื่อเปรียบกับสื่อดั้งเดิม และเปิดโอกาส

การมีส่วนร่วมจากภาคสังคมได้อย่างหลากหลาย ดังนั้น ไม่ควรต้องมีกฎหมายสำหรับควบคุมสื่ออีก อย่างไรก็ตามข้อโต้แย้งของรัฐในเรื่องดังกล่าวได้ชี้แจงว่า (1) สื่อออนไลน์ในปัจจุบันได้รับอิทธิพลจากสื่อใหญ่เพียงไม่กี่ราย และ (2) ถึงแม้ว่าความหลากหลายในการนำเสนอข่าวสารจะมีมากสื่อใหญ่ยังคงมีอิทธิพลและอาจมีมากขึ้น ทำให้สื่อออนไลน์อื่น ๆ อาจเป็นเพียงแต่ช่องทางเข้าถึงสื่อใหญ่เท่านั้น (DBCDE (2012): 6)

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการหลอมรวมของสื่อและการสื่อสารทำให้แนวความคิดเรื่องการใช้กฎหมายทั่วไปแทนที่กฎหมายที่มีไว้สำหรับควบคุมกำกับสื่อโดยเฉพาะได้รับการยอมรับในวงกว้าง แต่อย่างไรก็ดีต้องไม่ลืมว่าบทบาทหน้าที่ของสื่อในการนำเสนอข่าวสารเป็นเรื่องละเอียดอ่อนและบางเรื่องไม่มีกฎหมายทั่วไปที่เหมาะสมที่จะบังคับใช้ได้ ความคาบเกี่ยวระหว่างกฎหมายทั่วไปและข้อบังคับเฉพาะของสื่อจะยังคงมีต่อไป

6.1.6 การกำกับดูแลโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

กรอบการกำกับดูแลสื่อในประเทศไทยถูกกำหนดแนวทางไว้ด้วยกฎหมายซึ่งเปิดช่องให้กับรูปแบบการกำกับดูแลกันเองผ่านคณะกรรมการหรือสภาวิชาชีพด้านกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

กฎหมายและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับสื่อกระจายเสียงของประเทศไทย โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับโทรทัศน์ชุมชน ประกอบด้วย

- (1) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. 2553
- (2) พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2560
- (3) พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551
- (4) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555
- (5) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3)
- (6) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง กำหนดลักษณะและประเภทของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์
- (7) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล พ.ศ. 2556
- (8) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

(9) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3)

(10) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การเผยแพร่กิจการโทรทัศน์ที่ให้บริการเป็นการทั่วไป

(11) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์รายการโทรทัศน์สำคัญที่ให้เผยแพร่ได้เฉพาะในบริการโทรทัศน์ที่เป็นการทั่วไป

(12) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

(13) ระเบียบคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ ว่าด้วยการลดหย่อนหรือยกเว้นค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2556

(14) ประกาศคณะกรรมการบริการกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ เรื่อง หลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขการใช้จ่ายเงิน การติดตาม และการประเมินผลเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

(15) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การส่งเสริมชุมชนที่มีความพร้อม และสนับสนุนผู้ประกอบการกระจายเสียงบริการชุมชนที่มีคุณภาพ พ.ศ. 2560

(16) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง ค่าธรรมเนียมใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง หรือกิจการโทรทัศน์ (ฉบับที่ 2)

(17) ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการนำส่งเงินรายปีเข้ากองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ประกอบกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์

ตามมาตรา 27 (3) ของ พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ระบุไว้ว่าให้ กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดลักษณะและประเภทกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม ที่ปรึกษา ITU ได้จัดทำร่างประกาศสำหรับกิจการโทรทัศน์ชุมชน นำเสนอต่อสำนักงาน กสทช. โดยได้กำหนดลักษณะและหลักเกณฑ์ของโทรทัศน์ชุมชนที่เป็นไปตามกฎหมาย และเสนอแนะแนวทางกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชนของประเทศไทย โดยกรอบการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชนควรประกอบด้วย

(ก) นิยามและกำหนดความแตกต่างขององค์ประกอบในกิจการโทรทัศน์ชุมชน

(ข) หลักเกณฑ์การให้ใบอนุญาตกิจการโทรทัศน์ชุมชน

(ค) การบริหารสถานีโทรทัศน์ชุมชน

(ง) การกำกับดูแลเนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชน

(จ) การแก้ปัญหาข้อพิพาทและการรับเรื่องร้องเรียนต่อกรณีเนื้อหารายการ

หัวใจสำคัญของการพัฒนาหลักเกณฑ์การกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ชุมชนนั้น คือ ต้องมีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักเกณฑ์ที่ใช้กับกิจการวิทยุชุมชน ถึงแม้ว่าการกำกับดูแลกิจการวิทยุกระจายเสียง ประเภทบริการชุมชนที่ผ่านมาจะมีความท้าทายและปัญหาค่อนข้างมาก กสทช. ก็ไม่ควรกำหนดหลักเกณฑ์เฉพาะที่ใช้สำหรับกิจการโทรทัศน์ชุมชนเท่านั้น แต่ควรเป็นหลักเกณฑ์ที่สามารถใช้ร่วมกับกิจการวิทยุชุมชนได้

6.1.7 นิยามและกำหนดความแตกต่างขององค์ประกอบของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

มาตราที่ 10 (2) ใบอนุญาตประกอบกิจการชุมชน คือ ใบอนุญาตสำหรับประกอบกิจการที่มีวัตถุประสงค์เช่นเดียวกับการประกอบกิจการบริการสาธารณะแต่ต้องเป็นประโยชน์ตามความต้องการของชุมชนหรือท้องถิ่นที่รับบริการ

วัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริการสาธารณะแบ่งออกเป็น 3 ประเภท

(1) มาตราที่ 10 (1) (ก) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 1 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการส่งเสริมความรู้ การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร และการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ สุขภาพ อนามัย กีฬา หรือการส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน

(2) มาตราที่ 10 (1) (ข) ใบอนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะประเภทที่ 2 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงหรือกิจการโทรทัศน์ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อความมั่นคงของรัฐหรือความปลอดภัยสาธารณะ

(3) มาตราที่ 10 (1) (ค) ใบอนุญาตประกอบกิจการสาธารณะประเภทที่ 3 ออกให้สำหรับกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ ที่มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างรัฐบาลกับประชาชนและรัฐสภากับประชาชนการกระจายข้อมูลข่าวสารเพื่อการส่งเสริมสนับสนุนในการเผยแพร่และให้การศึกษาแก่ประชาชนเกี่ยวกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข บริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะแก่คนพิการ คนด้อยโอกาส หรือกลุ่มความสนใจที่มีกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะหรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

นอกเหนือไปจากข้อกำหนดด้านกฎหมายข้างต้นแล้ว คุณลักษณะที่สำคัญ 3 ประการของโทรทัศน์ชุมชนที่ได้กล่าวข้างต้น ควรจะต้องมีการระบุไว้อย่างชัดเจนในหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโทรทัศน์ชุมชน

(1) โทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ควบคุมดูแลโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน

(2) โทรทัศน์ชุมชนต้องไม่มุ่งแสวงหากำไรเป็นหลัก

(3) โทรทัศน์ชุมชนต้องมีความเป็นชุมชนหรือความเป็นท้องถิ่น

6.1.8 หลักเกณฑ์การให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

มาตรา 12 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

ระบุไว้ว่าผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ นิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐและมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์สาธารณะโดยไม่แสวงหาผลกำไรในทางธุรกิจ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคลรวมตัวกันเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน ทั้งนี้ต้องมีความเหมาะสมกับการประกอบกิจการบริการชุมชนตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการ กสทช. ประกาศกำหนด และยังได้ระบุเพิ่มเติมว่าให้คณะกรรมการคำนึงถึงประโยชน์ในการส่งเสริมการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพสามารถตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในชุมชนหรือในท้องถิ่น รวมทั้งป้องกันการครอบงำการประกอบกิจการดังกล่าว ในเรื่องการตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของประชาชนในชุมชนหรือในท้องถิ่นมีระบุไว้ใน มาตรา 17(2) ของ พ.ร.บ. ดังกล่าว การออกใบอนุญาตประกอบกิจการชุมชนให้คำนึงถึงความต้องการที่หลากหลายความพร้อม และประโยชน์สาธารณะของชุมชน โดยใช้คลื่นความถี่ที่จัดสรรไว้สำหรับภาคประชาชน

เงื่อนไขการขอรับใบอนุญาตการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนได้ระบุไว้ใน ภาคผนวก ข คุณสมบัตินี้ ลักษณะผังรายการ สัดส่วนรายการ และการหารายได้การให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ประเภทกิจการบริการชุมชนของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555

ภาคผนวก ข (ข้อ 1.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนไว้ว่า ผู้ประกอบการโทรทัศน์ชุมชนต้องเป็นสมาคมหรือมูลนิธิหรือนิติบุคคลอื่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทย และต้องไม่เป็นหน่วยงานของรัฐ นอกจากนี้ผู้ขอรับใบอนุญาตยังสามารถเป็นกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คนซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ขอการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะ (ข้อ 1.1.1) อย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองปี

จากข้อคุณสมบัติเหล่านี้ รายงาน ITU ฉบับนี้เสนอว่าคณะกรรมการ กสทช. ควรพิจารณาให้ความสำคัญกับผู้ขอรับใบอนุญาตที่เป็นสมาคม ทั้งนี้เนื่องด้วยสมาคมมีระบบสมาชิกภาพซึ่งเป็นผู้เลือกคณะกรรมการบริหารของสมาคมแตกต่างจากมูลนิธิซึ่งจัดตั้งขึ้นโดยปราศจากโครงสร้างสมาชิกที่ชัดเจนและต่างจากกลุ่มคนในท้องถิ่นที่ไม่เป็นนิติบุคคลซึ่งมีภาระความรับผิดชอบในกิจกรรมของสถานีโทรทัศน์ชุมชนตามแต่บุคคลนั้น ๆ

ผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนจะต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองปี ดังต่อไปนี้

- (1) การสร้างเสริมประชาธิปไตยและกระจายอำนาจสู่ชุมชน
- (2) การเสริมสร้างสิทธิพลเมืองในด้านต่าง ๆ
- (3) การสร้างการมีส่วนร่วมของคนพิการ ผู้ด้อยโอกาสและคนชายขอบในชุมชน
- (4) การลดปัญหาความยากจนในชุมชนและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ

- (5) การสร้างธรรมาภิบาล และสำนึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบในชุมชน
- (6) การส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพอนามัย กีฬา การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำรงชีวิต
- (7) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและภัยธรรมชาติ
- (8) การสร้างเสริมสันติภาพและการบรรเทาความขัดแย้ง
- (9) การเสริมพลังให้กับผู้หญิง คนพิการ ชนกลุ่มน้อยและคนด้อยโอกาส
- (10) ส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (11) ส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- (12) การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

(13) การเปิดพื้นที่หรือเป็นเวทีในการแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาที่ชุมชนประสบกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น ในภาคผนวก ข ของประกาศฉบับนี้ยังได้ระบุตัวชี้วัดที่แสดงถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่างๆจากชุมชนที่รับบริการ (ข้อ 1.1.2 (1)-(4))

(1) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้งกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ

(2) การมีส่วนร่วมการบริหารจัดการเช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการบริหารหรือดำเนินงานของสถานีในด้านต่าง ๆ

(3) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการเช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้าร่วมจัดรายการหรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชนและตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่าง ๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ

(4) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น ๆ เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ฟังในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ การจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ฟังของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ การจัดให้มีหน่วยรับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการที่ออกอากาศและการประชาสัมพันธ์สถานีให้เป็นที่ยอมรับในชุมชน เป็นต้น

นอกจากนี้ บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนต้องมีสัญชาติไทย (ข้อ 1.2) และไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการชุมชนอื่นซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้น (ข้อ 1.3) และกรรมการสถานี ผู้อำนวยการสถานี จะต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ (ข้อ 1.4)

ดังนั้น สรุปได้ว่ากรอบกฎหมายของการดำเนินการโทรทัศน์ชุมชน ประกอบด้วย รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย กฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องดังที่กล่าวไว้ข้างต้น ประกาศ

กสทช. รวมถึงหลักปฏิบัติในการกำกับตัวเองที่กำหนดขึ้นโดยสภาวิชาชีพสื่อหรือภาคอุตสาหกรรมเอง

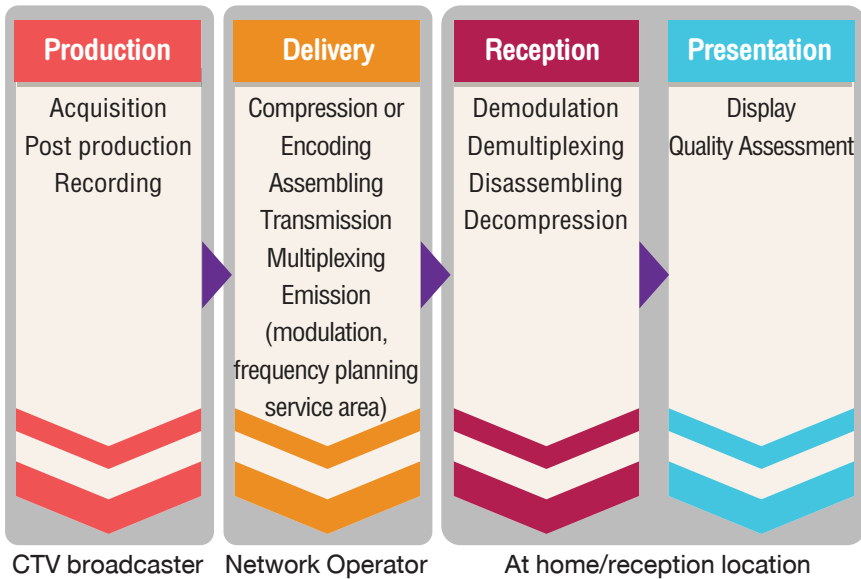
6.2 เทคโนโลยี

องค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งของสถานีโทรทัศน์ชุมชนหรือผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน คือ

(1) เทคโนโลยีสำหรับการผลิตเนื้อหารายการ รวมถึง อุปกรณ์กล้องไฟ เสียง ซอฟต์แวร์สำหรับตัดต่อและซอฟต์แวร์ด้านกราฟฟิก รวมถึงการจัดเก็บข้อมูล

(2) เทคโนโลยีสำหรับการเผยแพร่เนื้อหารายการ ซึ่งรวมถึง การเข้ารหัสข้อมูล มัลติเพล็กซ์ โคริงข่ายการแพร่สัญญาณภาพและเสียง และอุปกรณ์ส่งสัญญาณ

ส่วนประกอบสำคัญของเทคโนโลยีที่มีความจำเป็นสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน ทั้งในส่วนการผลิตเนื้อหารายการ และการเผยแพร่เนื้อหา ห่วงโซ่การให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แสดงดังภาพที่ 11

Source: ITU

ภาพที่ 11 ส่วนประกอบในห่วงโซ่การให้บริการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์

6.2.1 ต้นทุนการผลิตและเผยแพร่เนื้อหารายการ

ในการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชน อย่างน้อยที่สุดผู้ให้บริการต้องคำนึงถึงองค์ประกอบที่สำคัญ 2 ประการคือ ต้นทุนในการผลิตเนื้อหารายการ (รายการการลงทุน หรือ

Capital Expenditure – CAPEX) และต้นทุนในการเผยแพร่เนื้อหารายการ (รายจ่ายด้านการดำเนินงาน หรือ Operational Expenditure – OPEX) นอกจากนี้ยังค่าใช้จ่ายอื่นๆ เช่น ค่าจ้างบุคลากร ค่าเดินทาง ค่าการตลาด ค่าใช้จ่ายด้านการบริหาร ค่าสัทียต่าง ๆ และ ค่าลิขสิทธิ์ของเนื้อหาในกรณีที่มีการซื้อเนื้อหารายการจากบุคคลที่สาม

(1) ต้นทุนการผลิตเนื้อหารายการ (CAPEX)

จากการสำรวจผู้ที่มีความประสงค์ต้องการจัดตั้งสถานีโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย พบว่าค่าใช้จ่ายขั้นต่ำในการจัดตั้งสถานีชุมชนอยู่ระหว่าง 730,000 บาท ถึง 1.2 ล้านบาท ซึ่งจำนวนเงินดังกล่าวยังไม่รวมค่าใช้จ่ายในส่วนของสถานี (ค่าเช่าพื้นที่, ค่าไฟฟ้า) และค่าสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ รวมถึงระบบการบริหารจัดการและอุปกรณ์สนับสนุนด้านไอที

(2) การเผยแพร่เนื้อหารายการ (OPEX)

เนื่องจากการเผยแพร่เนื้อหารายการจะต้องทำผ่านโครงข่ายการแพร่สัญญาณภาพและเสียงจากผู้ให้บริการโครงข่าย (ซึ่งเป็นผู้ถือครองใบอนุญาตประกอบกิจการการให้บริการโครงข่าย) ดังนั้นต้นทุนในการเผยแพร่เนื้อหารายการจึงเป็นรายจ่ายด้านการดำเนินงาน (OPEX) หรืออีกนัยหนึ่งเป็นค่าธรรมเนียมการเช่าใช้โครงข่ายรายเดือนจากผู้ให้บริการโครงข่าย ซึ่งในปัจจุบันแผนการจัดตั้งโครงข่ายโทรทัศน์ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบุดิจิตอลได้จัดทำไว้แล้ว โดยมีโครงข่ายระดับชาติ 5 โครงข่ายและโครงข่ายระดับท้องถิ่น 1 โครงข่าย (มัลติเพล็กซ์ที่ 6) สำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชนใน 39 พื้นที่ที่ได้จัดแบ่งไว้แล้ว (พื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน) ซึ่งในปัจจุบัน ยังไม่มีการออกใบอนุญาตให้บริการสำหรับมัลติเพล็กซ์ที่ 6 จึงยังไม่มีข้อมูลค่าธรรมเนียมการเช่าใช้โครงข่ายดังกล่าว

การให้บริการโทรทัศน์ชุมชนใช้ช่องความคมชัดมาตรฐาน (SD) ซึ่งมี 12 ช่องในหนึ่งมัลติเพล็กซ์ ดังนั้นหากประมาณว่ามีการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนทั้ง 12 ช่องอัตราเฉลี่ยค่าเช่าใช้โครงข่ายรายเดือนจะอยู่ที่ 4.6 ล้านบาท อย่างไรก็ตามอัตรานี้อยู่บนสมมุติฐานของการใช้สถานีส่งสัญญาณทั้งหมด 171 สถานี (ตามแผนโครงข่ายฯ มีจำนวนสถานีส่งสัญญาณ 168 สถานี ณ มีนาคม 2561) ซึ่งในความเป็นจริงการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนมีความต้องการความครอบคลุมพื้นที่น้อยกว่ามาก และจำนวนสถานีส่งสัญญาณที่ใช้ไม่ได้ตั้งแต่ 1 สถานีจนถึงมากที่สุด 12 สถานี ซึ่งเป็นผลให้ค่าเช่าใช้โครงข่ายสำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชนขั้นต่ำต่อเดือนอยู่ที่ $4.6/171*1 = 27,000$ บาท ต่อหนึ่งช่องรายการ (SD) สำหรับพื้นที่ที่ใช้สถานีส่งสัญญาณเพียงหนึ่งสถานี สำหรับพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่จำเป็นต้องใช้สถานีส่งสัญญาณมากถึง 12 สถานีจะมีค่าใช้จ่ายสูงสุดอยู่ที่ $(4.6/171*12=) 323,000$ บาท ต่อเดือนต่อหนึ่งช่องรายการ (SD) รายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับจำนวนสถานีส่งสัญญาณต่อพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอยู่ในภาคผนวก ค.ของรายงานฉบับนี้

6.2.2 สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการผลิตรายการ

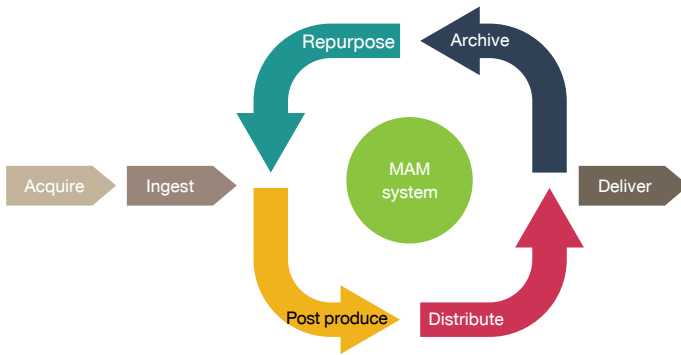
(1) การผลิตรายการโทรทัศน์

ในการผลิตรายการโทรทัศน์โดยทั่วไป เนื้อหารายการสามารถมาจากหลายแหล่ง

และอยู่ในรูปแบบดิจิทัล เช่น จากกล้องภายในสตูดิโอ อินเทอร์เน็ตสตรีม ไฟล์ภาพ และเสียง สัญญาณดาวเทียม เพื่อที่จะถูกเผยแพร่ไปยังผู้ชมผ่านแพลตฟอร์มต่าง ๆ เช่น อินเทอร์เน็ต โทรศัพท์เคลื่อนที่ เคเบิล ดาวเทียม¹⁵ และการส่งสัญญาณภาคพื้นดิน ในระบบนิเวศดังกล่าว เนื้อหารายการทั้งหมดจะอยู่ในรูปแบบดิจิทัล ดังนั้นข้อสำคัญในการผลิตรายการโทรทัศน์สมัยใหม่ คือ การบริหารจัดการทรัพยากรสื่อให้อยู่ในรูปแบบดิจิทัลที่สามารถจัดเก็บและแก้ไขได้ง่าย

ภาพที่ 12 แสดงส่วนสำคัญของการผลิตรายการโทรทัศน์ด้วยระบบ Media Asset Management (MAM) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการผลิตทั้งหมด กระบวนการนี้มักถูกเรียกว่า ขั้นตอนการผลิตสื่อและเนื้อหาดิจิทัล

Source: BBC, adjusted

ภาพที่ 12 ส่วนประกอบสำคัญของงานผลิตรายการโทรทัศน์

นอกจากกระบวนการผลิตสื่อดังกล่าว ยังมีกระบวนการทำงานอีก 2 กระบวนการ คือ

(1) กระบวนการผลิต

ก. กระบวนการก่อนการผลิต (Pre-production) รวมถึงการวางกรอบเนื้อหา เช่น เนื้อหารายการรูปแบบใหม่หรือละคร การนำเสนอแนวความคิดเพื่อให้ได้รับการอนุมัติ การพัฒนารายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับแนวความคิดนั้น ๆ การสร้างโครงเรื่อง การวางแผนการใช้ทรัพยากร และการจัดหาทรัพยากรผู้แสดง พิธีกร ทีมงานและอุปกรณ์เครื่องมือในสตูดิโอ

ข. กระบวนการหลังการผลิต (Post-production) รวมถึงการบริหารจัดการทรัพย์สินเพื่อขายและเผยแพร่ การสรุปรายงานการผลิต (เช่น การจดลิขสิทธิ์และการจ่ายเงิน) และการต่อยอดหลังการผลิต เช่น การหาตลาดใหม่ ๆ

(2) กระบวนการ Metadata ซึ่งรวมถึงการวางแผนรายการ การเผยแพร่เนื้อหาโดยอัตโนมัติ เช่น ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง Electronic Program Guide (EPG) การสรุปรายงานเพื่อชำระค่าธรรมเนียม ค่าลิขสิทธิ์ และรายงานผลต่อหน่วยงานกำกับดูแล

15 รวมถึงสัญญาณดาวเทียมที่ส่งมาจากรถ OB (Outside Broadcasting) เช่นการรายงานข่าวสด และสัญญาณดาวเทียมที่มาจากผู้ให้บริการรายอื่นๆ

เช่นเดียวกับกระบวนการผลิตสื่อซึ่งโดยส่วนใหญ่อยู่บนพื้นฐานระบบ MAM กระบวนการก่อนการผลิตและกระบวนการหลังการผลิตนี้สามารถรวมเข้ากับระบบ MAM และทำงานโดยอัตโนมัติได้ ซึ่งในปัจจุบันผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการ ซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ ในตลาดมีการเสนอระบบที่รวมกระบวนการทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกันหรือสามารถแยกจำหน่ายตามที่ผู้ใช้บริการต้องการได้

เป็นที่คาดการณ์ว่าผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะเริ่มต้นด้วยการจัดหาอุปกรณ์เครื่องมือสำหรับกระบวนการผลิตเท่าที่จำเป็นก่อน ตัวอย่างเช่น อุปกรณ์บันทึกภาพและเสียงในสตูดิโอ กล้องวิดีโอ ไมโครโฟนและสายสัญญาณ SDI¹⁶ (SDI feed) ซึ่งในกรณีนี้กระบวนการสนับสนุนทั้งกระบวนการก่อนการผลิตและกระบวนการหลังการผลิตไม่จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ที่มีราคาแพง เพียงแค่เครื่องคอมพิวเตอร์หนึ่งเครื่องและโปรแกรมพื้นฐานเท่าที่จำเป็นก็เพียงพอแล้ว ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถจัดหาอุปกรณ์เพิ่มเติมภายหลังได้โดยสามารถผนวกเข้ากับระบบไอทีที่มีอยู่เดิม ดังนั้นการเลือกอุปกรณ์จึงต้องให้ความสำคัญในเรื่องความสามารถของการทำงานร่วมกันระหว่างอุปกรณ์ ฮาร์ดแวร์และซอฟต์แวร์ที่มีอยู่ โดยเฉพาะในกรณีที่มีการจัดหาอุปกรณ์จากต่างค่าย ที่สำคัญมากไปกว่านั้นผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะต้องกำหนดขอบเขตของงานและกระบวนการทำงานทั้งในระยะสั้นและระยะยาวให้ชัดเจน

กระบวนการทำงานทั้งสามที่ได้กล่าวมาข้างต้นประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 5 ประการ ปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันและสร้างความสมบูรณ์ให้กับระบบทั้งหมด ปัจจัยทั้ง 5 นี้ได้แก่

(1) ประเภทแหล่งที่มาของเนื้อหา

ดังที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ที่มาของเนื้อหาสามารถได้จากหลายแหล่ง เช่น จากสตูดิโอจากอินเทอร์เน็ต จากไฟล์ภาพและเสียง หรือจากสัญญาณดาวเทียมจากผู้ให้บริการรายอื่น หรือแม้กระทั่งจากรถ OB (Outside Broadcasting) ดังนั้นในทางเทคนิคอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้อาจเริ่มแค่เพียงการใช้สายเคเบิลที่ต่อเข้ากับตัวกล้อง ไปจนถึงการใช้อุปกรณ์ที่มีความซับซ้อนและมีราคาแพงมากขึ้นเช่น Audio/Video (A/V) routers ที่มีช่อง Input/Output หลายช่อง

(2) ประเภทรายการ สามารถแบ่งได้เป็น

ก. รายการถ่ายทอดสด เช่น การถ่ายทอดข่าว การถ่ายทอดกีฬา หรือการถ่ายทอดงานสำคัญต่าง ๆ หรือรายการที่บันทึกไว้ล่วงหน้า เช่น ละคร รายการด้านการศึกษา

หากเป็นการถ่ายทอดสดนอกสถานที่ที่จำเป็นต้องส่งข้อมูลภาพและเสียงกลับมายังสตูดิโอสามารถทำได้โดยใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ หรือผ่านอุปกรณ์รับส่งสัญญาณดาวเทียมที่ติดตั้งไว้ในรถ OB

ข. รายการบันทึกเทปในสตูดิโอ เช่น รายการประเภทแสดงความสามารถหรือการ

16 Serial Digital Interface (SDI) สามารถส่งข้อมูลได้ด้วยความเร็ว 270 Mbit/s และเป็นอินเทอร์เฟซที่แนะนำให้ใช้กับตัวเข้ารหัส (encoder) และใช้ในโครงข่ายของผู้ให้บริการ คุณสมบัติของ SDI อินเทอร์เฟซสำหรับกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์มีรายละเอียดอยู่ใน ITU Recommendation ITU-R BT.656

รายงานข่าว รายการบันทึกเทปนอกสถานที่ (เช่น รายการท่องเที่ยวหรือสารคดี หากเป็นรายการที่บันทึกเทปในสตูดิโออุปกรณ์ที่ใช้อาจมีหลากหลาย เช่น อุปกรณ์ประกอบฉาก ไฟ กล้อง และอุปกรณ์ตัดต่อ แต่หากเป็นการบันทึกเทปนอกสถานที่อุปกรณ์ที่ใช้ต้องสามารถเคลื่อนย้ายได้

(3) การเก็บบันทึกและการตัดต่อ

รายการถ่ายทอดสดสามารถบันทึกและตัดต่อได้ทันที ในขณะที่รายการที่บันทึกเทปล่วงหน้าสามารถจัดเก็บและตัดต่อเฉพาะส่วนที่ต้องการออกอากาศเท่านั้น ดังนั้นอุปกรณ์ในการบันทึกจัดเก็บเริ่มตั้งแต่ USB key หรือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ ไปจนถึงการจัดเก็บและสำรองข้อมูลไว้บนฐานข้อมูลบนระบบเซิร์ฟเวอร์

(4) แพลตฟอร์มการเผยแพร่รายการ

การเผยแพร่เนื้อหารายการสามารถทำผ่านแพลตฟอร์มได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) การทำเว็บสตรีมมิ่ง (Over-The-Top: OTT) การทำ Video-On-Demand: VOD) หรือการส่งสัญญาณผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยสมาร์ทโฟน อย่างไรก็ตามการส่งสัญญาณโทรศัพท์เคลื่อนที่จะให้คุณภาพของภาพและเสียงไม่เท่ากับการส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดินเนื่องจากรูปแบบของข้อมูลและการเข้ารหัสที่ต่างกัน สำหรับการทำให้ VOD ภาพและเสียงจะถูกส่งไปยังผู้ชมเมื่อมีการร้องขอ ความสามารถในการโต้ตอบกับผู้รับชมมีได้หลายระดับขึ้นอยู่กับวิธีการส่งและอุปกรณ์ที่ใช้รับชม ยกตัวอย่างเช่น ผู้รับชมสามารถรับชมรายการได้หลายรายการพร้อมกันโดยใช้ช่องทางที่ต่างกัน เช่น การรับชมผ่านเว็บสตรีมมิ่งและการรับชมผ่านโทรทัศน์ดิจิทัลพร้อม ๆ กัน

(5) ข้อกำหนดด้านกฎระเบียบ สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

ก. การเก็บบันทึกเนื้อหาซึ่งอาจมาจากการตรวจสอบโดยหน่วยงานกำกับดูแลว่าเป็นไปตามเงื่อนไขใบอนุญาตหรือไม่ เช่น จำนวนนาฬิกาของโฆษณาหรือประเภทเนื้อหารายการ

ข. บันทึกการใช้บริการโครงข่าย บันทึกนี้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับการเชื่อมต่อกับโครงข่าย โดยเฉพาะปริมาณข้อมูลที่ส่งจากสตูดิโอไปยังผู้ให้บริการโครงข่ายซึ่งอาจมีการตรวจสอบโดยผู้ให้บริการโทรศัพท์มือถือหรือผู้ให้บริการโครงข่ายก็ได้ว่าเป็นไปตามเงื่อนไขข้อตกลงระหว่างกันหรือไม่

ค. การตรวจสอบเนื้อหาก่อนการออกอากาศโดยหน่วยงานกำกับดูแลอาจบังคับให้ผู้ให้บริการตรวจสอบเนื้อหาและตัดทอนเนื้อหาที่ไม่เหมาะสมก่อนออกอากาศโดยอาจให้มีช่วงเวลาหนึ่ง 5 ถึง 10 วินาทีก่อนออกอากาศ

(2) ขอบเขตงานผลิตเนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชน

ดังที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น คุณลักษณะสำคัญของโทรทัศน์ชุมชนคือ

ก. โทรทัศน์ชุมชนเป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน

ข. โทรทัศน์ชุมชนต้องมีความเป็นชุมชนหรือความเป็นท้องถิ่น

ค. โทรทัศน์ชุมชนต้องไม่แสวงหาผลกำไร (เพื่อตัวเอง)

จากรายงาน ITU เรื่องกรณีศึกษาของโทรศัพท์ชนุมนในต่างประเทศ ที่ปรึกษา ITU มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการผลิตรายการ ดังนี้

(1) เผยแพร่เนื้อหารายการผ่านแพลตฟอร์มหลากหลายรูปแบบ

(2) ส่งเสริมให้ใช้หลักกำกับดูแลตัวเองในด้านเนื้อหารายการ

โดยมีข้อสำคัญที่ต้องพิจารณา ดังนี้

(1) เนื่องจากเนื้อหารายการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นการถ่ายทำนอกสถานที่ ดังนั้นผู้ให้บริการโทรศัพท์ชนุมนอย่างน้อยควรจะต้องมีอุปกรณ์ที่สามารถเคลื่อนย้ายได้ เช่น สมาร์ทโฟน กล้องวิดีโอ และอุปกรณ์จัดแสง

(2) บางรายการจะเป็นการถ่ายทอดสดนอกสถานที่ซึ่งจำเป็นต้องส่งข้อมูลภาพและเสียงกลับไปสตูดิโอ โดยใช้อินเทอร์เน็ตความเร็วสูงผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ เนื่องจากการใช้รถ OB และอุปกรณ์รับส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมมีราคาค่อนข้างสูง และเป็นที่คาดหวังว่าประมาณของผู้ให้บริการโทรศัพท์ชนุมนไม่น่าจะเพียงพอสำหรับอุปกรณ์ดังกล่าว ดังนั้นผู้ให้บริการจะต้องแน่ใจว่าอุปกรณ์ที่ใช้ในสตูดิโอสามารถรับส่งสัญญาณผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ได้

(3) สิ่งสำคัญของการให้บริการโทรศัพท์ชนุมนคือความมีส่วนร่วมของคนในชุมชน ผู้ให้บริการควรสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้รับชม เช่น การรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะต่อเนื้อหารายการ ซึ่งในทางเทคนิคสามารถทำได้โดยใช้ HbbTV หรือ การใช้จอภาพที่สองซึ่งมีอยู่ในระบบ MAM แต่อย่างไรก็ดีเนื่องจากระบบนี้อาจมีราคาค่อนข้างสูง หากผู้ให้บริการมีงบประมาณไม่เพียงพอก็อาจเลือกใช้ช่องทางอื่นในการสื่อสารกับผู้รับชม เช่น ผ่านเว็บไซต์ของสถานีเอง หรือผ่านสังคมออนไลน์ เช่น การเปิดบัญชี Line Twitter หรือ Facebook

(4) การสนับสนุนการเผยแพร่เนื้อหาผ่านแพลตฟอร์มหลากหลายรูปแบบไม่จำกัดเฉพาะแพลตฟอร์มกระจายเสียงและโทรศัพท์ชนุมนเท่านั้น แต่ยังหมายรวมถึงแพลตฟอร์มที่ใช้โครงข่ายโทรศัพท์เคลื่อนที่ โดยเมื่อมีการให้บริการอินเทอร์เน็ตความเร็วสูง LTE ครอบคลุมประชากรมากกว่าร้อยละ 50 ของประเทศ¹⁷ นอกจากนี้แล้วยังเป็นที่คาดว่าจำนวนผู้ใช้สมาร์ทโฟนในประเทศจะเพิ่มขึ้นใกล้ร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรในปี พ.ศ. 2561¹⁸ นั้นหมายความว่าผู้รับชมรายการโทรศัพท์ชนุมนสามารถรับชมผ่านอินเทอร์เน็ตไม่เฉพาะเป็นการรับชมบนเว็บไซต์จากเครื่องคอมพิวเตอร์หรือจากสมาร์ทโทรศัพท์ โดยการรับชมดังกล่าวจำเป็นต้องมีอินเทอร์เน็ตความเร็วสูงติดตั้งที่บ้าน ในกรณีที่ผู้รับชมไม่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้าน¹⁹ ผู้ให้บริการอาจจะถ่ายทอดรายการผ่าน Facebook live ซึ่งสามารถรับชมได้ผ่านสมาร์ทโฟน

17 ผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการ LTE/4G มีหน้าที่ต้องให้บริการครอบคลุมประชากรร้อยละ 40 ของประเทศภายใน 4 ปี และครอบคลุมประชากรร้อยละ 50 ภายใน 8 ปี นับตั้งแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต (พ.ศ. 2558 และ 2559)

18 ในปี พ.ศ. 2557 จำนวนผู้ใช้สมาร์ทโฟนมีประมาณ 20 ล้านเครื่องเทียบกับพีจีเจียโฟนที่มี 27 ล้านเครื่อง OVUM ประมาณว่าภายในปี 2561 โทรศัพท์เคลื่อนที่ในประเทศไทยทั้งหมดจะเป็นสมาร์ทโฟน

19 ตามข้อมูลของสำนักงาน กสทช. ประจำปี 2558 จำนวนผู้บอกรับสมาชิกบรอดแบนด์ประจำบ้านมี 5,860,651 ราย หรือเท่ากับร้อยละ 8.7% ของจำนวนประชากรทั้งประเทศ และเท่ากับร้อยละ 29.1% ของจำนวนครัวเรือนในประเทศ

(5) การใช้วิธีกำกับดูแลตัวเองจำเป็นต้องมีการเก็บบันทึกเนื้อหารายการไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อพิจารณาประสบการณ์จากวิทยุชุมชนที่ผ่านมา ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนบางรายอาจมีเจตนาแอบแฝงในเชิงพาณิชย์ซึ่งการเก็บบันทึกเนื้อหารายการไว้จะช่วยให้หน่วยงานที่กำกับดูแลมีหลักฐานเพื่อพิจารณากรณีดังกล่าว

การจะให้มีการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในทุกพื้นที่ที่สามารถทำได้ผ่านการส่งสัญญาณภาคพื้นดินเนื่องจากโครงข่ายโทรทัศน์เคเบิลมีพื้นที่ไม่ครอบคลุมทั่วประเทศ และการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียมมีต้นทุนสูงกว่า (เมื่อพิจารณาด้านต้นทุนต่อจำนวนประชากรในชุมชน)

โดยสรุปการผลิตรายการสำหรับโทรทัศน์ชุมชนจำเป็นต้องมี

(1) กระบวนการสื่อ ซึ่งประกอบด้วย

ก. การป้อนเนื้อหาจากแหล่งต่าง ๆ เช่น จากในสตูดิโอ จากไฟล์ภาพและเสียง หรือจากการสตรีมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เช่น Facebook live) เข้าสู่กระบวนการผลิตสามารถทำได้ด้วยแอปพลิเคชันที่ทำได้ทั่วไป

ข. การผสมผสานภาพและเสียง การแทรกภาพกราฟิกหรือภาพซ้อนในระหว่างการตัดต่อ

ค. การเก็บบันทึกเนื้อหารายการทั้งที่เป็นรายการบันทึกเทปหรือรายการถ่ายทอดสดสามารถเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ในรูปแบบไฟล์ได้

ง. การกำหนดเวลาออกอากาศสามารถตั้งเวลาการออกอากาศได้โดยอัตโนมัติ

จ. การแปลงรหัสไฟล์ของเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบ SDI ส่วนข้อมูลบริการ (Service Information หรือ SI) ซึ่งอยู่ในรูปแบบไฟล์ สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไปได้

(2) กระบวนการด้านการผลิตสามารถทำได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงหนึ่งเครื่องหรือมากกว่า

(3) กระบวนการด้าน Metadata สามารถทำได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงหนึ่งเครื่องหรือมากกว่า

6.2.3 โครงข่ายออกอากาศ

สถาปัตยกรรมและการทำงานของโครงข่าย DTTB ในการเผยแพร่ออกอากาศรายการของบริการโทรทัศน์ชุมชน โดยเบื้องต้นกำหนดออกอากาศผ่านมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ซึ่งสามารถส่งสัญญาณไปในพื้นที่ทั้งหมด 39 พื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชน (ขณะนี้สำนักงาน กสทช. ยังไม่มีการออกใบอนุญาต) ที่ปรึกษามีข้อสังเกตว่าการทดลองการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไม่จำเป็นต้องใช้มัลติเพล็กซ์ที่ 6 ทั้งนี้เป็นเพราะมัลติเพล็กซ์ทั้ง 5 ที่ใช้ในโครงข่ายระดับชาติยังสามารถรองรับการใช้งานเพิ่มเติมได้²⁰ ในระหว่างการทดลองการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำนักงาน กสทช. อาจเลือกใช้มัลติเพล็กซ์ของโครงข่ายระดับชาติตัวใดโครงข่ายหนึ่งหรือมากกว่า

20 อย่างไรก็ตามการใช้โครงข่ายระดับชาติในการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนนั้นไม่เข้ากับหลักการของการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนและอาจส่งผลกระทบต่ออื่นๆตามมาได้ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมในรายงาน ITU เรื่อง “Practical Guidelines for Community TV Broadcasting Service Trial in Thailand”.

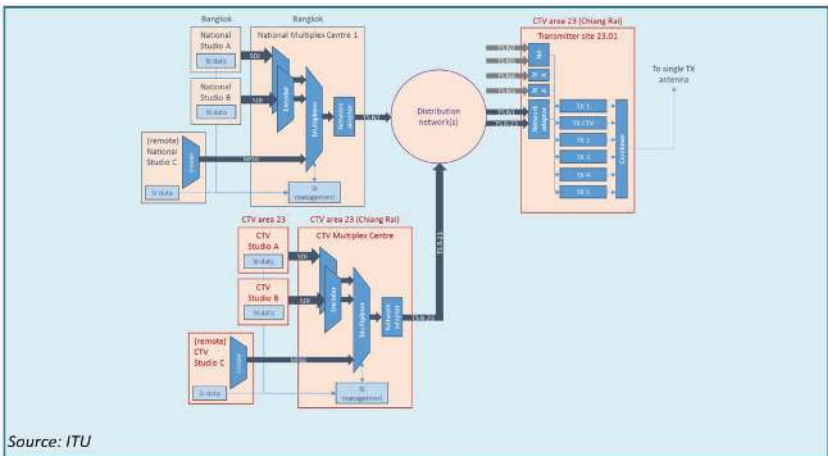

(1) สถาปัตยกรรมและการทำงานของโครงข่ายโทรทัศน์ชุมชน

สถาปัตยกรรมโครงข่ายโทรทัศนชุมชนมีความคล้ายคลึงกับสถาปัตยกรรมโครงข่ายระดับชาติ (มัลติเพล็กซ์ที่ 1-5) ทั้งนี้เป็นเพราะสถานีส่งสัญญาณแต่ละสถานี ออกแบบให้มีเสาส่งสัญญาณเพียงหนึ่งเสาและใช้ได้กับมัลติเพล็กซ์ทั้ง 6 หรืออีกนัยหนึ่งเสาส่งสัญญาณแต่ละเสาส่งคลื่นความถี่ทั้งหมด 6 ความถี่ โดยแต่ละความถี่ใช้สำหรับมัลติเพล็กซ์แต่ละตัว ในแผนการขยายโครงข่าย DTTB กำหนดให้มีการจัดตั้งโครงข่ายระดับชาติหรือมัลติเพล็กซ์ทั้ง 5 โครงข่าย ให้เสร็จสิ้น โครงข่ายโทรทัศนชุมชนหรือมัลติเพล็กซ์ที่ 6 จะติดตั้งได้ก็ต่อเมื่อโครงข่ายระดับชาติเสร็จสมบูรณ์แล้ว (อาจมีการทบทวนหรือพิจารณาในอนาคต) โครงข่ายระดับชาติหรือมัลติเพล็กซ์ทั้ง 5 โครงข่าย มีผู้ให้บริการอยู่ทั้งหมด 4 ราย ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 2

เนื่องจากพื้นที่ให้บริการโทรทัศนชุมชนทั้ง 39 พื้นที่ จะมีจำนวนช่องและประเภทรายการแตกต่างกันออกไป แต่ละพื้นที่จำเป็นจะต้องมีมัลติเพล็กซ์กลางระดับท้องถิ่นโดยที่ผู้ให้บริการโทรทัศนชุมชนจะป้อนสัญญาณจากสตูดิโอให้กับมัลติเพล็กซ์นี้ จากนั้นมัลติเพล็กซ์ดังกล่าวจะเข้ารหัสและรวมสัญญาณจากสตูดิโอต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกันเพื่อส่งออกไปให้สถานีรับส่งสัญญาณย่อยทั้งหมดในพื้นที่ให้บริการนั้นๆ²¹

จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นสถาปัตยกรรมโครงข่ายระดับชาติและโครงข่ายระดับท้องถิ่น (โทรทัศนชุมชน) สามารถแสดงไว้ในรูปภาพด้านล่าง ตัวอย่างพื้นที่ให้บริการโทรทัศนชุมชนที่ 23 (จังหวัดเชียงราย) 23.01 โดยในพื้นที่นี้สามารถมีสถานีส่งสัญญาณได้ทั้งหมด 12 สถานีและแต่ละสถานีมีสถาปัตยกรรมเหมือนกัน เช่นเดียวกับสถานีส่งสัญญาณในพื้นที่ให้บริการอื่นๆ โดยในท้ายที่สุดสถานีส่งสัญญาณแต่ละสถานีจะมีเครื่องส่งสัญญาณทั้งหมด 6 ตัว (สำหรับมัลติเพล็กซ์ทั้ง 6)

ภาพที่ 13 : สถาปัตยกรรมโครงข่ายของโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล

21 สื่อกลางที่ใช้สำหรับการส่ง local transport stream ในแต่ละสถานี DTTB ยังไม่มีการกำหนด และเป็นไปได้ว่าอาจใช้โครงข่ายดาวเทียมเช่นเดียวกับกรณีของ national transport streams

สำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชน(ระดับท้องถิ่น) และบริการโทรทัศน์ระดับชาติ

จากภาพที่ 13 สามารถสรุปได้ว่า

(1) ในแต่ละพื้นที่การให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจำเป็นต้องมีมัลติเพล็กซ์กลางระดับท้องถิ่น

(2) สตูดิโอผลิตรายการโทรทัศน์ชุมชน ที่อยู่ห่างจากมัลติเพล็กซ์กลางระดับท้องถิ่น จะต้องส่งสัญญาณเข้ารหัส ที่ไม่ใช่ SDI เนื่องจากสัญญาณ SDI ไม่สามารถส่งผ่านระยะทางไกลได้²² ไปยังมัลติเพล็กซ์กลาง ดังนั้นการเลือกตำแหน่งที่ตั้งของมัลติเพล็กซ์กลางจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ในการเลือกที่ตั้งของมัลติเพล็กซ์กลางจำเป็นต้องมีการสำรวจตำแหน่งที่ตั้งของสตูดิโอและพื้นที่การออกอากาศ

(3) โดยหลักการ สถานีส่งสัญญาณในพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะรับสัญญาณช่องรายการจาก regional transport stream อย่างไรก็ตามไม่จำเป็นที่สัญญาณช่องรายการจะต้องถูกนำออกมาจาก transport stream หรือที่เรียกกันว่า ‘unloaded’ ที่สถานีส่งสัญญาณแต่ละสถานี เนื่องจากช่องรายการดังกล่าวไม่ได้มีการออกอากาศในพื้นที่ส่งสัญญาณของสถานีส่งนั้น ๆ ในกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นได้เมื่อผู้ให้บริการต้องการออกอากาศเพียงแค่บางพื้นที่ (บางอำเภอ) ในพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนนั้น ๆ ดังนั้นที่สถานีส่งสัญญาณที่ไม่มีการ unload สัญญาณ ช่องบริการสัญญาณ (ช่องแพร่ภาพสัญญาณ) ของสถานีนั้นจะว่างและสามารถใช้งานได้

ช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนทั้งหมดจะถูกนำมารวมกัน (multiplexed) ที่มัลติเพล็กซ์กลางระดับท้องถิ่น ในกรณีที่มีการใช้ช่องรายการเต็มทั้ง 12 ช่อง (ช่อง SD) ช่องเชื่อมต่อสำหรับ encoder/multiplex จะถูกใช้งานเต็ม ดังนั้นสถานีส่งจะมีช่องรายการว่างอยู่นอกจากนี้ยังเป็นไปได้ว่าการใช้ช่องส่งสัญญาณของแต่ละสถานีจะไม่มีการใช้จนเต็ม ทำให้อัตราเฉลี่ยค่าเช่าใช้โครงข่ายเพิ่มขึ้น

(4) สถานีส่งสัญญาณแต่ละสถานีในพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะต้องเผยแพร่สัญญาณของช่องรายการระดับชาติ (ที่มาจากมัลติเพล็กซ์หลักทั้งห้า) และช่องรายการของโทรทัศน์ชุมชน (ที่มาจากมัลติเพล็กซ์ที่ 6) นั้นหมายความว่าผู้รับชมในพื้นที่นั้นจะสามารถรับได้ทั้งช่องรายการระดับชาติและช่องรายการของโทรทัศน์ชุมชน²³.

22 สายสัญญาณ SDI มีความยาวไม่เกิน 1,000 เมตร ถ้าระยะทางมากกว่านั้นจำเป็นต้องสายใยแก้วนำแสง ซึ่งมีราคาค่อนข้างแพง

23 ด้วยเหตุผลของการใช้คลื่นความถี่ที่แตกต่างกัน กำลังส่งของเครื่องส่งที่ต่างกัน และการใช้ Single Frequency Networks (SFNs) ในโครงข่ายระดับชาติ อาจทำให้การรับสัญญาณภาพและเสียงในบางพื้นที่มีคุณภาพไม่เท่ากัน โดยในบางพื้นที่อาจไม่สามารถรับสัญญาณของช่องรายการระดับชาติได้ และในทางกลับกันบางพื้นที่อาจรับสัญญาณของช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนไม่ได้ หรือในบางพื้นที่อาจรับสัญญาณช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนที่ส่งมาจากพื้นที่ให้บริการอื่นได้ อย่างไรก็ตามกรณีเช่นนี้เกิดขึ้นน้อยมากและเกิดเฉพาะในชายขอบของพื้นที่ให้บริการเท่านั้น

(2) ข้อจำกัดของการติดตั้งโครงข่ายโทรทัศน์ชุมชน

ก. คลื่นความถี่สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนปัจจุบันถูกใช้สำหรับการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นของไทยพีบีเอส

ข. คลื่นความถี่สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนปัจจุบันถูกใช้ชั่วคราวในโครงข่ายระดับชาติ เพื่อป้องกันคลื่นรบกวนของสถานีส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

ค. ปัจจุบันยังมีการให้บริการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อกอยู่ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อแผนการใช้คลื่นความถี่ที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในอนาคต

ง. คลื่นความถี่ในระบบโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลที่สงวนไว้ใช้สำหรับโทรทัศน์ชุมชนอาจส่งผลกระทบต่อการส่งสัญญาณโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก

จ. ตามแผนการขยายโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ระบุไว้ว่าจะต้องดำเนินการขยายโครงข่ายระดับชาติ (ทั้ง 5 โครงข่าย) ให้แล้วเสร็จก่อน ดังนั้น โครงข่ายโทรทัศน์ชุมชนดำเนินการติดตั้งและขยายโครงข่ายได้ก็ต่อเมื่อโครงข่ายระดับชาติเสร็จสมบูรณ์แล้วเท่านั้น

ITU ร่วมกับสำนักงาน กสทช. และผู้ให้บริการโครงข่ายได้ร่วมกันร่างรายงานสำหรับแผนการจัดตั้งโครงข่ายโทรทัศน์ชุมชนและข้อจำกัดทางเทคนิค ไว้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2558 โดยเนื้อหารายงานอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลในเวลานั้น ประกอบด้วยเนื้อหาสำคัญสามประการดังนี้

(1) แผนการใช้คลื่นความถี่ DTTB (เวอร์ชัน 3.3)

(2) แผนการติดตั้งโครงข่ายระดับชาติ (มัลติเพล็กซ์ 1-5)

(3) แผนยุติการออกอากาศโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (ในขณะนั้น)

รายงาน ITU เรื่องแนวทางทดลองจัดให้มีบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย (“Practical Guidelines for Community TV Broadcasting Service Trial in Thailand”) ได้ทบทวนข้อเสนอดังกล่าวเพื่อจัดให้มีบริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยที่นำเสนอไว้ในรายงานเมื่อปี พ.ศ. 2558 อีกครั้ง โดยได้มีการพิจารณาเรื่องของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 สำหรับให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ในการทดลองการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยยังไม่มีควมจำเป็นต้องใช้มัลติเพล็กซ์ที่ 6 นี้

รายงาน ITU ได้นำเสนอทางเลือกสองทางสำหรับการจัดให้มีมัลติเพล็กซ์ที่ 6

(1) ทางเลือกที่ 1: จัดให้มีมัลติเพล็กซ์ที่ 6 พร้อมใช้งาน ณ สถานีส่งสัญญาณหนึ่ง ๆ โดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังจากที่

(ก) ข้อจำกัดด้านการใช้คลื่นความถี่ ณ สถานีนั้น ๆ หมดไป

(ข) โครงข่ายระดับชาติ (มัลติเพล็กซ์ทั้ง 5) ติดตั้งเสร็จสมบูรณ์ทั่วประเทศ

(2) ทางเลือกที่ 2: สถานีส่งสัญญาณของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ทั้งหมดในพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนหนึ่ง ๆ เริ่มใช้งานพร้อมกันและโดยเร็วที่สุดเท่าที่จะทำได้ภายหลังจากที่

(ก) ข้อจำกัดด้านการใช้คลื่นความถี่ของสถานีทั้งหมดในพื้นที่ให้บริการนั้น ๆ หมดไป

(ข) สถานีทั้งหมดในพื้นที่ให้บริการนั้น ๆ ติดตั้งเสร็จสมบูรณ์

การตัดสินใจเลือกทางเลือกข้างต้นขึ้นอยู่กับ

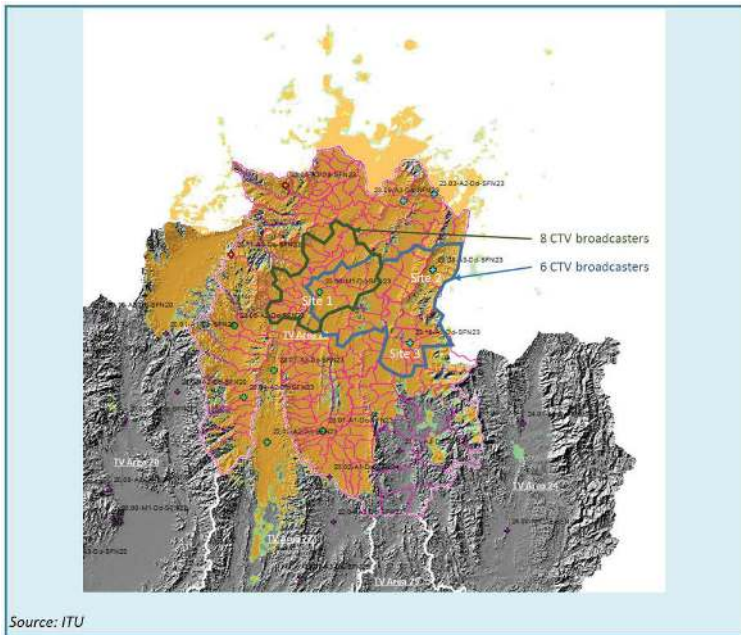
(1) แผนธุรกิจของผู้ประสงค์จะให้บริการโทรทัศน์ชุมชนและความเป็นไปได้ด้านการเงินในการดำเนินงานในอนาคต รวมถึงการได้รับอนุญาตจากสำนักงาน กสทช. ก่อน

(2) สถานที่ที่จะจัดตั้งโทรทัศน์ชุมชนหรือสตูดิโอในพื้นที่ให้บริการ

(3) พื้นที่การออกอากาศที่ผู้ประสงค์จะให้บริการโทรทัศน์ชุมชนต้องการ เช่น ความครอบคลุมสัญญาณออกอากาศควรครอบคลุมตำบลใดในพื้นที่บ้าง

(4) ฝั่งเวลาออกอากาศโดยที่คาดการณ์ว่าผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไม่น่าจะผลิตและออกอากาศรายการที่ผ่านคุณสมบัติได้ตลอด 24 ชั่วโมงทั้ง 7 วัน ดังนั้นการใช้วิธีแบ่งปันเวลา (time sharing) หรือการออกอากาศรายการร่วมกัน อาจเป็นทางเลือกสำหรับผู้ให้บริการ

ตัวอย่างทางเลือกทั้งสองทางข้างต้นของพื้นที่บริการที่ 23 (เชียงราย) และพื้นที่บริการที่ 29 (นครสวรรค์) ในรูปภาพที่ 15 และ 16

ภาพที่ 14: การกระจายของความต้องการบริการโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่บริการที่ 23 (เชียงราย พะเยา)

ภาพที่ 14 แสดงให้เห็นว่าผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสนใจออกอากาศเพียงแคในบางพื้นที่ของพื้นที่การให้บริการทั้งหมด ในขณะที่ในบางพื้นที่ (พื้นที่สีเขียวและสีฟ้า) ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนหลายรายมีความต้องการออกอากาศในพื้นที่เดียวกัน ทำให้ในพื้นที่ของตำบลนั้น ๆ มีจำนวนช่องรายการถึง 14 ช่อง ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนทั้งสี่ราย

(สองรายที่เป็นสีเขียว และอีกสองรายที่เป็นสีฟ้า) จากผู้ให้บริการทั้งหมด 14 ราย ควรจะตกลงออกอากาศพร้อมกันหรือแบ่งเวลากัน ในกรณีเช่นนี้ทางเลือกที่สอง คือการรออนุญาตส่งสถานีส่งทั้ง 12 สถานีพร้อมใช้งาน จึงไม่ควรนำมาใช้

โครงข่ายโทรทัศนชุมชนที่จำเป็นสำหรับกรณีนี้สามารถกำหนดให้มีสถานีส่งสัญญาณเพียงสามสถานี (โดยมีมัลติเพล็กซ์กลางตั้งอยู่ใกล้ๆ สถานีที่ 1 เป็นต้น) ที่ครอบคลุมตำบลภายในวงล้อมสีเขียวและวงล้อมสีฟ้า ในพื้นที่ของตำบลเหล่านั้นสามารถมีช่องรายการได้ 12 ช่อง (โดยที่สองช่องรายการได้นื้อหารายการมาจากผู้ให้บริการสี่ราย) โดยการเลือกทางเลือกที่ 1 (นั่นคือพยายามให้แต่ละสถานีส่งพร้อมใช้งานเร็วที่สุด) และสมมุติว่าสถานีที่ 1 (ในรูปที่ 5) พร้อมใช้งานก่อน สถานีดังกล่าวจะออกอากาศรายการทั้ง 12 ช่องในตำบลที่อยู่ภายในวงล้อมสีเขียวได้ก่อน และต่อมาสมมุติว่าสถานีที่ 2 และ 3 เริ่มใช้งานพร้อมกัน (ภายหลังสถานีแรก) ทั้งสองสถานีนี้จะออกอากาศช่องรายการทั้ง 12 ช่องนั้นเหมือนกัน หากว่าสัญญาณของทั้ง 12 ช่องมีการนำมาใช้ออกอากาศหมดทั้งสามสถานีส่ง (แม้ว่าผู้ให้บริการ 8 รายที่อยู่ในพื้นที่สีเขียวจะไม่สนใจผู้รับชมในตำบลเหล่านั้นที่รับสัญญาณจากสถานีที่ 2 และ 3 ก็ตาม)

หรืออีกทางหนึ่ง คือช่องรายการของผู้ให้บริการ 8 รายนั้นไม่จำเป็นต้องถูกนำมาออกอากาศที่สถานีส่งที่ 2 และ 3 โดยที่ผู้ให้บริการในพื้นที่สีเขียวสองรายและพื้นที่สีฟ้าอีกสองรายใช้ช่องรายการสองช่องร่วมกัน สัญญาณของช่องรายการอีกหกช่องของผู้ให้บริการสีเขียวสามารถส่งผ่านสถานีที่ 2 และ 3 โดยไม่ต้องมีการนำสัญญาณออกมาแพร่ภาพ (unloaded) ณ สถานีนั้นๆ แต่ในขณะที่เดียวกันผู้ให้บริการในพื้นที่สีฟ้าทุกรายจำเป็นต้องนำสัญญาณช่องรายการของตนออกมาเพื่อแพร่ภาพที่สถานีที่ 1 เพื่อให้ตำบลใกล้เคียงสามารถรับชมได้)

สำหรับค่าธรรมเนียมการเช่าใช้โครงข่าย จำเป็นต้องพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

(1) โครงข่ายโทรทัศนชุมชนจะมีสถานีส่งสัญญาณเพียง 3 สถานี ไม่ใช่ 12 สถานีตามแผนคลื่นความถี่ ดังนั้นค่าธรรมเนียมการเช่าใช้โครงข่ายต่อหนึ่งช่องรายการ SD จะต่ำลง

(2) การอนุญาตให้ผู้ให้บริการที่ไม่มีการ unload สัญญาณที่สถานีใด ๆ เช่น สถานีที่ 2 และ 3 ในตัวอย่างข้างต้น ไม่ต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการใช้โครงข่ายของสถานีนั้นๆ เท่ากับการผลักภาระค่าใช้จ่ายให้กับผู้ให้บริการอื่น ๆ ซึ่งสามารถอธิบายได้ด้วยเหตุผลที่ว่าต้นทุนโครงข่ายไม่ขึ้นอยู่กับว่ามีการ unload สัญญาณที่สถานีใด ๆ หรือไม่

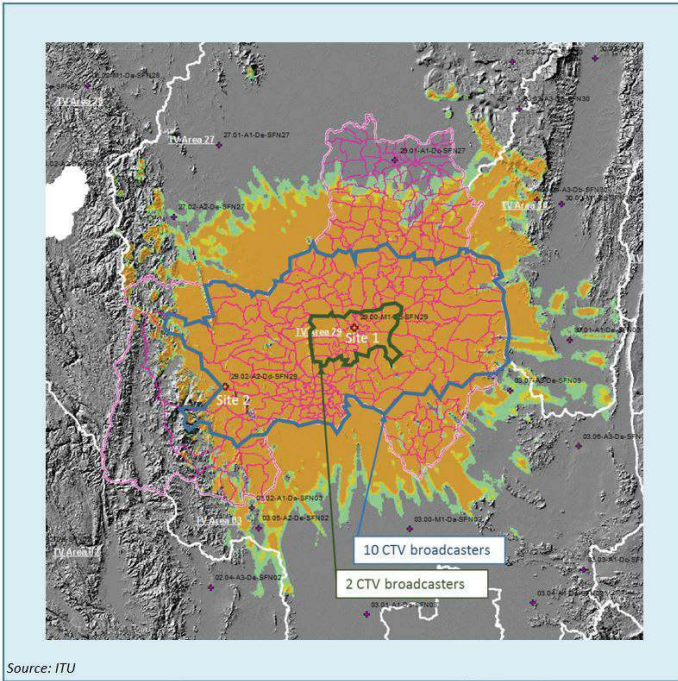
(3) ดังนั้นจึงไม่แนะนำให้ยกเว้นการจ่ายค่าธรรมเนียมของผู้ให้บริการรายใดก็ตาม ไม่ว่าจะมีการ unload สัญญาณที่ใดก็ตาม ความแตกต่างในเรื่องพื้นที่การออกอากาศเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่อาจทำให้เกิดข้อพิพาทด้านต้นทุนได้ ดังนั้นทางแก้ปัญหาที่เป็นไปได้คือ

(ก) จัดให้ผู้ให้บริการมีพื้นที่ออกอากาศเท่ากัน

(ข) ร่วมกันเลือกพื้นที่ออกอากาศที่ดีที่สุดโดยยอมรับว่าอาจมีบางตำบลที่ไม่รวมอยู่ในพื้นที่นั้น ๆ

(ค) ใช้ทั้งสองวิธีข้างต้น
สถานการณ์ที่ 2 ภาพที่ 15 แสดงความต้องการบริการในพื้นที่แบบเดียวกันของพื้นที่บริการที่ 29 (นครสวรรค์)

ภาพที่ 15: ความต้องการบริการโทรทัศน์ชุมชนในพื้นที่บริการที่ 29

ภาพที่ 15 แสดงความต้องการบริการโทรทัศน์ชุมชนในรูปแบบเดียวกันและในพื้นที่กว้างโดยผู้ให้บริการต้องการออกอากาศในตำบลเหล่านั้นโดยใช้สถานีส่งทั้งสองสถานี ผู้ให้บริการในวงล้อมสีเขียวต้องการพื้นที่ออกอากาศที่เล็กกว่าภายใต้การส่งสัญญาณของสถานีที่ 1 ซึ่งในกรณีเช่นนี้สถาปัตยกรรมโครงข่ายไม่มีความซับซ้อน และสำหรับสถานีส่งทั้งสองจะต้องจัดเตรียมเครื่องส่งสัญญาณสำหรับมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ไร่รองรับช่องรายการทั้ง 12 ช่อง

ในกรณีที่มีความต้องการมีมากกว่าการให้บริการ เช่น มีผู้ให้บริการในพื้นที่สีฟ้าทั้งหมด 15 ราย หน่วยงานกำกับดูแล อาจพิจารณาคัดเลือกจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) เลือกผู้ให้บริการที่ดีที่สุดจากผู้ให้บริการในพื้นที่สีฟ้าทั้งหมด 15 ราย และผู้ให้บริการในพื้นที่สีเขียวอีก 2 ราย ในการประมูล อาจกำหนดเป็นหนึ่งในเงื่อนไขการตัดสินเรื่องความสามารถทางการเงินของผู้ให้บริการ

(ก) แผนธุรกิจที่แสดงช่องทางรายได้โดยละเอียด ความยั่งยืน และต้นทุนต่อรายได้

(ข) เงินประกันก่อนการประมูลสำหรับค่าธรรมเนียมการใช้โครงข่าย ซึ่งหน่วยงานกำกับดูแลจะต้องมีความชัดเจนในเรื่องการเก็บค่าธรรมเนียม โดยเฉพาะในกรณีการยกเว้นค่าธรรมเนียมเมื่อมีการ unload สัญญาณ เป็นต้น โดยที่ปรึกษา ITU แนะนำว่าไม่ควรมีการยกเว้นค่าธรรมเนียมในกรณีดังกล่าว ในกรณีรูปที่ 16 ผู้ให้บริการในพื้นที่สีเขียว 2 ราย เมื่อทราบว่าตัวเองต้องชำระค่าเช่าโครงข่ายของสถานีส่งทั้งสองสถานีในขณะที่ตัวเองใช้เพียงแค่สถานีเดียว และรายได้จากการบริการเกิดขึ้นเพียงแค่อำเภอที่ตนเองออกอากาศอยู่ อาจเปลี่ยนใจเพิ่มพื้นที่การออกอากาศครอบคลุมทุกอำเภอพื้นที่สีฟ้า ซึ่งผลที่ตามมาคือสร้างรูปแบบความต้องการบริการในชุมชนที่เหมือนกัน (พื้นที่ออกอากาศใกล้เคียงกัน) และง่ายต่อการออกแบบและบริหารจัดการโครงข่าย

(2) โฉมหน้าให้ผู้ให้บริการร่วมมือกันก่อนที่จะจำเป็นต้องเปิดการประมูล ยกตัวอย่างเช่น ผู้ให้บริการอาจตกลงร่วมมือกันออกอากาศรายการร่วมกันได้ ในกรณีเช่นนี้ผู้ให้บริการในต่างชุมชนยังช่วยกันรับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกันด้วย

ในสถานการณ์ที่ 2 นี้ ทางเลือกที่ 2 คือ รอให้ทั้งสองสถานีส่งพร้อมใช้งานก่อนจึงมีความเหมาะสมมากกว่า

ข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (ตุลาคม 2559)

ผู้เข้าร่วมประชุมมีความเห็นไปในแนวทางการใช้ช่องสัญญาณที่ยังว่างอยู่ของมัลติเพล็กซ์ระดับชาติทั้งในช่วงการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำหรับในระยะยาวและภายหลังการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนแล้ว ควรให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไปใช้มัลติเพล็กซ์ที่หก

6.3 เนื้อหารายการ

ตามภาคผนวก ข. ของประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ข้อ 2.1) กำหนด ว่าต้องมีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 โดยต้องนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการและผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมายที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50% ของเวลาออกอากาศทั้งหมด และในข้อ 2.3 อธิบายว่ารายการข่าวสาร หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน แล้วแต่กรณีซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบรายการข่าวสด เล่าข่าวและวิเคราะห์ข่าว รายการสนทนาปัญหาเหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีความคิดเห็นโต้แย้งกันในสังคม ประเด็นทางการเมือง ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และรายการสารประโยชน์ หมายถึง รายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ให้การศึกษา ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อประชาชนผู้ฟัง มีเนื้อหาส่งเสริมการพัฒนา

ในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น รวมถึงให้ความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้นๆ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ มาตรา 21 ระบุว่า ในการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการบริการชุมชนจะหารายได้จากโฆษณาไม่ได้ โดยนิยาม “โฆษณา” มีระบุในประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ข้อ 4 หมายความว่า โฆษณาตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองผู้บริโภค และการกระทำไม่ว่าด้วยวิธีการใด ๆ ให้ประชาชนได้เห็นหรือรับทราบสรรพคุณ คุณประโยชน์ หรือคุณภาพของผลิตภัณฑ์เพื่อประโยชน์ในการแสวงหากำไรในทางธุรกิจ โดยให้หมายความรวมถึงการโฆษณาตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับดูแลการโฆษณาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด อย่างไรก็ตามข้อ 3.1 และ 3.2 ของประกาศดังกล่าว อนุญาตให้หารายได้จากการบริหารจัดการอุดหนุนของสถานี หรือรายได้ทางอื่นซึ่งมิใช่การโฆษณาให้สถานี โดยการจัดการอุดหนุนจะต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบกิจการบริการชุมชน และไม่มีการแทรกแซง ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผลกระทบต่อต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหารายการที่ออกอากาศ และการประกาศเกี่ยวกับผู้อุดหนุนหรือผู้บริจาคต้องระบุถึงชื่อหรือองค์กรให้ชัดเจนแต่จะต้องแยกส่วนจากเนื้อหารายการ ทั้งนี้ จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนเชิงพาณิชย์

ข้อ 14 (1) ของประกาศเรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการฯ ระบุว่า ผู้รับใบอนุญาตต้องตรวจสอบ แก้ไข ปรับปรุง หรือระงับรายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการล้มล้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข หรือที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือมีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อทำให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง และ ข้อ 14 (8) กล่าวว่า ผู้รับใบอนุญาตจะออกอากาศรายการที่มีได้กำหนดไว้ในผังรายการมิได้ เว้นแต่จะได้แจ้งการเปลี่ยนแปลงผังรายการพร้อมด้วยเหตุผลให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าเจ็ดวันหรือเป็นกรณีที่มีเหตุจำเป็น เหตุสุดวิสัยที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะอาจออกอากาศแตกต่างจากผังรายการตามที่ได้รับความเห็นชอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ หรือเป็นการดำเนินการตามคำสั่งของทางราชการโดยแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบทันทีที่สามารถกระทำได้

มาตรา 39 ของ พ.ร.บ. การประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ระบุให้มีคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้รับใบอนุญาต ผู้ผลิตรายการ และผู้ประกอบวิชาชีพสื่อสารมวลชนที่เกี่ยวกับกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เป็นองค์กรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่จัดทำมาตรฐานทางจริยธรรมของการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพและควบคุมการประกอบอาชีพหรือวิชาชีพกันเองภายใต้มาตรฐานทางจริยธรรม

จากที่กล่าวมาทั้งหมดข้างต้น สามารถตั้งข้อสังเกตได้ดังนี้

(ก) ข้อมูลเกี่ยวกับบริการสำหรับ Electronic Program Guide (EPG) สามารถสร้างได้โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไปและเก็บในรูปแบบไฟล์ซึ่งสามารถส่งให้โครงข่ายหรือมัลติเพล็กซ์ที่ส่วนกลางได้

(ข) จะต้องมีการจัดเก็บบันทึกเนื้อหาที่ออกอากาศ และบันทึกเหตุการณ์การออกอากาศไว้ รายละเอียดเพิ่มเติมมีอยู่ในร่างหลักปฏิบัติในภาคผนวก จ.

6.4 แบบจำลองการเก็บ

ภาคผนวก ข (ข้อ 3.1) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 กำหนดว่าการประกอบกิจการบริการชุมชน ห้ามมิให้หารายได้จากการโฆษณา แต่อาจมีรายได้จาก

(ก) การบริจาค

(ข) การอุดหนุนของสถานี หรือรายได้จากทางอื่นซึ่งมิใช่การโฆษณาให้สถานี

(ค) การอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

รายได้จากการการบริจาคหรือการอุดหนุนของสถานี จะต้องมีการประกาศและระบุถึงชื่อหรือองค์กรที่บริจาคหรืออุดหนุนให้ชัดเจน แต่จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือสนับสนุนเชิงพาณิชย์

โดยข้อจำกัดในการหารายได้นี้ทำให้ สถานีโทรทัศน์ชุมชนจะต้องมีระดับวงเวียนค่าใช้จ่ายและพยายามให้มีต้นทุนการดำเนินงานน้อยที่สุด ดังนั้นจึงควรสนับสนุนการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันทั้งในการผลิตและการเผยแพร่เนื้อหารายการ

สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับงานผลิตสามารถใช้งานร่วมกันได้ระหว่างผู้ให้บริการ ถ้าผู้ให้บริการยินดีแบ่งปันเวลาออกอากาศหรือทำรายการร่วมกัน ผู้ให้บริการเหล่านั้นตกลงที่จะให้บริการในพื้นที่เดียวกัน ประเด็นนี้เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการตกลงล่วงหน้า เพราะหมายความว่าช่องรายการของผู้ให้บริการเหล่านั้นจะส่งผ่านสถานีรับส่งสัญญาณทุกสถานีในพื้นที่ให้บริการ และควรตรวจสอบความเป็นไปได้ที่ผู้ให้บริการจะทรัพยากรสตูดิโอร่วมกัน เช่น ใช้สถานที่และอุปกรณ์ในสตูดิโอร่วมกับผู้ให้บริการวิทยุชุมชนในพื้นที่นั้น

โครงสร้างพื้นฐานสำหรับการเผยแพร่เนื้อหาสามารถใช้งานร่วมกันได้ ในส่วนของผู้ให้บริการโครงข่าย กสทช. มีบทบาทอย่างมากในการส่งเสริมและสนับสนุนการใช้โครงสร้างพื้นฐานร่วมกันโดยอาจกำหนดไว้ในใบอนุญาตผู้ประกอบการโครงข่ายให้สามารถให้โครงข่ายของผู้อื่นได้ การแบ่งปันโครงสร้างพื้นฐานนี้รวมถึงการใช้สถานที่ร่วมกัน เช่น อาคารสถานที่ ระบบไฟฟ้า และระบบปรับอากาศ การมีเครื่องส่งสำรองเสารับสัญญาณสำรองและโครงข่ายสำรองในการเผยแพร่เนื้อหา

ข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มย่อย (ตุลาคม 2559)

ผู้เข้าร่วมประชุมให้ความเห็นว่าการประกาศชื่อผู้สนับสนุนสถานี่ไม่ควรเชื่อมโยงกับรายการหนึ่งรายการใด การสนับสนุนสถานี่ควรเป็นการสนับสนุนการดำเนินงานของสถานี่โดยรวมไม่ใช่สนับสนุนรายการใดโดยเฉพาะ นอกจากนี้ควรประกาศรายชื่อผู้สนับสนุนสถานี่ในคราวเดียวกันและในเฉพาะช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในผังรายการ โดยการกระทำเช่นนี้จะทำให้เห็นถึงความแตกต่างของการโฆษณาและการสนับสนุนชัดเจนขึ้น

6.5 แบบจำลองธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาลองค์กรเป็นแนวความคิดกว้าง ๆ และไม่กำหนดชัดเจนได้ ในรายงานฉบับนี้จึงได้กล่าวถึง ธรรมาภิบาลองค์กรในลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างผู้บริหารสถานี่ (เช่นผู้ประสานงานสถานี่หรือผู้อำนวยการสถานี่) กับคณะกรรมการ (หรือผู้ดูแลนโยบายภาพรวมของสถานี่) โดยมีจุดประสงค์ร่วมกันคือรายงานผลการดำเนินงานของสถานี่อย่างโปร่งใสต่อผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง (ซึ่งรวมถึงสมาชิกในชุมชนและสำนักงาน กสทช.) ตลอดจนการควบคุมดูแลและกำหนดยุทธศาสตร์ของสถานี่

โดยความสัมพันธ์ดังกล่าว ผู้บริหารสถานี่ (เช่นผู้ประสานงานสถานี่ หรือผู้อำนวยการสถานี่) มีหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสถานี่และการบริหารสถานี่แบบวันต่อวัน โดยรวมถึงหน้าที่ที่บรรณาธิการสถานี่ การจัดผังรายการแบบรายสัปดาห์หรือแบบรายเดือน ซึ่งสำหรับโทรทัศน์ชุมชนแล้วหน้าที่เหล่านี้จำเป็นต้องมีการทำงานร่วมกันกับชุมชนอย่างใกล้ชิดและเป็นไปตามหลักปฏิบัติของสถานี่ (Code of Practice)

ในส่วนคณะกรรมการ จะเป็นผู้ดูแลภาพรวมการดำเนินงานของสถานี่ ซึ่งผู้บริหารสถานี่ควรต้องรายงานและหารือร่วมกับคณะกรรมการโดยเฉพาะในเรื่องของยุทธศาสตร์และการเงินของสถานี่ หน้าที่ของคณะกรรมการยังควรจะต้องรวมถึง

- (1) อนุมัติรายงานทางการเงินประจำปี
 - (2) อนุมัติรายงานที่นำส่งสำนักงาน กสทช.
 - (3) การเปลี่ยนแปลงหรือการปฏิบัติที่แตกต่างไปจากหลักปฏิบัติของสถานี่ (Code of Practice)
 - (4) การจ้างหรือเลิกจ้างบุคลากรที่สำคัญ (ซึ่งรวมถึงผู้ประสานงานสถานี่ หรือผู้อำนวยการสถานี่)
 - (5) เงินทุน (ที่เกี่ยวข้องกับรายได้ของสถานี่ หรือที่เป็นหน้าที่ของผู้อำนวยการสถานี่)
 - (6) การเปลี่ยนแปลงทางด้านกฎระเบียบของสถานี่
 - (7) การเปลี่ยนแปลงนโยบายทางด้านเนื้อหาที่ออกอากาศ
- โดยความสัมพันธ์ข้างต้น การมีส่วนร่วมของชุมชนจะเน้นไปในการดำเนินงานของ

สถานีนับวันต่อวันและในเรื่องหลักปฏิบัติของสถานี (Code of Practice) ดังนั้นจำนวนสมาชิกของคณะกรรมการสามารถกำหนดให้มีเท่าที่จำเป็น

นอกเหนือไปจากผู้อำนวยการสถานี ตำแหน่งหน้าที่ที่สำคัญอื่นๆในสถานีควรต้องมีการระบุให้ชัดเจน ทั้งนี้พนักงานหนึ่งคนอาจดำรงตำแหน่งหรือทำหน้าที่ได้มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง และอาจเป็นอาสาสมัครก็ได้ ตัวอย่าง สถานีโทรทัศน์ชุมชน Montgomery Community Media ของประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นสถานีที่มีกิจกรรมร่วมกับชุมชนหลากหลายตำแหน่งหน้าที่ มีตำแหน่งหน้าที่ ประกอบด้วย

- (1) ผู้อำนวยการสถานี หรือ ประธานผู้บริหาร
- (2) ผู้อำนวยการฝ่ายการบริหารและจัดการทรัพยากรบุคคล
- (3) ผู้อำนวยการฝ่ายเนื้อหาและการดำเนินงาน
- (4) ผู้อำนวยการฝ่ายการพัฒนาและการสื่อสาร
- (5) ผู้จัดการฝ่ายผลิตมีเดีย/ผู้ผลิตรายการ
- (6) ผู้อำนวยการฝ่ายผลิต
- (7) ผู้จัดการฝ่ายสาธารณสุขและระดมทุน
- (8) ผู้จัดการฝ่ายผังรายการ
- (9) ผู้จัดการฝ่ายบัญชี
- (10) ผู้จัดการฝ่ายการฝึกอบรมและบริการอาสาสมัคร
- (11) ผู้จัดการฝ่ายผลิต
- (12) ผู้จัดการฝ่ายเทคนิคและเครือข่าย

ในเรื่องธรรมาภิบาลของสถานีโทรทัศน์ชุมชนแนะนำให้ผู้ให้บริการอยู่ในรูปแบบของสมาคมที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย จึงทำให้สถานีจะมีรายได้จากค่าธรรมเนียมในการเป็นสมาชิกของสมาคม

บทที่ 7

แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ ชุมชนในประเทศไทย

บทที่ 7

แนวทางการทดลองให้บริการ โทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

จาก รายงาน NBTC/ITU Practical Guidelines for Community TV Broadcasting Service Trial in Thailand ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์การทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนไว้ดังนี้

- (ก) เพื่อระบุความต้องการและลักษณะการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย
- (ข) เพื่อระบุและพัฒนาเนื้อหารายการและรูปแบบ (ใหม่) ที่เหมาะกับชุมชน รวมถึงรูปแบบการปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน
- (ค) เพื่อเรียนรู้หลักการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาล โดยให้ชุมชนเป็นเจ้าของ ควบคุม และดำเนินการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอย่างแท้จริง
- (ง) เพื่อวัดจำนวนผู้ชมและพฤติกรรมการชม และเพื่อเข้าใจปัจจัยความสำเร็จของการให้บริการ
- (จ) เพื่อทดสอบและเข้าใจถึงความเป็นไปได้ทางการเงินของการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอย่างยั่งยืนในระยะยาว
- (ฉ) เพื่อศึกษาและให้ทราบถึงวิธีการที่ดีที่สุดในการสนับสนุนและจัดสรรทุนสำหรับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนซึ่งรวมถึงการผลิตเนื้อหาและการออกอากาศรายการ ภายหลังจากเสร็จสิ้นการทดลอง

การดำเนินการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอาจจะดำเนินการในหลายพื้นที่ โดยผู้ประกอบการหลายราย โดยจำนวนผู้ทดลองให้บริการขึ้นอยู่กับปัจจัยความต้องการในพื้นที่ และงบประมาณสนับสนุนสำหรับการทดลองให้บริการรวมถึงข้อจำกัดทางด้านเทคนิค ทั้งนี้ระยะเวลาในการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนควรมีระยะเวลาอย่างน้อย 1 ปี

7.1 การดำเนินการด้านโครงข่ายโทรทัศน์

ตามแผนความถี่และแผนการขยายโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินระบบดิจิทัล ได้กำหนดให้มัลติเพล็กซ์ที่ 6 เป็นโครงข่ายที่ใช้สำหรับออกอากาศช่องรายการโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล โดยแบ่งพื้นที่ให้บริการซึ่งเป็นเขตให้บริการของโทรทัศน์ชุมชนเป็น 39 พื้นที่ ณ ปัจจุบันยังไม่มีกรให้ใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการโครงข่ายมัลติเพล็กซ์ที่ 6 และยังไม่มีการดำเนินการขยายโครงข่ายดังกล่าว อย่างไรก็ตามในช่วงการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถดำเนินการออกอากาศโดยส่งสัญญาณผ่านโครงข่ายระดับชาติ (มัลติเพล็กซ์ที่ 1-5) ซึ่งยังมีความจุว่างอยู่และยังสามารถรองรับการใช้งานเพิ่มเติมได้

ดังนั้นการดำเนินการ (การทดลองให้บริการ) ด้านโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล จึง 2 ทางเลือก คือ

(1) การใช้โครงข่ายระดับชาติ

(2) การใช้โครงข่ายระดับท้องถิ่น

ทั้ง 2 ทางเลือกมีข้อดีข้อเสียต่างกัน ในหัวข้อนี้ได้ทำวิเคราะห์และประเมินความเป็นไปได้และข้อจำกัดในแต่ละทางเลือก

7.1.1 ทางเลือกที่ 1 การใช้โครงข่ายระดับชาติ

ในหัวข้อนี้จะกล่าวถึง สถาปัตยกรรมและการทำงานของโครงข่ายโทรทัศนภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลระดับชาติ ในปัจจุบันได้มีการดำเนินการขยายโครงข่ายโทรทัศนภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล ครอบคลุมพื้นที่ 95% แผนความถี่และข้อจำกัดของการขยายโครงข่ายแห่งชาติ และข้อสรุปจากการวิเคราะห์สถานการณ์ในปัจจุบัน

(1) การทำงานของสถาปัตยกรรมโครงข่ายระดับชาติ

ในประเทศไทยโครงข่ายระดับชาติหรือมัลติเพล็กซ์ทั้ง 5 มีผู้ให้บริการอยู่ทั้งหมด 4 ราย โดยกองทัพบกเป็นผู้ให้บริการโครงข่ายโทรทัศนภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล 2 โครงข่าย ในขณะที่ อสมท. กรมประชาสัมพันธ์ และไทยพีบีเอส เป็นผู้ให้บริการโครงข่ายรายละ 1 โครงข่าย โดยผู้ให้บริการโครงข่ายทั้ง 4 รายตกลงใช้โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกร่วมกัน และจะต้องดำเนินการขยายโครงข่ายให้เป็นไปตามเงื่อนไขใบอนุญาตซึ่งกำหนดระยะเวลาในการขยายโครงข่ายให้แล้วเสร็จพร้อมกัน ดังนั้นสัญญาณที่ออกจากเครื่องส่งแต่ละเครื่องจะถูกรวมและส่งไปยังสถานีส่งสัญญาณเดียวกัน

สำหรับโครงข่ายระดับชาติ ผู้ให้บริการทั้ง 4 รายร่วมกันจัดตั้งโครงข่ายหรือศูนย์กลางของมัลติเพล็กซ์ในกรุงเทพฯ ซึ่งส่งสัญญาณหลักหรือทรานสปอร์ตสตรีมระดับชาติโครงข่ายละหนึ่งสตรีม ยกเว้นศูนย์กลางของกองทัพบกซึ่งจะส่งสองสตรีม โดยแต่ละสตรีมข้างในมีการเข้ารหัสสัญญาณของช่องรายการทั้งหมดและจะถูกส่งผ่านโครงข่ายดาวเทียมไปยังสถานีโทรทัศนภาคพื้นดินในระบบดิจิตอลทั่วประเทศ

ณ ปี พ.ศ. 2559 โครงข่ายทั้ง 5 โครงข่ายนี้ยังมีความจุที่สามารถรองรับช่องรายการระดับชาติได้อีก ดังนี้

(1) มัลติเพล็กซ์ที่ 1 กรมประชาสัมพันธ์ ยังรองรับช่องความคมชัดมาตรฐาน (Standard Definition หรือ SD) ได้อีก 6 ช่อง และช่องความคมชัดสูง (High Definition หรือ HD) ได้อีก 1 ช่อง

(2) มัลติเพล็กซ์ที่ 3 อสมท. ยังรองรับช่องความคมชัดมาตรฐาน (SD) ได้อีก 2 ช่อง

(3) มัลติเพล็กซ์ที่ 4 ไทยพีบีเอส ยังรองรับช่องความคมชัดมาตรฐาน (SD) ได้อีก 3 ช่อง

ในกรณีของมัลติเพล็กซ์ที่ 1 กรมประชาสัมพันธ์ สามารถแปลงช่องความคมชัดสูง (HD) ให้เป็นช่องความคมชัดมาตรฐาน (SD) ได้ถึง 3 ช่องเพราะช่อง HD ใช้ทรัพยากรเท่ากับ 3 ช่อง SD²⁶ อย่างไรก็ตามขึ้นอยู่กับว่าการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนจะทดลองทั้งหมดยกัช่องรายการและในพื้นที่ใดบ้าง โดยสรุปคือช่องรายการที่ยังว่างอยู่ของทั้ง 5 โครงข่ายนี้

26 กสทช.ได้ออกประกาศขอแนะนำคุณสมบัติทางเทคนิคของการจัดตั้งโครงข่ายโทรทัศนในระบบดิจิตอลซึ่งรวมถึงคุณสมบัติของมัลติเพล็กซ์

สามารถนำมาใช้กับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนได้

สำหรับการเชื่อมต่อสัญญาณไปยังมัลติเพล็กซ์ที่ส่วนกลางมีข้อกำหนดดังนี้

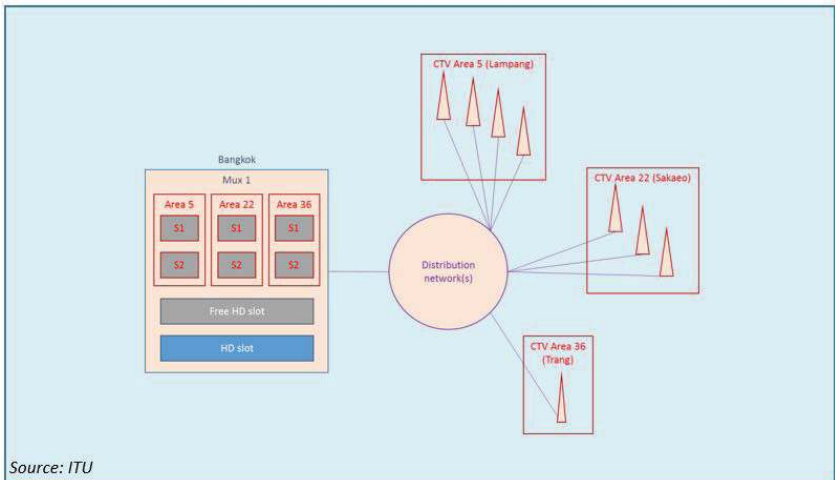
(1) ใช้ SDI (Serial Digital Interface) ในกรณีที่สตูดิโอผลิตรายการตั้งอยู่ใกล้มัลติเพล็กซ์ศูนย์กลางและเป็นการเชื่อมต่อสัญญาณเข้ากับตัวเข้ารหัส (encoder) ที่ส่วนกลาง²⁷

(2) ใช้ MPEG ในกรณีที่สตูดิโอผลิตรายการเชื่อมต่อสัญญาณเข้ากับมัลติเพล็กซ์โดยตรง (ไม่ผ่านตัวเข้ารหัส) และที่ตั้งของสตูดิโออยู่ไกลจากที่ตั้งของมัลติเพล็กซ์ศูนย์กลาง²⁸

ยกตัวอย่างเช่น ถ้าผู้ทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอยู่ไกลจากมัลติเพล็กซ์ศูนย์กลาง (ในกรุงเทพฯ) เช่น หากผู้ให้บริการอยู่ในจังหวัดเชียงราย การเชื่อมต่อสัญญาณไปยังมัลติเพล็กซ์ที่ศูนย์กลางควรใช้ MPEG และการเข้ารหัสควรกระทำโดยผู้ให้บริการเองในพื้นที่ที่ตัวเองให้บริการอยู่

สัญญาณเข้ารหัส MPEG จะถูกส่งไปยังมัลติเพล็กซ์ศูนย์กลางที่กรุงเทพฯ ซึ่งลักษณะของการส่งสัญญาณจากสตูดิโอไปยังมัลติเพล็กซ์ศูนย์กลางนี้บางครั้งเรียกว่า contribution หรือ studio feed โดยการส่งสัญญาณ MPEG นี้จะส่งผ่านโครงข่ายดาวเทียมหรือโครงข่ายเช่าใช้ภาคพื้นดิน (leased line) ดังนั้นจำเป็นต้องทราบว่าจะทางเลือกสำหรับ studio feed สามารถทำผ่านทางไหนได้บ้าง และผู้ให้บริการโครงข่ายบางรายอาจมีช่องสัญญาณเหลือบนโครงข่ายดาวเทียมเพื่อให้บริการได้

สถาปัตยกรรมโครงข่าย DTTB และการส่งสัญญาณได้กล่าวไว้ในบทที่ 6 ข้อ 6.2.3

ภาพที่ 16 ตัวอย่างการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนบนโครงข่ายระดับชาติ

27 SDI (Serial Digital Interface) สามารถส่งข้อมูลได้ด้วยความเร็ว 270 Mbit/s คุณสมบัติของการเชื่อมต่อ SDI มีกำหนดไว้ใน ITU-R Recommendation BT.656

28 MPEG 4 หรือ MPEG-AVC, MPEG-4 part 10 หรือ ITU-T H.264 มีคุณสมบัติการเข้ารหัสได้หลายระดับ โดยสำหรับกิจการโทรทัศน์ในระดับช่อง SD จะอยู่ในช่วง 1.5 ถึง 2 Mbit/s และสำหรับช่อง HD อยู่ในช่วง 6-8 Mbit/s

ในภาพที่ 16 จะเป็นการนำเสนอตัวอย่างการใช้ช่องสัญญาณที่ยังว่างอยู่ในมัลติเพล็กซ์ที่ 1 เพื่อนำมาใช้ทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ตัวอย่างนี้สมมติการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนใน 3 พื้นที่ (พื้นที่ 5 22 และ 36) และแต่ละพื้นที่มีการออกอากาศช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนพื้นที่ละ 2 ช่อง

(2) ข้อจำกัดด้านโครงข่าย

โครงข่ายระดับชาติทั้ง 5 โครงข่ายถูกใช้งานในช่วงเวลาที่ยังมีการออกอากาศในระบบแอนะล็อก (ATV) โดยใช้คลื่นความถี่ย่านเดียวกันคือความถี่ย่าน UHF นั้นหมายความว่า การออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (DTTB) อาจรบกวนสัญญาณการออกอากาศโทรทัศน์ในระบบแอนะล็อก (ATV) ได้ และในทางตรงกันข้าม สัญญาณ ATV ก็สามารถรบกวนการออกอากาศในระบบดิจิตอลได้เช่นกัน ดังนั้นจึงส่งผลให้การให้บริการของโครงข่ายมีขีดจำกัดในบางสถานีและบางพื้นที่

(3) ข้อสรุป

ในตารางที่ 1 แสดงภาพรวมข้อดีและข้อเสียในการใช้มัลติเพล็กซ์ระดับชาติสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

ตารางที่ 1 : ข้อดี ข้อเสีย ในการใช้มัลติเพล็กซ์ระดับชาติ

ข้อดี	ข้อเสีย
<ul style="list-style-type: none"> ไม่จำเป็นต้องลงทุนในระดับภูมิภาค หรือ สำหรับการจัดตั้งมัลติเพล็กซ์ส่วนกลาง สำหรับโทรทัศน์ชุมชน ไม่ต้องลงทุนเพิ่มสำหรับเครื่องส่งสัญญาณ 	<ul style="list-style-type: none"> จำเป็นต้องส่งสัญญาณไปยังมัลติเพล็กซ์ส่วนกลางในกรุงเทพมหานครก่อน ความครอบคลุมสัญญาณในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไปเมื่อมีการย้ายมาใช้มัลติเพล็กซ์ที่ 6 บางครัวเรือนอาจรับสัญญาณไม่ได้
<ul style="list-style-type: none"> โครงข่ายสำหรับกระจายสัญญาณมีใช้อยู่แล้วและไม่มีข้อจำกัดด้านความถี่ 	<ul style="list-style-type: none"> ช่องสัญญาณที่ยังว่างอยู่ (ของมัลติเพล็กซ์ทั้งห้า) และสามารถนำมาใช้ได้มีจำกัด ($6 + 2 + 3 = 11$ ช่อง SD) นั้นหมายความว่า การทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถทำได้มากที่สุด 11 ช่องรายการ
	<ul style="list-style-type: none"> ช่องสัญญาณที่ยังว่างอยู่นี้อาจนำมาใช้ไม่ได้หากในอนาคตจำเป็นต้องใช้สำหรับช่องรายการระดับชาติ

7.1.2 ทางเลือกที่ 2 ใช้มัลติเพล็กซ์ระดับท้องถิ่น

สถาปัตยกรรมท้องถิ่นและรูปแบบการทำงานของโครงข่ายท้องถิ่นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของโครงข่ายระดับชาติ และการวางแผนคลื่นความถี่และข้อจำกัดของโครงข่ายได้เป็นลักษณะเดียวกับที่ได้กล่าวไว้ในรายละเอียดบทที่ 6 ข้อ 6.2.3 ทั้งนี้จะต้องทบทวนอีกครั้งเมื่อจะตัดสินใจการเริ่มให้บริการโทรศัพท์ชน เพราะต้องคำนึงถึงสถานการณ์ ณ เวลานั้น ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการยุติการออกอากาศสัญญาณโทรศัพท์ในระบบแอนะล็อก หรือผลการทดลองการให้บริการโทรศัพท์ชน

ในบทที่ 6 ได้กล่าวถึงกรอบนโยบายและแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรศัพท์ในระบอดิจิตอลประเภทบริการชุมชน ทางเลือกสำหรับการขยายโครงข่ายระดับชาติเป็นไปได้สองทาง โดยได้กล่าวถึงทางเลือกที่ 1 ที่ให้มีการนำมัลติเพล็กซ์ที่ 6 มาใช้โดยเร็วที่สุด และได้แนะนำว่าจะต้องมีการสำรวจความต้องการที่แท้จริงและโดยละเอียดก่อนจะมีการให้บริการโทรศัพท์ชนอย่างเป็นทางการ เพื่อให้ทราบถึงความต้องการบริการโทรศัพท์ชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดจำเป็นต้องมีโครงข่ายท้องถิ่นที่ใดและจำนวนสถานีส่งต้องมีกี่สถานี ซึ่งการสำรวจดังกล่าวน่าจะเกิดภายหลังการทดลองให้บริการโทรศัพท์ชนแล้ว ดังนั้นข้อแนะนำต่าง ๆ ในรายงานฉบับนี้สำหรับการทดลองให้บริการโทรศัพท์ชนจึงอยู่บนสมมติฐานที่ว่า

(1) การทดลองให้บริการโทรศัพท์ชนได้รับเงินสนับสนุนส่วนใหญ่จากรัฐ ดังนั้นการอุดหนุนจากรัฐเป็นตัวกำหนดความเป็นไปได้ในการทดลอง

(2) การออกใบอนุญาตทดลองให้บริการในปัจจุบันมีระยะเวลา 1 ปี (ซึ่งอาจขยายระยะเวลาได้) จำเป็นต้องพิจารณาการให้บริการหลังการทดลองและการพิจารณาออกใบอนุญาตอย่างต่อเนื่อง

(3) การออกใบอนุญาตสำหรับการทดลองให้บริการแตกต่างจากการออกใบอนุญาต ให้บริการจริง เช่นการขอใบอนุญาตการให้บริการจริงจำเป็นต้องยื่นเอกสารต่างๆอย่างครบถ้วนและแสดงให้เห็นประจักษ์ในเรื่องแผนการดำเนินงาน ความสามารถด้านการเงิน และอื่น ๆ ในขณะที่การขอใบอนุญาตทดลองอาจไม่จำเป็นต้องพิจารณารายละเอียดเท่าการขอใบอนุญาตจริง นอกจากนี้บทบาทของผู้ประกอบการโครงข่ายอาจมีความแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับตัวเลือกว่าจะใช้มัลติเพล็กซ์ระดับชาติหรือระดับท้องถิ่นของผู้ประกอบการโครงข่าย

(3) ข้อสรุป

ในตารางที่ 2 แสดงภาพรวมข้อดีและข้อเสียในการใช้มัลติเพล็กซ์ระดับท้องถิ่นสำหรับการทดลองให้บริการโทรศัพท์ชน

ตารางที่ 2 : ข้อดีและข้อเสีย ในการใช้มัลติเพล็กซ์ระดับท้องถิ่นสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

ข้อดี	ข้อเสีย
<ul style="list-style-type: none"> ในแต่ละพื้นที่โทรทัศน์ชุมชนที่ใช้สำหรับการทดลองสามารถมีช่องรายการได้มากถึง 12 ช่องรายการ 	<ul style="list-style-type: none"> ในการจัดตั้งมัลติเพล็กซ์กลางสำหรับโทรทัศน์ชุมชนจำเป็นต้องมีการลงทุนเพิ่มเติม
<ul style="list-style-type: none"> การทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนมีความต่อเนื่องและราบรื่น 	<ul style="list-style-type: none"> จำเป็นต้องมีการลงทุนเพิ่มเติมสำหรับอุปกรณ์ส่งสัญญาณและอุปกรณ์เสริมอื่นๆ
<ul style="list-style-type: none"> ขึ้นอยู่กับพื้นที่และสถานที่ตั้งของสตูดิโอและมัลติเพล็กซ์กลางระดับภูมิภาค หากสตูดิโอตั้งอยู่ใกล้มัลติเพล็กซ์กลาง จะได้เปรียบในเรื่องการเชื่อมต่อ (มีค่าใช้จ่ายน้อยกว่าเมื่อเทียบกับการส่งที่เชื่อมต่อผ่านโครงข่ายดาวเทียมหรือโครงข่ายอื่นๆ) 	<ul style="list-style-type: none"> โครงข่ายกระจายสัญญาณยังไม่มีและจำเป็นต้องติดตั้งเพิ่มเติม
<ul style="list-style-type: none"> ถ้าสถานีส่งอยู่ใกล้กับมัลติเพล็กซ์กลางระดับภูมิภาค สถานีนั้นจะได้เปรียบในเรื่องการเชื่อมต่อโดยตรงกับมัลติเพล็กซ์กลาง (ไม่ผ่านโครงข่ายอื่นๆ) 	
<ul style="list-style-type: none"> ไม่ขึ้นอยู่กับความสามารถของบริการระดับชาติ 	

7.2 การผลิตเนื้อหา

ในหัวข้อนี้จะได้กล่าวถึงกระบวนการผลิตเนื้อหาและเสนอแนะหลักปฏิบัติ (Code of Practice) สำหรับการผลิตเนื้อหา และข้อเสนอนิยามรูปแบบการสร้างปฏิสัมพันธ์ร่วมกับชุมชน โดยมีลักษณะเช่นเดียวกับที่กล่าวไว้ในบทที่ 6

7.2.1 กระบวนการผลิตและออกอากาศ

กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมี 3 กระบวนการ ได้แก่

(1) Media workflow ซึ่งแบ่งเป็น

- การป้อนเนื้อหาจากแหล่งต่างๆ (เช่น ผ่านโครงข่ายดาวเทียม อินเทอร์เน็ต ไฟล์และสตูดิโอ)
- การตัดต่อเนื้อหารายการ (post production)
- การเผยแพร่ (ผ่านแพลตฟอร์มต่างๆ)
- การเก็บบันทึก (ในคอมพิวเตอร์ หรือในฐานข้อมูลที่ซับซ้อน)
- การนำมาใช้ใหม่ (เช่น ให้กลุ่มผู้ชมอีกกลุ่ม หรือในอีควาระ)

(2) Production workflow ซึ่งแบ่งเป็น

(a) กระบวนการก่อนการผลิต (Pre-production) ซึ่งรวมถึงการวางกรอบเนื้อหา (เช่น สำหรับรายการใหม่ หรือ ละครเรื่องใหม่) การนำเสนอแนวความคิดเพื่อให้ได้

รับการอนุมัติ การพัฒนารายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับแนวความคิดนั้น ๆ (การสร้างโครงเรื่อง การวางแผนการใช้ทรัพยากร) และการจัดหาทรัพยากร (ผู้แสดง พิธีกร ทีมงานและอุปกรณ์ เครื่องมือในสตูดิโอ)

(b) กระบวนการหลังการผลิต (Post-production) รวมถึงการบริหารจัดการทรัพย์สิน (เพื่อการขายและเผยแพร่) การทำรายงานการผลิต (เช่น การจดลิขสิทธิ์และการจ่ายเงิน) และการต่อยอดหลังการผลิต (เช่น การตลาดใหม่ ๆ)

(3) Metadata workflow หรือกระบวนการ (process) ซึ่งรวมถึงการวางแผนรายการการแพร่ภาพโดยอัตโนมัติ (เช่น ออกอากาศตลอด 24 ชั่วโมง) Electronic Program Guide (EPG) การสรุปรายงาน (เพื่อชำระค่าธรรมเนียม ค่าลิขสิทธิ์และรายงานผลต่อหน่วยงานกำกับดูแล)

กระบวนการทำงานทั้งสามดังที่ได้กล่าวมาข้างต้นและความซับซ้อนของการทำงานแบบอัตโนมัติขึ้นกับปัจจัยสำคัญ 5 ประการ โดยปัจจัยเหล่านี้มีความสัมพันธ์กันและสร้างความสมบูรณ์ให้กับระบบทั้งหมด ปัจจัยทั้ง 5 นี้ได้แก่

- (1) ประเภทแหล่งที่มาของเนื้อหา
- (2) ประเภทรายการ
- (3) การเก็บบันทึกและการติดต่อ
- (4) แพลตฟอร์มการเผยแพร่รายการ
- (5) ข้อกำหนดด้านกฎระเบียบ

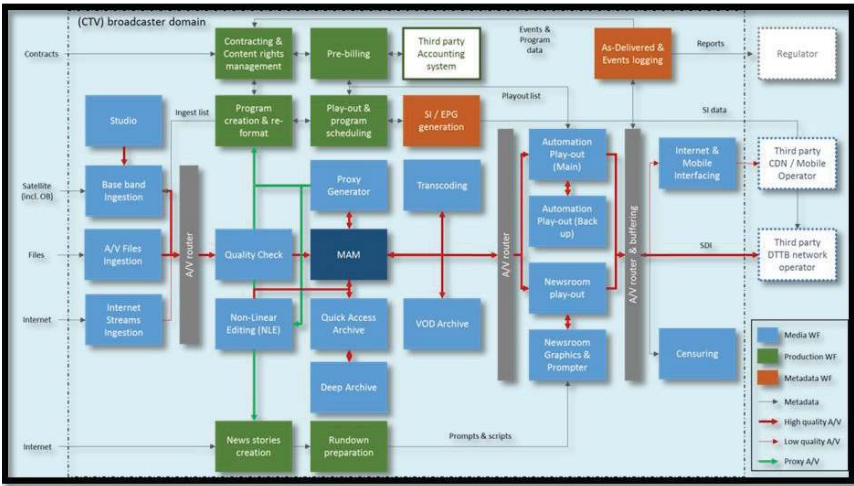
กระบวนการทั้งสามสามารถทำให้อยู่ในรูปแบบการทำงานโดยอัตโนมัติโดยรวมเข้าไว้ในระบบเดียวที่เรียกว่า MAM หรือจะให้ทำงานแบบแมนนวลก็ได้ ในปัจจุบันผู้จำหน่ายหรือผู้ให้บริการซอฟต์แวร์และฮาร์ดแวร์ในตลาดมีการเสนอระบบที่รวมกระบวนการทั้งหมดเข้าไว้ด้วยกันหรือสามารถแยกจำหน่ายแต่ละส่วนแต่ละหน้าที่ตามที่ผู้ใช้บริการต้องการได้

อย่างไรก็ตามเป็นที่คาดว่าผู้ให้บริการทดลองโทรทัศน์ชุมชนน่าจะเริ่มต้นจากกระบวนการ Media Workflow ก่อน ยกตัวอย่างเช่น การบันทึกรายการในสตูดิโอ การมิกซ์ภาพและเสียงและการป้อนข้อมูล SDI กระบวนการสนับสนุนอีกสองกระบวนการที่เหลือได้แก่ Production workflow และ Metadata workflow อาจเป็นการทำด้วยมือไปก่อน (แมนนวล) หรือใช้เพียงคอมพิวเตอร์หนึ่งตัวและซอฟต์แวร์สำเร็จรูป ซึ่งผู้ให้บริการสามารถหาซื้ออุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่นๆมาเสริมเพิ่มเติมในภายหลังได้

7.2.2 หน้าที่การทำงานของระบบ

รูปภาพที่ 18 แสดงหน้าที่การทำงานอย่างครบวงจรของการผลิตเนื้อหารายการสำหรับกิจการโทรทัศน์ชุมชน กระบวนการ media workflow, production workflow และ metadata workflow แบ่งแยกไว้ตามสีในรูปภาพที่ 17 และหน้าที่การทำงานทั้งหมดไม่จำเป็นต้องจัดซื้อจัดหาจากผู้ขายเพียงรายเดียว

ภาพที่ 17: กรอบหน้าที่การทำงานของส่วนการผลิตเนื้อหารายการ

จากภาพที่ 17 แสดงหน้าที่การทำงานของส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญดังนี้

(1) ประเภทแหล่งที่มาของเนื้อหา

แหล่งที่มาของเนื้อหาสามารถได้จากหลายแหล่งด้วยกัน เช่น จากสตูดิโอ จากอินเทอร์เน็ต จากไฟล์ภาพและไฟล์เสียง หรือจากสัญญาณดาวเทียมของผู้ให้บริการรายอื่น หรือแม้กระทั่งจากรถ OB (Outside Broadcasting) ดังนั้นในทางเทคนิคอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้อาจเริ่มใช้แค่เพียงการใช้สายเคเบิลที่ต่อเข้ากับตัวกล่อง ไปจนถึงการใช้อุปกรณ์ที่มีความซับซ้อนและมีราคาแพงมากขึ้น เช่น Audio/Video (AV) routers ที่มีช่อง Input/Output หลายช่อง

(2) ประเภทรายการ

รายการถ่ายทอดสด (เช่นการถ่ายทอดข่าว การถ่ายทอดกีฬา หรือการถ่ายทอดงานสำคัญต่าง ๆ) หรือรายการที่บันทึกไว้ล่วงหน้า (เช่น ละคร รายการด้านการศึกษา) รายการบันทึกเทปในสตูดิโอ (เช่น รายการประเภทแสดงความสามารถหรือการรายงานข่าว) รายการบันทึกเทปนอกสถานที่ (เช่น รายการท่องเที่ยว หรือสารคดี)

(3) การเก็บบันทึกและการตัดต่อ

รายการถ่ายทอดสดสามารถบันทึกและตัดต่อได้ทันที ในขณะที่รายการที่บันทึกเทปล่วงหน้าสามารถจัดเก็บและตัดต่อเฉพาะส่วนที่ต้องการออกอากาศเท่านั้น ดังนั้นอุปกรณ์ในการบันทึกจัดเก็บเริ่มต้น สามารถใช้ได้ตั้งแต่ USB หรือการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการจัดเก็บไปจนถึงการจัดเก็บและสำรองข้อมูลไว้บนฐานข้อมูลบนระบบเซิร์ฟเวอร์

(4) แพลตฟอร์มการเผยแพร่รายการ

การเผยแพร่เนื้อหารายการสามารถทำได้หลากหลายรูปแบบ เช่น การส่งสัญญาณโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (DTTB) การทำเว็บสตรีมมิ่ง (Over-The-Top : OTT) การทำ

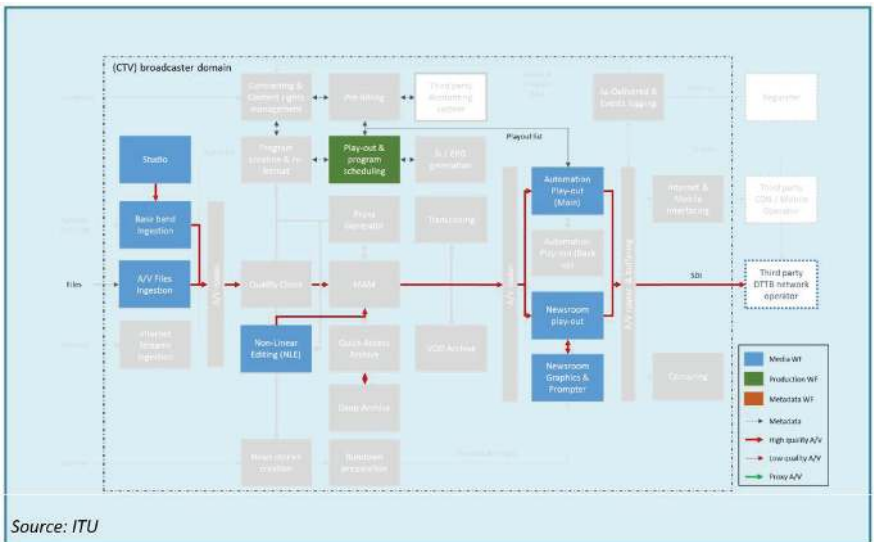

Video-On-Demand : VOD) หรือกระทั่งการส่งสัญญาณผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ด้วยสมาร์ทโฟน
 (ก) การเผยแพร่ผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นการเชื่อมต่อกับผู้ให้บริการเครือข่ายเพื่อกระจายคอนเทนต์ (เช่น Akamai หรือ CDN77) หรือผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะเป็นผู้ทำหน้าที่นี้เองก็ได้

(ข) การเผยแพร่ผ่านโทรทัศน์ภาคพื้นดิน (DTTB) โดยการเชื่อมต่อสัญญาณ SDI ไปที่ผู้ให้บริการโครงข่าย ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนอาจต้องทำการเข้ารหัสสัญญาณเป็น MPEG ก่อนและส่งสัญญาณนั้นผ่านโครงข่ายการสื่อสารอื่น ๆ ไปให้ผู้ให้บริการโครงข่าย

(5) ข้อกำหนดด้านกฎระเบียบ

ภาพที่ 18 ยังได้แสดงหน้าที่การรายงานและเก็บบันทึกเพื่อนำส่งภาครัฐหรือหน่วยงานกำกับดูแล เช่น รายการที่บันทึกไว้ รายการที่ออกอากาศ รายการบันทึกเหตุการณ์ และกิจกรรมสำคัญต่าง ๆ สำหรับการออกอากาศรายการสดจำเป็นที่จะต้องมั่นใจว่าเนื้อหา มีความเหมาะสมและจำเป็นต้องมีการทำบัพเฟอร์เนื้อหาก่อนออกอากาศ และภาพด้านล่าง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่การทำงานกับอุปกรณ์การผลิตในช่วงเริ่มต้น

ภาพที่ 18 ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่การทำงานกับอุปกรณ์สำหรับการผลิต

(1) การบันทึกภาพในสตูดิโอหรือภายนอกโดยใช้กล้องระดับโปรซูเมอร์ยังไม่สามารถใช้เพื่อการออกอากาศสดได้ อย่างไรก็ตามสามารถทำการบันทึกภาพเก็บไว้แล้วนำมาออกอากาศภายหลังได้

(2) ไม่มีการใช้ MAM โดยเนื้อหาถูกเก็บไว้ในหน่วยความจำประเภท USB และถูกถ่ายไปยังเครื่องคอมพิวเตอร์ (แมค และโปรแกรมไฟนอลคัท โปร)

(3) การออกอากาศสดจากสตูดิโอสามารถมอดิเตอร์และมิกซ์เข้ากับไฟล์ภาพและเสียงอื่น ๆ ได้

(4) มีการใช้ SDI feed²⁹ และไม่ใช่ตัวเข้ารหัส MPEG

(5) มีการจัดผังรายการและการแพร่ภาพแบบอัตโนมัติ แต่ความสามารถค่อนข้างจำกัด เช่นในกรณีที่ไม่มีรายการออกอากาศให้แพร่ภาพนิ่งภาพใดภาพหนึ่งแทน

(6) ไม่มี automated SI generation แต่เป็นการทำงานแบบแมนนวลบนเครื่องคอมพิวเตอร์แทน

(7) ไม่มีระบบสำรองสำหรับการแพร่ภาพแบบอัตโนมัติและระบบสำรองข้อมูล โดยสรุปการผลิตรายการสำหรับโทรทัศน์ชุมชนจำเป็นจะต้องมี

(1) กระบวนการสื่อ ซึ่งประกอบด้วย

(ก) การป้อนเนื้อหาจากแหล่งต่างๆ เช่น จากในสตูดิโอ จากไฟล์ภาพและเสียง หรือจากการสตรีมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (เช่น Facebook live) เข้าสู่กระบวนการผลิตสามารถทำได้ด้วยแอปพลิเคชันที่หาได้ทั่วไป

(ข) การผสมผสานภาพและเสียงหรือการแทรกภาพกราฟิก หรือการทำภาพซ้อนในระหว่างการตัดต่อ

(ค) การเก็บบันทึกเนื้อหารายการทั้งที่เป็นรายการบันทึกเทปหรือรายการถ่ายทอดสดสามารถเก็บไว้ในเครื่องคอมพิวเตอร์ในรูปแบบไฟล์ข้อมูลได้

(ง) การกำหนดเวลาออกอากาศสามารถตั้งเวลาการออกอากาศได้โดยอัตโนมัติ

(จ) การแปลงรหัสไฟล์ของเนื้อหาให้อยู่ในรูปแบบ SDI ส่วนข้อมูลบริการ (Service Information หรือ SI) ซึ่งอยู่ในรูปแบบไฟล์ สามารถใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ทั่วไปแปลงไฟล์ได้

(2) กระบวนการด้านการผลิตสามารถทำได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงหนึ่งเครื่องหรือมากกว่า

(3) กระบวนการด้าน metadata สามารถทำได้ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์เพียงหนึ่งเครื่องหรือมากกว่า

ในระยะยาวหลังจากเสร็จสิ้นการทดลองการให้บริการ โดยเฉพาะผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่ต้องการดำเนินการต่อไปได้ใบอนุญาตจริงอาจมีการขยายขอบเขตการทำงานและจำเป็นต้องจัดหาอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มเติม เช่น ขยายเวลาออกอากาศเพิ่มรายการสด ขยายฐานผู้ชม เป็นต้น การลงทุนเพิ่มเติมนี้อาจเป็นไปได้เฉพาะผู้ให้บริการบางรายที่มีทรัพยากรและเงินทุนเพียงพอเท่านั้น หากพิจารณาภาพรวมแล้วควรจะต้องมีการสำรวจความเป็นไปได้และส่งเสริมการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงการแบ่งปันเนื้อหา รายการและเวลาออกอากาศ

ภาพที่ 18 แสดงส่วนประกอบ หน้าที่ และอุปกรณ์ที่น่าจะเพียงพอสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน โดยจะสังเกตว่ากระบวนการผลิตและ metadata workflow ยังเป็น

29 ดูรายละเอียดใน ITU-R BT.656

ระบบแมนนวลและไม่เป็นการทำงานแบบอัตโนมัติ นั้นหมายความว่าเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบจะต้องมีความเข้าใจและความชำนาญรวมถึงความรับผิดชอบค่อนข้างสูง

ในระยะยาว สถานีอาจจำเป็นต้องพัฒนาระบบเพิ่มเติมเพื่อรองรับการเพิ่มเนื้อหารายการ เวลาออกอากาศ การบันทึกรายการภายนอกสตูดิโอ การจัดการรายการจากบุคคลที่สาม ค่าลิขสิทธิ์ต่าง ๆ³⁰ เป็นต้น หรือการออกอากาศแบบตั้งเวลาอัตโนมัติอาจจำเป็นต้องมีเพื่อให้เป็นไปตามเงื่อนไขด้านการกำกับดูแล (ถ้ามี) การลงทุนในระบบและเครื่องมือเหล่านี้มีต้นทุนค่อนข้างสูง ดังนั้นในช่วงการทดลองให้บริการ ผู้ให้บริการหลายๆรายจึงควรศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้งานระบบเหล่านี้ร่วมกันหรือมีการจัดทำรายการร่วมกันก็ได้

การประชุมกลุ่มย่อย: ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอว่าความสามารถของระบบการผลิตเนื้อหารายการอย่างน้อยที่สุดควรรวมถึงความสามารถในการอัดรายการที่ออกอากาศทางอินเทอร์เน็ต

7.3 หลักปฏิบัติ (Code of Practice)

หลักปฏิบัติ (Code of Practice) สำหรับผู้ให้บริการทดลองไม่แตกต่างจากของผู้ให้บริการจริง หลักปฏิบัติสำหรับผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนมีนำเสนอไว้ในภาคผนวก จ. นอกจากนี้สำนักงาน กสทช. เคยตีพิมพ์ “คู่มือจริยธรรมและการกำกับดูแลกันเองในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์” ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาหลายด้านที่เกี่ยวกับมาตรฐานจริยธรรมของผู้ให้บริการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ซึ่งรวมถึงโทรทัศน์ชุมชน ดังนั้นผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนควรต้องพิจารณาคู่มือจริยธรรมดังกล่าวประกอบในการกำหนดหลักปฏิบัติของสถานีของตน ตารางที่ 3 เสนอหัวข้อที่ควรมีอยู่ในหลักปฏิบัติของสถานี

30 เมื่อมีการออกอากาศรายการของบุคคลที่สาม เจ้าของลิขสิทธิ์รายการอาจตั้งเงื่อนไขการออกอากาศซึ่งอาจจำเป็นต้องใช้ความสามารถของระบบสนับสนุนที่สูงขึ้นได้

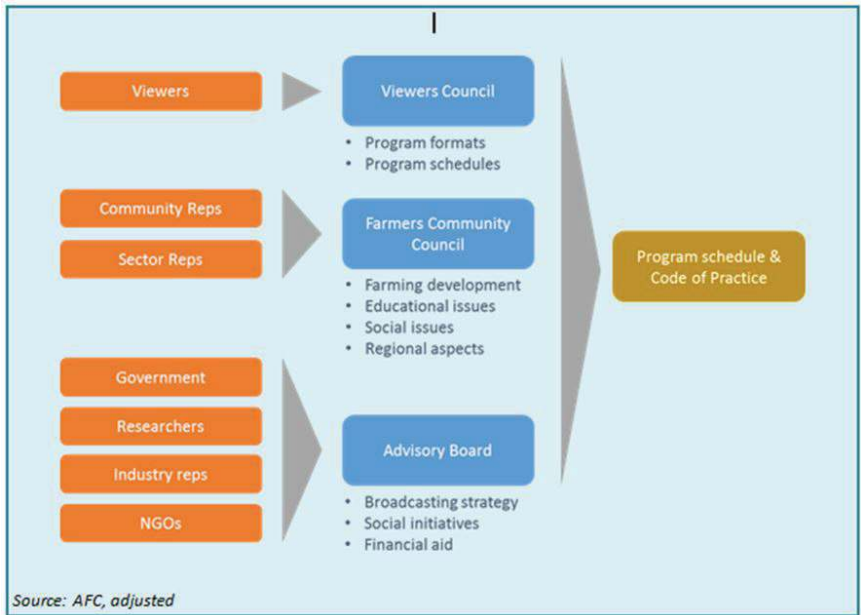
ตารางที่ 3 หัวข้อที่ควรมีในหลักปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ชุมชน (CTV Code of practice) ด้านการบริหารและดำเนินงาน

ด้านการบริหารและดำเนินงาน	ด้านเนื้อหา
<ul style="list-style-type: none"> • มีความหลากหลายของช่องรายการ ผู้ผลิตรายการ และผู้นำเสนอ 	<ul style="list-style-type: none"> • มีความหลากหลายของเนื้อหา มุมมองและยุติธรรม
<ul style="list-style-type: none"> • ไม่เลือกข้าง 	<ul style="list-style-type: none"> • มีความถูกต้องและเสมอภาค
<ul style="list-style-type: none"> • แก้ไขความขัดแย้งข้อพิพาท 	<ul style="list-style-type: none"> • เคารพความเห็นหรือมุมมองที่แตกต่าง ความอ่อนไหวทางศาสนาและวัฒนธรรม
<ul style="list-style-type: none"> • มีนโยบายสำหรับสิทธิในการชี้แจงตอบโต้ 	<ul style="list-style-type: none"> • เคารพความเป็นส่วนตัวและสิทธิเด็ก
<ul style="list-style-type: none"> • การตอบสนองต่อข้อร้องเรียนจากผู้ชม 	<ul style="list-style-type: none"> • การนำเสนอเนื้อหาด้านการเมือง
<ul style="list-style-type: none"> • การเข้าถึงโทรทัศน์ชุมชนได้จากบุคคลต่าง ๆ ในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ความรับผิดชอบด้านการวางแผนตารางการออกอากาศ
<ul style="list-style-type: none"> • การให้เวลาออกอากาศกับกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน 	<ul style="list-style-type: none"> • ความถูกต้องของข่าว
<ul style="list-style-type: none"> • สิทธิและความรับผิดชอบของอาสาสมัคร 	
<ul style="list-style-type: none"> • หน้าที่ความรับผิดชอบของพิธีกรผู้นำเสนอ และนักข่าว 	
<ul style="list-style-type: none"> • การรักษามาตรฐานทางเทคนิคและการผลิต 	
<ul style="list-style-type: none"> • หน้าที่ความรับผิดชอบของคณะผู้บริหารและผู้บริหารงานหลักของสถานี 	
<ul style="list-style-type: none"> • ความโปร่งใสและเปิดเผย รายงานต่อสาธารณะ และผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินงานของสถานี ปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ 	
<ul style="list-style-type: none"> • การฝึกอบรมและการพัฒนาบุคลากร 	

7.4 ปฏิสัมพันธ์ชุมชน

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและการลดช่องว่างรายได้ในสังคม ทำให้บทบาทของโทรทัศน์ชุมชนสมัยใหม่ไม่เพียงแต่เป็นการบอกเล่าข่าวสารเรื่องราวให้ผู้รับชมในชุมชนเท่านั้น แต่ยังเป็นเครื่องมือสำหรับชุมชนในการแสดงออกและมีส่วนร่วมกับสังคม ดังนั้น การสร้างปฏิสัมพันธ์กับชุมชนผ่านโทรทัศน์ชุมชนจึงเป็นเรื่องสำคัญ ภาพตัวอย่างด้านล่าง แสดงการสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้แนวทางของหลักปฏิบัติ (Code of Practice) และการจัดผังรายการประกอบ โดยในภาพเป็นตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรกลุ่มเล็ก ๆ ที่ปัญหาของพวกเขาถูกนำเสนอผ่านโทรทัศน์ชุมชน โครงสร้างและวิธีดังกล่าวอาจนำมาใช้กับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนได้ ตัวอย่างเช่น การมีสภาผู้ชม สภาหรือกลุ่มเกษตรกร กรรมการที่ปรึกษา

ภาพที่ 19 ตัวอย่างการสร้างปฏิสัมพันธ์ชุมชน

7.5 การบริหารจัดการโทรทัศน์ชุมชน

1. หลักการบริหารจัดการอย่างมีธรรมาภิบาลนั้น เป็นทฤษฎีการปฏิบัติที่มีความหมายกว้าง และไม่สามารถระบุเจาะจงเป็นนิยามที่เฉพาะได้ ในรายงานฉบับนี้จึงอธิบาย หลักการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีธรรมาภิบาล ในแนวทางของความสัมพันธ์ระหว่างทีมผู้บริหาร หรือผู้ประสานงานหลักของสถานีกับคณะกรรมการซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชน โดยมีวัตถุประสงค์หลักคือการเปิดเผยและรายงานผลการดำเนินงาน และผลสรุปการประชุมต่างๆอย่างโปร่งใสต่อสาธารณชน (รวมถึงสมาชิกชุมชนและสำนักงาน กสทช.) และที่สำคัญคือการร่วมกันกำหนดแนวทางปฏิบัติของกิจการโทรทัศน์ชุมชนนั้น ๆ ให้อยู่ในกรอบนโยบาย และสะท้อนถึงวัตถุประสงค์หลักของการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ชุมชน ในหลักการดังกล่าวนี้ ทีมผู้บริหารหรือผู้ประสานงานหลักของสถานีจะมีหน้าที่ดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีแบบวันต่อวัน ยกตัวอย่าง เช่น การเขียนบทบรรณาธิการ การจัดเวลาของประเภทรายการ และตารางการออกอากาศของแต่ละรายการ และในส่วนของคณะกรรมการนั้น จะทำหน้าที่ในการประสานงาน และติดตามความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชน เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปฏิบัติและนโยบายของสถานี (รวมถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกชุมชนด้วย) ในความสัมพันธ์ดังกล่าว ทางคณะ

กรรมการยังมีหน้าที่กำกับดูแลกิจกรรมหลัก ๆ ของสถานี และให้คำปรึกษาต่อทีมผู้บริหาร อีกด้วย หน้าที่ของกรรมการและผู้บริหารสถานี โดยมีหน้าที่ครอบคลุมเรื่อง อนุมัติงบประมาณ เงินประจำปี อนุมัติรายงานยื่นสำนักงาน กสทช. เปลี่ยนแปลงของหลักการปฏิบัติของสถานี จ้างพนักงานในตำแหน่งสูง การลงทุน การเปลี่ยนแปลงนโยบายของสถานีตามบทกฎหมาย เปลี่ยนแปลงนโยบายของบรรณาธิการ ดังที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 6 ข้อ 6.5

การใช้หลักการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ชุมชนจะให้ความสำคัญระหว่างการทำงานร่วมกันของทีมผู้บริหารและคณะกรรมการทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถมีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ ของสถานีได้อย่างมากมาย และทางสถานีเองก็สามารถบรรลุแนวทางการบริหารจัดการกิจการโทรทัศน์ชุมชนอย่างมีธรรมาภิบาล โครงสร้างการบริหารจัดการของการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนควรจะประกอบไปด้วย

(1) คณะกรรมการซึ่งมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชน โดยคณะกรรมการดังกล่าวจะดูแลกิจกรรมทั้งหมดของกิจการโทรทัศน์ชุมชนนั้น ๆ

(2) ทีมผู้บริหารหรือผู้ประสานงานหลักของสถานีซึ่งทำหน้าที่ดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานีแบบวันต่อวัน

โครงสร้างการบริหารจัดการของการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจะไม่แตกต่างกับโครงสร้างการบริหารจัดการของการให้บริการจริง

สมาชิกคณะกรรมการควรทำงานด้วยความสมัครใจและควรมาจากการเลือกตั้งของสมาชิกในชุมชนโดยมีวาระ 2 ปี คณะกรรมการจำเป็นต้องประชุมกันอย่างน้อยทุก ๆ สองเดือน เพื่อตรวจสอบการทำงานและตัดสินใจในประเด็นสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสถานีโทรทัศน์ของชุมชนและที่รายงานโดยผู้ประสานงานหลักของสถานี คณะกรรมการควรประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากหลายภาคส่วนและจากหลายหน่วยงานในชุมชน โดยเฉพาะจากภาคการศึกษา ภาคสาธารณสุข ภาคกีฬาและนันทนาการ หรือจากภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับศาสนา ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น การเลือกคณะกรรมการควรจะสะท้อนถึงวัตถุประสงค์และกิจกรรมของโทรทัศน์ชุมชน ยกตัวอย่างเช่น หากสถานีต้องการส่งเสริมการทำเกษตรที่มีคุณภาพ อาจเลือกกรรมการที่มีประสบการณ์ในเรื่องการเกษตร

คณะกรรมการควรแต่งตั้งผู้ประสานงานหลักของสถานีหรือทีมผู้บริหารซึ่งอาจเป็นอาสาสมัคร ทีมผู้บริหารอาจว่าจ้างพนักงานบางส่วนซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสายงานใดสายงานหนึ่งมาร่วมทีมการบริหารสถานีต้องเป็นไปอย่างเปิดเผยและโปร่งใส ต้องมีการรายงานเรื่องการบริหารจาก ผู้บริหาร รายรับรายจ่ายของสถานี รายงานการประชุมต่าง ๆ ซึ่งควรจะต้องเปิดเผยให้สาธารณชนรับทราบ เช่น การประชุมประจำปีหรือการเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ของสถานี คณะกรรมาธิการยังจำเป็นต้องส่งเอกสารรายงานประจำปีให้กับสำนักงาน กสทช. อีกด้วย โดยในรายงานที่นำของสำนักงาน กสทช. ควรประกอบไปด้วยอย่างน้อย บัญชีการเงิน ตารางการออกอากาศ เนื้อหาการออกอากาศ (ไฟล์) บริการต่างๆของสถานี การมีส่วนร่วม กับชุมชน กิจกรรมในชุมชน การร้องเรียนและการจัดการกับข้อร้องเรียนนั้น ๆ เป็นต้น

7.6 การพัฒนาบุคลากร

แม้ว่าในประเทศไทยจะมีการให้บริการวิทยุชุมชนอย่างแพร่หลาย³¹ และมีส่วนประกอบในการกระจายเสียงหรือองค์ความรู้ในเรื่องวิทยุชุมชน แต่ในเรื่องกิจการโทรทัศน์ชุมชนมีความแตกต่างอย่างมากเมื่อเทียบกับกิจการวิทยุชุมชน โดยที่วิทยุชุมชนเป็นการใช้คลื่นความถี่ FM ในระบบแอนะล็อก ในขณะที่กิจการโทรทัศน์ชุมชนเป็นการให้บริการในระบบดิจิทัล ทักษะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของกิจการโทรทัศน์ชุมชนยังแตกต่างจากของกิจการวิทยุชุมชนอย่างมาก และมีรายละเอียดมากกว่า รวมถึงอุปกรณ์และระบบต่าง ๆ ที่ใช้ก็มีความซับซ้อนมากกว่า

เพื่อให้การทดลองบริการโทรทัศน์ชุมชนประสบความสำเร็จ สำนักงาน กสทช. ควรจะต้องพิจารณาการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินกิจการโทรทัศน์ชุมชนและโดยเฉพาะสำหรับผู้ทดลองให้บริการ โดยอาจพิจารณาร่วมมือกับมหาวิทยาลัยหรือผู้ประกอบการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลที่มีอยู่จัดตั้ง ศูนย์อบรมด้านสื่อ (Media Training Centre) เพื่อพัฒนาบุคลากรในภาคอุตสาหกรรมดังกล่าว

ศูนย์อบรมด้านสื่อนี้ ควรจะต้องมีร่างแผนที่ครอบคลุมการฝึกอบรมภาคปฏิบัติในหัวข้อสำคัญดังนี้

- (1) การทำวิจัยเรื่องการรับชมและปฏิสัมพันธ์กับชุมชน (ซึ่งรวมถึงเรื่องช่วงและระยะเวลาการรับชม เนื้อหาที่สนใจ และสภาชุมชนต่าง ๆ)
- (2) การผลิตเนื้อหารายการโทรทัศน์แบ่งออกเป็น
 - ก) ขั้นตอนการทำงานและกระบวนการทำงาน
 - ข) ระบบการสำรองข้อมูลและการบำรุงรักษา
 - ค) สิทธิและการจัดการเนื้อหา
- (3) การออกอากาศโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล (DTTB) และการเผยแพร่เนื้อหา ซึ่งรวมถึง
 - ก) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับความถี่และการวางแผนโครงข่าย
 - ข) การกำหนดค่าโครงสร้างโครงข่าย
 - ค) การเชื่อมต่อโครงข่าย
 - ง) ข้อตกลงระดับการให้บริการ (Service Level Agreement) และขั้นตอนการปฏิบัติงาน
- (4) การฝึกอบรมทักษะด้านการบริหารจัดการและด้านการเงิน
- (5) การให้ใบอนุญาต นโยบายและการกำกับดูแลของสำนักงาน กสทช.

31 ในขณะจัดทำรายงาน ITU/NBTC (ปี 2559) สถานีวิทยุเอฟเอ็มที่มีใบอนุญาตมีอยู่มากกว่า 5,500 สถานี ซึ่งรวมถึงใบอนุญาตทดลองและใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ (สถานีหลัก) ในจำนวนนี้ประมาณว่าเป็นสถานีวิทยุชุมชนในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 30 สถานี และนอกเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 500 สถานี

7.7 งบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชน

หัวข้อนี้จะได้กล่าวถึงเรื่องงบประมาณและทุนสนับสนุนสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชน ในการใช้จ่ายเงินของภาครัฐเพื่อช่วยเหลือผู้ให้บริการนั้นมีวิธีการที่ทำได้หลายรูปแบบ รายงานฉบับนี้ได้เสนอไว้ 2 แนวทาง และนอกจากนี้ในหัวข้อนี้ยังได้แสดงตัวแปรต้นทุนที่สำคัญพร้อมทั้งประมาณการงบประมาณที่จำเป็นต้องใช้สำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชน

7.7.1 ทุนจากรายได้ของผู้ให้บริการเอง

ภาคผนวก ข (ข้อ 3) ของประกาศ กสทช. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศนซ์ ระบุว่า การประกอบกิจการบริการชุมชนอาจมีรายได้จาก

- (1) การบริจาค
- (2) การอุดหนุนของสถานีหรือรายได้ทางอื่นซึ่งมิใช่การโฆษณาให้สถานี
- (3) การอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศนซ์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

การห้ามการโฆษณา หมายความว่า แหล่งรายได้ของกิจการโทรทัศนซ์ชุมชนมีจำกัดและเป็นหนึ่งในความท้าทายสำหรับการบริหารและความอยู่รอดของสถานี ในขณะที่ผู้ให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชนในต่างประเทศสามารถหารายได้ในทางพาณิชย์หรือจากผู้ให้การสนับสนุน

ตามที่ได้เสนอไว้ในรายงานเรื่องกรอบนโยบายและแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศนซ์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาออกข้อแนะนำในการประกอบกิจการให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชนโดยระบุความแตกต่างระหว่างการหารายได้จากโฆษณาและการหารายได้จากการสนับสนุนสถานี ตัวอย่างเช่น การประกาศชื่อบุคคลหรือบริษัทที่เป็นผู้ให้การสนับสนุนสถานี รวมถึงการแสดงสัญลักษณ์ตราของบริษัท หรือเว็บไซต์ อาจทำได้ แต่ไม่สามารถแสดงภาพสินค้าหรือประกาศเกี่ยวกับสินค้าของบริษัทได้

ผู้ให้บริการโทรทัศนซ์ชุมชนอาจแสวงหารายได้ทางอื่น เช่น

- (1) ค่าสมาชิกโดยสมัครใจ
- (2) การอุดหนุนจากกลุ่มคนในชุมชนหรือบริษัท ห้างร้าน
- (3) คอนเสิร์ตหรืองานการกุศลต่างๆ (เช่น งานบุญ งานทอดผ้าป่า) หรือการแข่งขัน เล่นเกมส์ และงานแฟร์
- (4) ค่าเวลาสำหรับการประกาศเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆในชุมชน
- (5) ค่าประกาศต่างๆที่ร้องขอโดยบุคคลในชุมชน เช่น ประกาศเรื่องการเกิด การตาย งานแต่งงาน งานครบรอบ เป็นต้น

7.7.2 ทุนจากการสนับสนุนของภาครัฐ

ในขณะที่จัดทำรายงานฉบับนี้ ยังไม่เป็นที่ทราบแน่ชัดว่าภาครัฐจะมีเงินสนับสนุนกิจการโทรทัศนซ์ชุมชนหรือไม่และมากเท่าใด แต่เป็นที่คาดว่างบประมาณสนับสนุนจากภาค

รัฐจะไม่เพียงพอต่อความต้องการ ดังนั้นจำเป็นที่ผู้ให้บริการจะต้องเตรียมทางเลือกอื่นๆ สำหรับรองรับค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ของสถานี โดยต้นทุนที่สำคัญของการดำเนินการ คือ การเช่าใช้โครงข่ายและการผลิตเนื้อหา การจัดสรรเงินสนับสนุนจากภาครัฐสำหรับการทดลองให้บริการสามารถทำได้ 2 ทาง คือ

(1) การคัดเลือกตามมาตรฐานทั่วไป (Standard public tender)

(ก) ประกาศเงื่อนไขและคุณสมบัติขั้นต่ำ รวมถึงคุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้าร่วมเสนอราคา เนื้อหารายการ และผังรายการ

(ข) จัดอันดับผู้เข้าร่วมเสนอราคาที่ผ่านมาคุณสมบัติจากดีมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดบนพื้นฐานของข้อเสนอ

(ค) กำหนดงบประมาณ (สำหรับการผลิตและการเผยแพร่เนื้อหา) สำหรับแต่ละราย โดยพิจารณาให้ผู้ผ่านคุณสมบัติตามลำดับที่จัดเรียงไว้ก่อนหน้านั้นจนกว่าจะหมด

(2) การคัดเลือกแบบเป็นขั้น (Staged public tender)

(ก) ประกาศเงื่อนไขและคุณสมบัติขั้นต่ำ รวมถึงคุณสมบัติผู้มีสิทธิเข้าร่วมเสนอราคา เนื้อหารายการ และผังรายการ

(ข) ผู้ที่ผ่านคุณสมบัติจะต้องเสนอความต้องการของตนในเรื่อง จำนวนชั่วโมงที่ต้องการออกอากาศและพื้นที่ที่จะออกอากาศ

(ค) สำนักงาน กสทช. จับคู่ความต้องการและความสามารถของโครงข่ายที่สามารถจะให้บริการได้ในขณะนั้น (ขึ้นอยู่กับรูปแบบการเผยแพร่สัญญาณที่เลือกใช้) และกำหนดเงื่อนไขการพิจารณาในรอบต่อไป โดยพิจารณาในเรื่องการผลิตเนื้อหา จำนวนสถานีส่ง จำนวนช่องรายการ จำนวนชั่วโมงออกอากาศ (ซึ่งรวมถึงการใช้เวลาออกอากาศรวมกัน)

(ง) ผู้ที่เสนอข้อเสนอดีที่สุดในข้อ (ค) จะต้องส่งข้อเสนออีกครั้งตามเงื่อนไขของสำนักงาน กสทช. โดยระบุจำนวนเงินอุดหนุนที่ต้องการ รวมถึงการสนับสนุนอื่นๆที่ไม่ใช่เงิน

(จ) พิจารณาเลือกข้อเสนอที่ต้องการการอุดหนุนน้อยที่สุดและสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดได้

ไม่ว่าจะเลือกดำเนินการทางใดจาก 2 ทางเลือกข้างต้น ขึ้นอยู่กับความต้องการให้บริการ ยกตัวอย่างเช่น ความต้องการอาจกระจายไปตามพื้นที่ต่าง ๆ อย่างไม่เป็นรูปแบบ โดยผู้ต้องการขอรับใบอนุญาตอยู่กระจัดกระจายทั่วประเทศซึ่งทำให้แต่ละพื้นที่ให้บริการจะมีผู้ให้บริการเพียงไม่กี่ราย ทำให้ต้นทุนการดำเนินการอาจสูงเกินไปกว่าที่จะรับได้

ทางเลือกที่สอง เป็นการเลือกข้อเสนอที่ต้องการการอุดหนุนน้อยที่สุดนั้นอาจมีประสิทธิภาพมากกว่า เพราะเป็นการแสดงความพร้อมและความสามารถของผู้ขอรับใบอนุญาตว่ามีแผนหารายได้มาสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีได้ ซึ่งสำคัญอย่างมากต่อการอยู่รอดของสถานี การเลือกข้อเสนอที่ต้องการการอุดหนุนเต็มจำนวนเปรียบเสมือนการเชื่อเชิญแขกมาร่วมรับประทานอาหารโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ซึ่งมีโอกาสว่าผู้ให้บริการรายนั้นจะไม่สามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว

การประชุมกลุ่มย่อย: ผู้เข้าร่วมประชุมเสนอความเห็นว่าจะระยะเวลาของการสนับสนุนจากภาครัฐต้องมีความชัดเจนตั้งแต่แรกทั้งนี้เพราะผู้ให้บริการจำเป็นต้องสร้างพันธะผูกพันระยะยาวเมื่อตัดสินใจจะเป็นผู้ให้บริการโทรทัศนชุมชน นอกจากนี้ยังได้เสนอว่าทุนสนับสนุนจากรัฐควรจะต้องรวมถึงการสนับสนุนค่าเช่าโครงข่ายด้วย

7.7.3 ตัวแปรต้นทุนและประมาณการงบประมาณที่จำเป็น

ในหัวข้อนี้จะได้กล่าวถึงอันดับแรกประมาณการต้นทุนสำหรับการจัดตั้งสถานีโทรทัศนชุมชนซึ่งแบ่งเป็นค่าใช้จ่ายทุน (CAPEX) และค่าใช้จ่ายดำเนินการ (OPEX) โดยใช้สมมติฐานสามทางเลือกคือ

(1) ทางเลือกที่ 1 การใช้โครงข่ายระดับชาติหรือมัลติเพล็กซ์ที่ 1-5

(2) ทางเลือกที่ 2a การใช้โครงข่ายระดับท้องถิ่นหรือมัลติเพล็กซ์ที่ 6 โดยสมมติว่ามีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายท้องถิ่น (หรือภูมิภาค) แล้ว และผู้ให้บริการโครงข่ายดังกล่าวได้ประกาศราคาค่าเช่าใช้โครงข่ายแล้ว

(3) ทางเลือกที่ 2b การใช้โครงข่ายระดับท้องถิ่นหรือมัลติเพล็กซ์ที่ 6 แต่ยังไม่มีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายท้องถิ่น (หรือภูมิภาค) ดังนั้นค่าใช้จ่ายด้านการลงทุนในโครงข่ายสำหรับบริการโทรทัศนชุมชนจะต้องรวมอยู่ในงบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชน

ไม่ว่าจะเลือกทางเลือกใดก็ตาม ค่าใช้จ่ายดำเนินการ (OPEX) ได้คำนวณไว้โดยสมมติว่าการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนมีระยะเวลา 1 ปี หากระยะเวลาจริงนานกว่าหรือสั้นกว่า ค่าใช้จ่ายประมาณการดังกล่าวอาจสูงขึ้นหรือต่ำกว่าที่ประมาณการไว้

ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อต้นทุนและการตั้งงบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนมีดังนี้

(1) จำนวนช่องรายการโทรทัศนชุมชน

(2) จำนวนสถานีส่งในแต่ละพื้นที่ให้บริการโทรทัศนชุมชน

(3) จำนวนพื้นที่ให้บริการโทรทัศนชุมชน

นอกจากนี้การประมาณการต้นทุนในที่ยังสมมติว่าแต่ละพื้นที่ให้บริการโทรทัศนชุมชนใช้สถานีส่งเพียงสถานีเดียว ตารางที่ 4 แสดงต้นทุนสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนหนึ่งช่องรายการต่อหนึ่งพื้นที่ในแต่ละทางเลือกที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ตารางที่ 5 แสดงต้นทุนของการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนโดยออกอากาศ 4 ช่องรายการใน 3 พื้นที่สำหรับแต่ละทางเลือกที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น

ตารางที่ 4 ประมาณการต้นทุนการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนหนึ่งช่องรายการต่อหนึ่งพื้นที่

Scope	1 SD services/site 1 Sites in as many 1 CTV areas 12 Months
-------	--

Cost element	SP/NO	Functional Area	Functions	Solution	Qty	Unit costs	Notes	Option 1		Option 2a		Option 2b		
								Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)	Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)	Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)	
CAPEX	NO	Media FW	Ingestion, NLE, graphics and play-out (SDI)	In-a-Box solution	1	\$20,000	(1)	\$20,000	\$20,000	\$20,000	\$20,000	\$20,000	\$20,000	
			System Integration	MAM	1	T.b.d.	(2)	NA	NA	NA	NA	NA	NA	
			Storage/Stand alone	PC workstation (incl. SW)	2	\$1,500	(3)	\$3,000	\$3,000	\$3,000	\$3,000	\$3,000	\$3,000	\$3,000
			Production FW	Manual/Stand alone	1	\$1,000	(4)	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000
CAPEX	NO	Contribution	MPEG 4 encoding in CTV studio	MPEG 4 encoder	1	\$6,000	(6)	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	
			Contribution from CTV studio to encoder in multiplex centre	SDI coax cable (approx 300m)	1	\$1,000	(4)	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	\$1,000	
			Transmitter	DTTB Transmitter (5 kW, liquid cooled)	1	\$200,000	(5)	\$200,000	\$200,000	\$200,000	\$200,000	\$200,000	\$200,000	
			MPEG 4 encoding in regional multiplex centre	MPEG 4 encoder	1	\$6,000	(6)	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	\$6,000	
OPEX	NO	Distribution	Multiplexing in regional multiplex centre	Multiplexer, routing and controls	1	\$60,000	(7)	\$60,000	\$60,000	\$60,000	\$60,000	\$60,000	\$60,000	
			Facilities for multiplexing	Housing & powering	3	T.b.d.		NA	NA	NA	NA	NA	NA	
			Powering and cooling equipment	Rental electricity company	t.b.d.	T.b.d.		\$26,000	\$26,000	\$26,000	\$26,000	\$26,000	\$26,000	
			Rental charges studio space	Rental existing building	t.b.d.	T.b.d.		T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	
OPEX	NO	Distribution	Distribution fee for studio contribution (MPEG)	Rental Telecom provider	t.b.d.	T.b.d.	(8)	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	T.b.d.	
			Reporters	Volunteers	t.b.d.	\$0		\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	
			Operators WFS	Volunteers	t.b.d.	\$0		\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	
			Administrative & accounting	Volunteers	t.b.d.	\$0		\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	\$0	
OPEX	NO	Distribution	DTTB	Rental Network Operator	1	\$771	(9)	\$9,257.14	\$9,257.14	\$9,257.14	\$9,257.14	\$9,257.14		
			Internet	Distribution on contract CDN	1	T.b.d.		NA	NA	NA	NA	NA	NA	
Total CAPEX								\$31,000		\$26,000		\$292,000		
Total OPEX												\$9,257	\$0	

Notes

- (1) See Appendix 4 more functional details on this 'in-the-box' solution
- (2) See Section 3.2
- (3) Main and back-up computer to create redundancy in the storage of media assets
- (4) SDI coax cable have a maximum length dependent on data rate. Max. SDI coax cable length is under 1,000 m (above 1,000 m fibre is needed - expensive). CTV studio is close to regional multiplex centre
- (5) DVB-T2 transmitter price (non negotiated) range, dependent on the TX power, between \$65,000 for 1.5 kW, \$100,000 for 2.5 kW and \$200,000 for 5 kW. In turn TX power is driven by ERP and the average ERP of Main DTTB sites is 37.4 kW.
- (6) No redundancy
- (7) No redundancy
- (8) MPEG 4 stream has to be delivered from CTV studio to BKK multiplex centre, bit rate approximately 2 Mbps. Rental includes network terminating equipment.
- (9) See ITU report 'Framework for Deploying Community Television Broadcasting Services in Thailand', appendix 3.

ตารางที่ 5 ประมาณการต้นทุนการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับ 4 ช่องรายการใน 3 พื้นที่

4 SD services/site
3 Sites in as many CTV areas
12 Months

Cost element	SP/NO	Functional area	Functions	Solution	Qty	Unit costs	Notes	Option 1		Option 2a		Option 2b													
								Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)	Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)	Up front costs (in USD)	Annual Cost (in USD)												
Scope	SP	Media FW	Ingestion, NLE, graphics and play-out (SDI)	In-a-Box solution	12	\$20,000	(1)	\$240,000	\$240,000	Using Mux 6 & NO contract for Mux 6	\$240,000	Using Mux 6 & no NO contract for Trial													
			System integration	MAM	12	T.b.d.	(2)	NA	NA																
			Storage/Standalone	PC workstation (incl. SW)	24	\$1,500	(3)	\$36,000	\$36,000	\$36,000		\$36,000													
			Production on FW	Manual/Standalone	12	\$1,000		\$12,000	\$12,000	\$12,000		\$12,000													
CAPEX	NO	Contribution	Metadata FW	PC workstation (incl. SW)	12	\$1,000		\$12,000	\$12,000		\$12,000														
			MPEG 4 encoding in CTV studio	MPEG 4 encoder	12	\$6,000	(6)	\$72,000	NA		NA														
			Contribution from CTV studio to encoder in multiplex centre	SDI coax cable (approx 300m)	12	\$1,000	(4)	NA	\$12,000	\$12,000		\$12,000													
			Transmitter	DTB Transmitter (5 kW, liquid cooled)	3	\$200,000	(5)	NA	NA	NA		\$600,000													
OPEX	NO	Distribution	MPEG 4 encoding in regional multiplex centre	MPEG 4 encoder	12	\$6,000	(6)	NA	NA		NA														
			Multiplexing in regional multiplex centre	Multiplexer, routing and controls	3	\$60,000	(7)	NA	NA		NA														
			Facilities for multiplexing	Housing & powering	3	T.b.d.		NA	NA		NA														
			Powering and cooling equipment	Rental electricity company	T.b.d.	T.b.d.		\$372,000		\$372,000		\$372,000													
OPEX	NO	Distribution	Rental charges studio space	Rental existing building	T.b.d.	T.b.d.		T.b.d.	T.b.d.		T.b.d.	T.b.d.													
			Distribution fee for studio contribution on (MPEG)	Rental Telecom provider	T.b.d.	T.b.d.		T.b.d.	T.b.d.		T.b.d.	T.b.d.													
			Reporters	Volunteers	T.b.d.	\$0		\$0	\$0		\$0	\$0													
			Staff	Volunteers	T.b.d.	\$0		\$0	\$0		\$0	\$0													
OPEX	NO	Distribution	Administrative & accounting	Volunteers	T.b.d.	\$0		T.b.d.	\$0		\$0	\$0													
			DTB	Rental Network Operator	3	\$771	(9)	\$2,771.43	\$2,771.43		\$2,771.43														
			Internet	Distribution on contract CDN	3	T.b.d.		NA	NA		NA	NA													
Total CAPEX																									
Total OPEX																									

Notes

- (1) See Appendix 4 more functional details on this 'In-the-Box' solution
- (2) See Section 3.2
- (3) Main and back-up computer to create redundancy in the storage of media assets
- (4) SDI coax cable have a maximum length dependent on data rate. Max SDI coax cable length is under 1,000 m (above 1,000 m fibre is needed = expensive). CTV studio is close to regional multiplex centre
- (5) DVB-T2 transmitter prices (non negotiated) range, dependent on the TX power, between \$65,000 for 1.5 kW, \$100,000 for 2.5 kW and \$200,000 for 5 kW. In turn TX power is driven by ERP and the average ERP of Main DTB sites is 37.4 kW.
- (6) No redundancy
- (7) No redundancy
- (8) MPEG 4 stream has to be delivered from CTV studio to BKK multiplex centre, bitrate approximately 2 Mbps. Rental includes network terminating equipment.
- (9) See ITU report 'Framework for Deploying Community Television on Broadcasting Services in Thailand', appendix 3.

จากตารางที่ 4 และ 5 สรุปได้ว่า

(1) ค่าใช้จ่ายดำเนินการ (OPEX) บางรายการยังรวมอยู่ในงบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรศัพท์ชน (รายการที่ระบุไว้ว่า ‘t.b.d.’) ซึ่งควรจะรับผิดชอบโดยผู้รับใบอนุญาตทดลองเอง

(2) ถึงแม้ว่าทางเลือกที่ 1 และ 2a มีค่าใช้จ่ายดำเนินการ (OPEX) ในระดับที่ใกล้เคียงกัน อย่างไรก็ตามทางเลือกที่ 2a ใช้สมมติฐานที่อาจไม่เกิดขึ้นจริงดังนี้

(ก) มีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายท้องถิ่น (หรือมัลติเพล็กซ์ที่ 6) และผู้ให้บริการโครงข่ายดังกล่าวได้ประกาศราคาค่าเช่าใช้โครงข่ายแล้ว

(ข) ค่าธรรมเนียมการเข้าใช้โครงข่ายยึดตามอัตราที่ใช้สำหรับโครงข่ายระดับชาติ

(3) ทางเลือกที่ 2a มีค่าใช้จ่ายดำเนินการ (OPEX) น้อยกว่าเล็กน้อยบนสมมติฐานว่ามีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายมัลติเพล็กซ์ที่ 6 แล้ว

(4) หากยังไม่มีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ค่าใช้จ่ายลงทุนโครงข่ายรวมอยู่ในงบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรศัพท์ชน

(5) ทางเลือกที่ 2a และ 2b สมมติว่าการเชื่อมต่อระหว่างสตูดิโอของผู้ให้บริการโทรศัพท์ชนกับมัลติเพล็กซ์ส่วนกลางระดับภูมิภาคเป็นแบบ SDI ซึ่งมีระยะทางไม่เกิน 300 เมตร

ตารางที่ 4 และ 5 ไม่รวมต้นทุนของสำนักงานฯ ในการดำเนินกิจกรรมตามหน้าที่ซึ่งในรายงานฉบับนี้มีการระบุถึงกิจกรรมต่างๆ ที่สำนักงานฯ จะต้องดำเนินงานเพื่อสนับสนุนโครงการทดลองนี้ เช่น 1) จัดตั้ง Media Training Centre 2) จัดตั้งและดำเนินงาน หน่วยสนับสนุนกิจการโทรศัพท์ชน (NBTC CTV Support Unit) 3) สำรวจความนิยมรายการของโทรศัพท์ชน 4) จัดตั้งและดำเนินงานห้องสมุดเนื้อหา

ทั้งนี้ ประมาณการต้นทุนทั้งหมดควรได้รับการตรวจสอบปรับปรุงอีกครั้งบนพื้นฐานของสถานการณ์ปัจจุบัน สถานะของโครงข่าย และข้อจำกัดต่าง ๆ

7.8 การให้ใบอนุญาตทดลอง

ในส่วนนี้จะได้กล่าวถึงการออกใบอนุญาตทดลองให้บริการโทรศัพท์ชนซึ่งมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

(1) ขั้นตอนเตรียมการก่อนขอรับใบอนุญาต

(2) การพิจารณาให้ใบอนุญาตทดลองรวมถึงเกณฑ์คุณสมบัติและการประเมินผล ซึ่งจะระบุไว้ในขั้นตอนการขอรับใบอนุญาต

(3) การประกาศกฎระเบียบสำหรับการให้ทดลองบริการโทรศัพท์ชนและการออกใบอนุญาตชั่วคราว (ทดลอง)

(4) เงื่อนไขที่มีเฉพาะในการขอใบอนุญาตทดลองให้บริการโทรศัพท์ชน (ที่ไม่ใช่เงื่อนไขทั่วไปสำหรับการให้ใบอนุญาตปกติ)

7.8.1 การเตรียมการก่อนขอรับใบอนุญาต

เพื่อช่วยอำนวยความสะดวกให้กับสำนักงาน กสทช. และผู้ประสงค์จะขอรับใบอนุญาต

ในการออกใบอนุญาตให้บริการโทรทัศนชุมชน (ทดลอง) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพที่ปรึกษา ITU มีข้อเสนอแนะว่า สำนักงาน กสทช. ควรจัดตั้งทีมงานเฉพาะกิจพิเศษที่จะมีหน้าที่สนับสนุนกิจการโทรทัศนชุมชนโดยเฉพาะ (NBTC CTV Support Unit) โดยในหน่วยนี้จะประกอบไปด้วย

(1) เจ้าหน้าที่ของสำนักงาน กสทช. และผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการออกใบอนุญาต เรื่องกิจการโทรทัศน ทั้งในด้านการดำเนินงานด้านเทคนิค และด้านบริหารจัดการ

(2) ผู้เชี่ยวชาญจากภายนอกหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญในการผลิตและเผยแพร่เนื้อหา หน่วยงานสนับสนุนกิจการโทรทัศนชุมชนดังกล่าว จะเป็นตัวหลักในการดำเนินการตามแผนการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนและแผนการดำเนินงานสำหรับการให้ใบอนุญาตจริง โดยที่การออกใบอนุญาตจริงจะกระทำได้ก็ต่อเมื่อสิ้นสุดการทดลองให้บริการแล้วเท่านั้น หน่วยงานสนับสนุนดังกล่าวยังจะมีหน้าที่ช่วยตรวจสอบแบบคำร้องขอรับใบอนุญาตการให้บริการโทรทัศนชุมชน การสนับสนุนสถานที่ทั้งในและนอกพื้นที่ การตรวจสอบติดตามการดำเนินงานของผู้ได้รับใบอนุญาตว่าเป็นไปตามเงื่อนไขและข้อกำหนดในใบอนุญาตหรือไม่ นอกจากนี้หน่วยงานสนับสนุนดังกล่าวจะร่วมประเมินความเป็นไปได้และความยั่งยืนของการดำเนินกิจการโทรทัศนชุมชนอีกด้วย

ส่วนหนึ่งของการออกใบอนุญาตทดลองและบริหารจัดการงบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการ หน่วยงานสนับสนุนกิจการโทรทัศนชุมชนของสำนักงาน กสทช. ยังควรจะต้องจัดทำรายการตรวจสอบ (check list) สำหรับใช้ในการประเมินผู้ยื่นคำขอรับใบอนุญาต รายการตรวจสอบนี้ควรต้องรวมถึงหัวข้อเรื่องแผนการดำเนินงาน (เช่นเดียวกับแผนธุรกิจของกิจการเชิงพาณิชย์) นอกจากนี้หน่วยงานสนับสนุนดังกล่าวยังควรจะต้องมีรายการตรวจสอบสำหรับการติดตามประเมินผลผู้ให้บริการ และนำเสนอข้อควรปรับปรุงถ้าจำเป็น

สำนักงาน กสทช. ควรจะต้องตกลงกับผู้ให้บริการโครงข่ายระดับชาติในเรื่องการเชื่อมต่อสัญญาณสำหรับให้บริการโทรทัศนชุมชน ในกรณีที่ใช้โครงข่ายระดับชาติ โดยข้อตกลงนี้ควรรวมถึงคำกำหนดทางเทคนิคต่าง ๆ เช่น multiplex loading, Logical Channel Number, ข้อมูล SDI, การเชื่อมต่อ SDI/MPEG และค่าธรรมเนียมการใช้โครงข่าย โดยการกำหนดค่าธรรมเนียมนี้ควรต้องพิจารณาด้วยว่าเป็นการทดลองให้บริการและช่องสัญญาณนั้นยังว่างอยู่ นั่นหมายความว่าค่าธรรมเนียมควรจะไม่ต้องไม่สูงเกินไป ในกรณีที่เลือกใช้โครงข่ายท้องถิ่นซึ่งจำเป็นต้องมีการออกใบอนุญาตสำหรับผู้ให้บริการโครงข่ายของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ก่อนนั้น ผู้ให้บริการโครงข่ายดังกล่าวจะต้องเปิดเผยอัตราค่าบริการ (ค่าเช่าใช้โครงข่าย) และต้องได้รับการอนุมัติ กสทช. ก่อน หรืออีกทางหนึ่งคือนำต้นทุนโครงข่ายมารวมไว้ในงบประมาณด้านการลงทุน (CAPEX) ของโครงการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชน ซึ่งในกรณีนี้ กสทช. จะต้องร่างกฎการเข้าถึงโครงข่ายซึ่งอาจรวมถึงกำหนดค่าธรรมเนียมไว้ด้วย (ดูตารางที่ 4, 5)

สำนักงาน กสทช. ในฐานะที่เป็นผู้จัดสรรคลื่นความถี่และให้ใบอนุญาตทดลองบริการโทรทัศนชุมชน รวมถึงเป็นผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ (บางส่วน) สำหรับการทดลอง จำเป็น

ที่สำนักงาน กสทช. จะต้องสนับสนุนการทำงานของหน่วยงานสนับสนุนกิจการโทรทัศน์ชุมชน เพื่อให้แน่ใจว่าการประสานงานและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการเป็นไปอย่างราบรื่น รวมถึงการติดตามตรวจสอบค่าใช้จ่ายในการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

จากที่ได้กล่าวไว้ก่อนหน้านี้ว่า ทักษะความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดำเนินงานของกิจการโทรทัศน์ชุมชนแตกต่างจากของวิทยุชุมชนและมีความซับซ้อนมากกว่าวิทยุชุมชน อยู่บนพื้นฐานของการใช้คลื่นความถี่ในย่านเอฟเอ็มและออกอากาศในระบบสัญญาณอนาล็อก ในขณะที่โทรทัศน์ชุมชนเป็นการออกอากาศในระบบสัญญาณดิจิทัลและกระบวนการผลิตทั้งหมดเป็นดิจิทัล นอกจากนี้การดำเนินงานของสถานีก็มีความแตกต่างกันคือสถานีวิทยุชุมชนดำเนินการทั้งในส่วนเนื้อหารายการและในส่วนโครงข่าย (โครงสร้างพื้นฐานในการออกอากาศในย่านเอฟเอ็ม) ในขณะที่โทรทัศน์ชุมชนแยกส่วนการผลิตรายการและส่วนของโครงข่ายออกจากกัน ดังนั้นทักษะความรู้ที่ต้องใช้สำหรับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนจึงมีความซับซ้อนมากกว่า ด้วยเหตุนี้ สำนักงาน กสทช. ควรจะต้องจัดฝึกอบรมให้กับผู้ร่วมโครงการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนด้วย ควรจัดตั้งศูนย์ฝึกอบรมโทรทัศน์ชุมชน (CTV Media Training Centre) เพื่อให้ความรู้ด้านการผลิตรายการโทรทัศน์และความรู้ด้านโครงข่ายโทรทัศน์

ในหลายปีที่ผ่านมา ไทยพีบีเอสได้ร่วมกับประชาชนและนักข่าวพลเมืองพัฒนาบุคลากรในด้านสื่อ สำนักงาน กสทช. จึงควรพิจารณาร่วมมือกับผู้ให้บริการโทรทัศน์ประเภทบริการสาธารณะ ในการจัดฝึกอบรมผู้ให้บริการ(ทดลอง)โทรทัศน์ชุมชน นอกจากนี้ สำนักงาน กสทช. ยังอาจร่วมมือกับผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ดิจิทัลระดับชาติจัดตั้ง ‘ห้องสมุดเนื้อหา’ เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมเนื้อหาสาธารณะ ซึ่งอาจเปิดให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

การประชุมกลุ่มย่อย (ตุลาคม 2559) : ผู้เข้าร่วมประชุมแสดงความเห็นว่าห้องสมุดเนื้อหา รายการโทรทัศน์ส่วนกลางไม่จำเป็นต้องมีจำนวนมากหรือใหญ่โตทั้งนี้เพราะแต่ละชุมชนหรือแต่ละผู้ให้บริการต้องการเนื้อหาที่มีความเฉพาะเจาะจงเหมาะสมกับความต้องการของชุมชนเอง อย่างไรก็ตามสำนักงาน กสทช. อาจกำหนดให้ผู้ให้บริการต้องเก็บบันทึกรายการไว้ (ตามที่ มีกำหนดไว้อยู่แล้วในประกาศ กสทช. ที่ให้เก็บบันทึกรายการที่ออกอากาศไว้อย่างน้อย 60 วัน)

7.8.2 การออกใบอนุญาตทดลอง

ผู้เข้าร่วมทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน (ผู้ได้รับใบอนุญาตทดลอง) ควรมาจากการคัดเลือกของสำนักงาน กสทช. ไม่ว่าจะเป็นการคัดเลือกตามมาตรฐานทั่วไปหรือการคัดเลือกแบบเป็นขั้น ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องผ่านเกณฑ์คุณสมบัติขั้นต้น ซึ่งหลังจากนั้นจะเป็นการคัดเลือกผู้ผ่านเกณฑ์ขั้นต้นที่มีคุณสมบัติ ความพร้อม และแผนงานที่ดีที่สุด โดยใช้เกณฑ์การประเมินที่กำหนดไว้ล่วงหน้าโดย กสทช. ในการคัดเลือกรอบที่สองนี้จำเป็นต้องมีหลักเกณฑ์การคัดเลือกที่ชัดเจน หลักเกณฑ์ดังกล่าวอาจรวมถึงการประเมินความตั้งใจ

และความสามารถด้านการเงินของผู้ขอรับใบอนุญาต โดยพิจารณาว่าผู้ขอรับใบอนุญาต มีทุนที่จะร่วมสนับสนุนการดำเนินงานเท่าใด (ไม่ใช่หวังพึ่งทุนสนับสนุนจากรัฐหรือจากภายนอกเพียงอย่างเดียว) อย่างไรก็ตามหลักเกณฑ์การคัดเลือกนี้ขึ้นอยู่กับ กสทช. เป็นผู้กำหนด³²

ประเด็นที่ควรจะต้องพิจารณาจากผู้ขอรับใบอนุญาต อย่างน้อยควรจะต้องรวมถึง

1. การสนับสนุนจากชุมชน
2. ซีดความสามารถและทรัพยากรที่มีอยู่
3. ความสามารถในการอยู่รอด
4. ความหลากหลายของเนื้อหารายการ
5. ธรรมภิบาลและความน่าเชื่อถือ
6. ความสามารถในการปฏิบัติตามกฎข้อบังคับต่าง ๆ ได้

(1) เกณฑ์คุณสมบัติขั้นต่ำ

ที่ปรึกษา ITU มีข้อเสนอแนะต่อ สำนักงาน กสทช. ว่าควรพิจารณาให้ใบอนุญาตทดลองให้แก่ผู้ขอรับที่จดทะเบียนเป็นองค์กรหรือนิติบุคคลถูกต้องตามกฎหมายไม่จำเป็นต้องเป็นรูปแบบสมาคมหรือมูลนิธิ ผู้ขอรับใบอนุญาตจะต้องสามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ได้ว่ามีความพร้อมที่จะดำเนินการสถานีโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งรวมถึงเอกสารแสดงผลงานที่ผ่านมา เช่น การดำเนินงานด้านชุมชน การผลิตสื่อชุมชน หรือการทำกิจกรรมร่วมกับชุมชนมาก่อนหน้านี้ และที่สำคัญเกณฑ์การพิจารณาคุณสมบัติจะต้องเน้นย้ำเรื่อง การไม่แสวงหาผลกำไร การไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานรัฐ หรือมีความสัมพันธ์ใด ๆ ทางการเมืองหรือกับกลุ่มการเมือง

โดยพิจารณาประกาศ กสทช. อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เกณฑ์คุณสมบัติขั้นต่ำควรจะต้องประกอบด้วย

- (1) โครงสร้างองค์กรและการบริหารจัดการของผู้ขอรับใบอนุญาต
- (2) ประวัติและผลงานของสมาชิกในคณะกรรมการและในทีมผู้บริหาร
- (3) นโยบายและวัตถุประสงค์ขององค์กร
- (4) แหล่งเงินทุนในปัจจุบัน (ซึ่งสอดคล้องกับประกาศ กสทช. เรื่องการสนับสนุนทางการเงินสำหรับบริการสื่อชุมชน)
- (5) หลักปฏิบัติ³³ ความรับผิดชอบและการจัดการกับข้อร้องเรียนต่างๆ
- (6) หลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนงานชุมชน อ้างอิงจาก ประกาศ กสทช. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ ภาคผนวก ข

32 ตัวอย่างเช่นในยุโรป ข้อกำหนดของ EU ระบุไว้ว่าหน่วยงานกำกับดูแลควรกำหนดเพียงแค่หลักเกณฑ์การคัดเลือกที่สำคัญเท่านั้น หลักเกณฑ์เหล่านี้ให้ความสำคัญกับคุณสมบัติตามกฎหมายของผู้ขอรับใบอนุญาต หรืออีกนัยหนึ่งคือความชัดเจนว่าผู้ขอรับใบอนุญาตเป็นใคร และเรื่องของการปฏิบัติตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัย

33 ภาคผนวก จ. เรื่องหลักปฏิบัติ

ว่าด้วยคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตที่ว่า การยื่นขอประกอบกิจการบริการชุมชนต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะไม่น้อยกว่าสองปี เช่น การสร้างเสริมประชาธิปไตยและกระจายอำนาจสู่ชุมชน การสร้างการมีส่วนร่วมของคณาภิการ ผู้ด้อยโอกาส และคนชายขอบในชุมชน การเสริมพลังให้กับผู้หญิง คณาภิการ ชนกลุ่มน้อยและคนด้อยโอกาส เป็นต้น

(2) เกณฑ์การประเมิน

สำนักงาน กสทช. อาจพิจารณาเกณฑ์ในการประเมินตามหัวข้อดังต่อไปนี้

(1) ข้อเสนอผังรายการ มีความสร้างสรรค์และมีความหลากหลาย และเหมาะสมกับความสนใจในชุมชนนั้น ๆ นอกจากนี้รายการที่เสนอควรจะต้องแตกต่างจากสื่ออื่น ๆ ที่มีอยู่แล้ว

(2) ข้อเสนอกิจกรรมในชุมชนและการมีปฏิสัมพันธ์ (หัวข้อที่ 7.4) และตรงกับความสนใจของคนในชุมชนหรือไม่

(3) ข้อเสนอกระบวนการผลิตและการจัดทำเนื้อหารายการอย่างเป็นมืออาชีพ

(4) หลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนทางการเงินสำหรับการดำเนินงานของสถานี โดยควรจะต้องแสดงให้เห็นความสามารถด้านการเงิน สำหรับการดำเนินงานภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองให้บริการด้วย

(5) หลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงแหล่งทุนทั้งจากผู้ขอรับใบอนุญาตเองและจากภาครัฐที่ให้การสนับสนุนการทดลองบริการนี้ ว่าเพียงพอกับรายจ่ายทั้งด้านทุนและด้านดำเนินการ (CAPEX และ OPEX) และรวมถึงภายหลังเสร็จสิ้นการทดลองให้บริการด้วย

7.8.3 ประกาศ กสทช. เรื่องการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

กสทช. ควรออกประกาศเรื่องการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน โดยประกาศนี้จะครอบคลุมวัตถุประสงค์ นโยบาย และขั้นตอนการยื่นคำขอรับใบอนุญาตทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนรวมถึงคุณสมบัติของผู้ยื่นคำขอ เกณฑ์คุณสมบัติขั้นต่ำ และเกณฑ์การประเมิน รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับงบประมาณที่จะสนับสนุน (ไม่ว่าจะมาจากผู้ขอรับใบอนุญาตเองหรือจากภาครัฐรวมถึงสำนักงาน กสทช.)

สำนักงาน กสทช. ควรจะกำหนดระยะเวลาของขั้นตอนต่างๆไว้ด้วยโดยมีเป้าหมายให้เกิดการ (ทดลอง) ให้บริการได้ภายใน 6-8 เดือนหลังมีประกาศ กสทช. ดังกล่าว ตามที่ได้เสนอไว้ในหัวข้อที่ 5 ระยะเวลาสำหรับการทดลองควรมีอย่างน้อยหนึ่งปี

ตามที่ได้นำเสนอไว้ในรายงาน ITU เรื่องกรอบนโยบายและแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน สำนักงาน กสทช. ควรต้องทำความเข้าใจกับสาธารณชนถึงปรัชญา หลักการ และนโยบายในกิจการโทรทัศน์ชุมชนก่อนการเปิดให้มีการขอรับใบอนุญาต ทั้งนี้สำนักงาน กสทช. อาจจัดสัมมนาหรือประชาภิการณขึ้นในพื้นที่ที่สนใจการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

7.8.4 เจื่อนใจใบอนุญาต

ในบทที่ 6 ได้เสนอแนวทางการกำกับบริการโทรทัศน์ชุมชนไว้ซึ่งควรนำมาใช้กับผู้ให้บริการในช่วงทดลองด้วย โดยคำนึงถึงว่าผู้ได้รับใบอนุญาตทดลองนี้มีแนวโน้มจะเป็นผู้ให้บริการต่อไปในอนาคต

แนวทางดังกล่าวที่สำคัญๆ สรุปได้ตามข้างล่างนี้

(1) หมวด 2 หลักเกณฑ์และวิธีการขอรับใบอนุญาต

ก) ผู้รับใบอนุญาตสามารถประกอบกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ได้เพียง 1 สถานีเท่านั้น และสามารถขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการกระจายเสียง ประเภทบริการชุมชนในพื้นที่เดียวกันได้ ในทางกลับกันผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการเสียงประเภทบริการชุมชนก็สามารถขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในพื้นที่เดียวกันได้เช่นกัน

ข) ใบอนุญาตทดลองให้บริการ อาจมีระยะเวลาอนุญาต 1 ปี และสามารถขอใหม่ได้

ค) ผู้ได้รับใบอนุญาตทดลองให้บริการสามารถออกอากาศผ่านทางโครงข่ายโทรทัศน์ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัลได้

ง) คณะกรรมการจะประเมินผลการให้บริการของผู้ได้รับอนุญาตทดลองให้บริการ ภายหลังจาก 6 เดือนนับตั้งแต่วันได้รับใบอนุญาต

(2) หมวด 3 ธรรมชาติของโทรทัศน์ชุมชน ระบุว่าผู้ได้รับใบอนุญาตจะรายงานผลการดำเนินงาน อย่างสม่ำเสมอต่อสำนักงาน กสทช.

(3) หมวด 4 สถานีโทรทัศน์ชุมชนไม่แสวงหาผลกำไร ระบุว่าผู้ที่ได้รับใบอนุญาตสามารถแสวงหารายได้โดยการประกาศซื้อของผู้บริจาดหรือผู้ให้การสนับสนุนออกอากาศได้ โดยการประกาศนี้จะต้องไม่อยู่ในรูปแบบโฆษณา และควรเป็นการประกาศเพียงแค่อธิหรือรายละเอียดติดต่อของผู้บริจาดหรือผู้ให้การสนับสนุน

(4) หมวด 5 หน้าที่ของผู้รับใบอนุญาต

ก) ข้อปฏิบัติด้านเนื้อหารายการ³⁴

ข) ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องเสนอหลักปฏิบัติ (Code of Practice) ของสถานี ต่อสำนักงาน กสทช.

(5) หมวด 6 การขอคืนใบอนุญาต

ก) ผู้ได้รับใบอนุญาตอาจขอคืนใบอนุญาตก่อนสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้รับอนุญาต ในกรณีที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์แสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของผู้ได้รับใบอนุญาตไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ข) คณะกรรมการจะรับคืนใบอนุญาตได้ก็ต่อเมื่อได้มีการตรวจสอบอย่างละเอียดถึงการดำเนินงานของผู้ได้รับใบอนุญาตและหลักฐานเชิงประจักษ์ที่มีอยู่

34 รวมถึงเงื่อนไขเรื่องสัดส่วนรายการโดย 70% ของเนื้อหาที่อากาศต้องเป็นข่าว และ 50% ของเนื้อหาที่อากาศต้องผลิตโดยสถานีเอง

ค) ในกรณีที่คณะกรรมการรับคืนใบอนุญาต คณะกรรมการมีสิทธิเปิดรับใบสมัครจากผู้ขอรับใบอนุญาตรายอื่นได้

(6) หมวด 7 การทบทวนแก้ไขหลักเกณฑ์ ระบุว่าคณะกรรมการอาจทบทวนการแก้ไขหลักเกณฑ์ในประกาศฉบับนี้ได้ตามความเหมาะสม โดยเฉพาะในกรณีที่อาจมีปัญหาต่อการพัฒนากิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน

นอกเหนือไปจากที่กำหนดไว้ใน ภาคผนวก ข. ของรายงานดังกล่าวแล้ว สำนักงาน กสทช. ควรจะพิจารณากำหนดเงื่อนไขสำหรับหัวข้อดังต่อไปนี้

(1) มาตรฐานทางเทคนิคขั้นต่ำสำหรับการผลิตเนื้อหา รวมถึงการเชื่อมต่อ SDI หรือ MPEG (ดูหัวข้อ 3.2)

(2) ขั้นตอนปฏิบัติขั้นต่ำสำหรับการเผยแพร่เนื้อหาผ่านโครงข่ายกระจายสัญญาณซึ่งมีได้หลายทางเลือก

(ก) ในกรณีใช้โครงข่ายระดับชาติ ขั้นตอนปฏิบัติกับผู้ให้บริการโครงข่ายระดับชาติ

(ข) ในกรณีใช้โครงข่ายภูมิภาค (มัลติเพล็กซ์ที่ 6) ขั้นตอนปฏิบัติกับผู้ให้บริการโครงข่ายระดับภูมิภาค (ที่ปัจจุบันยังไม่มีการออกใบอนุญาต)

(ค) ในกรณีใช้โครงข่ายภูมิภาคร่วมกับการใช้อุปกรณ์โครงข่ายที่จัดให้จากงบโครงการทดลองให้บริการ ทั้งนี้สำนักงาน กสทช. ควรเป็นผู้ร่างขั้นตอนปฏิบัติดังกล่าวโดยอาจยึดแนวทางที่ใช้อยู่กับผู้ให้บริการโครงข่ายระดับชาติได้

(3) ขั้นตอนปฏิบัติการสื่อสารระหว่างผู้ให้บริการโครงข่ายและผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนโดยเฉพาะในกรณี (ข) และ (ค) ข้างต้น โดยให้รวมถึง

(ก) สถานการณ์การขยายโครงข่าย

(ข) ความล้มเหลวของระบบและความคงอยู่ของบริการ

(ค) การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก

7.9 การติดตามและประเมินผลการทดลองบริการโทรทัศน์ชุมชน

ในบทนี้จะได้กล่าวถึงการติดตามประเมินผลการดำเนินการของผู้ทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน รวมถึงข้อเสนอแนะสำหรับอนาคต

7.9.1 วัตถุประสงค์ของการทดลองและการติดตาม

เพื่อให้การติดตามและประเมินผลการทดลองบริการโทรทัศน์ชุมชนเป็นผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ จำเป็นต้องออกแบบเครื่องมือที่จะใช้ติดตามและประเมินผล ซึ่งในตารางที่ 6 ได้สรุปการใช้เครื่องมือดังกล่าวเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการทดลอง

ตารางที่ 6 วัตถุประสงค์การทดลองและเครื่องมือในการติดตาม

ลำดับ	วัตถุประสงค์	เครื่องมือ
1	เพื่อระบุและตอบสนองความต้องการลักษณะการให้บริการของโทรทัศนชุมชนในประเทศไทย	<ul style="list-style-type: none"> การเข้าร่วมการคัดเลือกของภาครัฐ (Public Tender)
2	เพื่อระบุและพัฒนาเนื้อหาและรูปแบบใหม่ๆของรายการโทรทัศนชุมชน และลักษณะการปฏิสัมพันธ์และการมีส่วนร่วมของชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> รายงานต่าง ๆ ของสถานที่ที่ต้องนำเสนอสำนักงานกสทช. เช่น ผังรายการ เนื้อหารายการที่ออกอากาศ กิจกรรมในชุมชน และการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนต่าง ๆ แบบขอรับใบอนุญาตการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนรวมถึงลักษณะปฏิบัติของผู้ให้บริการ ซึ่งรวมถึงบัญชีทางการเงิน
3	เพื่อสำรวจจำนวนและพฤติกรรมมารับชมรายการโทรทัศนชุมชนเพื่อจะเข้าใจถึงตัวแปรในการส่งเสริมกิจการโทรทัศนชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> สำนักงาน กสทช. ทำการสำรวจเป็นรายเดือน
4	เพื่อให้เข้าใจความเป็นไปได้ทางการเงินของผู้ให้บริการแต่ละราย ทั้งในด้านการดำเนินการและทุนการออกอากาศ	<ul style="list-style-type: none"> แบบขอรับใบอนุญาตการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนรวมถึงลักษณะปฏิบัติของผู้ให้บริการ ซึ่งรวมถึงบัญชีทางการเงิน
5	เพื่อระบุแล้วกำหนดวิธีการที่ดีที่สุดในการสนับสนุนทุนสำหรับการให้บริการโทรทัศนชุมชนซึ่งรวมถึงต้นทุนการผลิตเนื้อหาและการออกอากาศภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง	<ul style="list-style-type: none"> ผู้ให้บริการนำเสนอบัญชีการเงินในช่วงทดลอง การเข้าร่วมการคัดเลือกของภาครัฐ (Public Tender)
6	เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชนได้รับประสบการณ์จริงทั้งในการผลิตเนื้อหาและการออกอากาศ และเพื่อนำประสบการณ์ที่ได้รับนี้ไปแบ่งปันให้ผู้สนใจรายอื่นทั่วประเทศ	<ul style="list-style-type: none"> การสนับสนุนจากศูนย์ฝึกอบรมด้านสื่อ (Media Training Centre) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ รายงานต่าง ๆ ของสถานที่ที่ต้องนำเสนอสำนักงานกสทช. เช่นผังรายการ เนื้อหารายการที่ออกอากาศ กิจกรรมในชุมชน และการแก้ปัญหาข้อร้องเรียนต่าง ๆ

ลำดับ	วัตถุประสงค์	เครื่องมือ
7	เพื่อแสวงหาการทำงานร่วมกันที่มีประสิทธิภาพสูงสุดระหว่างผู้เข้าร่วมการทดลองให้บริการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาคอุตสาหกรรมทั้งหมด เช่นการแบ่งปันเนื้อหารายการ การวางผังรายการและออกอากาศร่วมกัน	<ul style="list-style-type: none"> การเข้าร่วมการคัดเลือกของภาครัฐ (โดยเฉพาะกับวิธีการคัดเลือกแบบเป็นขั้น)
8	เพื่อให้สำนักงานกสทช. และเจ้าหน้าที่ได้มีประสบการณ์ในการออกใบอนุญาตการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน และเพื่อตรวจสอบความสนใจจากภาคอุตสาหกรรมและรวมถึงความต้องการในการพัฒนาศักยภาพเพื่อให้การประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชนอยู่ได้อย่างยั่งยืนภายหลังเสร็จสิ้นการทดลอง	<ul style="list-style-type: none"> การสนับสนุนจากศูนย์ฝึกอบรมด้านสื่อ หน่วยสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน (CTV Support Unit) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ
9	เพื่อริเริ่มการแสวงหาความร่วมมือจากภาคอุตสาหกรรมและสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับเสริมสร้างศักยภาพของผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน	<ul style="list-style-type: none"> การสนับสนุนจากศูนย์ฝึกอบรมด้านสื่อ (Media Training Centre) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ การสนับสนุนจากศูนย์ฝึกอบรมด้านสื่อ หน่วยสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน (CTV Support Unit) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับ

หน่วยงานสนับสนุนกิจการโทรทัศน์ชุมชน (CTV support unit) ควรจะต้องลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบและติดตามรวมถึงประเมินผลการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในแต่ละพื้นที่ซึ่งผลสำรวจที่ได้รับจะถูกนำวิเคราะห์เพื่อเสนอข้อควรปรับปรุงและสิ่งที่สามารถช่วยเหลือได้ ในการนี้หน่วยสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชนควรจะต้องทำรายการตรวจสอบให้เป็นมาตรฐานโดยรายการตรวจสอบนี้อาจรวมถึงหัวข้อต่าง ๆ ดังนี้

- 1) การปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาต ยกตัวอย่างเช่น 70% ของเนื้อหาต้องเป็นรายการข่าวและอย่างน้อย 50% ของรายการที่ออกอากาศต้องเป็นการผลิตเนื้อหาโดยชุมชน
- 2) กระบวนการและขั้นตอนการผลิตเนื้อหาและการออกอากาศรวมถึงการจัดหาทุน
- 3) หน้าที่ความสามารถของระบบต่างๆสำหรับการผลิตเนื้อหารายการ
- 4) การมีปฏิสัมพันธ์และรับฟังความเห็นจากชุมชนรวมถึงการรับข้อร้องเรียนต่าง ๆ

7.9.2 การประเมินผลการทดลองและการดำเนินการในอนาคต

ระยะเวลาสำหรับการทดลองให้บริการมีระยะเวลาอย่างน้อยหนึ่งปี ดังนั้นผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน (ซึ่งต้องผ่านการทดลองให้บริการมาก่อน) จะได้รับใบอนุญาตก็ต่อเมื่อ

(1) ผู้เข้าร่วมการทดลองผ่านเกณฑ์การประเมินผลงานจากสำนักงาน กสทช.

(2) มีการกำหนดแผนธุรกิจซึ่งรวมถึงแผนการเงิน ซึ่งได้รับการอนุมัติจากสำนักงาน กสทช. โดยระบุทรัพยากรทางการเงินที่ผู้ให้บริการเป็นผู้จัดหาเอง

(3) รายละเอียดแผนการใช้โครงข่ายและแผนการให้บริการซึ่งได้รับการอนุมัติจากสำนักงาน กสทช. โดยมีการระบุถึงพื้นที่ที่จะให้บริการ จำนวนช่องรายการในแต่ละพื้นที่ และลักษณะความร่วมมือกับผู้ให้บริการรายอื่น ๆ ในการใช้ทรัพยากรร่วมกัน

(4) มีการออกใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการโครงข่ายมัลติเพล็กซ์ที่ 6 รวมถึงการประกาศค่าธรรมเนียมการเข้าใช้โครงข่าย

จากที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น จะเห็นได้ว่าการให้ใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ชุมชนกับผู้ผ่านการทดลองและผ่านคุณสมบัติจำเป็นต้องพิจารณาเงื่อนไขอื่น ๆ ประกอบ ได้แก่ ความพร้อมของโครงข่ายและการลงทุนเพิ่มเติม ซึ่งหากโครงข่ายยังไม่มีความพร้อมหรือสำนักงาน กสทช. ยังไม่สามารถออกใบอนุญาตจริงสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ ชุมชนได้ อาจพิจารณาขยายระยะเวลาการทดลองออกไปอีก แต่ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกของการใช้โครงข่าย ตัวอย่างเช่น หากเลือกใช้โครงข่ายระดับชาติ (มัลติเพล็กซ์ 1-5) จำเป็นต้องพิจารณาช่องสัญญาณที่ยังว่างอยู่และสามารถนำมาใช้กับบริการโทรทัศน์ชุมชนต่อไปได้อีก ดังนั้นจึงแนะนำว่าสำนักงาน กสทช. ควรเตรียมความพร้อมไว้สำหรับหัวข้อที่ (2) และ (4) ข้างต้นเพื่อให้ผู้รับใบอนุญาตทดลองมีความพร้อมในการให้บริการอย่างต่อเนื่อง หากมีการยืดระยะเวลาการทดลองออกไปอีก อย่างไรก็ตามสำนักงาน กสทช. จะต้องออกประกาศเชิญชวนสำหรับการใช้งานช่องสัญญาณระดับชาติที่ยังว่างอยู่ ซึ่งสำนักงาน กสทช. อาจมีการกำหนดให้มีการสำรองไว้สำหรับรายการโทรทัศน์ชุมชนในกรณีที่มัลติเพล็กซ์ที่ 6 ยังไม่พร้อมใช้งาน

บทที่ 8

โครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบ

บทที่ 8

โครงการนำร่องโทรทัศน์ชุมชน ต้นแบบ

เนื่อง

จากโทรทัศน์ชุมชนยังเป็นเรื่องใหม่สำหรับประเทศไทย องค์กร กลุ่มคนและประชาชนที่มีความสนใจในการขออนุญาตประกอบกิจการ ประเภทบริการชุมชนยังขาดองค์ความรู้ที่จำเป็นในการประกอบกิจการฯ ทั้งในเรื่องการจัดตั้งสถานี การบริหารสถานี การดำเนินรายการ การจัดหาเงินอุดหนุน การผลิตรายการที่มีคุณภาพ กระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับผู้ประกอบการและให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายและแผนแม่บทดังกล่าว สำนักงาน กสทช. และกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) จึงได้จัดทำให้มีโครงการพัฒนาด้านแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน เพื่อเป็นสถานีโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบในแต่ละภูมิภาค และใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการประกอบกิจการที่มีความยั่งยืน รวมทั้งได้ขอเสนอแนะเป็นประโยชน์ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน ที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและเหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย โดย กทปส. ได้คัดเลือกผู้ขอรับการส่งเสริมสนับสนุนจากเงินกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ ในการดำเนินโครงการพัฒนาด้านแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน มีขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

1) จัดให้มีสถานที่สำหรับห้องสตูดิโอและจัดหาอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตรายการและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการถ่ายทำรายการภาคสนาม รวมทั้งทดลองดำเนินการประกอบกิจการตามแนวทางการศึกษาของสำนักงาน กสทช. สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องและบริบทในแต่ละท้องถิ่น เช่น การบริหารสถานี การผลิตรายการ การจัดหาช่องทางในการเผยแพร่รายการ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน การหาแหล่งทุนสนับสนุนเพื่อให้สามารถดำเนินกิจการได้อย่างยั่งยืนและเป็นต้นแบบให้สถานีโทรทัศน์ชุมชนใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการ

2) พัฒนาด้านแบบรายการ (1) ด้านส่งเสริมการศึกษา และ/หรือ (2) ส่งเสริมด้านการพัฒนาอาชีพ ส่งเสริมเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นและอัตลักษณ์ของชุมชน และ/หรือ (3) ส่งเสริมการให้บริการสาธารณะ บอกเล่าข่าวสารและความต้องการของชุมชนในท้องถิ่น จำนวนอย่างน้อย 20 ชิ้น ในแต่ละสถานี และจัดหาช่องทางเผยแพร่อย่างน้อย 1 ช่องทาง โดยต้องประสานงานและส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสำนักงาน กสทช. ชุมชน องค์กรที่เตรียมความพร้อมสำหรับประกอบกิจการฯ เพื่อพัฒนาเนื้อหารายการที่ตรงกับความต้องการของคนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง โดยจะต้องเสนอแผนการมีส่วนร่วมของชุมชน

3) จัดให้มีการอบรมการถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการพัฒนาสถาบันต้นแบบฯ ให้สำนักงาน กสทช. องค์กรที่เตรียมความพร้อมสำหรับประกอบกิจการฯ และผู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการอย่างน้อย 1 ครั้ง และร่วมปฏิบัติงานจริง (On-the-job) รวมทั้งจัดให้มีการเผยแพร่รายงานต่าง ๆ เกี่ยวกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน ไม่น้อยกว่า 100 คน

4) นำข้อมูลจากการดำเนินการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน มาจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ สรุปผลการศึกษา รายละเอียดในการสร้างของสถานีโทรทัศน์ต้นแบบฯ ต้นทุน รายได้และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน การบริหารสถานีการผลิตรายการความต้องการของชุมชนและการดำเนินการในส่วนอื่น ๆ รวมทั้งเสนอแนวทางในการส่งเสริมและกำหนดมาตรการส่งเสริมการประกอบกิจการฯ และข้อเสนอแนะอื่นเพื่อเป็นแนวทางในการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

ผลที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินโครงการ

1) สถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนต้นแบบ เพื่อเป็นประโยชน์และใช้เป็นแนวทางพัฒนาการดำเนินการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

2) หน่วยงานหรือกลุ่มคนที่มีความสนใจและมีวัตถุประสงค์จะขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชน ได้มีทักษะความรู้และเตรียมความพร้อมในขออนุญาตและการดำเนินการประกอบกิจการฯ

3) มีรายงานสรุปแนวทางการพัฒนาสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน แนวทางการจัดทำเนื้อหารายการที่เหมาะสมกับการประกอบกิจการฯ สรุปผลการสำรวจความต้องการของชุมชนในการให้บริการฯ แนวทางในการส่งเสริมและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนของประเทศไทย และข้อเสนอแนะให้กับสำนักงาน กสทช. กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมเพื่อประโยชน์ (กทปส.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

ทั้งนี้ มีระยะเวลาในการดำเนินโครงการ 24 เดือน (มีนาคม 2560-มีนาคม 2562)

โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน มีผู้ผ่านการคัดเลือกและได้รับทุนจาก กทปส. ทั้งหมด 3 หน่วยงาน ดังนี้

1) โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” โดยมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ ดำเนินการพัฒนาต้นแบบโทรทัศน์ชุมชนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

2) โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” โดยสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา ดำเนินการพัฒนาต้นแบบโทรทัศน์ชุมชนของภาคเหนือ

3) โครงการ “ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง” โดยมูลนิธิรักษไทย ดำเนินการพัฒนาต้นแบบโทรทัศน์ชุมชนของภาคใต้

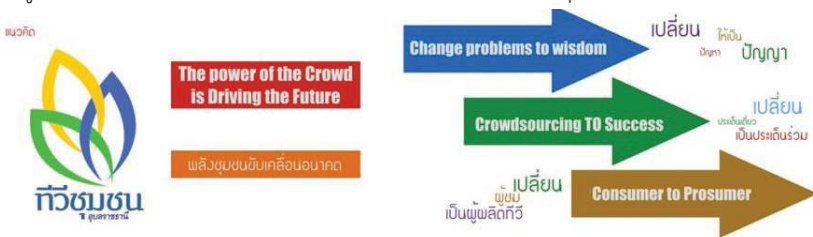
8.1 โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี”

จากรายงานภายใต้โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” (สุชัย เจริญมุขยพันธ์, 2561) สามารถสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้ ดังนี้

8.1.1 พื้นที่ทดลอง ครอบคลุมจังหวัดอุบลราชธานี

8.1.2 แนวคิด

กรอบแนวคิดในการทำโครงการฯ คือ สามเหลี่ยมเขยื้อนภูเขาของอาจารย์ประเวศ วะสี คือชวนกันมาร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบของสื่อมวลชน ชุมชน นักวิชาการ ทำการทดลองต้นแบบเพื่อพัฒนาสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนของจังหวัดอุบลราชธานี จะมีการดำเนินการของสถานี เนื้อหา การหาทุนดำเนินการ รูปแบบใดที่เหมาะสม และกระบวนการดังกล่าวต้องนำไปสู่การพัฒนาบุคลากร สังเคราะห์องค์ความรู้ เป็นบทเรียนให้พื้นที่อื่น ๆ ให้มีความพร้อมในการเตรียมการขอรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบการ โทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน

8.1.3 ชุมชนที่มีความร่วมมือ

ภาพที่ 20 แสดงการจัดกิจกรรมของ “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี”

พัฒนาต้นแบบรายการ ด้วยการจัดประชุม workshop เพื่อเสริมสร้างทักษะในการพัฒนารายการที่ตรงตามความต้องการของชุมชน การเป็นแหล่งข่าว การรายงานข่าว การเขียนบท การถ่ายภาพ การตัดต่อ การผลิตรายการ การเล่าเรื่องด้วยมือถือ โดยกำหนด 7 กลุ่มเป้าหมายคือ 1) ชุมชนจากอำเภอวารินชำราบ 2) ชุมชนจากอำเภอสิรินธร 3) ชุมชนอำเภอเหล่าเสือโก้ก 4) ชุมชนอำเภอพิบูลมังสาหาร 5) ประชาชนทั่วไปจากการรับสมัครผ่าน social media 6) ผู้สูงอายุและผู้พิการ 7) นักเรียนและนักศึกษา

8.1.4 โครงสร้างที่วิชุมชน

1) โครงสร้างคณะกรรมการวิชุมชนอุบลราชธานี

ภาพ 21 โครงสร้างคณะกรรมการวิชุมชนอุบลราชธานี

โดยได้มีบุคลากรประจำสถานีจำนวน 2 ท่าน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานี ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการ และผู้ประสานงาน

2) บทบาทหน้าที่กรรมการ

- กำหนดนโยบายโดยทั่วไปของทีวีดิจิทัลชุมชน
- คุ้มครองรักษาความเป็นอิสระของคณะกรรมการทีวีดิจิทัลชุมชน ผู้อำนวยการและพนักงานให้ปลอดจากการแทรกแซงใดๆ
- ให้ความเห็นชอบแผนการบริหารและแผนการจัดการทำรายการของทีวีดิจิทัลชุมชนให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์
- ให้ความเห็นชอบงบประมาณในการดำเนินงาน
- ควบคุมการดำเนินงานของทีมเลขานุการให้เป็นไปตามนโยบายของคณะกรรมการ
- กำหนดให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของรายการ
- กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของกรรมการทีวีดิจิทัลชุมชน ผู้อำนวยการ ผู้บริหารพนักงาน และลูกจ้าง รวมทั้งบทลงโทษ
- กำกับดูแลเพื่อให้สอดคล้องกับข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและติชม ตลอดจนข้อร้องเรียนของประชาชนต่อองค์กรได้รับการพิจารณาอย่างเหมาะสมและรวดเร็ว

- กำหนดระเบียบกลางเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล การเงิน งบประมาณ และทรัพย์สิน การมอบอำนาจให้คณะกรรมการดำเนินการต่าง ๆ และดำเนินกิจการโดยทั่วไป
- แต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมคุณภาพ และอนุกรรมการชุดต่าง ๆ ตามความจำเป็น
- แต่งตั้งและถอดถอนเลขาธิการมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ ในฐานะกองเลขานุการดำเนินงาน
- กำหนดค่าตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของพนักงานและทีมผลิตรายการ
- กำหนดข้อบังคับด้านจริยธรรมของวิชาชีพเกี่ยวกับการผลิต การเผยแพร่รายการ
- จัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปีเพื่อเสนอต่อสาธารณะและผู้สนับสนุน
- กำหนดการประชุมกรรมการและกองเลขาปีละ 1-2 ครั้ง

8.1.5 ช่องทางออกอากาศ

ทดลองออกอากาศสถานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” ในวันที่ 31 กรกฎาคม 2560 โดยสามารถรับชมได้ถึง 5 ช่องทางดังนี้

1. ทางแฟนเพจ ทีวีชุมชนอุบลราชธานี <https://www.facebook.com/TvChumchonubon>
2. ทางยูทูป <https://www.youtube.com/channel/UCIXIa-8Wbel1DFAnjt57UAg>
3. ทางเคเบิลทีวีที่ชื่อ V-cable ในช่อง sangsook channel หมายเลข 5
4. ทาง Application สื่อสร้างสรรค์
5. ทางเว็บไซต์ www.tvchumchonubon.com

8.1.6 รายการที่ออกอากาศ

ทีวีชุมชนอุบลราชธานี จัดระบบห้องสตูดิโอเพื่อเป็นศูนย์กลาง และเป็นต้นแบบห้องสตูดิโอสำหรับชุมชนเพื่อใช้ในการถ่ายทำรายการ ณ ห้องสตูดิโอทีวีชุมชนอุบลราชธานี โดยได้ผลิตรายการสำหรับออกอากาศ ตัวอย่างเช่น

1. รายการสื่อเปลี่ยนโลก : เน้นการพูดคุยเรื่องการปฏิรูปการศึกษา โดยเป็นการสนทนาระหว่างผู้ดำเนินรายการและผู้ร่วมรายการที่มีความรู้ความสามารถในแวดวงการศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี
2. รายการสรุปสื่อเปลี่ยนโลก : สรุปประเด็นสำคัญจากการสนทนาในรายการสื่อเปลี่ยนโลก เช่น ผลงานจากชุมชน ต.ไรใต้ ผลงานจากชุมชนเหล่าเสือโก้ก
3. รายงานผลงานจากชุมชน : เป็นการนำเสนอผลงานการลงมือ workshop ผลิตต้นแบบรายการร่วมกับชุมชน
4. สารคดีชุมชน : สารคดีที่ได้จากเบื้องหลังการทำงานร่วมกับชุมชน
5. รายการสารคดีบรรณวัฒนธรรมและรายการพุทธศิลป์ถิ่นอีสาน : เป็นรายการที่ได้รับความร่วมมือกับเครือข่ายศูนย์พุทธธรรมพรหมวชิรญาณป่าดงใหญ่วังอ้อนำรายการสารคดีเรื่องราวประเพณีต่างๆ ของถิ่นอีสานมาเผยแพร่
6. รายการนพพรวิเคราะห์ : วิเคราะห์ประเด็นที่เป็นกระแสสังคมในรอบสัปดาห์นั้น ๆ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม โดยให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมระหว่างการวิเคราะห์
7. รายการไลฟ์สด : มี 4 รายการ ได้แก่ รายการปลอดภัย On Live รายการ Innovation local to global รายการสายตรงศูนย์ดำรงธรรม และรายการกินเปลี่ยนโลก

ซึ่งเป็นรายการสนทนาที่เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ มาร่วมรายการให้ความรู้

8. รายการหากินถิ่นอีสาน : นำเสนอเรื่องราว วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในจังหวัดอุบลราชธานี โดยเน้นการนำเสนอเรื่องอาหารท้องถิ่น

9. รายการอุบล LIVE : เป็นรายการสัมภาษณ์ตามประเด็นหรือเนื้อหาที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์ต่อชาวอุบลราชธานี

10. รายการเจาะข่าวชาวอุบลฯ : สก๊อปข่าวบอกเล่าเรื่องราวข่าวสารของชาวจังหวัดอุบลราชธานี ทั้งเรื่องการเกษตร ศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยว ข่าวประชาสัมพันธ์ รวมถึงข่าวที่นำไปสู่การแก้ปัญหาต่าง ๆ สรุปผังรายผังรายการที่ทดลองออกอากาศในแต่ละสัปดาห์ (กันยายน - ธันวาคม 2560) ดังตารางด้านล่าง

ตารางที่ 7 แสดงผังรายการที่ทดลองออกอากาศของ “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี”

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี
09.00-09.05	เพลงในหลวง ร.9			
09.05-09.30	รายการขอความ อนุเคราะห์ (Re)	รายการขอความ อนุเคราะห์ (Re)	รายการขอความ อนุเคราะห์(Re)	รายการขอความ อนุเคราะห์ (Re)
09.30-10.00	สารคดีเพื่อสังคม (Re)			
10.00-10.05	สποดสถานี			
10.05-10.30	รายการที่สื่อสร้างสุขผลิตร่วมกับไทยพีบีเอส (Re)			
10.30-11.00	กินสบายใจ (Re)			
11.00-11.05	สποดสถานี			
11.05-12.00	ร่วมทุกข์ร่วมสุข (Re)			
12.00-12.05	สποดสถานี			
12.05-12.15			ผลงานจากชุมชน (10 นาที)	สรุปสื่อเปลี่ยนโลก (10 นาที)
12.15-12.30			1. สารคดีบรร คุณธรรม 2. พุทธศิลป์ถิ่น อีสาน (Re) (15 นาที)	ค้นหาถิ่นอีสาน (Re) (15 นาที)
12.30-12.45	สื่อเปลี่ยนโลก ปฏิรูปการศึกษาพื้น ถิ่น (Re)	สื่อเปลี่ยนโลก ปฏิรูปการศึกษาพื้น ถิ่น (Re)	1. ปลอดบุหรี On Live 2. Innovation local to global 3. สายตรงศูนย์ ดำรงธรรม 4.กิน เปลี่ยนโลก (Re) (30 นาที)	เจาะข่าวชาวอุบลฯ (Re) (15 นาที)
12.45-13.00				

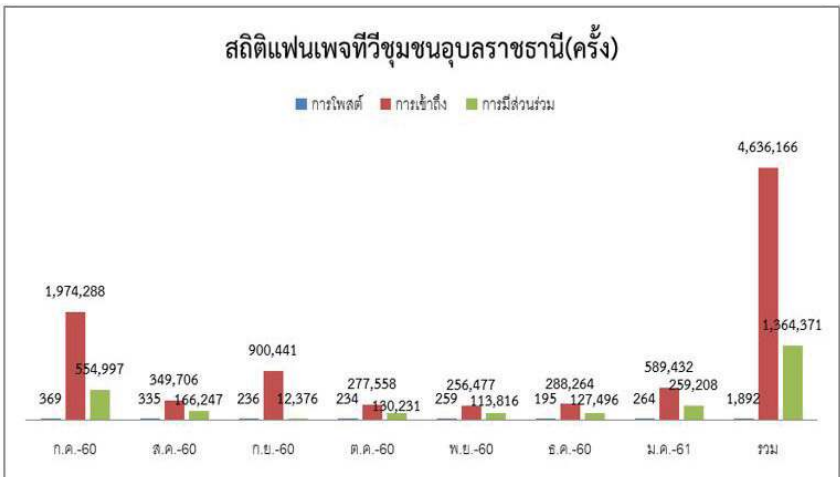
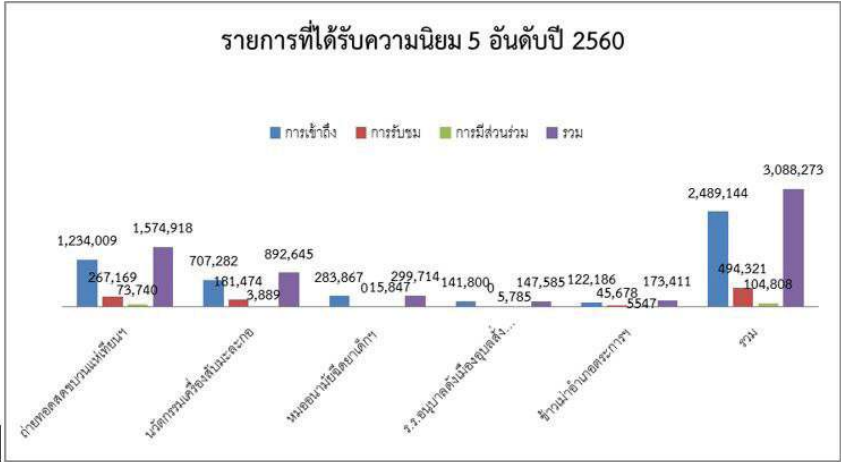

เวลา	จันทร์	อังคาร	พุธ	พฤหัสบดี
13.00-13.05	เพลงในหลวง ร.9			
13.05-13.30	รายการขอความ อนุเคราะห์	รายการขอความ อนุเคราะห์	รายการขอความ อนุเคราะห์	รายการขอความ อนุเคราะห์
13.30-14.00	สารคดีเพื่อสังคม			
14.00-14.05	สพตสถานี			
14.05-14.30	รายการที่สื่อสร้างสรรค์ร่วมกับไทยพีบีเอส			
14.30-15.00	กินสบายใจ			
15.00-15.05	สพตสถานี			
15.05-16.00	ร่วมทุกข์ร่วมสุข			
16.00-16.05	สพตสถานี			
16.05-16.15			ผลงานจากชุมชน (10 นาที)	สรุปสื่อเปลี่ยนโลก (10 นาที)
16.15-16.30			สารคดีบวร คุณธรรม (15 นาที)	คนหากินถิ่นอีสาน (15 นาที)
16.30-16.45	สื่อเปลี่ยนโลก ปฏิรูปการศึกษา พื้นถิ่น	สื่อเปลี่ยนโลก ปฏิรูปการศึกษา พื้นถิ่น	1. ปลอดภัย On Live	อุบลLive (15 นาที)
16.45-17.00			2. Innovation local to global 3. สายตรงศูนย์ ดำรงธรรม 4. กินเปลี่ยนโลก (30 นาที)	เจาะข่าวชาวอุบลฯ (15 นาที)
(15 นาที)				
ปิดสถานี				
***ศุกร์-เสาร์-อาทิตย์ รีรันผังวันจันทร์-พฤหัสบดี ตลอด 24 ชม.				

8.1.7 ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจจากชุมชน

รายการที่ได้รับความนิยม 5 อันดับประจำปี 2560 และแฟนเพจที่ติดตามทีวีชุมชน อุบลราชธานีช่วงเดือนกรกฎาคม 2560- มกราคม 2561 แสดงดังภาพที่ 25

ภาพที่ 22 แสดงรายการที่ได้รับความนิยมและสถิติแฟนเพจของ “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี”

ผลการดำเนินการเผยแพร่ทีวีชุมชนอุบลราชธานีทั้ง 5 ช่องทาง รวมระยะเวลาที่เผยแพร่ตั้งแต่วันที่ 31 กรกฎาคม 2560 – 22 กุมภาพันธ์ 2561 ที่เริ่มทดลองออกอากาศจำนวน 120 ชั่วโมง (30 สัปดาห์) ผลการออกอากาศที่สามารถเก็บข้อมูลได้คือทางแฟนเพจทีวีชุมชนอุบลราชธานี ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2560– 20 กุมภาพันธ์ 2561 มีผลดังต่อไปนี้

- 1) ผลเชิงปริมาณ มีการโพสต์ 1,892 ครั้ง สถิติเข้าถึง 4,636,166 คน ผู้ติดตาม 42,111 คนการมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นและแสดงความรู้สึก 1,364,371 ครั้ง
- 2) ผลเชิงคุณภาพที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน แก้ปัญหาเรื่องร้องเรียนต่าง ๆ

ช่วยประชาสัมพันธ์กิจกรรมต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เชื่อมความรู้ เชื่อมงานวิจัยต่าง ๆ นำเสนอข้อเท็จจริงเพื่อการแก้ปัญหา สื่อกระแสหลักนำข่าวจากชุมชนไปเผยแพร่ ชุมชนและเครือข่ายมีความรู้ ตื่นตัว พร้อมใช้สื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

8.2 โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี”

จากรายงานภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” (ชัยวัฒน์ จันธิมา, 2561) สามารถสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้ ดังนี้

8.2.1 พื้นที่ทดลอง ครอบคลุมจังหวัดพะเยา เชียงราย

8.2.2 แนวคิด

โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน

สถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” ยึดหลักการดำเนินงานในรูปแบบสถานีโทรทัศน์ต้นทุนต่ำ โดยใช้ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมในท้องถิ่นเป็นผู้สนับสนุนหลัก ทั้งบุคลากร อุปกรณ์ ทรัพยากร ทั้งนี้ได้ออกแบบให้สถานีเป็นเพียง สำนักงาน/สตูดิโอหลักในการประสานงานและออกอากาศเท่านั้น สำหรับในส่วนของการผลิตเนื้อหารายการ รวมถึงการดำเนินกิจกรรมด้านอื่น ๆ อาทิ การประชุม การถ่ายทำรายการ จะใช้สถานที่ บุคลากร และทรัพยากรจากเครือข่ายที่มีอยู่ อาทิ สถาบันการศึกษา ศาสนสถาน องค์กรภาคประชาสังคม และหน่วยงานท้องถิ่น โดยในระยะแรก มีการดำเนินการจัดหาอุปกรณ์ด้านเทคนิคที่จำเป็นต้องใช้ร่วมกันในสตูดิโอ อาทิ เครื่องส่งรวมสัญญาณ ไปยังสถานีเครือข่าย เครื่องชุดควบคุมการตัดต่อ และกล้อง อุปกรณ์ ด้านเสียงและการจัดไฟ อุปกรณ์ด้านการทำงานข่าว ซึ่งเน้นข่าวโทรศัพท์มือถือ โดยศึกษาค้นคว้าและประดิษฐ์ในราคาต้นทุน แต่มีประสิทธิภาพเหมาะแก่การให้บริการในระยะต่อไป มีจัดระดมทุนเพื่อก่อสร้างเป็นสตูดิโอที่สามารถรองรับการทำงานที่มีคุณภาพขึ้นไป โดยจัดเปิดตัว “สุขขีวิทยุพะเยาทีวีชุมชน” เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2561

ในส่วนการผลิตรายการ สถานีเป็นผู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกให้กับเครือข่ายในรูปแบบการบรรณาธิการร่วม คอยให้คำแนะนำด้านเทคนิค อบรมการใช้เครื่องมือและการผลิตสนับสนุนงบประมาณบางส่วน และติดตามรวบรวมชิ้นงาน เพื่อออกอากาศให้เป็นไปตามผังรายการและความเหมาะสมด้านเวลาและพื้นที่ ในการออกอากาศ จะใช้ช่องทางออนไลน์ อาทิ ช่องยูทูป ช่องเฟซบุ๊ก สำหรับผู้ชมหรือชุมชนที่ยังเข้าไม่ถึง จะจัดทำเป็นแผ่นบันทึกนำ

ไปภายในโอกาสสำคัญต่าง ๆ ของชุมชนโดยจะเน้นการถ่ายทอดสดและออกแบบการสื่อสารร่วมกับกิจกรรมของชุมชน ในระหว่างการปฏิบัติการต่าง ๆ ผู้ประสานงาน/อาสาสมัคร เครือข่าย ผู้มีส่วนได้เสีย จะสะท้อนผลการทำงานและเสนอข้อแก้ไขปรับปรุง ทั้งก่อนและหลังเสร็จกิจกรรม โดยมีฝ่ายวิจัยและพัฒนาจะเป็นผู้บันทึก วิเคราะห์และถอดบทเรียน เพื่อให้ได้ชุดความรู้ที่เกิดจากกระบวนการทั้งหมดนำไปจัดทำเป็นคู่มือหรือตีพิมพ์เผยแพร่ต่อไป

พะเยาทีวี มีแนวคิดการสร้างการมีส่วนร่วม โดยการเปิดเวทีให้แสดงความคิดเห็นเพื่อเป็นแนวทางสู่การสร้างสรรคผลงานหรือรายการที่มีคุณภาพ และมีการสะท้อนผลลัพท์จากการทำกิจกรรมทุกครั้งช่วยให้ผู้ปฏิบัติพัฒนาความคิด และศักยภาพร่วมกันในการออกแบบกิจกรรมต่อไป การเปิดโอกาสให้เครือข่ายได้ปฏิบัติการร่วมทั้งการคิดและการผลิตทุกขั้นตอน นำไปสู่การสร้างธรรมาภิบาลให้องค์กร มีกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการประชุมเครือข่าย และสนับสนุนให้ร่วมเป็นกองบรรณาธิการ เพื่อให้ทีวีสามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง

นิทรรศการและการระดมทุน นอกจากเป็นกิจกรรมสร้างความรู้และความเข้าใจแก่ชุมชนและเครือข่ายในระยะเริ่มต้นแล้ว ยังช่วยสื่อสารกับสังคมอื่น ๆ ให้มองเห็นมิติด้านอื่น ๆ เช่น ด้านการเก็บรวบรวมองค์ความรู้ท้องถิ่น ด้านการช่วยเหลือแบ่งปันประสบการณ์หรือแรงบันดาลใจ ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยว ฯลฯ เป็นการปรับเปลี่ยนจินตภาพทีวีที่ก่อเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน

การสร้างนวัตกรรมโดยใช้วัสดุต้นทุนต่ำ โดยออกแบบอุปกรณ์และซอฟต์แวร์ให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ที่เปลี่ยนแปลงไป เป็นการส่งเสริมให้มีการคิดค้น ทำให้ช่วยลดต้นทุนและช่วยลดต้นทุนการผลิตสื่อชุมชนอื่นๆ

8.2.3 ชุมชนที่มีความร่วมมือ

เตรียมแผนงานผลิตรายการร่วมกับเยาวชน ชุมชน/ประชาสังคม

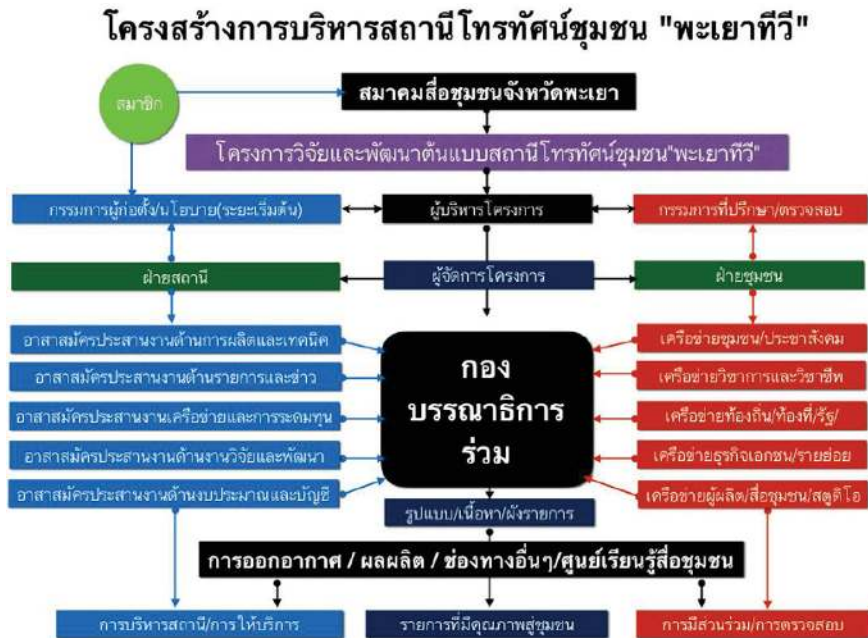
ภาพที่ 23 ภาพกิจกรรมชุมชนที่มีความร่วมมือกับพะเยาทีวี

พะเยาทิวี มีการวางแผนงานเพื่อดำเนินการ โดยจัดให้มีการประชุมกองบรรณาธิการ ข่าวและรายการร่วมจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อกำหนดเนื้อหาหรือวาระการนำเสนอในแต่ละช่วงเวลา โดยวางแผนการทำงานกองบรรณาธิการ ไว้ 2 ระดับ ได้แก่

1. ระดับกองบรรณาธิการข่าวและรายการทั่วไป โดยการบริหารจัดการของฝ่ายข่าวและรายการพะเยาทิวี ร่วมกับภาคส่วนต่าง ๆ อาทิ ชุมชน กลุ่มบุคคล องค์กร หน่วยงาน ภาคประชาสังคม และเครือข่ายประเด็นที่ทำงานในพื้นที่ ได้แก่ เครือข่ายชาติพันธุ์อำเภอเชียงคำ เครือข่ายสร้างบ้านแปงเมือง เครือข่ายชาวประมงพื้นบ้านกว๊านพะเยา สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดพะเยา สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดพะเยา สื่อมวลชนท้องถิ่น สถาบันวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยจังหวัดพะเยา
2. ระดับกองบรรณาธิการข่าวและรายการเด็ก โดยความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา ได้แก่ มหาวิทยาลัยพะเยา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงรายและมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย รวมถึงเครือข่ายเด็กโรงเรียนมัธยม และเด็กในชุมชน อาทิ กลุ่มโรงเรียนมัธยมที่ 36 พะเยาและเชียงราย กลุ่มเด็กชายแดน อำเภอแม่สาย กลุ่มเด็กเครือข่ายลุ่มแม่น้ำอิงพะเยา/เชียงราย มีการฝึกอบรมและผลิตผลงานออกมาเผยแพร่อย่างต่อเนื่อง

8.2.4 โครงสร้างที่วิชุมชน

ภาพที่ 24 โครงสร้างการบริหารสถานีโทรทัศน์ “พะเยาทิวี”

สมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา เป็นองค์กรสาธารณประโยชน์ มีแนวทางการทำงานด้านการส่งเสริมสนับสนุนสื่อวัฒนธรรมและสื่อร่วมสมัย ประกอบด้วยบุคคลหลากหลายอาชีพที่มาจากหน่วยงานต่าง ๆ ร่วมจัดกิจกรรมทางสังคมด้วยพลังจิตอาสาและสำนึกรักท้องถิ่น มีทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรมมีสูง เนื่องจากสมาชิกสมาคมเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาด้านต่าง ๆ อาทิ ด้านการศึกษา ด้านศิลปวัฒนธรรม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสื่อสารมวลชน เป็นต้น สมาชิกสมาคมส่วนหนึ่งมีความสนใจและเล็งเห็นประโยชน์ต่อสร้างสรรคสังคม จึงได้เข้าร่วมเป็นผู้ริเริ่มก่อตั้งโครงการศึกษาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” พร้อมให้การสนับสนุน และร่วมให้คำปรึกษาอย่างต่อเนื่อง สมาคมฯ โดยคณะกรรมการและผู้บริหาร ซึ่งเคยมีบทบาทเป็นคณะกรรมการก่อตั้งพะเยาทีวีร่วมกับเครือข่ายฯ จึงได้กำหนดให้มีแผนงานด้านการพัฒนาสื่อชุมชนขึ้น โดยเสนอให้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ชุมชน พร้อมกำหนดผู้รับผิดชอบโครงการ ผู้จัดการโครงการและคณะทำงานที่มีอยู่เดิม ทำหน้าที่ประสานงานและดำเนินกิจกรรมโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ทั้งนี้ให้ทำหน้าที่ตามขอบเขตการดำเนินงาน ดังนี้

1. จัดหาสถานที่และสตูดิโอทดลองออกอากาศโดยร่วมมือกับวัดศรีโคมคำ อำเภอเมืองจังหวัดพะเยาให้เป็นสำนักงานและศูนย์ประสานงานหลัก โดยให้สมาคมฯ เป็นผู้ประสานงานกับเครือข่าย ร่วมกันระดมทุนเพื่อจัดทำห้องสตูดิโอและจัดหาอุปกรณ์ การผลิตรายการเท่าที่จำเป็นในการถ่ายทำรายการ เพื่อทดลองปฏิบัติจริงระยะแรก ประกอบด้วย

1.1 สตูดิโอ วัดศรีโคมคำ เป็นสถานีผลิตรายการและเผยแพร่ออกอากาศหลัก

1.2 สตูดิโอ มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นสถานีผลิตรายการเพื่อการศึกษา

1.3 สตูดิโอ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตพะเยา เป็นสถานีผลิตรายการเพื่อการเผยแพร่ศาสนาและวัฒนธรรม

1.4 หน่วยถ่ายทอดสด ร่วมกับสามแฉกเนชั่น และเครือข่ายสื่อท้องถิ่น เป็นการให้บริการชุมชนในโอกาสสำคัญ และร่วมมือกับสถานการณ์ภัยพิบัติ

2. จัดให้มีกองบรรณาธิการร่วม เพื่อพัฒนาต้นแบบรายการต่าง ๆ เช่น รายการด้านการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม รายการด้านการเกษตรและอาชีพ รายการด้านสุขภาพและสิ่งแวดล้อม รายการ ข่าวและความเคลื่อนไหวในชุมชน ฯลฯ โดยการประสานงานและอำนวยความสะดวกให้เครือข่ายต่าง ๆ ได้ร่วมประชุมและหารือเพื่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม ทั้งการกำหนดเนื้อหา การผลิตรายการร่วม การสนับสนุนให้เกิดผู้ผลิตอิสระในชุมชน เพื่อให้มีผลผลิต/ชิ้นงานออกอากาศที่มีคุณภาพ เป็นประโยชน์และตรงตามความต้องการของชุมชน ตลอดจนมีกลไกในการตรวจสอบทั้งการใช้งบประมาณและด้านคุณธรรมจริยธรรม โดยจัดให้มีกลไกประสานงานและสนับสนุนการมีส่วนร่วม 2 ด้าน คือ

2.1 ด้านสถานี ได้แก่ 1) ผู้ประสานงานด้านงบประมาณและการบัญชี มีหน้าที่สนับสนุนและดูแลบริหาร จัดทำรายงานงบประมาณให้เป็นไปตามแผนงานโครงการ 2) ผู้ประสานงานเครือข่ายและการระดมทุนมีหน้าที่ประสานงานและสนับสนุนอำนวยความสะดวก

สะดวกให้เครือข่ายได้เข้ามามีส่วนร่วม 3) ผู้ประสานงานการผลิตข้าวและรายการ มีหน้าที่ประสานเครือข่ายสื่อ สนับสนุนผู้ผลิต และรวบรวมข้อมูลข่าวสาร เพื่อจัดทำเผยแพร่ ออกอากาศ 4) ผู้ประสานงานด้านการผลิตและเทคนิค ทำหน้าที่ให้บริการและอำนวยความสะดวก สนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ และเทคนิค เพื่อให้ออกอากาศอย่างสมบูรณ์ 5) ผู้ประสานงานด้านวิจัยและพัฒนา มีหน้าที่ศึกษาและวิจัย เก็บข้อมูล ทำรายงานโครงการทั้งหมด

2.2 ด้านชุมชนและเครือข่ายในพื้นที่บริการ ได้แก่ เครือข่ายชุมชน เครือข่ายประชาสังคม เครือข่ายวิชาการ วิชาชีพ ภาคธุรกิจ เครือข่ายท้องถิ่นท้องถิ่นและรัฐ เครือข่ายผู้ผลิตและสื่อในท้องถิ่น มีหน้าที่กำหนดวาระหรือประเด็น ในการผลิตเนื้อหา ร่วมผลิตรายการ สนับสนุนข้อมูล สนับสนุนทุนและทรัพยากรและตรวจสอบการดำเนินงาน โดยให้มีการประชุมคณะกรรมการ ประชุมเครือข่าย เวทีที่มีส่วนได้เสียเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้อื่น ๆ ตามที่เครือข่ายสนใจ เช่น การอบรมการผลิตสื่อ การร่วมผลิตสื่อ เป็นต้น

3. จัดให้มีการเผยแพร่ชุดความรู้ ชุมนิทรรศการโทรทัศน์ชุมชน โดยรวบรวมข้อมูล / ภาพกิจกรรม/ผลผลิตที่เกิดขึ้น อันเกี่ยวข้องกับ การดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อให้บริการแก่เครือข่ายชุมชน/องค์กรที่สนใจด้านโทรทัศน์ชุมชน 1) จัดพื้นที่บางจุดให้เป็นที่ยืนรู้และแลกเปลี่ยนด้านโทรทัศน์ชุมชน 2) ให้นำบุคลากรในโครงการทำหน้าที่เป็นวิทยากรสนับสนุนการอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ในการผลิตสื่อและพัฒนาสถานีแก่ชุมชนและผู้สนใจ

4. จัดทำรายงานและนำเสนอส่งข้อมูลผลการศึกษาเป็นรายงานฉบับสมบูรณ์ให้ กสทช. และผลิตเป็นคู่มือโทรทัศน์ชุมชนเพื่อเผยแพร่ต่อไป

5. แต่งตั้งกรรมการและผู้บริหารสมาคมเป็นผู้รับผิดชอบโครงการ 3 คน และที่ปรึกษาเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ 1 คน ส่วนคณะทำงานปฏิบัติการตามโครงการ กำหนดให้มีผู้จัดการโครงการ 1 คน และอาสาสมัครประสานงานสนับสนุน 7 คน เพื่อรับผิดชอบดำเนินงานตามขอบเขตของงานที่กำหนดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของโครงการและตามพันธะผูกพันตามสัญญาเงินทุน ภายในกำหนดเวลา 730 วัน

6. จัดให้มีการบริหารงานตามภารกิจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 3 ประการ คือ ได้สถานีต้นแบบที่ให้บริการชุมชนอย่างยั่งยืน มีผลผลิตคุณภาพและตรงตามบริบทชุมชน และชุมชนได้มีส่วนร่วม และยกระดับชุมชนเป็นเจ้าของ โดยแบ่งงานเป็น 5 ด้าน ดังนี้ 1) งานสนับสนุนการบริหารจัดการองค์กร เพื่อให้การบริหาร สถานีกับชุมชนมีประสิทธิภาพ 2) งานสนับสนุนสตูดิโอและเทคนิคเพื่อออกอากาศ เพื่อให้บริการและเกิดปฏิบัติการได้จริง 3) งานสนับสนุนกองบรรณาธิการร่วมเพื่อผลิตรายการและข่าว เพื่อให้มีผลผลิตร่วมที่มีคุณภาพ 4) งานสนับสนุนการมีส่วนร่วมของเครือข่ายและระดมทุน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมและสนับสนุน 5) งานสนับสนุนการวิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดองค์ความรู้และการพัฒนาที่วิชุมชน

8.2.5 ช่องทางออกอากาศ

พะเยาทีวีใช้ช่องทางการเผยแพร่ คือ Facebook Live (www.facebook.com/phayaotv) โดยแบ่งปัน(แชร์)ไปยังเพจต่าง ๆ ของเครือข่าย อาทิ เพจเชิงคำโพสต์ เพจ

กวีานพะเยาทำให้เรารักกัน เพจเที่ยวพะเยา เพจสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยา เพจกลุ่ม
ชาวเมืองจุน เป็นต้น และฝากรายการย้อนหลังไว้ในช่อง Youtube และนำไปเผยแพร่ใน
กิจกรรมทางสังคมและชุมชนต่าง ๆ

8.2.6 รายการที่ออกอากาศ

สำหรับเนื้อหารายการ พะเยาทีวีได้วางแนวทางไว้ ดังนี้

- เป็นข้อมูล ความรู้ หรือข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในพื้นที่จังหวัดพะเยาและเชียงราย
- ส่งเสริมอาชีพ พัฒนารายได้ และคุณภาพชีวิตของเกษตรกร ผู้มีรายได้น้อย
- สนับสนุนการสร้างการมีส่วนร่วมจากภาคส่วนต่างๆ ทั้งชุมชน ท้องถิ่น ภาครัฐ และเอกชน
- เผยแพร่อัตลักษณ์และวิถีวัฒนธรรมชุมชน เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจในท้องถิ่น และนำไปสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ เช่น การท่องเที่ยว การพัฒนาผลิตภัณฑ์ในชุมชน
- สร้างความรู้เท่าทันสื่อ การบริโภคข่าวสาร สินค้า บริการ ปกป้องผลประโยชน์ชุมชน
- ให้พื้นที่ในความเห็นต่างทางความคิด นำเสนอความคิดเห็นทุกฝ่ายอย่างรอบด้าน
- แจ้งเตือนภัย ติดตามภัยพิบัติ เบาะแสอาชญากรรม และยาเสพติด
- อำนวยความสะดวกเปิดโอกาสให้ผู้พิการ ผู้ด้อยโอกาส ได้เข้ามาใช้พื้นที่เพื่อรับและส่งสาร
- สนับสนุนกิจกรรมของเยาวชน สตรี และผู้สูงอายุ
- เปิดพื้นที่ให้หน่วยงานทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมผลิตรายการ ด้านกฎหมาย ด้านการเกษตร ด้านสุขภาพ ด้านแรงงาน ด้านการกีฬา ด้านวิชาการ ฯลฯ

สถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” ได้ผลิตรายการสำหรับออกอากาศเดือนกันยายน และตุลาคม จำนวน 6 รายการ ออกอากาศทุกวันอังคาร ใน Facebook พะเยาทีวี และริรัน ออกอากาศทุกวันพุธ ดังนี้

1. เพลงบ้านเฮา : เพลงของศิลปินหรือที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับจังหวัดพะเยา
 2. ชาวบ้านเฮา : ข่าวสารความเคลื่อนไหวในท้องถิ่น
 3. พะเยารีวิว : รายงานสินค้า อาชีพ และท่องเที่ยวชุมชน
 4. ผญาชุมชน : สารคดีชีวิต ปราชญ์ชุมชน
 5. ช่วงบ้านลานเมือง : สนทนากลุ่มบุคคล องค์กร ในประเด็นต่างๆ
 6. พะเยาม่วนแต่ : การแสดงบันเทิงพื้นบ้าน เด็กและเยาวชน
- ยังมีรายการพิเศษให้บริการตามวาระหรือตามเทศกาลสำคัญ ดังนี้

1. พะเยาทีวีสัญจร : ถ่ายทอดสดกิจกรรมชุมชนหรือหน่วยงานต่างๆ
2. เวทีสื่อสารสาธารณะ : ถ่ายทอดเวทีสัมมนา
3. รายงานสด! จากชุมชน : เหตุการณ์สำคัญ ภัยพิบัติ

และนอกจากนี้ยังมีการรณรงค์สร้างควมมีส่วนร่วมในชุมชนโดยการเชิญชวนให้
เป็นผู้ชม ผู้ผลิต และผู้สนับสนุนให้แก่พะเยาทีวีชุมชน

8.2.7 ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจจากชุมชน

คณะทำงานสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” ได้ดำเนินการทดลองออกอากาศ
และพัฒนารูปแบบผังรายการเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในปัจจุบันนี้ โดย

1) ระยะเริ่มต้น ตั้งแต่เดือนตุลาคม 2560 พะเยาทีวี ได้ออกอากาศทุกวันอังคารของสัปดาห์ เวลา 12.00 น. -14.00 น. รวมเวลา 2 ชั่วโมง 2) ระยะต่อมา ในเดือนกุมภาพันธ์ 2561 ได้เพิ่มการออกอากาศอีกเป็นทุกวันพฤหัสบดีเวลา 12.00 น. - 14.00น. รวมอีก 2 ชั่วโมง มีรายการตามผังรายการ ดังนี้

รายการพะเยาทีวี ประจำวันอังคาร			
เวลา	รายการ	รูปแบบ/เนื้อหารายการ	ที่มา
12.00-12.05	เพลงนำ/เปิดสถานี	ดนตรีและเพลงพื้นเมือง	ร่วมผลิต (5นาที)
12.05-13.00	ข่าวบ้านเรา	ข่าวเหตุการณ์ความเคลื่อนไหวในชุมชนรอบสัปดาห์	ผลิตเอง (55นาที)
13.00-13.05	พะเยาทีวีว	แนะนำผลิตภัณฑ์ชุมชน สินค้าท้องถิ่น ของดีเมืองพะเยา	ผลิตเอง (5นาที)
13.05-13.15	ผญาชุมชน	ความรู้/ภูมิปัญญา ประวัติศาสตร์ของเมืองพะเยา	ผลิตเอง (10นาที)
13.15-13.45	ช่วงบ้านล้านเมือง	สหภาพประเด็นสำคัญ หน่วยงาน องค์กรภาคส่วนต่างๆ	ผลิตเอง (30นาที)
13.45-14.00	เล่าขานงานชุมชน	รายงานกิจกรรมชุมชน และการพัฒนาในด้านต่างๆในพื้นที่	ร่วมผลิต (15นาที)
บริการรายการพิเศษ : การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ภัยพิบัติ / เวทีสื่อสารสาธารณะ / เวทีวิชาการ / กิจกรรมชุมชน และพิธีสำคัญทางศาสนา			

รายการพะเยาทีวี ประจำวันพฤหัสบดี			
เวลา	รายการ	รูปแบบ/เนื้อหารายการ	ที่มา
12.00-12.05	เพลงนำ/เปิดสถานี	ดนตรีและเพลงพื้นเมือง	ร่วมผลิต (5นาที)
12.05-13.00	สาบข่าว	วิเคราะห์ข่าว	ผลิตเอง (55นาที)
13.00-13.05	พื้นผญาตัวเมือง	ความรู้/ภูมิปัญญา	ผลิตเอง (5นาที)
13.05-13.15	พากันพาเที่ยว	ท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม	ร่วมผลิต (10นาที)
13.15-13.45	พะเยาปริทัศน์	แนวคิด/แนวทางการบริหารของผู้นำชุมชน ท้องถิ่น	ผลิตเอง (30นาที)
13.45-14.00	พะเยาดนตรี	นำเสนอวงดนตรี/นักดนตรีเยาวชนและผู้มีผลงานเด่น	ผลิตเอง (15นาที)
บริการรายการพิเศษ : การถ่ายทอดสดเหตุการณ์ภัยพิบัติ / เวทีสื่อสารสาธารณะ / เวทีวิชาการ / กิจกรรมชุมชน และพิธีสำคัญทางศาสนา			

ภาพที่ 25 แสดงผังรายการพะเยาทีวี

ทั้งนี้พะเยาทีวี ได้ออกอากาศในช่องทางเฟซบุ๊กไลฟ์ โดยมีจำนวนผู้ติดตาม 44,041 และรวมถูกใจเพจ 39,754 มีผู้เข้าชมสูงสุดอยู่ในช่วงวัย 25-34 ปี

ภาพที่ 26 ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจจากชุมชน

8.3 โครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง

จากรายงานภายใต้โครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง (ประสาร สถานสถิตย์,2560) สามารถสรุปข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานได้ ดังนี้

8.3.1 พื้นที่ทดลอง ครอบคลุมพื้นที่จังหวัด กระบี่ พังงา ภูเก็ต

8.3.2 แนวคิด

กรอบแนวคิดทีวีชุมชนที่โครงการทีวีอันดามันมั่นคงให้ความสำคัญ คือ การขยายเครือข่ายความร่วมมือ การสื่อสารแนวระนาบ ทีวีชุมชน คือ การพาทีวีไปหาชุมชน เน้นการถ่ายทอดสดจากในพื้นที่ โดยขยายเครือข่ายจากห้องส่งย่อยผ่านโครงข่ายอินเทอร์เน็ตให้มากที่สุด มีการแบ่งหน้าที่และตำแหน่งยังคงมีรูปแบบเหมือนสถานีโทรทัศน์ มีบรรณาธิการ โปรดิวเซอร์ โปรดิวเซอร์ร่วม ผู้ดำเนินรายการ นักข่าว ช่างภาพ ช่างตัดต่อ โดยจะทำงานในรูปแบบช่วยกัน ร่วมกันออกความเห็น ถกเถียง และหาข้อสรุปร่วมกัน เป็นการเพิ่มทักษะหลายด้านให้กับผู้ดำเนินงานทั้งในสถานการณ์คิดเนื้อหา ประเด็น โครงเรื่อง รวมทั้งทักษะการถ่ายภาพ การตัดต่อ การสัมภาษณ์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการทำงานในพื้นที่ นอกจากนี้ทีวีอันดามันมั่นคง ยังใช้แนวคิดใช้ของเล็กเล่าเรื่องใหญ่ โดยใช้ MOJO (Mobile Journalism) และรูปแบบ backpack journalist เพื่อถ่ายทอดทักษะในการผลิตรายการให้กับคนในชุมชน โดยใช้สมาร์ตโฟนเป็นอุปกรณ์หลัก ในการผลิต ในการถ่ายทำ โดยมีอุปกรณ์เสริมอื่น ๆ เช่น ขาตั้งกล้อง ไมโครโฟน เพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการทำงาน ใช้แอปพลิเคชันการตัดต่อ ทำให้ผู้ใช้งานสามารถผลิตรายการได้สะดวกขึ้น การออกอากาศสดผ่านอินเทอร์เน็ตในรูปแบบ mobile broadcasting และ Internet live stream ควบคู่กันไป

8.3.3 ชุมชนที่มีความร่วมมือ

การทำงานในลักษณะภาคีของเครือข่ายตั้งต้น 6 องค์กร กล่าวคือ 1) มูลนิธิรักษ์ไทย กระบี่ 2) เครือข่ายการสื่อสารของชมรมกู่ซีพู้ภัยพังงาที่ได้พัฒนา มาเป็นทีวีชุมชนคนอาสา จังหวัดพังงา 3) สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต 4) วิทยาลัยชุมชนจังหวัดพังงา 5) มูลนิธิอันดามัน และ 6) ไทยพีบีเอส โดยแต่ละภาคีมีฐานทรัพยากรในด้านองค์ความรู้ ทักษะ และเครือข่ายแตกต่างกันไปดังนี้

1. มูลนิธิรักษ์ไทย มีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น ฐานเครือข่ายการจัดการภัยพิบัติ การติดตามสภาพอากาศเปลี่ยนแปลง การพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน

มีความพร้อมวิทยากรในการจัดอบรม มีการบริหารจัดการทรัพยากรของโครงการ (ความโปร่งใส) มีเครือข่ายหลายพื้นที่ในประเทศ

2. ทีวีชุมชนคนอาสา มีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น เป็นชมรมอาสาสมัครวิทยุของจังหวัดพังงา ครอบคลุมทุกอำเภอในจังหวัดพังงา และเชื่อมเครือข่ายวิทยุทั้ง 3 จังหวัดอันดามัน และทั่วประเทศ มีการประสานงานกับหน่วยเฉพาะกิจจนทรภูเก็ท

3. สาขานิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต มีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น มีทรัพยากรเป็นนักศึกษาครอบคลุม 4 จังหวัดอันดามัน (ภูเก็ต พังงา กระบี่ ระนอง) มีองค์ความรู้เกี่ยวกับการผลิตและจัดการรายการทีวี การสื่อข่าว รายงานข่าว วิชาานิเทศศาสตร์ชุมชน มีอุปกรณ์ในการผลิตรายการ มีองค์ความรู้การสื่อสารภัยพิบัติ

4. มูลนิธิอันดามัน มีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น ส่งเสริมให้ประชาชนคุ้มครอง ปกป้อง ใช้ทรัพยากรในพื้นที่ มีลักษณะเป็นกลุ่มก้อน และเครือข่าย มีสมาคมคนรักทะเล (สมาคมสมาพันธ์ชาวประมงแห่งประเทศไทย ครอบคลุม 24 จังหวัด) เน้นมิติการจัดการทะเล ประกอบด้วยเครือข่ายชาวประมง และชาวสวน กลุ่มนางสิบสอง เครือข่ายปกป้องอันดามันจากถ่านหิน

5. วิทยาลัยชุมชน พังงา มีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น มีฐานชุมชนปราชญ์ชาวบ้านปลูกคนปลูกปัญญา เครือข่ายศิษย์เก่า มีองค์ความรู้ครอบคลุมความรู้ในระดับอนุปริญญา มีเครือข่าย สกอ. วิทยาลัยชุมชน 20 แห่งทั่วประเทศ

6. ไทยพีบีเอสมีบทบาททางด้านการพัฒนาด้านต่างๆ เช่น มีพื้นที่การสื่อสารที่จะเป็นช่องทางในการทดลองให้กับเครือข่ายทีวีชุมชน การฝึกอบรมถ่ายทอดทักษะความรู้ โดยเฉพาะรู้ด้านการผลิต มีแผนงานที่ขับเคลื่อนระดับพื้นที่และระดับชาติ

8.3.4 โครงสร้างที่วิชุมชน

ภาพที่ 27 โครงสร้างการบริหารทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง

คณะกรรมการบริหารที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง

วางแผน กำกับดูแล การดำเนินงานของที่วิชุมชนอันดามันให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ การกำหนดทิศทางการนำเสนอประเด็นทางสังคมในการนำเสนอผ่านที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง การวางกรอบการประสานงานเครือข่าย

กองเลขาหรือกองบรรณาธิการ

จะทำหน้าที่ในการดำเนินกิจการของที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง การวางแผนการจัดกิจกรรม การวางแผนการผลิต และการเชื่อมโยงการทำงานของทั้ง 3 จังหวัดให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และไปทิศทางเดียวกัน

กองบรรณาธิการคณะทำงานจังหวัด

ทำหน้าที่ในการประสานงาน และดำเนินกิจกรรมในระดับจังหวัด

ต่อมาได้มีการจัดตั้งกรมการพัฒนาที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง แบ่งบทบาทหน้าที่เป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ฝ่ายบริหารโครงการ ทำหน้าที่ในการวางแผนการดำเนินงานของโครงการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง การดำเนินกิจกรรม บริหารงบประมาณ การติดตามประเมินผล และการรายงานผลการดำเนินงาน
2. ฝ่ายบริหารวิชาการ การวางแผนกระบวนการการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชน
3. ฝ่ายบริหารงานสื่อ ทำหน้าที่ในการวางแผนกระบวนการผลิตรายการที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง การบันทึกรายการและการออกอากาศสด

8.3.5 ช่องทางออกอากาศ ผ่าน facebook

<https://www.facebook.com/securedandamancommunity/>

8.3.6 รายการที่ออกอากาศ

ในช่วงเริ่มต้น มูลนิธิริಕ್ಷไทย ชุมชนบ้านบางใหญ่ ตะกั่วป่า และราชภัฏภูเก็ต ทำรายการ 4 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ ในระยะถัดมาจะมีการทำงานร่วมกับ 10 เครือข่าย เพื่อร่วมผลิตรายการ

ตัวอย่างรายการออกอากาศของที่วิชุมชนอันดามันมั่นคง

1. รอบบ้านอันดามัน: นำเสนอข้อมูลข่าวสารในรอบสัปดาห์ของพื้นที่อันดามันหลากหลายด้วยเรื่องราว เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม เพื่อเสริมสร้างความมั่นคงของชุมชน
2. อันดามันพาเที่ยว: นำเสนอเรื่องราวประวัติศาสตร์เชื่อมโยงกับพื้นที่การท่องเที่ยว โดยใช้ฐานทรัพยากรมาเป็นจุดสนใจด้านการท่องเที่ยว
3. รายการวิถีเกษตรอันดามัน: สารคดีเกษตรกรชาวบ้านที่จะมาเสนอเรื่องราววิถีเกษตรพึ่งตนเอง ที่สร้างความยั่งยืนให้กับชุมชน
4. รายการอันดามัน Short Film: นำเสนอผลงานของน้อง ๆ ในโรงเรียนผ่านกระบวนการผลิตสื่อในรูปแบบหนังสั้น สะท้อนมุมมองของคนรุ่นใหม่
5. รายการอันดามัน Talk: เวทีสาธารณะสำหรับการเรียนรู้วิถีชุมชนอันดามันในมิติและแง่มุมที่หลากหลายผ่านการพูดคุยแลกเปลี่ยนกับผู้นำการเปลี่ยนแปลงของชุมชน

6. รายการเพื่อนเตือนภัย: นำเสนอเรื่องราวของการเตรียมความพร้อมรับมือกับภัยรูปแบบต่าง ๆ ข้อมูลการแจ้งเตือนภัย การเฝ้าระวัง การช่วยเหลือ วิธีการปฏิบัติ การปรับตัวต่อสภาวะการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติของชุมชนชายฝั่งอันดามัน

นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร สถานการณ์ ที่เกิดขึ้นในชุมชน รวมถึงวิเคราะห์และเผยแพร่ข้อมูลการแจ้งเตือนภัย ลักษณะอากาศ ให้กับคนในพื้นที่เสี่ยงภัย รวมไปถึงการติดตามช่วยเหลือ ผู้ประสบภัยน้ำท่วมในพื้นที่

8.3.7 ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจจากชุมชน

ภาพที่ 28 ตัวอย่างผลงานการออกอากาศที่ได้รับความสนใจจากชุมชน

บทที่ 9 บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การเกิดขึ้นของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยจะสร้างคุณูปการต่ออุตสาหกรรมสื่อเพราะจะทำให้เกิดความหลากหลาย เป็นการถ่ายทอดภาพและเสียงของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ ที่แสดงออกผ่านรายการของโทรทัศน์ชุมชน ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน โดยหลักการแล้วรายการโทรทัศน์ชุมชนมีผลกระทบต่อบริการโทรทัศน์สาธารณะและบริการโทรทัศน์เชิงพาณิชย์ ทั้งนี้ด้วยคุณลักษณะและจุดประสงค์ที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งโทรทัศน์ชุมชนไม่สามารถหารายได้จากการโฆษณา

การให้บริการโทรทัศน์ชุมชนมีผลกระทบในทางบวกต่อบริการดิจิทัลโทรทัศน์ในภาพรวม ทั้งนี้เป็นเพราะช่องรายการโทรทัศน์ชุมชนไม่สามารถรับชมผ่านบริการโทรทัศน์ดาวเทียม ดังนั้นจึงเป็นการส่งเสริมการรับชมโทรทัศน์ดิจิทัลผ่านโครงข่ายภาคพื้นดิน ในกรณีนี้ กสทช. จึงควรสนับสนุนให้มีความร่วมมือระหว่างผู้ให้บริการระดับชาติและผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน เช่น การมีโปรแกรมร่วมกัน หรือการประสานกันในเรื่องเนื้อหา เช่น การรายงานข่าว ผู้ให้บริการระดับชาติอาจเสนอข่าวเพิ่มเติมหรือในเชิงลึกโดยได้รับเนื้อหามาจากผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

ความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยขึ้นอยู่กับทางเลือกใช้วิธีกำกับดูแลที่เหมาะสมและการมีบูรณาภาพและธรรมาภิบาลของการให้บริการโดยยึดหลักการของโทรทัศน์ชุมชน “โทรทัศน์ชุมชน เป็นของชุมชน ควบคุมโดยชุมชน และดำเนินการโดยชุมชน” และที่สำคัญ “โทรทัศน์ชุมชนไม่แสวงหาผลกำไรเป็นหลัก และต้องรับใช้ชุมชนเป็นหลักด้วย” ความสำเร็จของโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยยังจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการจัดหาทุนและรายได้เพื่อการจัดตั้งและดำเนินงานของสถานีโทรทัศน์ชุมชน ตามที่ได้อธิบายไว้ในรายงานฉบับนี้ ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนควรให้มีต้นทุนและรายจ่ายของสถานีน้อยที่สุด นั่นอาจหมายความว่าขอบเขตการดำเนินงานของสถานีอาจต้องมีการจำกัดแต่อย่างไรก็ตามก็ต้องสามารถปฏิบัติตามเงื่อนไขใบอนุญาตได้ครบถ้วน

ความท้าทายสำหรับประเทศไทยในด้านการกำกับดูแล คือ การหาจุดสมดุลระหว่างการกำกับดูแลโดย กสทช. และการกำกับดูแลกันเองของผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน จุดสมดุลนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปเมื่อกิจการประเภทบริการโทรทัศน์ชุมชนมีการจัดตั้งและพัฒนาขึ้นตามลำดับ การเลือกวิธีการกำกับดูแลมีผลต่อความยั่งยืนและการพัฒนาของกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน เนื้อหาในรายงานฉบับนี้ได้กล่าวถึงบริบทการกำกับดูแลกิจการบริการโทรทัศน์ชุมชน วิเคราะห์กฎหมายและกฎระเบียบที่มีอยู่ รวมทั้งได้นำเสนอ

วิธีการกำกับดูแล และนำหลักพึงปฏิบัติ โดยยึดหลักที่ว่าโทรศัพท์ชุมชนควรจะต้องมีการกำกับดูแลกันเอง โดยที่สถานีโทรศัพท์ชุมชนสามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ กสทช. จึงควรสนับสนุนแบบจำลองการบริหารจัดการและการให้บริการที่มีความหลากหลาย เนื่องจากแหล่งทุนสำหรับการจัดตั้งและบริหารกิจการโทรศัพท์ชุมชนมีจำนวนจำกัด กสทช. จึงควรพิจารณาหามาตรการหรือจัดหาแหล่งทุนสำหรับสนับสนุนการพัฒนากิจการโทรศัพท์ชุมชนต่อไป

ในส่วนของโครงข่ายฯ การออกแบบและสถาปัตยกรรมโครงข่ายของการเผยแพร่รายการควรให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด และการออกแบบโครงข่ายและโครงสร้างพื้นฐานควรให้เหมาะสมกับความต้องการนี้ด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องสำรวจและทราบว่าความต้องการในการให้บริการโทรศัพท์ชุมชนมีมากน้อยแค่ไหน การจัดให้มีทดลองการให้บริการเป็นวิธีหนึ่งที่จะทราบถึงความต้องการในตลาดได้ ถึงแม้ว่าช่องสัญญาณที่วางอยู่ในมัลติเพล็กซ์ที่ 1 ถึง 5 สามารถนำมาให้บริการโทรศัพท์ชุมชนได้ในระยะยาว แต่วิธีการนี้อาจไม่เป็นการใช้ประโยชน์จากคลื่นความถี่อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยเฉพาะในกรณีที่มีการให้บริการระดับชาติจำเป็นต้องใช้ช่องสัญญาณเพื่อให้บริการช่องความคมชัด 4K หรือมากกว่านั้นในอนาคต ซึ่งจำเป็นต้องใช้คลื่นความถี่เพิ่ม หรือในกรณีที่บริการโทรศัพท์ชุมชนไม่แพร่หลาย

นอกจากนี้ ที่ปรึกษา ITU ยังมีข้อเสนอแนะเรื่องการพัฒนาบุคลากรขององค์กรกำกับดูแลให้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องการให้ใบอนุญาตและกำกับกิจการดำเนินงานของโทรศัพท์ชุมชน โดยในช่วงเริ่มต้นสำนักงาน กสทช. ควรให้ความสำคัญกับการปฏิบัติตามเงื่อนไขของใบอนุญาตประกอบกิจการโทรศัพท์ชุมชน

ในส่วนแนวทางการทดลองการให้บริการ ที่ปรึกษา ITU มีข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กสทช. ดังนี้

(1) การดำเนินการทางด้านโครงข่าย ควรมีการตรวจสอบสถานะของโครงข่ายระดับชาติ และสถานะของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 จำเป็นต้องมีการทบทวนและพิจารณาอย่างรอบคอบขึ้นอยู่กับความต้องการบริการโทรศัพท์ชุมชนและงบประมาณสนับสนุน

(2) การผลิตเนื้อหา กระบวนการทำงานทางโทรศัพท์มีความซับซ้อนมากกว่าการกระจายเสียงวิทยุ และจำเป็นต้องมีระบบงานไอทีที่ซับซ้อนรวมถึงต้นทุนที่มากกว่าผู้ประกอบการโทรศัพท์ชุมชนควรร่วมมือกันและแบ่งปันการใช้ทรัพยากรร่วมกัน รวมถึงแบ่งเวลาในออกอากาศ

(3) การบริหารจัดการและศักยภาพด้านบุคลากร สำนักงาน กสทช. ควรพิจารณาใช้กฎระเบียบที่ที่ปรึกษา ITU ได้ร่างไว้สำหรับผู้ให้บริการโทรศัพท์ชุมชนในช่วงทดลองการให้บริการ และควรที่จะจัดตั้ง Media Training Centre เพื่อเป็นการเสริมสร้างทักษะและพัฒนาบุคลากรสำนักงาน กสทช. โดยอาจจะแสวงหาความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยต่าง ๆ และ

ผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล โดยเฉพาะผู้ให้บริการโทรทัศน์ประเภทสาธารณะ

(4) งบประมาณสำหรับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน สำนักงาน กสทช. ดังนี้

(ก) ควรเปิดโอกาสให้ผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนหารายได้ด้วยวิธีการที่หลากหลายในรูปแบบการสนับสนุนและการอุดหนุนจากชุมชน ตามที่ได้กล่าวในบทที่ 7

(ข) ควรส่งเสริมให้ผู้ขอรับใบรับรองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของทุนสนับสนุนการดำเนินงานของสถานีโดยควรระบุไว้ในเงื่อนไขการขอรับใบอนุญาต

(ค) การคัดเลือกผู้ขอรับใบอนุญาตการทดลองควรใช้วิธีการแบบเป็นขั้นเพื่อให้ได้ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพและความพร้อมมากที่สุด

(ง) ควรกำหนดงบประมาณสำหรับต้นทุนแต่ละประเภท เช่น จำนวนช่องรายการ จำนวนสถานีส่งในแต่ละพื้นที่และจำนวนพื้นที่ให้บริการ และกำหนดวิธีการใช้โครงข่ายเพื่อสามารถกำหนดงบประมาณทั้งหมดในการทดลองให้บริการได้

(จ) ควรจะต้องมีการเก็บข้อมูลจากผู้ขอรับใบอนุญาตในเรื่องการดำเนินงาน (OPEX)

(5) การออกใบอนุญาตทดลองการให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ที่ปรึกษา มีข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กสทช. ดังนี้

(ก) ควรจัดตั้งหน่วยสนับสนุนทดลองโทรทัศน์ชุมชน ก่อนที่จะดำเนินการออกใบอนุญาต

(ข) ควรจัดเตรียมแผนการเข้าถึงโครงข่ายโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลซึ่งจะขึ้นอยู่กับทางเลือกในการใช้โครงข่าย

(ค) ควรจัดเตรียมห้องสมุดเนื้อหาซึ่งเป็นแหล่งรวบรวมสื่อและเนื้อหารายการเพื่อให้ผู้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถเลือกใช้ได้โดยไม่มีค่าใช้จ่าย

(ง) ควรกำหนดคุณสมบัติของผู้ขอใบอนุญาตทดลอง และ เกณฑ์การคัดเลือกให้ชัดเจน

(จ) ควรร่างและออกประกาศที่เกี่ยวกับการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ภายหลังจากรับฟังความคิดเห็นสาธารณะ

(ฉ) เงื่อนไขใบอนุญาตทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน ควรตั้งอยู่บนพื้นฐานกฎระเบียบที่ร่างไว้เกี่ยวกับการทดลองโทรทัศน์ชุมชน

(6) การติดตามและประเมินผลการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการติดตามผลการให้บริการทดลองโทรทัศน์ชุมชนควรจะต้องสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การทดลอง ก่อนการออกใบอนุญาตจริงสำหรับการประกอบกิจการโทรทัศน์ชุมชน สำนักงาน กสทช. ควรมีแผนโครงข่าย และแผนการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนที่ชัดเจน รวมถึงข้อตกลงและค่าธรรมเนียมการเข้าใช้โครงข่ายกับผู้ประกอบกิจการโครงข่ายภูมิภาค/ท้องถิ่น ทั้งนี้แผนงานเหล่านี้ควรเตรียมให้พร้อมก่อนสิ้นสุดระยะการทดลองเพื่อให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสามารถดำเนินต่อไปได้อย่างราบรื่น

บรรณานุกรม

Atipayakoon W., Green M., and Walop P. (2016). Community TV Broadcasting: Case Studies.: The International Telecommunication Union.

Green M., Suwanban S. and Walop P. (2016). Practical Guidelines for Community TV Broadcasting Service Trial in Thailand.: The International Telecommunication Union.

Green M., and Walop P. (2016). Framework for Deploying Community Television Broadcasting Services in Thailand.: The International Telecommunication Union.

ชัยวัฒน์ จันธิมา. (2561). รายงานความก้าวหน้าโครงการโครงการวิจัยและพัฒนา สถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี”

ประสาร สถานสถิตย์. (2560). รายงานความก้าวหน้าโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง วรรณพร อังตระกูล. อรศรี ศรีระชา. (2558). สรุปรายงานการประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง กิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย “NBTC/ITU Focused Group Meeting on Community TV Services in Thailand” และงานประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง กิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทยและแนวปฏิบัติในต่างประเทศ “NBTC/ITU Conference on Community TV Services in Thailand and International Practices”. สำนักงาน กสทช. สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล.

วรรณพร อังตระกูล. อรศรี ศรีระชา. (2559).สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.). รายงานสรุปการเข้าหารือแนวทางการประกอบ กิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน 28 มกราคม 2559 – 5 กุมภาพันธ์ 2559. สำนักงาน กสทช. สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล.

วรรณพร อังตระกูล. อรศรี ศรีระชา. (2559). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน. สำนักงาน กสทช. สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล. สำนักงาน กสทช. สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล. สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล. (2559).

สุชัย เจริญมุขยพันธ์. (2561) รายงานความก้าวหน้าโครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภท บริการชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี

สำนักงาน กสทช. (2559). กฎหมาย. สืบค้นเมื่อ 31 สิงหาคม 2559 จาก <https://broadcast.nbtc.go.th/law/>

තාක්ෂණ

ภาคผนวก ก.

สรุปการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ในช่วงปี พ.ศ. 2558 – 2560 สำนักกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล (จส.) สำนักงาน กสทช.

1. ปี 2558

1.1 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ดำเนินโครงการความร่วมมือกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) “การศึกษาแนวทางประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน” (Contribution Agreement for Project on Development of a Framework for Introducing Community TV Broadcasting Services in Thailand) โดยมีวัตถุประสงค์

1) เพื่อศึกษานโยบายและแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศต่าง ๆ ประกอบกับการศึกษานโยบายและแผนที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนของประเทศไทย

2) เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะแนวทางในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ การอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ที่สอดคล้องกับกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

3) เพื่อเสนอแนะนโยบายและแนวทางปฏิบัติสำหรับการส่งเสริมและกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนของประเทศไทย

4) เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีเวทีและกลไกในการแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและระดับสากล โดยเฉพาะหน่วยงานกำกับดูแลในประเทศต่าง ๆ

5) เพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสำนักงาน กสทช. และองค์กรระหว่างประเทศ โดยเฉพาะสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ (ITU) องค์กรการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) และหน่วยงานสากลที่มีบทบาทเกี่ยวกับกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน

ภาพที่ ก-1 การประชุมหารือแนวคิดการพัฒนากิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนร่วมกับ ITU UNESCO และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อชุมชน เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2558

1.2 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมกับคณะที่ปรึกษาจาก ITU ประกอบด้วย Dr. Murray Green ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาสื่อและที่ปรึกษากฎหมายด้านสื่อ และเจ้าหน้าที่ และองค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (UNESCO) รวมถึงเจ้าหน้าที่ขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย (TPBS) ร่วมเดินทางลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลเชิงลึก และเยี่ยมชมการดำเนินการ แนวคิด วิธีการปฏิบัติ ปัญหา อุปสรรค และโอกาสในการดำเนินกิจการโทรทัศน์ฯ ประเภทบริการชุมชน พื้นที่ที่ภาคประชาชนได้รวมกลุ่มเริ่มดำเนินการด้านโทรทัศน์ชุมชนที่เผยแพร่รายการผ่านทาง Youtube และเคเบิลทีวีท้องถิ่น และเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ

1) มูลนิธิสื่อสร้างสุข จังหวัดอุบลราชธานี โดย สำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมกับคณะที่ปรึกษาจาก ITU ได้ประชุมหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและเยี่ยมชมการดำเนินงานของสื่อสร้างสุข จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2558

2) สถานีวิทยุคมนาคมขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี โดยสำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมกับคณะที่ปรึกษาจาก ITU เยี่ยมชมการดำเนินงานสถานีวิทยุคมนาคม เพื่อศึกษาระบบการรับส่งสัญญาณโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล เยี่ยมชมการดำเนินงานสถานีวิทยุโทรทัศน์โทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี เพื่อศึกษาการผลิตเนื้อหารายการและการออกอากาศโทรทัศน์ภูมิภาคของกรมประชาสัมพันธ์ เมื่อวันที่ 20 ตุลาคม 2558

ภาพที่ ก-2 เยี่ยมชมการดำเนินงานของสื่อสร้างสุข สถานีวิทยุคมนาคมของไทยพีบีเอส และสถานีวิทยุโทรทัศน์โทรทัศน์แห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี

3) มหาวิทยาลัยพะเยา จังหวัดพะเยา โดยสำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมกับคณะที่ปรึกษาจาก ITU ได้ประชุมหารือกับผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยพะเยา นายก อบจ. และผู้นำชุมชน เข้าร่วมด้วย และได้เยี่ยมชมการดำเนินงานของมหาวิทยาลัยพะเยา และพะเยาทีวีชุมชน เมื่อวันที่ 22 ตุลาคม 2558

ภาพที่ ก-3 ประชากรหรือกับผู้ที่เกี่ยวข้องและเยี่ยมชมการค้าดำเนินงานของมหาวิทยาลัยพะเยาและเยี่ยมชมการค้าดำเนินงานของพะเยาทีวีชุมชน

1.3 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยและประชุมเชิงวิชาการเพื่อหารือและพัฒนารอบการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในประเทศไทย รวมถึงเผยแพร่ความรู้กรณีศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง กิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย “NBTC/ITU Focused Group Meeting on Community TV Services in Thailand” ในระหว่างวันที่ 11 – 12 พฤศจิกายน 2558 ณ โรงแรม อมารี วอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร โดยมีการเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องจากทุกภูมิภาคเข้าร่วมการประชุมกลุ่มย่อยจำนวน 87 ท่าน รายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม <http://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/Events/2015/Nov-CTV/fg.aspx>

2) การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง กิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย และแนวปฏิบัติในต่างประเทศ “NBTC/ITU Conference on Community TV and International Practices” ในวันที่ 13 พฤศจิกายน 2558 ณ โรงแรม อมารี วอเตอร์เกท กรุงเทพมหานคร โดยมีการเชิญนักวิชาการ ผู้ที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่สนใจขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการ เข้าร่วมการสัมมนาจำนวน 145 ท่าน ในการประชุมเชิงวิชาการครั้งนี้ ได้บรรยายในหัวข้อปรัชญาและหลักการของบริการโทรทัศน์และวิทยุบริการชุมชน บริบทการพัฒนาโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย หลักการและแนวทางปฏิบัติในต่างประเทศ กรณีศึกษาโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย เสวนาเรื่องแนวทางการพัฒนากิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทย โดยได้รับเกียรติจากผู้เชี่ยวชาญประเทศต่าง ๆ เช่น Dr. Murray Green ที่ปรึกษาด้านการพัฒนาสื่อและที่ปรึกษากฎหมายด้านสื่อจากประเทศออสเตรเลีย, Mr. Merlyn Reineke ปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้าผู้บริหารระดับสูงสื่อชุมชนมองโกเมอรี จังหวัดมองโกเมอรี, มลรัฐแมรี่แลนด์ ประเทศสหรัฐอเมริกา และ Ms. Renny Silfianingrum และ Ms. Nunuk Parwati สำนักกระจายเสียง กระทรวงการสื่อสารและเทคโนโลยีสารสนเทศ ประเทศอินโดนีเซีย ให้เกียรติมาบรรยายโทรทัศน์ชุมชนในมุมมองของต่างประเทศ รายละเอียดข้อมูลเพิ่มเติม <http://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/Events/2015/Nov-CTV/th.aspx>

ภาพที่ ก-4 การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง กิจการโทรทัศน์บริการชุมชนในประเทศไทยและแนวปฏิบัติในต่างประเทศ “NBTC/ITU Conference on Community TV and International Practices”

2. ปี 2559

2.1 ระหว่างวันที่ 28 มกราคม 2559 – 5 กุมภาพันธ์ 2559 สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศได้เข้าหารือแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอก โดยได้หารือในประเด็นการกำกับดูแล การอนุญาตประกอบกิจการ การส่งเสริม และการกำกับดูแล การพัฒนาเนื้อหารายการ การส่งเสริมการรวมรวมกลุ่มของผู้ประกอบกิจการ การรับส่งสัญญาณโครงข่ายโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เป็นต้น

ภาพที่ ก-5 การเข้าหารือแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ณ สถานีวิจัยโทรทัศน์เพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และ ไทยพีบีเอส

2.2 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ได้รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน โดยมีหัวข้อประกอบด้วย 1) ภาพรวมกิจการโทรทัศน์ในประเทศไทย 2) การกำกับดูแลและนโยบายที่เกี่ยวข้อง 3) คุณสมบัติผู้ประกอบกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน 4) ผังรายการและสัดส่วนรายการ 5) การหารายได้

2.3 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ได้เข้าหารือแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาโทรทัศน์บริการชุมชนต้นแบบ เพื่อแสวงหาความร่วมมือในการส่งเสริม การพัฒนาองค์ความรู้ และเตรียมความพร้อมเพื่อสนับสนุนการให้บริการ การให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน กับสถาบันการศึกษา 4 แห่ง ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยศิลปากร 2) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 3) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม 4) มหาวิทยาลัยนเรศวร

ภาพที่ ก-6 การเข้าหารือแลกเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาโทรทัศน์บริการชุมชนต้นแบบ
กับสถาบันการศึกษา 4 แห่ง

2.3 สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยและประชุมเชิงวิชาการเพื่อหารือและพัฒนากรอบการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย รวมถึงเผยแพร่ความรู้กรณีศึกษาบริการโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศให้กับผู้ที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) การประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย ครั้งที่ 3 (NBTC/ITU Focus Group on Community TV) ในระหว่างวันที่ 13 - 15 ตุลาคม 2559 ณ โรงแรมอิมพีเรียล หัวหิน บีช รีสอร์ท จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อนำเสนอร่างรายงานการศึกษา 3 ฉบับ 1) ร่างรายงานเรื่องกรณีศึกษาการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในต่างประเทศ 2) ร่างรายงานเรื่องกรอบนโยบายและแนวทางการกำกับดูแลกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย และ 3) ร่างรายงานเรื่องแนวปฏิบัติและข้อเสนอแนะสำหรับโครงการนำร่องทดลองการให้บริการ

ที่ประชุมชนในประเทศไทย รวมทั้งอภิปรายและขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ
ในหัวข้อรายงานทั้ง 3 ฉบับ เพื่อนำไปสู่การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อไปรายละเอียด
ข้อมูลเพิ่มเติม [http://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/Events/
2016/Oct-CTVFG3/home.aspx](http://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/Events/2016/Oct-CTVFG3/home.aspx)

ภาพที่ ก-7 การประชุมกลุ่มย่อย เรื่อง แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัลประเภทบริการ
ชุมชนในประเทศไทย ครั้งที่ 3 (NBTC/ITU Focus Group on Community TV)

2) การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง แนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบ
ดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย ในวันที่ 22 พฤศจิกายน 2559 ณ โรงแรม
เดอะ สุกโศก กรุงเทพมหานคร เพื่อเผยแพร่รายงานการศึกษาทั้ง 3 ฉบับ และเป็นกร
สร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับบริการโทรทัศน์ชุมชน ข้อเสนอแนะแนวทางและกรอบการกำกับ
ดูแล เทคโนโลยี โครงข่ายการส่งสัญญาณ มาตรการส่งเสริมสนับสนุน กรณีศึกษาต่าง
ประเทศ รวมทั้งแนวปฏิบัติ ให้แก่ผู้ประกอบการ นักวิชาการ พนักงานของสำนักงาน กสทช.
ผู้ที่เกี่ยวข้อง และประชาชนที่สนใจ โดยมีผู้เข้าร่วมการสัมมนาทั้งหมด 150 ท่าน รวมทั้ง
เป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาโทรทัศน์ชุมชนต่อไป รายละเอียดข้อมูล
เพิ่มเติม [https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/
Events/2016/Nov-CTV-Conf/home.aspx](https://www.itu.int/en/ITU-D/Regional-Presence/AsiaPacific/Pages/Events/2016/Nov-CTV-Conf/home.aspx)

ภาพที่ ก-8 การประชุมเชิงวิชาการ เรื่อง แนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย

2.4 สำนักงาน กสทช. ร่วมกับสหภาพโทรคมนาคมระหว่างประเทศ ปรับปรุงรายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย ทั้ง 3 ฉบับ ดังนี้ 1) รายงานกรณีศึกษาเรื่องการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชน 2) รายงานแนวทางการกำกับดูแลการประกอบกิจการโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย 3) รายงานแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

ภาพที่ ก-9 รายงานฉบับสมบูรณ์โครงการศึกษาแนวทางการประกอบกิจการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย

3. ปี 2560

3.1 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ได้จัดประชุมหารือร่วมกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เรื่อง แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย ในวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2560

ภาพที่ ก-10 การประชุมหารือร่วมกับผู้ได้รับใบอนุญาตให้บริการโครงข่ายโทรทัศน์ ประเภทที่ใช้คลื่นความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล เรื่อง แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย

3.2 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ได้นำเสนอที่ประชุมคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสท.) ครั้งที่ 8/2560 เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2560 เพื่อ

ทราบรายงานโครงการ “การศึกษาแนวทางการให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ในประเทศไทย” (Project on Development of a Framework for Introducing Community TV Broadcasting Services in Thailand) และแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดยที่ประชุม กสท. ได้มอบหมายให้สำนักงาน กสทช. หารือกับกรมประชาสัมพันธ์เพื่อขอความร่วมมือในการทดลองให้บริการโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนในประเทศไทย

3.3 กองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ (กทปส.) ได้มีโครงการเพื่อดำเนินการให้ประชาชนได้รับบริการด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม อย่างทั่วถึงตลอดจนส่งเสริมชุมชนและสนับสนุนผู้ประกอบการบริการชุมชน ตามมาตรา 51 ซึ่งมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนโทรทัศน์ชุมชน 3 โครงการ ดังนี้

1) โครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี “ทีวีชุมชนอุบลราชธานี” 2) โครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทีวี” 3) โครงการ “ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง” โดยสำนักงานกองทุนวิจัยและพัฒนา ได้เชิญ จส. เข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการพิจารณาผลงานใน 3 โครงการที่กล่าวมา

3.4 จส. ร่วมกับ สำนักงานกองทุนวิจัยและพัฒนา (ทบ.) เข้าเยี่ยมชมโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง ณ มูลนิธิริษัทไทย จ.กระบี่ ในระหว่างวันที่ 18 – 20 พฤษภาคม 2560 เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามโครงการและหารือเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระหว่างปฏิบัติงานจริง

ภาพที่ ก-11 การเข้าเยี่ยมชมโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง ณ มูลนิธิริษัทไทย จ.กระบี่

3.5 จส. ร่วมกับ สำนักงานกองทุนวิจัยและพัฒนา (ทบ.) เข้าเยี่ยมชมโครงการพัฒนาต้นแบบสถานีโทรทัศน์ในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี ระหว่างวันที่ 15 – 16 พฤษภาคม 2560 โดยมูลนิธิสื่อสร้างสรรค์ เป็นโครงการโทรทัศน์ชุมชนต้นแบบภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานตามโครงการและหารือเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น และได้เข้าหารือกับสำนักงานเขต กสทช.

**ภาพที่ ก-12 การเข้าเยี่ยมชมโครงการพัฒนาดันแบบสถานีโทรทัศนในระบบดิจิทัล
ประเภทบริการชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี**

3.6 จส. ร่วมกับ สำนักงานกองทุนวิจัยและพัฒนา (ทบ.) เข้าเยี่ยมชมโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทิวี่” ระหว่างวันที่ 7 – 8 สิงหาคม 2560 ณ สถาบันปวงผลวิทยาว วดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา ซึ่งเป็นโครงการพัฒนาสถานีต้นแบบสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล ประเภทบริการชุมชน ภาคเหนือ เพื่อติดตามความคืบหน้าการดำเนินงานตามโครงการและหารือเกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

ภาพที่ ก-13 การเข้าเยี่ยมชมโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทิวี่”

3.7 จส. ได้มีโครงการจัดทำเอกสารเผยแพร่รายงานการศึกษาและแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย เพื่อเผยแพร่รายงานการศึกษาและข้อมูลสรุปจากการประชุมที่เกี่ยวข้อง และเพื่อเป็นประโยชน์ในการสร้างความรู้เข้าใจเกี่ยวกับบริการโทรทัศน์ชุมชน ข้อเสนอแนะแนวทางและกรอบการกำกับดูแลเทคโนโลยีโครงข่ายการส่งสัญญาณ มาตรการส่งเสริมสนับสนุน กรณีสึกษาต่างประเทศ รวมทั้งตัวอย่างแนวปฏิบัติแนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชนสำหรับประเทศไทย

3.8 จส. จัดให้มีการประชุมเฉพาะกลุ่ม เรื่อง แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศน์ชุมชน : ทีวีชุมชนต้นแบบ “ทีวีชุมชนอันดามันมั่นคง” ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 2560 เวลา 08.30-15.00 น. ณ โรงแรม โนโวเทล ภูเก็ต วินเทจ พาร์ค จังหวัดภูเก็ต เพื่อดำเนินการติดตามความคืบหน้าของโครงการทีวีชุมชนอันดามันมั่นคงให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

**ภาพที่ ก-14 การประชุมเฉพาะกลุ่ม เรื่อง แนวทางการทดลองให้บริการโทรทัศนชุมชน :
ทีวีชุมชนต้นแบบ “ทีวีชุมชนอันดามันบั้งคนง”**

3.9 จส. จัดให้มีการประชุมหารือและติดตามความคืบหน้าโครงการวิจัยและพัฒนา สถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทิวี” ณ จังหวัดพะเยา ในวันที่ 15 ธันวาคม 2560 เวลา 09.00-16.00 น. ณ สถาบันปวงผญาพายว วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา เพื่อดำเนินการ ติดตามความคืบหน้าของโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทิวี” ให้ เป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป็นไปตามแนวทางการดำเนินงานของสำนักงาน กสทช. รวมถึงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีผู้เชี่ยวชาญและคณะทำงานของสหภาพโทรคมนาคมระหว่าง ประเทศ (ITU) เข้าร่วมการประชุมครั้งนี้ด้วย และได้มีโอกาสเยี่ยมชมการถ่ายทำรายการ โทรทัศนชุมชนที่ อำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา

**ภาพที่ ก-15 การประชุมหารือและติดตามความคืบหน้าโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน
“พะเยาทิวี” ณ จังหวัดพะเยา**

3.10 จส. ร่วมกับสมาคมสื่อชุมชนจังหวัดพะเยาและพะเยาทิวี ได้จัดให้มีประชุม เวทีสื่อสารสาธารณะ “ทีวีชุมชนกับการพัฒนา” เพื่อแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ สมาคม นักวิชาการ และตัวแทนภาคประชาชน ซึ่ง ทางสำนักงาน กสทช. จะได้นำข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ใช้ประกอบการ พัฒนารูปแบบของโทรทัศน์ประเภทบริการชุมชนต่อไป รวมทั้งหารือปัญหา อุปสรรคในการ ดำเนินงานโครงการวิจัยและพัฒนาสถานีโทรทัศน์ชุมชน “พะเยาทิวี” เมื่อวันที่ 19 มกราคม 2561 เวลา 13.00-16.30 น. ณ สถาบันปวงผญาพายว วัดศรีโคมคำ จังหวัดพะเยา โดยมีการถ่ายทอด Facebook Live เพื่อรับฟังและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ชมที่บ้าน

ภาพที่ ก-16 ประชุมเวทีสื่อสารสาธารณะ: “ทิวชมชนกับการพัฒนา” ณ จังหวัดพะเยา

3.11 สำนักงาน กสทช. โดย จส. ร่วมประชุมเชิงวิชาการ ITU/NBTC Conference on Digital Broadcasting ในวันที่ 12 ธันวาคม 2560 เพื่อให้เผยแพร่ผลงานและถ่ายทอดความรู้ภายใต้โครงการความร่วมมือทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับโทรทัศน์และวิทยุภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล แนวทางการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทย โดย พันเอก ดร. นที ศุกลรัตน์ รองประธาน กสทช. ให้เกียรติเป็นประธานเปิดงาน ในการประชุมมีเอกสารการประชมตามรายละเอียด <http://itu.int/go/thailand-db>

ภาพที่ ก-17 จัดการประชุมเชิงวิชาการ ITU/NBTC Conference on Digital Broadcasting

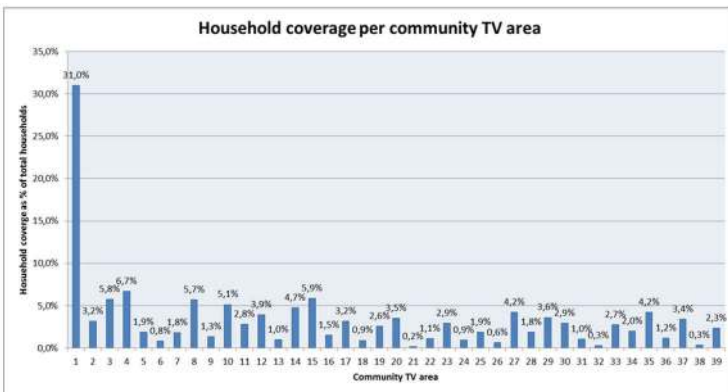
ภาคผนวก v.

ความครอบคลุมสัญญาณในพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

ในภาคผนวกนี้แสดงความครอบคลุมสัญญาณเป็นจำนวนครัวเรือนและพื้นที่ภูมิศาสตร์ ตัวเลขความครอบคลุมสัญญาณนี้ได้มาจากแผนคลื่นความถี่ที่ ITU ร่วมกับสำนักงาน กสทช. พัฒนาขึ้นซึ่งรวมถึงแผนโครงข่ายสำหรับการให้บริการโทรทัศน์ชุมชนด้วย (มัลติเพล็กซ์ที่ 6) แผนความถี่สำหรับบริการโทรทัศน์ที่ใช้ความถี่ภาคพื้นดินในระบบดิจิทัล “DTTB Plan 3.3 in Thailand, after analogue TV switch-off and during transition” (25 สิงหาคม 2558) ความครอบคลุมสัญญาณครัวเรือนและทางภูมิศาสตร์โดยใช้ตัวเลขจำนวนประชากรและตัวเลขจำนวนครัวเรือนที่ได้จากสำนักงาน กสทช. คือจำนวนประชากรทั้งประเทศเท่ากับ 64,505,166 ล้านคน และจำนวนครัวเรือนทั้งประเทศเท่ากับ 22,865,383 ครัวเรือน

ครอบคลุมสัญญาณครัวเรือนต่อหนึ่งพื้นที่ให้บริการ

ความครอบคลุมสัญญาณครัวเรือนของมัลติเพล็กซ์ที่ 6 ต่อหนึ่งพื้นที่ให้บริการแสดงไว้ในรูปที่ 7 ซึ่งตัวเลขที่ปรากฏเป็นการคำนวณจากสมมุติฐานการใช้สายอากาศรับสัญญาณภายนอกอาคาร ตัวอย่างเช่น พื้นที่ให้บริการที่ 1 คือจังหวัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นพื้นที่ให้บริการที่ใหญ่ที่สุด ครอบคลุมจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 7 ล้านครัวเรือน (หรือประมาณ 20 ล้านคน) และพื้นที่ให้บริการที่เล็กที่สุดคือพื้นที่ให้บริการที่ 21 (แม่ฮ่องสอน ดอยกองมู) ครอบคลุม 45,800 ครัวเรือน (หรือประมาณ 129,000 คน)

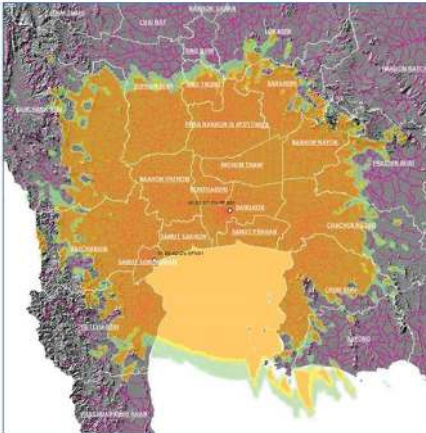

ภาพที่ v-1 ความครอบคลุมสัญญาณครัวเรือนต่อหนึ่งพื้นที่ให้บริการคิดเป็นร้อยละของจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ (ที่มา:ITU)

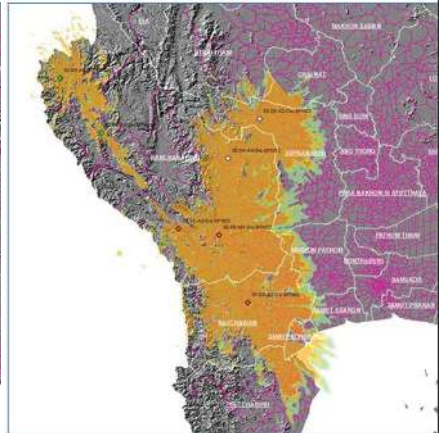

ความครอบคลุมสัญญาณในพื้นที่ให้บริการโทรศัพท์ชน

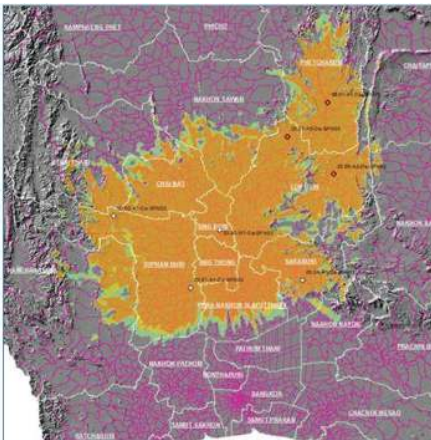
ความครอบคลุมสัญญาณในแต่ละพื้นที่ให้บริการของทั้งหมด 39 พื้นที่ที่แสดงตัวอย่าง
ดังภาพด้านล่าง พื้นที่ให้บริการส่วนใหญ่ครอบคลุมหลายจังหวัดและครอบคลุมพื้นที่ได้
กว้างทำให้ครอบคลุมจำนวนประชากรได้มากด้วย ยกตัวอย่างเช่น พื้นที่ให้บริการที่ 1
(เขตกรุงเทพมหานคร) ครอบคลุมกว่า 15 จังหวัดหรือ 31% ของจำนวนประชากร (หรือ
ประมาณ 20 ล้านคน)

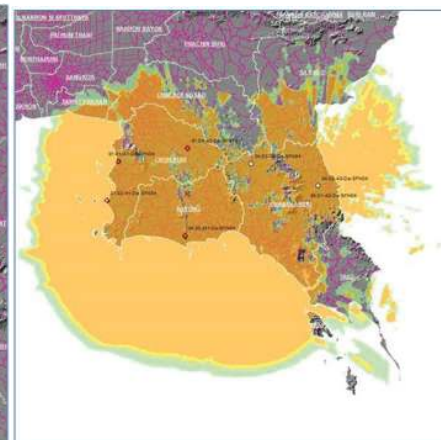
พื้นที่ให้บริการที่ 1

พื้นที่ให้บริการที่ 2

พื้นที่ให้บริการที่ 3

พื้นที่ให้บริการที่ 4

ภาคผนวก ก.

จำนวนสถานีต่อพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนและ-ประมาณการ ค่าเช่าโครงข่าย

ตารางที่แสดงจำนวนสถานีโทรทัศน์ภาคพื้นดินในระบบดิจิตอล (DTTB) ต่อหนึ่งพื้นที่ให้บริการ ซึ่งโครงข่าย DTTB ทั้งหมดสามารถส่งสัญญาณครอบคลุมกว่าร้อยละ 95 ของจำนวนครัวเรือนทั่วประเทศ (แผนความถี่ฯ อาจมีการปรับปรุง โดยสามารถตรวจสอบแผนความถี่ล่าสุดได้จากเว็บไซต์สำนักงาน กสทช.)

ตารางที่ ก-1 จำนวนสถานีต่อหนึ่งพื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน

พื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน	จำนวนสถานีต่อหนึ่งพื้นที่	หมายเลขสถานี	ประเภท	พื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ชุมชน
1	2	1	M	Bangkok
1	2	1.05	A2	
2	7	1.03	A2	
2	7	2	M	Kanchana Buri
2	7	2.01	A2	
2	7	2.02	A2	
2	7	2.03	A3	
2	7	2.04	A3	
2	7	3.05	A2	
3	7	3	M	Singburi
3	7	3.01	A1	
3	7	3.02	A1	
3	7	3.04	A1	
3	7	3.06	A3	
3	7	3.07	A3	
3	7	30.01	A1	
4	7	1.01	A1	Rayong
4	7	1.02	A1	
4	7	1.04	A2	
4	7	4	M	
4	7	4.01	A2	
4	7	4.02	A3	
4	7	4.03	A3	
5	3	1.06	A3	Sakaeo
5	3	5	M	
5	3	5.02	A2	

พื้นที่ให้บริการ โทรทัศน์ชุมชน	จำนวนสถานี ต่อหนึ่งพื้นที่	หมายเลข สถานี	ประเภท	พื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ ชุมชน
6	2	6	M	Trat
6	2	6.01	A3	
7	6	7	M	Prachaub Khiri Khun
7	6	7.01	A1	
7	6	7.02	A1	
7	6	7.03	A1	
7	6	7.04	A3	
7	6	7.05	A3	
8	5	3.03	A1	Nakhon Ratchasima
8	5	5.01	A1	
8	5	8	M	
8	5	8.02	A1	
8	5	8.03	A2	
9	4	9	M	Chaiyaphum
9	4	9.01	A1	
9	4	9.02	A2	
9	4	9.03	A3	
10	4	8.01	A1	Surin
10	4	10	M	
10	4	10.01	A1	
10	4	10.02	A2	
11	3	11	M	Sisaket
11	3	11.02	A3	
11	3	12.01	A1	
12	6	11.01	A2	Ubon Ratchathani
12	6	12	M	
12	6	12.02	A2	
12	6	12.03	A2	
12	6	12.04	A2	
12	6	12.05	A3	
13	4	13	M	Mukdahan
13	4	13.01	A1	
13	4	13.02	A3	
13	4	15.06	A3	
14	4	10.03	A3	Roi ET
14	4	14	M	
14	4	14.01	A1	

พื้นที่ให้บริการ โทรทัศน์ชุมชน	จำนวนสถานี ต่อหนึ่งพื้นที่	หมายเลข สถานี	ประเภท	พื้นที่ให้บริการโทรทัศน์ ชุมชน
14	4	15.05	A3	
15	6	9.04	A3	Khon Kaen
15	6	15	M	
15	6	15.01	A1	
15	6	15.02	A1	
15	6	15.03	A1	
15	6	15.04	A2	
16	3	16	M	Loie
16	3	16.02	A3	
16	3	30.02	A2	
17	4	16.01	A1	Udonthani
17	4	16.03	A3	
17	4	17	M	
17	4	17.01	A2	
18	2	18	M	Buengkan
18	2	19.02	A3	
19	2	19	M	Sakhon Nakhon
19	2	19.01	A1	
20	10	20	M	Chiang Mai
20	10	20.01	A1	
20	10	20.02	A1	
20	10	20.03	A2	
20	10	20.05	A2	
20	10	20.06	A2	
20	10	20.07	A3	
20	10	20.08	A3	
20	10	20.09	A3	
20	10	20.1	A3	
21	4	21	M	Mae Hong Son Doi kong mu
21	4	21.01	A1	
21	4	21.02	A1	
21	4	21.03	A1	
22	4	20.04	A2	Lampang
22	4	22	M	
22	4	22.01	A1	
22	4	22.04	A3	

พื้นที่ให้บริการ โทรทัศนชุมชน	จำนวนสถานี ต่อหนึ่งพื้นที่	หมายเลข สถานี	ประเภท	พื้นที่ให้บริการโทรทัศน ชุมชน
23	12	20.11	A3	Chiang Rai
23	12	22.02	A2	
23	12	23	M	
23	12	23.01	A1	
23	12	23.03	A2	
23	12	23.04	A2	
23	12	23.05	A2	
23	12	23.06	A3	
23	12	23.07	A3	
23	12	23.08	A3	
23	12	23.09	A3	
23	12	23.1	A3	
24	4	23.02	A1	Nan
24	4	23.11	A3	
24	4	24	M	
24	4	24.01	A1	
25	4	22.03	A3	Phrae
25	4	25	M	
25	4	25.01	A2	
25	4	26.01	A3	
26	1	26	M	Utaradit
27	5	27	M	Sukhothai
27	5	27.01	A1	
27	5	27.02	A2	
27	5	27.04	A3	
27	5	29.01	A1	
28	4	28	M	Tak
28	4	28.01	A1	
28	4	28.02	A2	
28	4	28.03	A3	
29	2	29	M	Nakhon Sawan
29	2	29.02	A2	
30	4	27.03	A2	Phetchaboon
30	4	30	M	
30	4	30.03	A3	
30	4	30.04	A3	
31	5	31	M	Chumphon

พื้นที่ให้บริการ โทรศัพท์ชุมชน	จำนวนสถานี ต่อหนึ่งพื้นที่	หมายเลข สถานี	ประเภท	พื้นที่ให้บริการโทรศัพท์ ชุมชน
31	5	31.01	A1	
31	5	31.02	A1	
31	5	31.03	A3	
31	5	32.01	A3	
32	2	32	M	Ranong
32	2	33.03	A3	
33	5	33	M	Surat Thani
33	5	33.01	A1	
33	5	33.04	A3	
33	5	33.05	A3	
33	5	35.02	A2	
34	9	33.02	A2	Phuket
34	9	34	M	
34	9	34.01	A1	
34	9	34.02	A1	
34	9	34.03	A1	
34	9	34.04	A2	
34	9	34.05	A2	
34	9	34.06	A2	
34	9	34.07	A3	
35	3	35	M	Nakhon Sri Thumarat
35	3	35.01	A1	
35	3	35.03	A3	
36	1	36	M	Trang
37	3	37	M	Song Khla
37	3	37.02	A2	
37	3	38.01	A3	
38	1	38	M	Satun
39	7	37.01	A2	Yala
39	7	39	M	
39	7	39.01	A1	
39	7	39.02	A1	
39	7	39.03	A1	
39	7	39.04	A3	
39	7	39.05	A3	

ภาคผนวก ง.

สรุปข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการโทรทัศนในระบบดิจิทัล

ประเภทบริการชุมชน

1. คุณสมบัติผู้ประกอบการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน

1.1 คุณสมบัติทั่วไป

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตไว้ ดังนี้

1. ผู้ขอรับใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องเป็นบุคคลสัญชาติไทยและไม่อยู่ในระหว่างถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือถูกเพิกถอนใบอนุญาตมาแล้วยังไม่ครบสามปี (มาตรา 8)

2. ผู้ขอรับใบอนุญาต นอกจากมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา 8 แล้ว ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

(1) บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตต้องมีสัญชาติไทย

(2) ไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้รับใบอนุญาตอื่น ซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้นและระยะเวลาการถูกเพิกถอนใบอนุญาตยังไม่ครบกำหนดสามปี (มาตรา 14)

และตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ข้อ 7 ได้กำหนดเพิ่มเติมถึงคุณสมบัติของผู้ขอรับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ไว้ดังนี้

(1) ไม่เป็นบุคคลล้มละลาย หรือถูกพิทักษ์ทรัพย์ตามคำสั่งศาล หรือถูกศาลมีคำสั่งให้ฟื้นฟูกิจการตามกฎหมายว่าด้วยล้มละลาย

(2) กรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาตต้องไม่เป็นบุคคลที่มีรายชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อบุคคลที่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเห็นว่าไม่สมควรเป็นผู้บริหารตามข้อบังคับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

(3) ผู้ขอรับใบอนุญาต กรรมการ ผู้จัดการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้ขอรับใบอนุญาต ต้องไม่เคยถูกศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดว่ามีโทษทางอาญา ซึ่งเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ กฎหมายว่าด้วยวิทยุคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการโทรคมนาคม กฎหมายว่าด้วยการแข่งขันทางการค้า กฎหมายว่าด้วยข้อมูลข่าวสาร กฎหมายว่าด้วยทรัพย์สินทางปัญญา กฎหมายว่าด้วยยาเสพติด ความผิดมูลฐานตามกฎหมายฟอกเงิน ความผิดเกี่ยว

กับเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการเสนอราคา ต่อหน่วยงานของรัฐและความผิดตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ภายในระยะเวลาสองปีก่อนการยื่นขอรับใบอนุญาต

1.2 คุณสมบัติเฉพาะ

ตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ภาคผนวก ข กำหนดคุณสมบัติผู้ประกอบการกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ไว้ดังนี้

1. ผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการชุมชนจะต้องเป็นสมาคม มูลนิธิ หรือนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยซึ่งไม่ใช่หน่วยงานของรัฐ หรือกลุ่มคนในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน ซึ่งสมาชิกแต่ละคนสามารถแสดงหลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนในด้านต่างๆ ที่ระบุในข้อ 1.1 โดยมีวัตถุประสงค์ในการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะ ไม่แสวงหากำไรในทางธุรกิจและสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

การยื่นขอประกอบกิจการบริการชุมชนตามวรรคแรกต้องแสดงให้เห็นถึงหลักฐานเชิงประจักษ์ถึงกิจกรรมที่แสดงการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนมาอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองปี และต้องมีหลักฐานที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จากชุมชนที่รับบริการ ดังต่อไปนี้

1.1 หลักฐานเชิงประจักษ์ของการสร้างความเข้มแข็งในชุมชนครอบคลุมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะข้อใดข้อหนึ่งหรือหลายข้อรวมกันอย่างต่อเนื่องไม่น้อยกว่าสองปี ดังต่อไปนี้

- (1) การสร้างเสริมประชาธิปไตยและกระจายอำนาจสู่ชุมชน
- (2) การเสริมสร้างสิทธิพลเมืองในด้านต่าง ๆ
- (3) การสร้างการมีส่วนร่วมของคณพิการ ผู้ด้อยโอกาส และคนชายขอบในชุมชน
- (4) การลดปัญหาความยากจนในชุมชนและการส่งเสริมอาชีพอื่น ๆ
- (5) การสร้างธรรมาภิบาล และสำนึกเกี่ยวกับความรับผิดชอบในชุมชน
- (6) การส่งเสริมให้เกิดการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เช่น สุขภาพ อนามัย กีฬา การศึกษา ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม การเกษตร ภูมิปัญญาท้องถิ่น การดำรงชีวิต
- (7) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยและภัยธรรมชาติ
- (8) การสร้างเสริมสันติภาพและการบรรเทาความขัดแย้ง
- (9) การเสริมพลังให้กับผู้หญิง คนพิการ ชนกลุ่มน้อยและคนด้อยโอกาส

- (10) การส่งเสริมคุณภาพชีวิตของประชาชน
- (11) การส่งเสริมความหลากหลายทางวัฒนธรรม
- (12) การส่งเสริมการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการใช้ทรัพยากรของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

(13) การเปิดพื้นที่หรือเป็นเวทีในการแสวงหาทางออกสำหรับปัญหาที่ชุมชนประสบกิจกรรมเพื่อประโยชน์สาธารณะ หรือบริการข้อมูลข่าวสารอันเป็นประโยชน์สาธารณะอื่น

1.2 หลักฐานเชิงประจักษ์ของการมีส่วนร่วมในรูปแบบต่าง ๆ จากชุมชนที่รับบริการ

- (1) การมีส่วนร่วมในความเป็นเจ้าของ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนเข้าร่วมจัดตั้ง กำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งสถานี การบริจาคเงินให้สถานีและการอุดหนุนทางการเงินแก่สถานีที่ไม่ใช่ในรูปแบบของการโฆษณาหรือการสนับสนุนรายการ
- (2) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ เช่น การให้สมาชิกในชุมชนมีส่วนร่วมเป็น

คณะกรรมการบริหารหรือดำเนินงานของสถานีในด้านต่าง ๆ

(3) การมีส่วนร่วมในการจัดรายการ เช่น การจัดให้อาสาสมัครในชุมชนเข้ามาร่วมจัดรายการ หรือร่วมรายการ การเปิดให้สถานีเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ในชุมชน และตัวเชื่อมโยงความร่วมมือต่างๆ ในชุมชนผ่านเนื้อหาที่ออกอากาศ

(4) การมีส่วนร่วมในลักษณะอื่น ๆ เช่น การจัดเวทีประจำปีเพื่อรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ฟังในชุมชนเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนา การบริหารจัดการ และการจัดทำรายการของสถานี การส่งเสริมการรวมกลุ่มของผู้ฟังของสถานีเพื่อเฝ้าระวังเนื้อหาที่ออกอากาศ การจัดให้มีหน่วยรับเรื่องร้องเรียนและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับรายการที่ออกอากาศ และการประชาสัมพันธ์สถานีให้เป็นที่รู้จักในชุมชน เป็นต้น

2. บุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนต้องมีสัญชาติไทย

3. ไม่มีกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันผู้รับใบอนุญาตประเภทบริการชุมชนที่เคยเป็นกรรมการหรือบุคคลผู้มีอำนาจกระทำการผูกพันของผู้ประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียงกิจการบริการชุมชนอื่นซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตอันเป็นผลมาจากการบริหารกิจการของผู้นั้น

4. กรรมการสถานี ผู้อำนวยการสถานี จะต้องไม่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

2. ผังรายการและสัดส่วนรายการ

2.1 การจัดทำผังรายการ

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตจะต้องจัดทำผังรายการที่ออกอากาศให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของการประกอบกิจการโทรทัศน์ตามที่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการในแต่ละประเภท โดยการจัดทำผังรายการดังกล่าวผู้รับใบอนุญาตจะต้องจัดทำผังรายการให้มีสัดส่วนรายการตามที่กฎหมายกำหนด และตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ภาคผนวก ข กำหนดผังรายการและสัดส่วนรายการกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ไว้ดังนี้

1. ต้องมีรายการที่เป็นข่าวสารหรือสาระที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะในสัดส่วนไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 โดยต้องนำเสนอรายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับชุมชนเป้าหมายที่รับบริการและผลิตโดยคนในชุมชนเป้าหมายที่รับบริการไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของเวลาออกอากาศทั้งหมด

2. กรณีที่ชุมชนเป้าหมายที่รับบริการมีภาษาท้องถิ่นเป็นของตนเองที่ไม่ใช่ภาษาราชการสามารถนำเสนอรายการต่างๆ ของสถานีเป็นภาษาท้องถิ่นได้โดยให้มีการประกาศชื่อสถานีและเวลาด้วยภาษาราชการทุกต้นชั่วโมงที่ดำเนินรายการ

3. รายการตามข้อ 2. รายการข่าวสาร หมายถึง รายการที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือเหตุการณ์ที่เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณะหรือที่เกิดขึ้นโดยเน้นเหตุการณ์ในชุมชน แล้วแต่กรณีซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบรายการข่าวสด เล่าข่าว และวิเคราะห์ข่าว รายการสนทนาปัญหา เหตุการณ์ปัจจุบัน ซึ่งรวมถึงเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่มีความคิดเห็นโต้แย้งกันในสังคม ประเด็นทางการเมือง ทั้งในระดับชาติและในระดับท้องถิ่น และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับนโยบายสาธารณะ และรายการสาระประโยชน์ หมายถึงรายการที่สร้างกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นระหว่างกัน ให้การศึกษา ความรู้ และทักษะที่จำเป็นต่อประชาชนผู้ฟัง มีเนื้อหาที่ส่งเสริมการพัฒนาในระดับชุมชน ในประเด็นสุขภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ ประชาธิปไตย ประเพณีวัฒนธรรม เป็นต้น รวมถึงให้ความเข้าใจที่ตีเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะหรือชุมชนนั้นๆ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ในชุมชนให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น

4. ให้ผู้ขอรับใบอนุญาตแสดงข้อมูล เนื้อหารายการ สัดส่วนรายการ โดยให้มีรายละเอียดตามภาคผนวก ข นอกเหนือจากที่ได้แสดงข้อมูลตามข้อ 9 (6)

และตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจาย

เสียงหรือโทรทัศน์ กำหนดให้ผู้รับใบอนุญาต ต้องจัดให้มีการออกอากาศรายการดังต่อไปนี้

(1) เพลงชาติไทย ออกอากาศทุกวัน วันละสองครั้ง ในเวลา 8.00 น. และเวลา 18.00 น.

(2) ข่าวในพระราชสำนัก กิจการกระจายเสียง ออกอากาศทุกวัน ในเวลาระหว่าง 19.00 - 20.30 น. และ กิจการโทรทัศน์ ออกอากาศทุกวัน ในเวลาระหว่าง 19.00 - 20.30 น.

ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นทำให้ไม่สามารถออกอากาศข่าวในพระราชสำนักได้ในเวลาปกติ ให้ออกอากาศในระหว่างเวลา 19.00 - 22.00 น. ได้ การออกอากาศข่าวตาม (2) ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การขอพระราชทานพระมหากษัตริย์ตามที่สำนักราชเลขาธิการกำหนด หรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

5. ให้ผู้รับใบอนุญาต จัดให้มีการให้บริการเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของชนพิการและคนด้อยโอกาสให้เข้าถึงหรือรับรู้และใช้ประโยชน์จากรายการของกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ได้อย่างเสมอภาคกับบุคคลทั่วไป โดยอาจจัดให้มีบริการกระจายเสียงที่ออกอากาศรายการอ่านหนังสือเต็มเวลา หรือบริการโทรทัศน์ที่จัดให้มีล่ามภาษามือ บริการคำบรรยายเป็นอักษรวิ่ง หรือบริการคำบรรยายเป็นเสียง หรือบริการในรูปแบบอื่นใดที่ทำให้คนพิการและคนด้อยโอกาสเข้าถึงหรือรับรู้การให้บริการได้สำหรับรายการที่นำเสนอข้อมูลข่าวสารสาธารณะ ในเวลาออกอากาศอย่างน้อยวันละหกสิบนาที

นอกจากนี้ การออกอากาศรายการเพื่อเป็นการคุ้มครองเด็กและเยาวชน ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดสรรเวลาสำหรับรายการออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนี้

1. ให้ผู้รับใบอนุญาตที่ใช้คลื่นความถี่ต้องจัดให้มีการออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชน อย่างน้อยวันละหกสิบนาที ระหว่างช่วงเวลา 16.00 - 18.00 น. ของทุกวัน และระหว่างช่วงเวลา 07.00 - 09.00 น. ในวันเสาร์และวันอาทิตย์

ในระหว่างช่วงเวลา 18.00 - 22.00 น. เป็นช่วงเวลาที่มียุทธศาสตร์ ซึ่งเด็กและเยาวชนอาจรับชมอยู่ด้วย ให้ออกอากาศรายการที่มีเนื้อหาที่มีความเหมาะสมและจะไม่เป็นภัยต่อการพัฒนาทั้งในด้านสติปัญญา อารมณ์และสังคมของเด็กและเยาวชน ทั้งนี้ คณะกรรมการอาจประกาศกำหนดหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัดส่วนและช่วงเวลาออกอากาศที่เหมาะสมสำหรับรายการดังกล่าวเพิ่มเติมได้

รายการที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์สังคมหรือรายการสำหรับเด็กและเยาวชนตามนั้น จะต้องเป็นรายการที่มีระดับความเหมาะสมของรายการในระดับ ป หรือ ด หรือ ท ตามภาคผนวก ก หรือตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

2. ให้ผู้รับใบอนุญาตจัดทำผังรายการให้สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมของ

รายการและกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศตามความเหมาะสมของรายการแต่ละประเภท ดังนี้

(ก) รายการที่มีระดับความเหมาะสมของรายการในระดับ น13 ห้ามมิให้ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อน 20.30 น. ของทุกวัน และให้ออกอากาศได้จนถึงเวลา 05.00 น. ของวันถัดไป

(ข) รายการที่มีระดับความเหมาะสมของรายการในระดับ น18 หรือรายการที่มีลักษณะตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด ห้ามมิให้ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อน 22.00 น. ของทุกวัน และให้ออกอากาศได้จนถึงเวลา 05.00 น. ของวันถัดไป

(ค) รายการที่มีระดับความเหมาะสมของรายการในระดับ ฉ ห้ามมิให้ออกอากาศในช่วงเวลา ก่อน 24.00 น. ของทุกวัน และให้ออกอากาศได้จนถึงเวลา 05.00 น. ของวันถัดไป โดยให้รวมถึงรายการดังต่อไปนี้ด้วย

(1) มีการกระทำซึ่งอาจเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือยั่วยุทางเพศ หรือแสดงถึงความรุนแรงทางเพศหรือการล่วงละเมิดทางเพศ หรือกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบในทางเพศหรือมีเนื้อหาทางเพศ หรือการแต่งกายที่ล่อแหลมหรือไม่เหมาะสมไม่ว่าจะเป็นการใช้ภาพ เสียงเนื้อหาและพฤติกรรมต่าง ๆ

(2) การใช้ภาษา หรือมีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความรุนแรง หรือนำไปสู่ความรุนแรงทารุณโหดร้าย ที่ก่อให้เกิดผลต่อความรู้สึกทางจิตใจอย่างรุนแรง

(3) การนำเสนอที่ก่อให้เกิดการอคติ การเลือกปฏิบัติ การกระทำอันขัดต่อหลักมนุษยธรรมละเมิดสิทธิมนุษยชน หรือละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

(4) การใช้ภาษา หรือมีพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรม วัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงามของชาติ

(5) มีการกล่าวอ้างหรือจงใจให้เชื่อว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งหรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งมีอำนาจพิเศษหรือความสามารถพิเศษเหนือธรรมชาติ

(6) ชื่นนำหรือให้ข้อมูลหรือแสดงออกเพื่อจงใจหรือสนับสนุนให้เกิดการเล่ นการพนัน

ทั้งนี้การออกอากาศรายการที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้น ให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการจัดทำเนื้อหารายการโดยต้องไม่ขัดกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องคณะกรรมการอาจกำหนดการจัดทำผังรายการให้สอดคล้องกับระดับความเหมาะสมของรายการและกำหนดช่วงเวลาการออกอากาศตามความเหมาะสมของรายการในแต่ละประเภทกิจการเพิ่มเติมได้

2.2 การเสนอผังรายการ

ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดทำและเสนอผังรายการและสัดส่วนรายการของสถานีที่จะให้บริการในแต่ละประเภทใบอนุญาตต่อคณะกรรมการก่อนเริ่มให้บริการอย่างน้อยสิบ

ห้าวัน โดยการประกอบกิจการเพื่อให้บริการโทรทัศนให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตจัดทำและเสนอ
ผังรายการหลักอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง เสนอต่อคณะกรรมการก่อนออกอากาศล่วงหน้าไม่
น้อยกว่าสิบห้าวัน

การจัดทำผังรายการให้เป็นไปตามภาคผนวก ข และภาคผนวก ค แนบท้าย
ประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน และกิจการโทรคมนาคมแห่ง
ชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดทำผังรายการสำหรับการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน
โดยให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตยื่นผังรายการ ข้อมูลสัดส่วนรายการ พร้อมทั้งเอกสาร หลักฐานที่
เกี่ยวข้องที่มีรายละเอียดครบถ้วนด้วยตนเองหรือทางไปรษณีย์ตอบรับ ณ สำนักงาน กสทช.
หรือโดยรูปแบบวิธีการอื่นใดที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

หากคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเห็นว่าผังรายการของผู้รับใบอนุญาต
ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนดและเห็นควรให้แก้ไขผังรายการ
ให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตแก้ไขผังรายการให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันนับตั้งแต่ได้รับแจ้งจากพนักงาน
เจ้าหน้าที่หรือตามที่คณะกรรมการกำหนด เพื่อให้คณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย
พิจารณา และเมื่อคณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายเห็นชอบผังรายการที่ผู้ใช้รับใบ
อนุญาตได้แก้ไขแล้ว ให้สำนักงาน กสทช. แจ้งผลให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตทราบเป็นหนังสือ
ภายในสิบห้าวันทำการ เว้นแต่เป็นกรณีที่มีเหตุเร่งด่วนอาจแจ้งผลให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตทราบ
ทางโทรสาร หรือไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ก่อนการแจ้งด้วยหนังสือก็ได้ โดยหลังจากได้รับ
แจ้งผลจากสำนักงาน กสทช. แล้ว ให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตเริ่มให้บริการกิจการกระจายเสียงหรือ
กิจการโทรทัศนตามผังรายการที่คณะกรรมการเห็นชอบแล้วได้

การเปลี่ยนแปลงผังรายการที่คณะกรรมการเห็นชอบแล้ว ให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตยื่น
ข้อมูลผังรายการและเอกสารประกอบที่ต้องการเปลี่ยนแปลงต่อคณะกรรมการพิจารณา
ก่อนทำการเปลี่ยนแปลงไม่น้อยกว่าเจ็ดวัน

แต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นเร่งด่วนที่มีผลกระทบต่อประโยชน์สาธารณะ ภัยพิบัติ
หรือมีเหตุฉุกเฉิน หรือเหตุอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนด ผู้รับใบอนุญาตอาจดำเนินรายการ
ที่แตกต่างจากผังรายการหลักที่คณะกรรมการเห็นชอบแล้วได้ แต่ต้องแจ้งเหตุผล ความ
จำเป็น และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องให้คณะกรรมการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายทราบภายใน
สามวันนับตั้งแต่วันที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงผังรายการ

2.3 รายการที่มีเนื้อหาต้องห้าม

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน พ.ศ.
2551 มาตรา 37 กำหนดห้ามไม่ให้ผู้ใช้รับใบอนุญาตออกอากาศรายการที่มีลักษณะ ดังนี้

(1) รายการที่มีเนื้อหาสาระที่ก่อให้เกิดการลัทธิล้าหลังการปกครองในระบอบ
ประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) รายการที่มีเนื้อหาสาระที่มีผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐ

(3) รายการที่มีเนื้อหาสาระที่มีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน

(4) รายการที่มีเนื้อหาที่มีการกระทำซึ่งเข้าลักษณะลามกอนาจาร หรือมีผลกระทบต่อการให้เกิดความเสื่อมทรามทางจิตใจหรือสุขภาพของประชาชนอย่างร้ายแรง

โดยกำหนดให้ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ตรวจสอบและให้ระงับการออกอากาศ รายการที่มีลักษณะดังที่กล่าวมาข้างต้น หากผู้รับใบอนุญาตไม่ดำเนินการ ให้กรรมการ ซึ่งคณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจสั่งด้วยวาจาหรือเป็นหนังสือให้ระงับการออกอากาศ รายการนั้นได้ทันที และให้คณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าวโดยพลัน และในกรณีที่คณะกรรมการสอบสวนแล้วเห็นว่าการกระทำดังกล่าวเกิดจากการละเลยของผู้รับใบอนุญาตจริง ให้คณะกรรมการมีอำนาจสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตดำเนินการแก้ไขตามที่สมควร หรืออาจพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตก็ได้ นอกจากนี้ กสทช. ยังมีอำนาจในการออกคำสั่ง ลงโทษทางปกครองแก่ผู้รับใบอนุญาตได้ โดยค่าปรับทางปกครองตั้งแต่ 50,000 บาท แต่ไม่เกิน 500,000 บาท

2.4 การบันทึกรายการที่ได้ให้บริการไปแล้ว

เพื่อให้สามารถตรวจสอบรายการที่ได้ออกอากาศไปแล้วได้ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 กำหนดให้เป็นหน้าที่ของผู้รับใบอนุญาตในการจัดทำมีการบันทึกรายการที่ได้ออกอากาศไปแล้ว โดยอาจบันทึกไว้ในเทป หรือวีสดูโทรทัศน์อย่างอื่นหรือด้วยวิธีการใด ๆ ที่สามารถถ่ายทอดกลับมาเป็นรายการนั้นได้ และประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม แห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือโทรทัศน์ (ฉบับที่ 3) ได้กำหนดระยะเวลาการจัดเก็บสำหรับกิจการโทรทัศน์นั้น ต้องไม่น้อยกว่าหกสิบวัน ทั้งนี้ การบันทึกรายการดังกล่าวจะต้องไม่ดำเนินการแก้ไขหรือดัดแปลงให้แตกต่างจากรายการที่ให้บริการหรือแพร่ภาพกระจายเสียง

3. การทนายได้

ตามพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. 2551 มาตรา 21 กำหนดว่าผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน จะหารายได้จาก การโฆษณาไม่ได้ และมาตรา 51 วรรคสองและวรรคสาม กำหนดว่าวิธีการหารายได้ของผู้รับใบอนุญาตประกอบกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการชุมชน ต้องเป็นรายได้จากการบริจาค การอุดหนุนสถานี หรือรายได้ทางอื่นที่มีใช้การโฆษณาหรือการประกอบกิจการโทรทัศน์ โดยการสนับสนุนผู้ประกอบกิจการบริการชุมชนที่มีคุณภาพต้องเป็นการอุดหนุน การดำเนินการของสถานีมิใช่เป็นการสนับสนุนรายการใดโดยเฉพาะ และมีสัดส่วนไม่เกิน

กึ่งหนึ่งของรายได้ทั้งหมดของผู้ประกอบกิจการชุมชน รวมทั้งต้องจัดให้มีการประเมินผล
คุณภาพการให้บริการและประสิทธิภาพในการใช้จ่ายเงินที่ได้รับการอุดหนุนเพื่อใช้ประกอบ
การพิจารณาจัดสรรเงินอุดหนุนในแต่ละคราว

และตามประกาศคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการ
โทรคมนาคมแห่งชาติ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตการให้บริการกระจายเสียงหรือ
โทรทัศน์ พ.ศ. 2555 ภาคผนวก ข กำหนดการหารายได้ของกิจการโทรทัศน์ ประเภทบริการ
ชุมชน ไว้ดังนี้

1. การประกอบกิจการบริการชุมชน ห้ามมิให้หารายได้จากกำไรโฆษณา แต่อาจมี
รายได้จากการบริจาค การอุดหนุนของสถานี หรือรายได้ทางอื่นซึ่งมิใช่กำไรโฆษณาให้สถานี
โดยการบริจาค การอุดหนุนจะต้องสะท้อนถึงเงื่อนไขของการได้รับการทดลองประกอบ
กิจการบริการชุมชน และไม่มีกำไรแทรกแซง ไม่มีอิทธิพลต่อการบริหารสถานี หรือไม่ส่งผล
กระทบใดๆ ต่อทิศทางการดำเนินงาน การผลิตรายการและเนื้อหารายการที่ออกอากาศ
2. การประกาศเกี่ยวกับผู้อุดหนุนหรือผู้บริจาคต้องระบุถึงชื่อหรือองค์กรให้ชัดเจน
แต่จะต้องแยกส่วนจากเนื้อหารายการ ทั้งนี้ จะต้องไม่มีลักษณะเป็นการส่งเสริมหรือ
สนับสนุนเชิงพาณิชย์
3. การอุดหนุนจากกองทุนวิจัยและพัฒนากิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคม เพื่อประโยชน์สาธารณะ

ภาคผนวก จ.

ร่างหลักปฏิบัติของกิจการโทรทัศน์ชุมชน (CTV Code of Practice)

แนวทางการจัดทำหลักปฏิบัติที่ทางที่ปรึกษา ITU นำเสนอสำหรับผู้ให้บริการโทรทัศน์ชุมชนในประเทศไทยนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาเป็นหลักปฏิบัติของสถานีโทรทัศน์ชุมชนของตนเองโดยยึดหลักที่ระบุไว้ในแนวทางการกำกับดูแลที่เสนอแนะของสำนักงาน กสทช. โดยทั่วไปหลักปฏิบัติไม่ใช่ข้อบังคับทางกฎหมายแต่เป็นข้อควรปฏิบัติที่เพิ่มเติมขึ้นจากสิ่งที่กฎหมายกำหนดไว้ โดยใช้แบบอย่างของหลักปฏิบัติของสมาคมกระจายเสียงและโทรทัศน์ของประเทศออสเตรเลีย

หลักปฏิบัติที่ 1: สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรดำเนินการเพื่อประโยชน์ของชุมชนเป็นหลัก

(ก) การดำเนินงานต่างๆของสถานีและเนื้อหารายการควรมีความหลากหลายและตอบสนองความต้องการหรือความสนใจของชุมชน

(ข) ผู้ดำเนินรายการ พิธีกร ควรมีความหลากหลายทั้งอายุ เพศ ความสนใจ และวัฒนธรรมประเพณีที่ยึดถือปฏิบัติ

(ค) ถ้าชุมชนมีชนกลุ่มน้อยร่วมอยู่ด้วย ควรเปิดโอกาสให้คนกลุ่มนี้ได้แสดงออกทางใดทางหนึ่งหรือมีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องผ่านสื่อโทรทัศน์ชุมชน

(ง) ผังรายการควรจัดวางให้เหมาะสมกับความหลากหลายและความสนใจของกลุ่มต่าง ๆ ในชุมชน

(จ) ในการจัดทำผังรายการ ควรให้อำนาจและคนในชุมชนมีส่วนร่วมด้วย

(ฉ) เนื้อหารายการที่ออกอากาศส่วนใหญ่ควรคำนึงถึงเรื่องราวและความสนใจของชุมชนเป็นหลัก

หลักปฏิบัติที่ 2: สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรเป็นอิสระ

(ก) สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรต้องมีความเป็นอิสระในการตัดสินใจและการดำเนินงาน

(ข) ผู้มีอำนาจตัดสินใจสูงสุดของสถานีโทรทัศน์ชุมชนคือ คณะกรรมการของสถานี

(ค) การดำเนินงานต่างๆของสถานีอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการสถานี โดยมีผู้จัดการสถานีเป็นผู้รับผิดชอบงานประจำวันต่างๆและทำหน้าที่รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการสถานี

(ง) การตัดสินใจของคณะกรรมการมีผลบังคับต่อกรรมการทุกคน

(จ) การดำเนินงานและเนื้อหารายการของสถานีจะต้องไม่ถูกแทรกแซงและไม่ถูกรวบงำโดยกลุ่มการเมือง กลุ่มธุรกิจ หรือกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์ของชุมชนโดยรวม

หลักปฏิบัติที่ 3: เนื้อหารายการของโทรทัศน์ชุมชนควรจะต้องสะท้อนความหลากหลายทางความคิดและความเห็นของชุมชน

(ก) การนำเสนอประเด็นที่เป็นข้อโต้แย้งควรมีความชัดเจนและสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย

(ข) ควรเปิดโอกาสให้บุคคลหรือองค์กรสามารถชี้แจงตอบโต้ต่อกรณีที่เป็นข้อถกเถียงได้โดยผู้จัดการสถานีจะใช้ดุลยพินิจถึงขอบเขตในการชี้แจง

(ค) โทรทัศน์ชุมชนเป็นลักษณะหนึ่งของความเป็นประชาธิปไตยดังนั้นต้องยอมรับความหลากหลายทางความคิดและมุมมองที่แตกต่างกัน สถานีโทรทัศน์ชุมชนจึงควรปฏิบัติอย่างเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย

หลักปฏิบัติที่ 4: สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรให้คุณค่ากับอาสาสมัคร

(ก) นโยบายและการดำเนินงานของสถานีควรเปิดโอกาสให้อาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วม

(ข) อาสาสมัครเหล่านี้ควรได้รับโอกาสจากสถานีในการพัฒนาทักษะความสามารถด้านสื่อ

(ค) บทบาทและหน้าที่ของอาสาสมัครต้องมีความชัดเจน

(ง) สถานีควรมีกระบวนการรับเรื่องร้องเรียนและแก้ไขความเดือดร้อนของอาสาสมัคร

หลักปฏิบัติที่ 5: ความถูกต้องของเนื้อหาที่ออกอากาศมีความสำคัญยิ่งต่อความน่าเชื่อถือของสถานี

(ก) สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรแน่ใจว่าข้อมูลที่ออกอากาศมีความถูกต้อง

(ข) ข้อเท็จจริงของเนื้อหาควรได้รับการตรวจสอบก่อนการออกอากาศ

(ค) พิธีกรสามารถเพิ่มความน่าเชื่อถือของรายการที่ออกอากาศสดได้โดยวิธีการตั้งคำถามกับแขกที่มาร่วมรายการ

(ง) ในกรณีเหตุฉุกเฉินความถูกต้องของข้อมูลมีความสำคัญอย่างยิ่งยวดซึ่งควรได้รับการตรวจสอบหรือเป็นข้อมูลที่ได้รับมาจากบุคคลหรือหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเหตุนั้นโดยตรง

(จ) เนื้อหารายการเชิงแสดงความคิดเห็นควรอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลที่ถูกต้อง

(ฉ) ในกรณีที่ไม่แน่ใจว่าข้อมูลมีความถูกต้องหรือไม่ สถานีควรแจ้งให้ผู้รับชมรับทราบ ทั้งนี้ได้หมายความว่าสถานีสามารถออกอากาศเนื้อหาที่เป็นข่าวถือได้

หลักพึงปฏิบัติที่ 6: ธรรมชาติของสถานีต้องเปิดเผยและโปร่งใส

(ก) รายรับและรายจ่ายของสถานีควรเปิดเผยให้บุคคลทั่วไปรับทราบอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยปีละ 1 ครั้งโดยให้มีการประกาศผ่านทางเว็บไซต์ของสถานีด้วย

(ข) สถานีควรมีกระบวนการและมาตรฐานในการจัดเก็บข้อมูลซึ่งรวมถึง รายงานการประชุม บัญชีรายรับ-รายจ่าย รายการทรัพย์สินและหนี้สิน อัตราค่าโฆษณาและค่าเวลาออกอากาศ รายงานอาสาสมัครและความรับผิดชอบ การบำรุงรักษาอุปกรณ์และเครื่องมือต่างๆ และรวมถึงรายงานของกลุ่มคนที่เคยออกอากาศ

(ค) สถานีจะต้องส่งรายงานต่อสำนักงาน กสทช. เป็นรายปี

หลักพึงปฏิบัติที่ 7: สถานีโทรทัศน์ชุมชนควรตอบสนองต่อเรื่องร้องเรียนจากผู้รับชม

(ก) ข้อร้องเรียนจากผู้รับชมที่เกี่ยวกับเนื้อหารายการควรต้องแจ้งให้ผู้ประสานงานหลักของสถานีรับทราบเป็นคนแรก

(ข) ในกรณีที่ผู้ประสานงานหลักไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้ ควรต้องแจ้งให้คณะกรรมการสถานีรับทราบ

(ค) ในกรณีที่คณะกรรมการประจำสถานีไม่สามารถแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนดังกล่าวได้ ให้แจ้งต่อคณะกรรมการ กสทช.

(ง) เรื่องร้องเรียนใดๆสามารถแจ้งต่อคณะกรรมการ กสทช. ได้โดยตรง หากไม่ได้รับการตอบสนองจากสถานีภายใน 30 วัน

(จ) ผู้รับชมควรใช้ประโยชน์จากสื่อสังคมออนไลน์ในการเสนอความคิดเห็นต่อเนื้อหารายการของสถานี

(ฉ) เรื่องร้องเรียนใดๆควรอยู่ในรูปแบบลายลักษณ์อักษร

(ช) เรื่องร้องเรียนใดๆควรได้รับการบันทึกเก็บไว้โดยสถานี

(ซ) การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนควรยึดหลักกฎหมาย หลักการกำกับดูแล หรือหลักปฏิบัติ

นสทช.

คณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

เลขที่ 87 ถนนพหลโยธิน ซอย 8 (สายลม)
แขวงสามเสนใน เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400
โทรศัพท์ 0 2670 8888 โทรสาร 0 2271 4228

digital.nbtc.go.th